Herkese Kill Bill Vol. 1 filminin orijinal afişi

sinema

ŞUBAT 2004 SAYI: 2 4.500.000 TL.
9 771304 569005 02
K.K.T.C. FİYATI: 5.500.000 TL.
MERKEZ
ISSN 1304-5695

!f başlıyor

2003'e bakış

Steampunk dosyası

"Soğuk Dağ"
"Zafer Yolu"
"Karanlıklar Ülkesi"
"Gothika"

Yeni çıkan DVD'ler

Sinemada "sinema" fetişizmi: Kill Bill

今古有志

Son Samuray

Yılın en renkli filmi "Neredesin Firuze"

BU BECK'S ŞİŞESİNDEKİ HER YUDUM...

A. DÜNYANIN TERCİH ETTİĞİ ALMAN BİRASIDIR.
B. MÜKEMMEL LEZZETİNİ ALMAN TEKNOLOJİSİNE BORÇLUDUR.
C. SON DERECE ŞANSLIDIR.

HAYAT ÇAĞIRIYOR. ANAHTARI SENDE.

içindekiler

Şubat 2004

sinema

MERKEZ

İmtiyaz Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. adına
Turgay Ciner

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Yayın Direktörü
Mahmut Övür

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Açar
memacar@yahoo.com

Görsel Yönetmen
Bilgehan Aras
bilgehanaras@hotmail.com

Yazı İşleri
Senem Erdine
senemerdine@hotmail.com
Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com
Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Yusuf Yazıcıoğlu

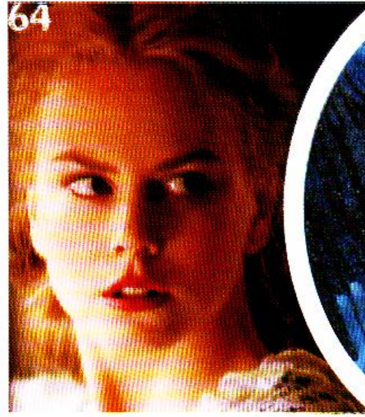
Yönetim
Genel Müdür Yard.: **Mustafa Y. Çiftçi**
Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntas**
Ofset Hazırlık: **Akif Özkaya**

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA

Genel Müdür
Ayse E.Sarıoğlu
Genel Koordinatör
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcısı
Erhan Özdemir *(Finans ve Operasyon)*
Pazarlama ve Araştırma Direktörü
Yonca Ertürk
Reklam Satış Direktörü
Sevgi Lo
Reklam Müdürü
Funda Tolan
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, **No:** 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
İdare Merkezi: Barbaros Bulvarı, Cam Han, **No:** 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Baskı:
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. Tel: (0216) 585 91 05
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İşletme Koordinatörü: Kazım Varol

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

64

36

42

gündem

dosyalar

ayın filmleri

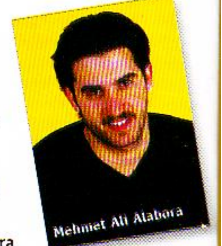

her ay

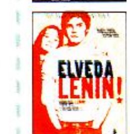
Jena Malone

Mehmet Ali Alabora

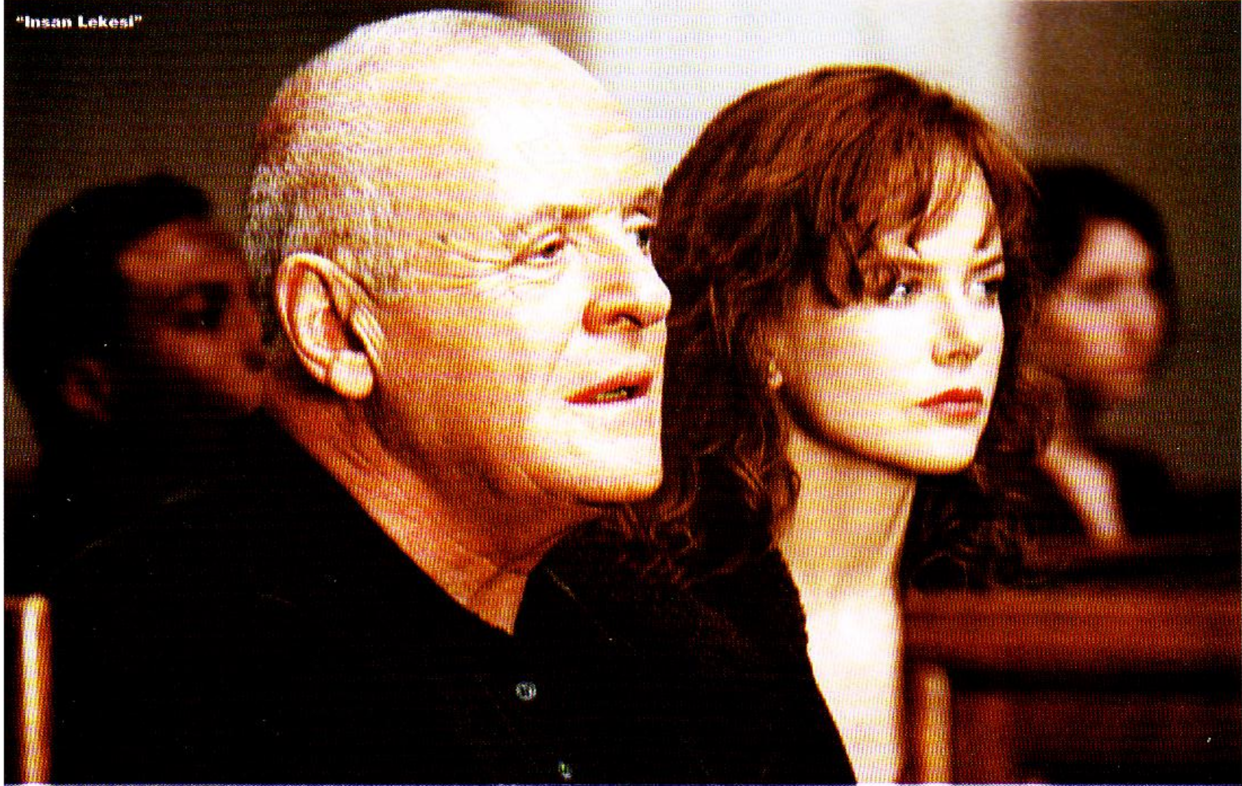
Armağanlar
Büyük boy afis: "Kill Bill Vol. 1"
Koleksiyon kartı: "Barbarella"
Afisetler: "Onüç", "Karanlıklar Ülkesi", "Elveda Lenin", "Küçük Özgürlük"

"İnsan Lekesi"

İNSAN LEKESİ
THE HUMAN STAIN

Yönetmen: Robert Benton. Oyuncular: Anthony Hopkins, Nicole Kidman, Ed Harris, Gary Sinise, Clark Gregg, Kerry Washington, Mili Avital, Wenworth Miller, Jacinda Barrett, Harry Lennix. Senaryo: Nicholas Meyer (Philip Roth'un aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Jean-Yves Escoffier. Müzik: Rachel Portman. Kurgu: Christopher Tellefsen. Yapım Tasarımcısı: David Gropman. Yapımcı: Tom Rosenberg, Gary Lucchesi, Scott Steindorff. Süre: 106 dk. Yapım: ABD-Fransa-Almanya. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 13 Şubat.

Coleman Silk (Anthony Hopkins) genç ve gelecek vaat eden bir öğrenciyken ilk aşkı Steena (Jacinda Barret) onun hakkındaki bir sır yüzünden mahvolmuştur. Yıllar sonra itibar gören bir profesör olduğunda ise kariyeri asılsız bir suçlama sonucunda enkaza dönmenin eşiğine gelir. Şimdi esrarengiz bir yabancı olan Faunia'yla (Nicole Kidman) skandal denebilecek bir ilişki yaşamakta ve bu ilişki onu erotik bir yeniden uyanışla geçmişine geri götürmektedir. Onu yeniden hayata döndüren bu tutkusu, Faunia'nın eski kocası Lester'ın (Ed Harris) devreye girmesiyle tehlikeye düşecektir. Coleman çok geç olmadan gerçek kimliğiyle yüz yüze gelmek zorundadır.

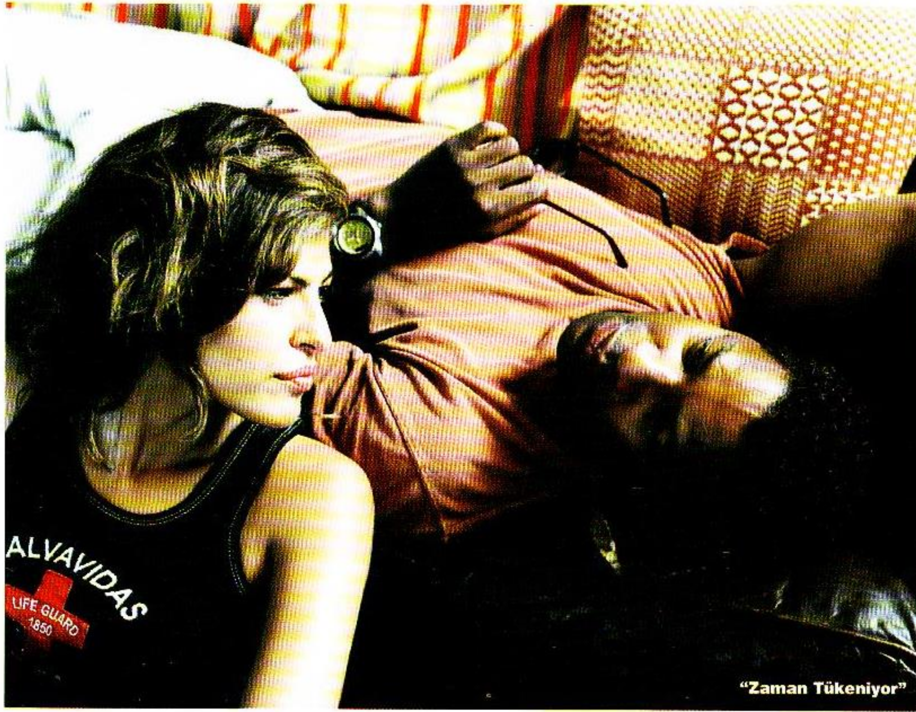
NOTLAR "Kramer Kramer'a Karşı" (1979), "Places in the Heart" (1984), "Nobody's Fool" (1994) ve "Alacakaranlık" (1998) gibi akılda kalıcı filmlere imza atmış olan Hollywood'un emektar yönetmenlerinden Robert Benton'ın yönettiği "İnsan Lekesi" öncelikle oyuncu kadrosundaki kaliteli isimlerle dikkat çeken bir film. Gerçekten de, dünya galasını Venedik Film Festivali'nde yapan filmde oyunculukların birinci sınıf olduğu söyleniyor. Gelgelelim, ABD'deki eleştirmenlerden bazıları romana kıyasla filmin umulanın çok altında kaldığında hemfikir olmuşlar.

GOTHIKA

Yönetmen: Mathieu Kassovitz. Oyuncular: Halle Berry, Robert Downey Jr., Charles Dutton, John Carroll Lynch, Bernard Hill, Penélope Cruz, Dorian Harewood, Bronwen Mantel, Kathleen Mackey. Senaryo: Sebastian Gutierrez. Görüntü Yönetmeni: Matthew Libatique. Müzik: John Ottman. Kurgu: Yannick Kergoat. Yapım Tasarımcısı: Graham 'Grace' Walker. Yapımcı: Joel Silver, Robert Zemeckis, L. Levin, Susan Levin. Süre: 95 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 30 Ocak.

Dr. Miranda Grey (Halle Berry) zeki ve saygı duyulan bir suçlu psikoloğudur. Kadınlar için kurulmuş Woodward Psikiyatri Koğuşu'nun başında bulunan kocası Dr. Douglas Grey'in (Charles S. Dutton) yardımlarıyla, Chloe (Penélope Cruz) gibi psikolojik olarak zarar görmüş ve satanist işkencelerle cinayet işlemiş hastalara yardım etmeye çalışmaktadır. Fakat Miranda'nın iyi giden evliliği ve sıradan hayatı, gizemli genç bir kızın yaşamına girmesiyle korkunç bir tehlike altına girer. Miranda korkunç bir olaydan sonra kendine geldiğinde kocasının öldüğünün ve tüm kanıtların onu suçlu olarak gösterdiğinin farkına varır. Sevdiği ve hayran olduğu adamın gömülmesinden sonra Miranda ken-

"Gothika"

"Zaman Tükeniyor"

dini bir anda tedavi ettiği hastaların arasında, Woodward'da bulur. Cinayet gecesi hakkında tek hatırladığı gördüğü esrarengiz kızın silik görüntülerinden başka birşey değildir. Masum olduğunu ispatlamaya çalışırken doktor arkadaşı Pete Graham'a (Robert Downey Jr.) göre de deli olduğuna dair şüpheler artmaktadır. Olaylardan çok kendi içgüdülerine inanmaya zorlanan Miranda, giderek bu cinayetin doğaüstü bir güç tarafından işlendiğine inanmaya başlar. Chloe onu kendi derinliklerine doğru çekerken, Miranda delirip delirmediğini ya da gerçeğe yaklaşıp yaklaşmadığını bulmaya çalışacaktır.

NOTLAR Fransız aktör / yönetmen Mathieu Kassovitz'in Hollywood'a gidip çektiği 40 milyon dolarlık bu gerilim filmi, ABD'de gösterime girdiği kasım ayında gişede yönetmenin yüzünü kara çıkartmamış ve seyirciden hatırı sayılır bir ilgi görmüştü. Öte yandan, Chicago Sun-Times'ın ünlü sinema yazarı Roger Ebert dışında ABD'de filmi takdir eden pek fazla eleştirmen de çıkmamıştı. Son bir not: senaryoda çıplak birer sahneleri bulunan Halle Berry ve Penélope Cruz iç çamaşırlarıyla görünmeyi tercih edeceklerini söyleyerek çekimlerde son anda fikirlerini değiştirmişler.

ZAMAN TÜKENIYOR
OUT OF TIME

Yönetmen: Carl Franklin. Oyuncular: Denzel Washington, Eva Mendes, Sanaa Lathan, John Billingsley, Terry Loughlin, Dean Cain, Robert Baker, Alex Carter, Antoni Corone, Nora Dunn. Senaryo: Dave Collard. Görüntü Yönetmeni: Theo van de Sande. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Carole Kravetz. Yapım Tasarımcısı: Paul Peters. Yapımcı: Neal H. Moritz, Jesse B'Franklin. Süre: 114 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: New Films. Gösterim Tarihi: 30 Ocak.

Matt Whitlock (Denzel Washington), Florida'nın küçük bir kasabası olan Banyan Key'in polis şefidir. Piyasada dönen yüzbinlerce dolarlık uyuşturucu parası onun kontrolünden geçmektedir. Aynı zamanda kocasından kötü muamele gören bir kadınla da ilişkisi vardır. Kadın bir gün Matt'ten doktora gideceğini ve kendisine eşlik etmesini ister. Tedavi sırasında kadının kanser olduğu ve tedavi için yüklüce miktarda para gerektiği ortaya çıkar. Kadın kocasının milyon dolarlık sigorta poliçesini kullanabileceklerini söyler. Bunun üzerine Matt de ona gözetimindeki yüklü uyuşturucu parasını teslim eder. Sonraki günlerde kadından ses seda çıkmayınca meraklanan Matt onun evine gittiğinde büyük bir patlamaya tanıklık eder. Patlamadan sonra evden cesetler çıkarılınca Matt kadınla ilişkisi olduğunu açıklayamaz. Fakat soruşturma derinleştikçe zanlı durumuna düşmeye başlar ve kendisini aklamak için harekete geçmek, içine düştüğü muammayı çözmek zorunda kalır.

NOTLAR Denzel Washington "Training Day / İlk Gün"den sonra bir kez daha, "suça bulaşan polis" kompozisyonuyla karşımıza çıkıyor. "Exit Wounds / Kurşun", "İlk Gün", "All About the Benjamins", "Daha Hızlı Daha Öfkeli" ve "Bir Zamanlar Meksika'da"yla son yıllarda çıkışa geçen "çikolata renkli" güzel aktris Eva Mendes'i de bu filmde seyretme fırsatı elde edeceğiz. Geçtiğimiz Ekim'de gösterime girdiği ABD sinemalarında 50 milyon dolarlık bütçesini amorti edemeyen filmin, gerilim dinamiğini biraz formüllere dayalı oluştursa da ağızda hoş bir tat bıraktığı söyleniyor.

SALAK ILE AVANAK 2
DUMB AND DUMBERER: WHEN HARRY MET LLOYD

Yönetmen: Troy Miller. Oyuncular: Eric Christian Olsen, Derek Richardson, Rachel Nichols, Cheri Oteri, Luiz Guzmán, Elden Henson, Mimi Rogers, Eugene Levy, Shia LaBeouf, William Lee Scott. Senaryo: Robert Brener, Troy Miller. Görüntü Yönetmeni: Anthony B. Richmond. Müzik: Eban Schletter. Kurgu: Lawrence Jordan. Yapım Tasarımcısı: Paul Huggins. Yapımcı: Charles B. Wessler, Steve Stabler, Brad Krevoy, Oren Koules, Troy Miller. Süre: 85 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: New Films. Gösterim Tarihi: 27 Şubat.

1980'ler. Harry Dunne (Derek Richardson) lise çağına girmiştir ve kaydolduğu devlet lisesinde hiç vakit kaybetmeden anormal bir yeniyetme olan Lloyd Christmas'la (Eric Christian Olsen) tanışır. Çok geçmeden bu iki salak, okulun sinsi müdürü Collins'in (Eugene Levy) dikkatini çeker. Müdür Collins yüklü miktarda parayı zimmetine geçirmek için okula yeni adım atan bu iki salaktan yararlanacaktır. Fakat okulun güzel öğrencilerinden Jessica (Rachel Nichols) durumdan şüphelenince, Harry ve Lloyd genç kızın Collins'i enseleme ⇨

"Salak ile Avanak 2"

"Buzdan Hayaller"

hayallerini gerçekleştirecek yegane ikili haline gelir.

NOTLAR Farrelly Kardeşler'in yarattığı, Jim Carrey ile Jeff Daniels'ın canlandırdığı, biri salak öteki avanak iki adamın hikayesini anlatan ilk filmin devamı. Fakat hikaye ikisinin gençliğini anlattığı için daha ziyade prequel olarak adlandırılan bir devam filmi bu. 19 milyon dolara malolan film ABD'de kâra geçmeyi başarmıştı. Gerçek bir terbiyesizlik şaheseri olan ilk filmin ardından ABD'de bu devam filmine ilişkin yazılıp çizilenlerin filmi yerlerde süründürdüğünü eklemeye gerek yok herhalde.

BUZDAN HAYALLER
NOI ALBINOI

Yönetmen: Dagur Kári. Oyuncular: Tómas Lemarquis, Throstur Leo Gunnarsson, Elin Hansdóttir, Anna Fridriksdóttir, Pétur Einarsson, Gérard Lemarquis, Hjalti Rögnvaldsson. Senaryo: Dagur Kári. Görüntü Yönetmeni: Rasmus Videbæk. Müzik: Dagur Kári, Orri Jonsson. Kurgu: Daniel Dencik. Yapım Tasarımcısı: Jon Steinar Ragnarsson. Yapımcı: Philippe Bober, Lene Ingemann, Kim Magnusson, Skúli Fr. Malmquist, Thor Sigurjonsson, Şórir Snær Sigurjónsson. Süre: 93 dk. Yapım: İzlanda-Almanya-İngiltere-Danimarka. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 27 Şubat.

"Cani"

17 yaşındaki Noi (Tómas Lemarquis) İzlanda'nın kuzeyindeki soğuk ve karlarla kaplı bölgede yaşayan çok özel bir gençtir. Noi'yi yaşıtlarından ayıran pek çok özelliği vardır. Noi bir Albino'dur, inanılmaz bir zekaya sahiptir. Yaşıtlarının aksine okulla ve çevresiyle ilişkileri problemlidir. Noi'nin bu sıcak iklimde içini ısıtan tek şey bir benzin istasyonunda tanıştığı genç bir kızla yaşadığı duygusal yakınlaşmadır. Noi kız arkadaşıyla birlikte bu soğuk adadan ayrılmak için elinden gelen ne varsa yapmaya hazırdır. Ancak hayatın mizah anlayışı da en az Noi'ninki kadar hastalıklıdır.

NOTLAR Bu ay sonundan itibaren sinemalarımızda belki de ilk kez bir İzlanda filmi seyredeceğiz. Genç yönetmeniyle dünyanın dört bir yanından bolca ödül toplayan "Nói Albinói" geçtiğimiz ekimde Filmekimi kapsamında da İstanbullu sinemaseverlerle buluşmuş ve ilgi görmüştü. 5 Mart'ta ABD'de sınırlı sayıda kopyayla gösterime girecek bu İzlanda filmi, bu ay Türk seyircisinin ıskalamaması gereken bir fırsat.

CANI
MONSTER

Yönetmen: Patty Jenkins. Oyuncular: Charlize Theron, Christina Ricci, Bruce Dern, Lee Tergesen, Annie Corley, Pruitt Taylor Vince, Marco St. John, Marc Macaulay, Scott Wilson, Tim Ware. Senaryo: Petty Jenkins. Görüntü Yönetmeni: Steven Bernstein. Müzik: BT. Kurgu: Arthur Coburn, Jane Kurson. Yapım Tasarımcısı: Edward T. McAvoy. Yapımcı: Mark Damon, Donald Kushner, Clark Peterson, Charlize Theron, Brad Wyman. Süre: 111 dk. Yapım: ABD-Almanya. Dağıtımcı: PRA Films. Gösterim Tarihi: 13 Şubat.

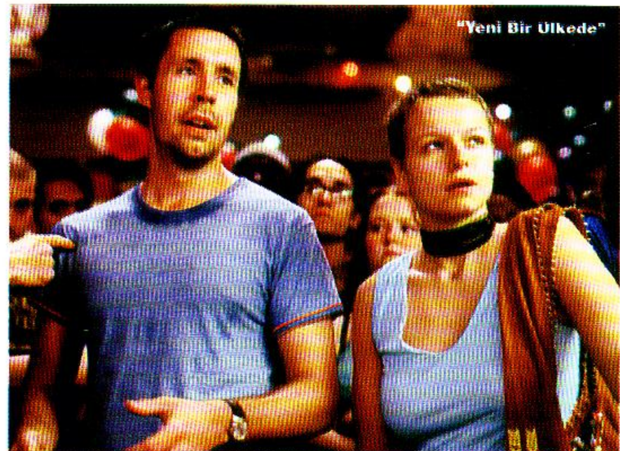
Fahişelik yaparak hayatını kazanan ve intihara meyilli bir çaresizlik içinde olan Aileen Wuornos (Charlize Theron) Florida'da bir barda, eşcinselliğinden kurtulması için anne babası tarafından teyzesiyle yaşamaya gönderilen genç bir kadın olan Selby Wall'la (Christina Ricci) tanışır. Geçmişi acılar ve trajik olaylarla dolu Aileen, Selby'ye hemen aşık olur ve bir koruyucu gibi gördüğü genç kadına bağlanır. Yasal bir iş bulamayan, ama Selby'yle ilişkisini sürdürmek için her şeyi göze alan Aileen fahişelik yapmaya devam eder. Müşterilerinden biri zor kullanınca, kendini korumak için adamı vurur. Bu onun trajik cinayet serisinin ilkidir.

NOTLAR Elden geldiğince çirkinleştirilen Charlize Theron'un ağır makyaj altında ve film için aldığı yaklaşık 14 kiloyla kariyerinin en iyi performansını verdiği söyleniyor. Aktrise birçok ödülün yanısıra Altın Küre adaylığı da getiren film 1989 ile 1990'da yedi adamı öldüren, 2002'de de idam edilen bir otoyol fahişesinin gerçek öyküsünden yola çıkılarak çekildi. 1980'lerin birçok ünlü grup ve şarkıcısının cirit attığı filmin soundtrack'i, tanınmaz halde olduğu söylenen Charlize Theron'un performansı ve çarpıcı öyküsü, filmi izlemek için üç ayrı koldan saldıran sebepler...

YENİ BİR ÜLKEDE
IN AMERICA

Yönetmen: Jim Sheridan. Oyuncular: Paddy Considine, Samantha Morton, Sarah Bolger, Emma Bolger, Neal Jones, Randall Carlton, Ciaran Cronin, Djimon Hounsou, Juan Hernandez, Jason Salkey. Senaryo: Jim Sheridan, Naomi Sheridan, Kirsten Sheridan. Görüntü Yönetmeni: Declan Quinn. Müzik: Maurice Seezer, Gavin Friday. Kurgu: Naomi Geraghty. Yapım Tasarımcısı: Mark Geraghty. Yapımcı: Jim Sheridan, Arthur Lappin. Süre: 107 dk. Yapım: İrlanda-İngiltere. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 6 Şubat.

Ceplerinde tek kuruş olmayan Johnny (Paddy Considine) ve Sarah (Samantha Morton) NewYork'un serserileri, uyuşturucu bağımlıları ve garip kişiliklerle dolu sokaklarından birinde yeni bir yuva kurmaya çalışmaktadırlar. Onlar Amerika'yı bir fırsatlar, tehlikeler ve gariplikler ülkesi olarak algılarken küçük kızları için bu yeni ülke her an her şeyin olabileceği büyülü bir dünyadır. Ve bir cadılar bayramında küçük kızları Christy (Sarah Bolger) ve Ariel (Emma Bolger) devamlı sağa sola bağıran komşuları Mateo'nun (Djimon Hounsou) kapısını çalmaya cesaret ederler. Önlerinde büyük bir kriz

"Yeni Bir Ülkede"

"Mona Lisa Gülüşü"

olan küçük ailemizin tüm kaderi değişir. Mateo bir büyücü gibi bu ailenin fertlerinin kalplerine umudu ve inancı tekrar yerleştirir.

NOTLAR Oscar'lar için adı telaffuz edilen, yılın bol ödüllü filmlerinden biri. "Sol Ayağım" (1989), "Babam İçin" (1993), "Boksör" (1997) gibi filmlerinden tanıdığımız İrlandalı yönetmen Jim Sheridan'dan yine sarsıcı bir film. Batı'daki sinema yazarlarına göre yılın en iyi filmlerinden biriyle karşı karşıyayız ve başta Paddy Considine'ın performansı olmak üzere tüm bir oyuncu kadrosunu ayakta alkışlayacağız. Ayın görülmesi gereken filmlerinden biri.

MONA LISA GÜLÜŞÜ
MONA LISA SMILE

Yönetmen: Mike Newell. Oyuncular: Julia Roberts, Kirsten Dunst, Julia Stiles, Maggie Gyllenhaal, Ginnifer Goodwin, Dominic West, Juliet Stevenson, John Slattery, Marcia Gay Harden, Topher Grace, Tori Amos. Senaryo: Marc Rosenthal, Lawrence Konner. Görüntü Yönetmeni: Anastas N. Michos. Müzik: Rachel Portman. Kurgu: Mick Audsley. Yapım Tasarımcısı: Jane Musky. Yapımcı: Elaine Goldsmith-Thomas, Paul Schiff, Deborah Schindler. Süre: 117 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 27 Şubat.

Katherine Watson (Julia Roberts) 1953 yılında sanat tarihi öğretmeni olarak Kaliforniya'dan New England'taki Wellesley Koleji'ne gelir. Savaş sonrasındaki bu dönemde Katherine ülkenin en başarılı ve en iyi öğrencilerine sahip olduğunu ve onların kendilerine verilen imkanlardan en iyi şekilde yararlanacaklarını düşünür. Fakat ne yazık ki Katherine kasabaya geldikten sonra çevresindeki insanların, saygınlığı parayla ölçtüğünü görür. Okuldaki öğretmenlerden biri olan Nancy Abbey'e (Marcia Gay Harden) göre de bir genç kızın iyi bir eğitimden çok parmağında evlilik yüzüğüne ihtiyacı vardır. Katherine öğrencilerine özgürce düşünmeyi öğretmeye çalışırken fakültedeki öğrencilerinden Betty Warren (Kirsten Dunst) tarafından suçlanır. Yeni evlenen Betty, Katherine'e en yakın arkadaşı Joan Brandwyn'i (Julia Stiles) Yale Hukuk Okulu'na gitmesine teşvik ettiği için düşman olmuştur. Joan ise o dönemde erkek arkadaşından evlenme teklifi almayı beklemektedir. Akıllı Giselle Levy (Maggie Gyllenhaal) için Katherine daha önemli bir rol almış ve ona yol gösteren kişi olmuştur. Tatlı ve utangaç Connie Baker (Ginnifer Goodwin) içinse Katherine bir örnek olmuş ve kendine olan güvensizliğinden kurtulmasını sağlamıştır. Nasıl yaşayacaklarının anlatıldığı bir dünyada Katherine onlara kendilerini düşünmeyi öğretmiştir. Okuldaki kız öğrenciler kendi yollarını bulmaya çalışırken, genç kadın da bu muhafazakar yerde kendine farklı bir yol çizmeyi öğrenecektir.

NOTLAR Daha proje aşamasındayken bile "'Ölü Ozanlar Derneği' cinsiyet değiştiriyor" şeklinde etiketlenen "Mona Lisa Gülüşü"nü İngiltere'yle aynı hafta seyretmeye başlıyoruz. 65 milyon dolar bütçeli film ABD'de "Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü"yle aynı anda vizyona sokulmuş ve elbette sonuç hüsran olmuştu. Bununla birlikte, yetenekli aktrislerden oluşan oyuncu kadrosuyla film adeta ışıldıyor. Rolüne kolayca uyum sağlayabilmek için New York Üniversitesi'ndeki sanat tarihi derslerini takip eden filmin yıldızı Julia Roberts buna karşılık eleştirmenlerden pek yüz bulamamıştı.

ZAFER YOLU
SEABISCUIT

Yönetmen: Gary Ross. Oyuncular: Jeff Bridges, Tobey Maguire, Chris Cooper, Elizabeth Banks, William H. Macy, Gary Stevens, Kingston DuCoeur, Eddie Jones, Ken Magee. Senaryo: Gary Ross (Laura Hillenbrand'ın aynı adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: John Schwartzman. Müzik: Randy Newman. Kurgu: William Goldenberg. Yapım Tasarımcısı: Jeannine Claudia Oppewall. Yapımcı: Kathleen Kennedy, Frank Marshall, Gary Ross, Jane Sindell. Süre: 141 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 13 Şubat.

20. yüzyılın başları... San Francisco'da küçük bir bisiklet tamirhanesi olan Charles Howard (Jeff Bridges) dışarıdan gelen bir gürültüyle sıçrar. Gürültünün kaynağını araştırmaya gittiğinde geleceği görür: adına otomobil dedikleri tuhaf aracı... Charles Howard birkaç yıl sonra Buick otomobillerinin batıdaki en başarılı satıcısı olur. Yıllar içerisinde arabalar ona başarı ve servetin her türlüsünü getirir ama aynı zamanda en değerli varlığını da elinden alır. Çok sevdiği oğlunun bir otomobil kazasında ölmesi üzerine Howard'ın yaşamı bir anda darmadağın olur. Evliliği hızla çözülür ve yapayalnız kalır. Yüzlerce mil ötede Tom Smith (Chris Cooper) adlı bir kovboy göz alabildiğine sonsuzluğa uzanan açık arazide gönlünce at binmektedir. Ancak bir süre sonra her tarafı saran dikenli teller ve demiryolu rayları, bu ⇨

"Zafer Yolu"

sonsuzluk duygusunu yok eder. Kovboyluk günleri artık geride kalmıştır.
John Pollard (Tobey Maguire) İrlanda'dan göç etmiş hayat dolu ve varlıklı bir ailenin oğludur. Evlerinin her yeri kitaplar ve müzikle doludur. Ancak Pollard ailesi de milyonlarca aile gibi 1929'daki ekonomik krizin olumsuz etkilerine kurban gider. Aile herşeyini kaybeder. O güne kadar yarış pistlerinde geçici işler yapan Johnny Pollard yapabileceği en iyi işi yapmaya karar verir ve at binmeye başlar. Genç adam zamanla hiç kimseye güvenmemeyi ve kendi başının çaresine bakmayı öğrenir.
Oğlunun ölümünden sonra eşinden ayrılan Charles Howard birkaç yıl sonra yarış pistinde tanıştığı Marcela Zabala'yla (Elizabeth Banks) evlenir. Yeni evli çift bir yarış atı satın almaya karar verir. Howard bir at bulması için Tom Smith'le anlaşır. Sessiz mizaçlı bir adam olan Smith, Seabiscuit adındaki bir atı gözüne kestirir. İnadı yüzünden neredeyse gözden çıkarılmak üzere olan Seabiscuit'i Charles Howard satın alır. 1936 yılının çok güzel bir sonbahar gününde Saratoga'daki yarış pistinde Howard çifti John Pollard'ı Seabiscuit'in jokeyi olması için tutar. Seabiscuit yeni sahibi, yeni antrenörü ve yeni jokeyinin eğitimi altına girdiği daha ilk sabahtan itibaren huy değiştirmeye başlar. O güne kadar her şeye direnen ve ruhu ele geçirilemeyen bu hayvan kısa sürede rekorlar kıran muhteşem bir ata dönüşür.
NOTLAR Beş yıl önce "Pleasantville"le önemli bir çıkış yakalayan yönetmen Gary Ross'un ikinci uzun metrajı 1930'larda büyük başarılar kazanan bir atın ve çevresindeki insanların öyküsünü anlatıyor. Okyanusun öte yakasında umulmadık bir gişe başarısı kazanan filmin bu yılki Oscar adaylıkları arasında kendisine yer bulacağı sanılıyor. Oyuncu kadrosu da övülen film için dışarıda çok iyi şeyler yazılıp çizildi.

SOĞUK DAĞ
COLD MOUNTAIN

Yönetmen: Anthony Minghella. Oyuncular: Jude Law, Nicole Kidman, Renée Zellweger, Donald Sutherland, Ray Winstone, Brendan Gleeson, Philip Seymour Hoffman, Natalie Portman, Kathy Baker, Giovanni Ribisi, Eileen Atkins, Jena Malone. Senaryo: Anthony Minghella (Charles Frazier'ın aynı adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: John Seale. Müzik: Gabriel Yared. Kurgu: Walter Murch. Yapım Tasarımcısı: Dante Ferretti. Yapımcı: Albert Berger, William Horberg, Sydney Pollack, Ron Yerxa. Süre: 155 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 13 Şubat.

"Son Samuray"

1860'lar Amerika'sı... İç Savaş sırasında yaralanan asker Inman (Jude Law) evine gönderilir. Genç adamın katedeceği yol uzun olsa da, geride bıraktığı sevgilisi Ada'ya (Nicole Kidman) kavuşmak için bu zorlu yolculuğu göze alır. Yolda eski köleler ve isyancılarla karşılaşır, askerlerden ve ödül avcılarından korunmaya çalışır; beklenmedik dostlarla ve tehlikeli düşmanlarla yüz yüze gelir. Öte yandan, sevgilisinin dönüşünü bekleyen Ada'nın işi de hiç kolay değildir. Rahip babası tarafından özenle yetiştirilen iyi eğitimli bir kadın olan Ada babasının ölümünün ardından tehlikelerle dolu bir dünyada yapayalnız kalmıştır. Dış dünyanın getirebileceği tehditler konusunda en küçük bir fikri olmayan genç kadının çiftlikteki hayatta kalma mücadelesi çok zorlu geçecektir. Ada için kurtuluş umudu, Ruby (Renée Zellweger) adlı serseri ruhlu bir genç kadının güçlü kişiliğinde ortaya çıkar. Ada'yla arkadaş olan Ruby ona güçlü olmayı, kendine güvenmeyi ve hiç tanımadığı dış dünyanın şaşırtıcı gerçeklerini ve harikalarını öğretecektir.
NOTLAR "İngiliz Hasta" (1996) ve "Yetenekli Bay Ripley"le (1999) dönem filmlerine ve roman uyarlamalarına elinin ne derece yatkın olduğunu kanıtlayan yönetmen Anthony Minghella yeni bir romanı perdeye aktararak genç bu yılın Oscar'larının peşinden koşturuyor. Sekiz dalda Altın Küre adayı olan film, ABD turuna geçtiğimiz yılın sonlarında başlamış ve gişede hedeflediği rakamları tutturamamıştı; gelgelelim yurtdışında aldığı eleştiriler gayet olumlu olmuştu. Yapım aşamasındayken birçok ünlü oyuncunun ilgilendiği "Soğuk Dağ" için Matt Damon, Josh Hartnett, Leonardo DiCaprio ve Eric Bana'nın adları da bir süre telaffuz edilmiş, fakat sözkonusu rol sonradan Jude Law'a gitmişti. Son bir not: Nicole Kidman'ın filmdeki tüm piyano performanslarını kendi gerçekleştirdiği söyleniyor.

"Soğuk Dağ"

SON SAMURAY
THE LAST SAMURAI

Yönetmen: Edward Zwick. Oyuncular: Tom Cruise, Ken Watanabe, William Atherton, Chad Lindberg, Ray Godshall Jr., Billy Connolly, Tony Goldwyn, Masato Harada, Masashi Odate, John Koyama, Timothy Spall, Koyuki. Senaryo: John Logan, Edward Zwick, Marshall Herkovitz. Görüntü Yönetmeni: John Toll. Müzik: Hans Zimmer. Kurgu: Steven Rosenblum, Victor Du Bois. Yapım Tasarımcısı: Lilly Kilvert. Yapımcı: Tom Cruise, Tom Engelman, Marshall Herskovitz, Scott Kroopf, Paula

Wagner, Edward Zwick. Süre: 154 dk. Yapım: ABD-Japonya-Yeni Zelanda. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 6 Şubat.
Yüzbaşı Nathan Algren (Tom Cruise) akıntıya kapılmış bir adamdır. Bir zamanlar katıldığı savaşlar artık uzak ve anlamsız görünmektedir. O zamanlar onuru ve ülkesi için yaşamını tehlikeye atmıştır ama İç Savaş'tan bu yana geçen yıllarda dünya değişmiştir. Cesaretin yerini pragmatizm ve kişisel çıkarlar almıştır. Onur kavramı artık hiçbir yerde bulunmamaktadır. Algren büyümekte olan Japon pazarını gözüne kestiren ülkesi tarafından genç Japon imparatorunun kurmayı tasarladığı modern ordunun temellerini atmak için kiralanır. Daha Batılı ve ticaret dostu bir hükümet kurma uğruna samurayları ortadan kaldırmayı amaçlayan imparatora danışmanlık yapan Algren hiç ummadığı halde samuraylardan çok etkilenir. Samurayların güçlü inançları ona kendi geçmişini hatırlatmıştır. Tanımadığı bir ülkeye, hayatı ve daha önemlisi ruhuyla birlikte saplanıp kalan bu kafası karışık Amerikan askeri, kendisini iki dönem ile iki dünya arasında şiddet yüklü ve destansı bir mücadelenin içinde bulur; bu yoldaki tek rehberi ise onur duygusudur.

NOTLAR Hollywood'un Uzakdoğu'ya olan ilgisi bu filmle devam ediyor. 1998'deki "The Siege / Kuşatma"dan beri film çekmeyen yönetmen Edward Zwick'in dönüşü hiç fena olmadı. Her ne kadar filmin Amerika hasılatı beklenenin altında kalsa da ağırlıklı olarak Japonya ve Yeni Zelanda'da çekilen "Son Samuray"ın önümüzdeki Oscar telaşının en heyecanlı filmlerinden biri olduğu görülüyor. Film için iki yılını harcayan Tom Cruise yapımcılığı ve başrolü üstlenmesi dışında kılıç kullanmayı ve Japonca konuşmayı da öğrendi. Filmle ilgili yurtdışında genelde olumlu şeyler yazıldı; fakat Washington Post'tan Stephen Hunter filmle ilgili yazısında şuna dikkat çekmiş: "Japon tarihinde geçen filmler yakışıklı beyaz insanlar hakkında olmamalı. Bu, yanlış intiba uyandırıyor ve sonuçta insanın ağzında mukaddesata hürmetsizlik tadı bırakıyor."

"11:14"

11:14

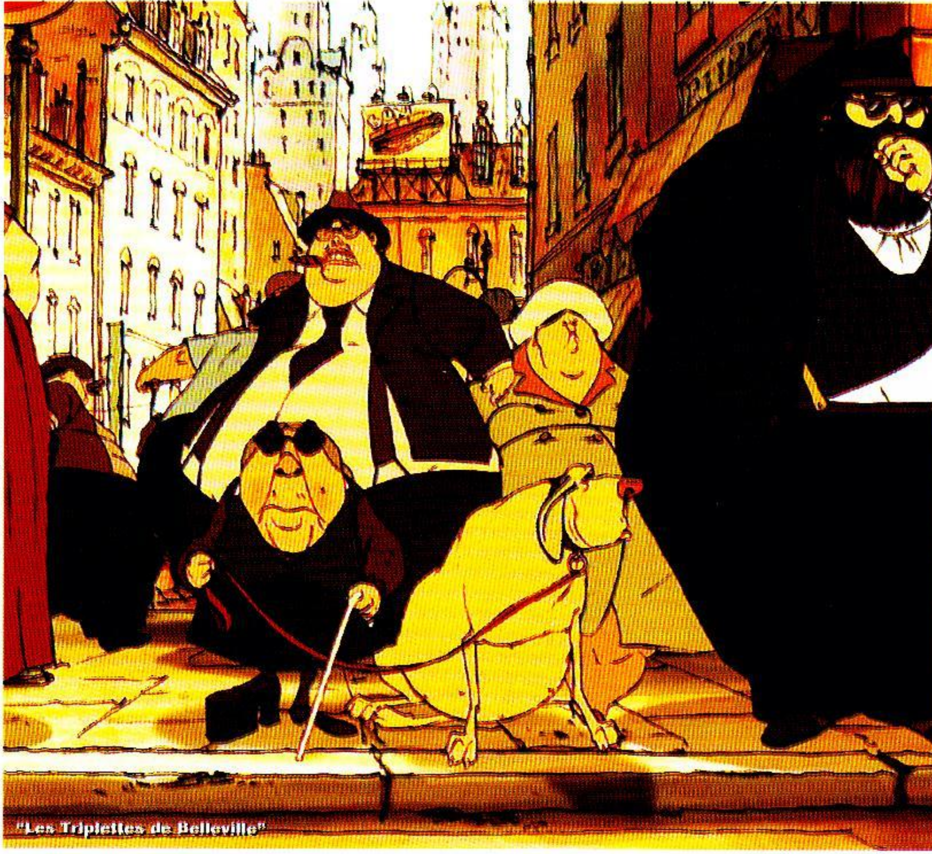
Yönetmen: Greg Marcks. Oyuncular: Hilary Swank, Colin Hanks, Rachael Leigh Cook, Henry Thomas, Ben Foster, Rick Gomez, Clark Gregg, Shawn Hatosy, Blake Heron, Barbara Hershey, Patrick Swayze. Senaryo: Greg Marcks. Görüntü Yönetmeni: Shane Hurlbut. Müzik: Clint Mansell. Kurgu: Dan Lebental, Richard Nord. Yapım Tasarımcısı: Devorah Herbert. Yapımcı: John Morrissey, Beau Flynn, Raju Patel. Süre: 95 dk. Yapım: ABD-Kanada. Dağıtımcı: PRA Films. Gösterim Tarihi: 27 Şubat.
Bir gece saat 11:14'te bir otomobil kazası olur. Geri geri gidildiğinde görünüşte sıradan, ancak yaşamsal bağı olan bir dizi olayın çakıştığı görülür. Beş farklı karakterin yazgısı aslında bir cinayet ve aldatma öyküsünün etrafında kesişir.

NOTLAR 1976 doğumlu Greg Marcks'ın ilk uzun metraj yönetmenlik denemesi "11:14" geçen yıl dünyaca ünlü birçok festivali dolaşmış ve bunlardan Deauville Film Festivali'nde yönetmenine Büyük Özel Ödül'ü kazandırmıştı. Eğlenceli olmakla beraber seyircinin beklentileriyle de başarıyla oynadığı söylenen filmde yönetmen Marcks'ın belli bir gerilim duygusu yarattığı da yurtdışında yazılıp çizilenler arasında. Oyuncu kadrosu da filmi görmek için fazladan bir sebep.

NEREDESIN FIRUZE

Yönetmen: Ezel Akay. Oyuncular: Haluk Bilginer, Özcan Deniz, Demet Akbağ, Cem Özer, Şebnem Dönmez, Ruhi Sarı, Ragıp Savaş, Bora Ayanoğlu, Ata Demirer, Zeynep Eronat. Senaryo: Levent Kazak, Ezel Akay. Görüntü Yönetmeni: Hayk Kirakosyan. Müzik: Sunay Özgür. Kurgu: Mustafa Preşeva. Sanat Yönetmeni: Hakan Yarkın. Kostüm Tasarımcısı: Naz Erayda. Yapımcı: Ezel Akay. Süre: 120 dk. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 20 Şubat.
Hayri (Haluk Bilginer) ve Orhan (Cem Özer) piyasaya sürdükleri başarısız kasetler sonucu borç batağında olan iki prodüktördür. İstanbul Plakçılar Çarşısı'nda borçlu olmadıkları kimse kalmadığı gibi, Orhan kaldığı otelden de atılmak üzeredir. Hayri ise sorumsuz ve çapkın gece hayatı sebebiyle karısı tarafından eve alınmamaktadır. Yıldız adayı Melih'e (Ragıp Savaş) yaptıkları kasetler satmayınca Melih de şarkıcı olan sevgilisiyle memleketine geri dönme kararı almıştır. Zaten bu ilişkiden dolayı mimlenen Melih'in sahneye çıkması da gazinocular kralı olan Tayyar (Bora Ayanoğlu) tarafından engellenmektedir. Hayri ve Orhan bunun üzerine Ahmet (Ata Demirer) isimli saf, hevesli ve "tenorların kralı" olduğunu iddia eden bir gençle şanslarını denemeye karar verirler. Fakat işler umdukları gibi gitmez ve Ahmet çaldırdığı altyapıyı söylemeyi beceremeyince son darbeyi de yemiş olurlar. Alacaklılar, hacze gelen avukatlar, vadesi gelen çek ve senetler karşısında bunalan Hayri ve Orhan, Sansar (Zeynep Eronat) isimli menajerin "genç yetenek" diye lanse ettiği, o sıralar Almanya'da yaşayan Ferhat'la (Özcan Deniz) irtibata geçerler. Telefonda şarkı söylettikleri Fer- ⇨

"Neredesin Firuze"

"Les Triplettes de Belleville"

hat'ın sesini çok beğenir ve acil bir eylem planı oluştururlar: Ferhat gelecek, altyapıyı söyleyecek, kasetten gelen paralarla borçlar ödenecek ve düze çıkılacaktır. Şarkıcı olmak düşüncesine saplantılı bir şekilde bağlanmış olan Ferhat, Hayri'nin kaset teklifini düşünmeden kabul eder, eşyalarını toplar ve soluğu İstanbul'da alır.

NOTLAR Ezel Akay'ın yönettiği bu ilk sinema filmi İFR - Cinemedya ortak yapımı olarak hayata geçti. Ağustos 2003'te başlayan ve 8 hafta süren çekimler için Perpa Ticaret Merkezi, Grand Cevahir Hotel, Emirgan Korusu Beyaz Köşk, İstanbul Sanat Merkezi, Beyoğlu Kulüp Cambaz ve Malibor Pavyon mekan olarak kullanıldı. Yönetmen Akay filmin basın bültenine "Bu film gerçek, yakın tarihte yaşanmış çeşitli hikayelerden yola çıkılarak yazıldı. Tipler ve temel olaylar benzese de gerçek kişilerden uzaklaşılıp bir şehir masalına dönüşmesi için çalışıldı," diye not düşmüş. Geçen ay gösterime giren, gişede iddialı üç Türk filminin peşinden gelen "Neredesin Firuze", Şubat ayının tek Türk filmi olarak göze çarpıyor.

LES TRIPLETTES DE BELLEVILLE

Yönetmen: Sylvain Chomet. Seslendirenler: Michèle Caucheteux, Jean-Claude Donda, Michel Robin, Monica Viegas. Senaryo: Syvain Chomet. Müzik: Benoît Charest. Kurgu: Dominique Brune, Chantal Colibert Brunner, Dominique Lefever. Yapım Tasarımcısı: Evgeni Tomov. Yapımcı: Didier Brunner, Viviane Vanfleteren. Süre: 80 dk. Yapım: Fransa-Belçika-Kanada-İngiltere. Dağıtımcı: Chantier Films. Gösterim Tarihi: 20 Şubat.

Küçük yaşta yetim kalan Champion büyükannesi Madame Souza tarafından büyütülmüştür. Bir gün büyükannesi ona üç tekerlekli bir bisiklet alır ve Champion zamanının çoğunu bisikletle geçirmeye başlar. Yıllar içinde usta bir bisikletçi haline gelen genç, dünyanın en zorlu organizasyonlarından Fransa Bisiklet Turu'na katılmaya karar verir. Fakat aniden Champion'la birlikte yarışın iddialı bisikletçileri kaçırılır ve yaşlı Madame Souza şişko köpeği Bruno'yla birlikte torununu kurtarmak üzere arayışa koyulur.

Yolları Belleville adındaki liman kentine düşer ve Champion'un orada Fransız mafyasının elinde olduğu ortaya çıkar. Madame Souza ve Bruno yolda karşılaştıkları yaşlı bir kadın grubuyla birlikte Champion'u acımasız mafyanın elinden kurtarmaya çalışacaktır.

NOTLAR Bir Fransız animasyonu olarak farklı çizimleriyle yurtdışında çokça takdir gören film bu ayın bol ödüllü yapıtlarından. Geçen yılın en iyi animasyonlarından biri olarak gösterilen film dünyada yaygın bir dağıtım şansı buldu ve belli oranda ilgi de gördü. ■

OCAK AYI SÜRPRİZİ

METROPOL KABUSU

Yönetmen: Ümit Cin Güven. Oyuncular: Mine Çayıroğlu, Timur Ölkebaş, Hasan Mullaoğlu, Mustafa Üstündağ, Murat Baran, Ayla Algan, Mustafa Uzunyılmaz, H. İbrahim Kuzucu. Senaryo: Ümit Cin Güven. Görüntü Yönetmeni: Bahadır Eren. Müzik: M. Kağan Ergün. Süre: 83 dk. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: MGD Filmcilik. Gösterim Tarihi: 16 Ocak.

Mazlum doğudan göç etmiş fakir bir ailenin oğludur. Babası uzun bir süre cezaevinde kalmış, orada hastalanmış ve ölmüştür. Babasının ölümünden sonra evin büyüğü olarak iş arar, fakat bulamaz. Annesinden de gizli tutarak kapkaççılık yapmaya karar verir. Kapkaççıların hamisi konumunda olan Şahin, çocukluğunda cezaevine girmiş, genç yaşlarda tekrar çıkmıştır. Ailesini beş yaşındayken kaybetmiştir. Sicilinin bozuk olmasından dolayı iş bulamamış, kapkaççılığı bilerek ve isteyerek sürdürmüştür. Arkadaş çevresiyle birlikte Mazlum'a kapkaççılığı öğretmeye karar verirler.

NOTLAR İlk filmi "Sır Çocukları"nı Aydın Sayman'la birlikte çeken Ümit Cin Güven'in ikinci uzun metrajı yine bir büyük şehir gerçeğini ele alıyor. Tek kopyayla gösterime giren, dijital kamerayla çekilmiş bu mütevazı film Türkiye'de günden güne büyüyen kapkaç meselesine değiniyor.

Hayatını yeniliğe aç!

Sevdiğiniz Tuborg Gold lezzeti şimdi "çek-aç" kapaklı şişelerde.
Biranızı kolay açın, keyifle için diye...

TUBORG. HAYATI DOLU DOLU YAŞA!

bOX OffiCe

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE bOX OffiCe — 12 Aralık 2003 - 08 Ocak 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Y.E.: Kral'ın Dönüşü WarnerBros.	3	951.350	951.350
2. Karşı Pencere WarnerBros.	4	138.903	138.903
3. Bir Zamanlar Meksika'da UIP	2	129.081	129.081
4. Dayanılmaz Zulüm UIP	5	121.299	205.522
5. Dünyanın Uzak Ucu Özen Film	6	78.158	205.351
6. İnsaat WarnerBros.	7	68.127	251.699
7. Özel Tim WarnerBros.	5	59.314	110.168
8. Kill Bill: Vol. 1 Avsar Film	1	48.126	48.126
9. The Matrix Revolutions WarnerBros.	9	44.820	903.733
10. Üçkağıtcılar WarnerBros.	2	39.958	109.511

...1 Yıl önce

2003
03 - 30 Ocak
1. Yüzüklerin Efendisi: İki Kule
2. Hayalet Gemi
3. Başka Gün Öl
4. Anlatamadım mı?
5. Sıkıysa Yakala

...2 Yıl önce

2002
04 - 31 Ocak
1. Y.E.: Yüzük Kardesliği
2. Son
3. Deli Yürek: Bum. Ceh.
4. Vanilla Sky
5. Diğerleri

...3 Yıl önce

2001
05 - 25 Ocak
1. Hemşo
2. Zor Baba
3. Balalayka
4. Dikey Limit
5. New York'da Bir Sonbahar

Yüzüklerin Efendisi'nde ters orantı

Nihayete erdirdiğimiz Yüzüklerin Efendisi üçlemesi, yazıyı hazırladığım sırada vizyondaki 4. haftasonunu da geride bıraktı. Girdiği tüm ülkelerde hasılat rekorları kıran üçlemenin her bir devam filmi, vizyon sürecinde "boynuz kulağı geçer" misali bir öncekinin rakamından daha iyi bir başlangıç yaptı ve daha yüksek rakamlarla da vizyon sürecini devam ettirdi. Maalesef bizim ülkemizde ise bu eğilim tam tersi olarak işlemekte. Ben, bu durumun nedenini tamamen KORSAN'a bağlıyorum. Artık birilerinin dur demesinin zamanının gelip geçtiği şu zamanlarda devletimizin tüm organlarını bu yasa dışı olaya DUR demesi için göreve çağırıyorum. (16 Ocak 2004'te çıkan Radikal haberi: Ele geçirilen korsan eserler arasında orijinal piyasa değeri yaklaşık 4.5 trilyon lira olan film CD'leri ön plana çıktı. Film CD'leri arasında üç bölümüyle sinemada hasılat rekorları kıran 'Yüzüklerin Efendisi' en çok korsanı üretilen film olarak dikkat çekti.)

Türkiye Haftasonu

	Kral'ın Dönüsü(154)	İki Kule(105)	Yüzük Kardesliği(75)
1.	353.124	323.412	263.405
2.	710.334	695.033	658.783
3.	915.398	944.521	945.578
4.	1.001.178	1.070.774	1.113.112

Rakamlar seyirci sayısıdır. Parantez icindeki rakamlar kopya sayılarıdır.

ABD Haftasonu

	Kral'ın Dönüsü(3.703)	İki Kule(3.622)	Yüzük Kardesliği(3.359)
1.	124.1	102.0	75.1
2.	222,3	200,1	155,9
3.	290.4	261,0	205,5
4.	312,3	283,4	228,3

Rakamlar milyon dolar'dır. Parantez icindeki rakamlar salon sayılarıdır.

İngiltere Haftasonu

	Kral'ın Dönüsü(494)	İki Kule(501)	Yüzük Kardesliği(470)
1.	15.0	13.1	11.5
2.	22.1	21,2	19.3
3.	28.6	27,0	25.3
4.	32.3	30.7	29,6

Rakamlar milyon pound'dur. Parantez icindeki rakamlar salon sayılarıdır.

Fransa Haftasonu

	Kral'ın Dönüsü(993)	İki Kule(955)	Yüzük Kardesliği(867)
1.	20.2	12,5	10.2
2.	35,0	23.3	20.5
3.	42,9	29.2	26,5
4.	---	31.6	29.3

Rakamlar milyon dolar'dır. Parantez icindeki rakamlar salon sayılarıdır.

ABD bOX OffiCe — 12 Aralık 2003 - 08 Ocak 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Y.E.: Kral'ın Dönüşü NewLine	3	298.1	298.1
2. Cheaper by the Dozen 20th Century Fox	2	89.3	89.3
3. Something's Gotta Give Sony	4	84.7	84.7
4. Son Samuray WarnerBros.	5	59.8	92.6
5. Mona Lisa Smile Sony	3	52.5	52.5
6. Cold Mountain Miramax	2	47.4	47.4
7. Paycheck Paramount	2	41.2	41.2
8. Peter Pan Universal	2	35.8	35.8
9. Stuck On You 20th Century Fox	4	31.5	31.5
10. Elf NewLine	9	29.7	171.2

Rakamlar Milyon Dolardır.

B.BRİTANYA bOX OffiCe — 12 Aralık 2003 - 08 Ocak 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Y.E.: Kral'ın Dönüşü Entertainment	3	44.3	44.3
2. Ask Her Yerde UIP	7	9.7	32.6
3. Elf Entertainment	6	8.1	16.3
4. Peter Pan UIP	2	5.4	5.4
5. Freaky Friday BuenaVista	3	4.8	4.8
6. Brother Bear BuenaVista	5	3.4	4.5
7. Özel Tim Columbia/TriStar	5	2.6	5.2
8. Cold Mountain BuenaVista	2	2.3	2.3
9. Dünyanın Uzak Ucu 20th Century Fox	7	2.1	6.5
10. Stuck On You 20th Century Fox	1	1.5	1.5

Rakamlar Milyon Paunddur

Tom Cruise
Son Samuray

2002	Azınlık Raporu	536.172
2002	Vanilla Sky	494.547
2000	Görevimiz Tehlike 2	792.865
2000	Manolya	77.472
1999	Gözü Tamamen Kapalı	409.446

Rachel Weisz
Jüri

2002	Bir Erkek Hakkında	133.506
2001	Mumya Geri Dönüyor	714.887
2001	Kapıdaki Düsman	179.724
1999	Mumya	1.113.193
1999	I Want You	37.109

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Kaya Özkaracalar	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Aşk Her Yerde	★★★			★★★½	★★★		★★★			★★★½	★★★	★★★★	★★★½	★★★½	
Beni Unutma	★★½		★★★½	★★★	★★½			★★½	★★★½	★★	★★★	★★½	★★★½	★★½	
Bir Zamanlar Meksika'da	★★★	★	★★★	★★½	★★	★★★★		★★★	★½	★★★½	★★	★★★	★★½	★★½	★★★
Carandiru	★★★	★★★		★★★	★★★				★★★½	★★½	★★	★★★★	★★★	★★½	
Düzenbaz Roger			★★★½	★★★	★★½	★★★½	★★★½		★★★★	★★★	★★	★★½	★★★★		
Elveda Lenin	★★★	★★★		★★★★	★★★★	★★★★		★	★★★½	★★★	★★★½	★★★★	★★★★	★★★½	★★★½
Günahların Bekçisi	★★½	★½		★½			★★½	★		★½	★	★★★	★★½		
Kabus	★★½			★½	★★			★	★★			★★½	★★½	★★½	
Karşı Pencere	★★★	★★½	★★½	★★★	★★★	★★	★★★	★★★★★	★★½	★½	★★★★	★★½	★★½	★★½	★★★★
Karşılaşma	★★★½	★★½		★★★½	★★★★	★★★	★★★½	★		★★	★★½	★★½	★★★	★★★½	★★★½
Kasa 507	★★★	★★	★	★★½		★★½		★★★	★	★★		★★½			
Kayıp Balık: Nemo	★★★			★★★½	★★★★		★★★			★★★★½	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★	
Kill Bill Vol. 1	★★★★★	★½	★★★½	★★★½	★★★★½	★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★½	★★★★★	★★	★★★★	★★★	★★★★★	★★★★½
Küçük Özgürlük		★★½		★★½		★★★					★★★	★★½		★★★	
Looney Tunes: Maceraya Devam				★★★	★★½					★★	★★★½	★★★★½			
Merhaba Hababam Sınıfı	★★½	★		★★★	★★★		★	★★★½		★		★½		★★	
Metropol Kabusu	★★½	★★½	★½	★★	★★		★★½			★	★★	★★★	★★½	★★	
Okul	★★★	★½	★★	★★½	★★		★★½	★★★	★★	★★	★★	★½	★★½	★★	★★★½
Onüç	★★½	★★½	★★★½	★★★½	★★★½	★★★½	★★½	★★★★	★★★	★★★	★★★½	★★★½	★★★★	★★★½	
Ölümcül Devir		★★★	★★½	★★★½	★★½	★★★½			★½	★★	★★★	★★★★	★★★½	★★★	★★½
Son Samuray	★★★½	★★					★★★★				★★	★★★★	★★★	★★★	
Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi	★★★★	★★	★★★★½	★★★½	★★★★★	★★★★★	★★★★½	★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★½	★★★★½
Zaman Ötesi	★★½			★						★½	★	★★½	★★½	★★½	

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Onüç

Ergenlik sivilceleri en çok bu filme yakışıyor.

Burçin S. Yalçın

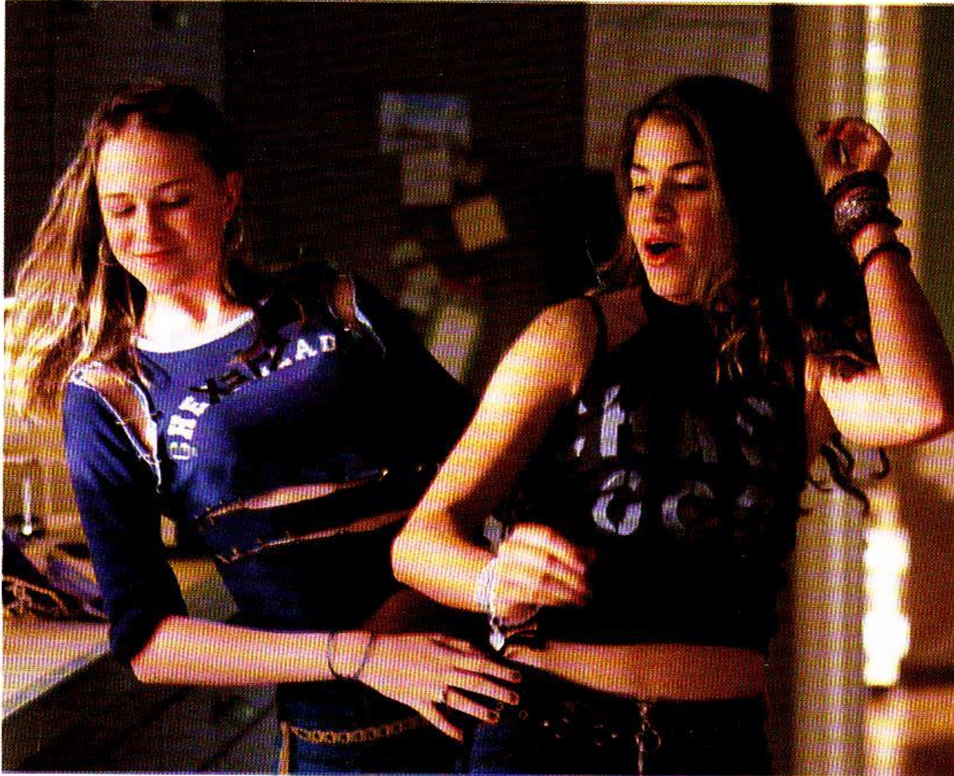
13 uğursuzluğu bir yana yaşça insan yaşamında neredeyse bir milat. "Kendimi bildim bileli..." diye başlayan tümceleri sarfederken bilinçsizce gönderme yaptığımız bir başlangıç noktası, bir eşik. Vücudumuzda deneyimlediğimiz köklü değişikliklere, değişen okul çevresiyle birlikte varolduğunu bellediğimiz sosyal statü denen şey ve onun nimetleri eklenir, ortaya başkaldırının hüküm sürdüğü, kimi zaman yıkıcı etkileri olabilen bir süreç çıkar: ergenlik çağı... O eşiği atlatmış olan herkes çok iyi bilir ki bu süreç hiçbir şeye benzemez. Çünkü bireyleşme yolundaki çocuk için bu süreç bir çalar saat işlevi görür; merak ve dolayısıyla farklı olanı deneyimleme bu yüzden had safhadadır. İşte bu çalar saat aslında gözü de açmaz, kapatır.

"Onüç" aslında günlük Amerikan yaşam tarzı üzerine birçok şey ve mükemmelliğin çok uzağında seyreden karakterler galerisi sürüyor önümüze. Paramparça bir halde ayakta kalmaya çabalayan bu aile fitili ateşlenmeyi bekleyen bir dinamite sahip: 13 yaşındaki Tracy'ye (Evan Rachel Wood)... Babaları kimbilir neden çekip gitmiş; anneleri uyuşturucu deneyimini en sertinden yaşamış, bir de aynı sorundan mustarip sevgilisi Brady'yi (Jeremy Sisto) onların başına musallat etmiş... Erkek kardeşi Mason (Brady Corbet) ergenliğini daha kontrollü atlatmaya çalışırken Tracy yeni başladığı okulda kendisini akıntıya bırakıveriyor: Evie Zamora'yı (Nikki Reed) yakalıyor ve iki kızın hayatı iç içe geçiyor. Dengeleri yıkan bu karşılaşma, iki kızı dağdan küçücük bir kartopu olarak yuvarlıyor, bu kartopu filmin sonunda dağın yamacına indiğinde çığa dönüşüyor ve sanki sert bir yere çarpıp dağılıyor: final karesinde Tracy'nin bir düzenek üzerinde dönerken attığı o güçlü çığlık tüm filmden daha çok şey söylüyor aslında. Çünkü ergenlik tam da öyle birşey: kaptırmış giderken bambaşka yerlere savrulma arzusuyla atılan bir çığlık... Yönetmen Catherine Hardwicke, filmi 16mm olarak çekip 35mm'ye aktarırken aklında tam olarak ne vardı kestiremiyorum ama bu transferin tüm filmin dokusunda yol açtığı grenlenme tam da ergenlik sivilcelerine denk geliyor. Tüm film -sadece bu grenlenmeden aldığı güçle de değil- görsel yapısını Tracy'nin içine düştüğü ergenlik dengesizliği üzerinden inşa ediyor; sallanan bir omuz kamerası, bir hızlandırılıp bir yavaşlatılan görüntüler, sert bir ses kuşağı... Bir misalle süsleyeyim: Melanie'nin (Holly Hunter) erkek arkadaşıyla tartıştığı sahnedeki bir çekimde mizansen evin salonunda genel bir plandan kuruluyor. Adam ve kadın birbirlerine bağırırlarken kamera bir sağa bir sola yalpalıyor. Hardwicke görüntü yönetmeni Elliot Davis'le birlikte filmine öyle bir görsel kimlik kuruyor ki Tracy'nin perdedeki her yeni deneyimi bizi de sarsıyor.

Ve bu sırada öyle kusurlu, öyle güçsüz karakterlere tanık oluyoruz ki! Tracy'nin annesi Melanie kızına yardım etmekten aciz; babasının ilgisi "lütfen" düzeyinde; Melanie'nin erkek arkadaşı Brady ise evdeki hassas dengeleri bozmakla mükellef bir karakter... Öbür yanda Evie var. Ailesiyle ilgili öğrendiklerimizin ne kadarı doğru kestiremiyoruz bile. Yalan konusunda handiyse bir uzman. Öyle doğallıkla çıkıyor ki yalanlar ağzından dehşete kapılmamak mümkün değil. Kendisinden sorumlu tek akrabası Brooke (Deborah Kara Unger) belli ki bu sorumluluğu alabilecek yetkinlikte değil. O da daha güzel olmak uğruna kendisini paralamakla meşgul. Tracy'nin ergenlik dönemine ayak basışının çevresini öyle bir başıboşlukla kuşatıyor ki Hardwicke, neredeyse tüm bir Amerikan yaşam tarzının altını oyuyor. Ergenliğe adım atan bir kızın hikayesi olsa da, "Onüç"ü özel kılan, daha genel sonuçlara ulaşabilmeyi becermesi. Jennifer Lopez'e benzemeye, Britney Spears'ın popülaritesine ulaşmaya, Christina Ricci'nin (bir sahnede Tracy onun posterini öpüyor) asi yanını kapmaya uğraşan bu kızların herşeyi birinci elden tecrübe ettiğini gösterirken Hardwicke, beri tarafta ebeveynlerinin de aciziyetini ve zayıflıklarını belgeliyor. Bu iki kızın varacağı nokta sanki Melanie ve Brooke'un bugün bulunduğu nokta. Hardwicke ön planda büyümekte olan iki kızın hikayesini anlatırken ısrarla bireyin zayıflığından faydalanan Amerikan yaşam tarzını da arka tarafta feci biçimde yumrukluyor.

Hardwicke'in kurduğu senaryo kurgusu bu nedenle basit ve gerekli: iki kızın birbirine vurduğu sahneden aylar öncesine gidiyor, o noktaya nasıl gelindiğine aşama aşama tanık oluyoruz. Ama Hardwicke çemberi çizdikten sonra bizi bırakmıyor, "Durun!" diyor "Gidemezsiniz, başta gösterdiğim en kötüsü değildi ki!" İşte senaryo kurgusunda çizdiği bu çemberden sonra çizginin bilinmeyene doğru yönelmesi hepimizi endişeye sevkediyor. Olan biten tuhaf ve çabuk bir şekilde tatlıya bağlansa da herşey ne olursa olsun yaşandığıyla kalıyor.

Ve avucumuzda tüm filme bedel birşey duruyor: Tracy'nin filmin finalinde attığı o çığlık...

Thirteen

✪✪✪◡

Yönetmen: Catherine Hardwicke. **Oyuncular:** Evan Rachel Wood, Nikki Reed, Holly Hunter, Jeremy Sisto, Brady Corbet, Deborah Kara Unger, Kip Pardue, Sarah Clarke, Vanessa Anne Hudgens, Ulyssen Estrada, Sarah Cartwright. **Senaryo:** Catherine Hardwicke, Nikki Reed. **Görüntü Yönetmeni:** Elliot Davis. **Müzik:** Mark Mothersbaugh. **Kurgu:** Nancy Richardson. **Yapım Tasarımcısı:** Carol Strober. **Yapımcı:** Jeffrey Levy-Hinte, Michael London. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** ABD-İngiltere. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 2 Ocak.

Beni Unutma

İçimizdeki boşluğu nasıl dolduracağız?

Uygar Şirin

Amma ses geldi 2003'ten... Sinema salonları ve "tribün"ler amma gürültü çıkardı.

"Matrixçiler, Yüzüklerin Efendisicilere Karşı" savaşları ne kadar kanlıydı. "Donnie Darko" genç bir yeteneğin ilk filmi miydi yoksa saçmalığın daniskası mı? Lars Von Trier dahi mi, soytarı mı? Korku filmlerinin hangisi en korkunç? Komedi filmlerinin hangisi en komik? En iyi kim yönetti? En iyi kim oynadı? Falanca film filanca sahnesiyle seyirciye hangi mesajı veriyordu?

Liste uzar gider. Herkesin bu sorulara vereceği bir cevabı var. Sonuçta olan biten, filmler üzerinden ego tasdiki.

Şimdi, masanın üstündeki bu koca yığını bir kenara itelim...

Evet... Bir de Gabriele Muccino vardı.

1967 doğumlu İtalyan yönetmen/senarist durdu durdu, geçen yıl iki filmiyle birden karşımıza çıktı (önce "Son Öpücük", sonra "Beni Unutma"). Ne iyi oldu.

2003'ün en iyi filmlerinden "Son Öpücük", "genç yetişkinler" diye tabir edilen kuşağın (25-30 yaş civarı), aşkla, ilişkiyle, evlilikle ilgili tüm meselelerini elden geçiriyordu. Sözkonusu kuşağın ve konunun, yorumsuz, yargısız, eksiksiz bir portresi.

uygarsirin@yahoo.com

Filmin şapka çıkarılacak tarafı, birer-ikişer dakikalık onlarca sahne/sekanstan oluşan zor bir yapının ("Manolya"nın ilk 10 dakikası gibi kurulmuş bir 110 dakika düşünün!) altından, şaşırtıcı bir kolaylıkla kalkan senaryosu. Ve tabii, bu yapıyı, en küçük bir arıza bile olmadan bağlayan, uzun planlarla, kaydırmalarla, panlarla, "steadicam" hareketleriyle yüklü, nefis bir yönetmenlik çalışması. Tematik ve görsel anlamda, sayısız parçayı birbirine iliştirirken, hiçbir dikiş izini göstermeyen bir ustalıktan söz ediyorum.

Muccino, "Beni Unutma"da da, hayatın can yakıcı meselelerini ele almaya, insanoğlunu kurcalamaya devam ediyor. Merkezdeki iki karakter, "Son Öpücük"tekilerden daha yaşlı. Muccino sanki planlı bir şekilde, karakterlerinin yaşlarını her filmde biraz daha yukarı çekerek insanın macerasını adım adım takip ediyor. "Son Öpücük"ten bir önceki filminin "kahraman"larının liseliler olması da bu açıdan bakınca ilginç.

"Beni Unutma" ile "Son Öpücük" arasında birçok benzerlik var. "Beni Unutma" da dört karakter etrafında gelişiyor. Senaryo yine, "Son Öpücük"te olduğu gibi, hem başdöndürücü bir hızla, hem de büyük bir yumuşaklıkla, bu dört karakterin hikayeleri arasında gidip geliyor. Asıl önemlisi, "Beni Unutma"daki karı-kocanın isminin, "Son Öpücük"teki karı-kocayla aynı olması: Carlo ve Giulia... Muccino, önceki filminin finalinde evlendirdiği kahramanlarının 15 yıl sonrasını anlatıyor adeta. Ve, hâlâ "Son Öpücük"ün finalindeki evliliğin "mutlu son" olduğunu sanan saflar varsa aramızda, bir sonraki filminde sonucu ayan beyan gösteriyor: Öngördükleri düzene sahip çıkmak adına tutkularından feragat edip ateşkes imzalayan kadınla erkeğin hazin sonu.

Muccino'nun iki filmi arasındaki fark ise şurada: "Son Öpücük"ün hikayesi, bir başka deyişle, karakterlerin kendi içlerinde ve birbirleriyle yaşadıkları çatışmalar, filmin söylemek istediği sözlerin tamamını taşıyordu. "Beni Unutma"da ise yüzeyin bir kat altına inmek gerekiyor.

İlk bakışta görünen, kendileriyle ve birbirleriyle kavgalı bir aile. Her biri, yaşadığı (veya yaşayamadığı) şeyler nedeniyle parçalanıyor. Bu, doğal olarak, ailenin parçalanması anlamına da geliyor.

Muccino'nun karakterlerini birbirine bağlayan ve filmini ayakta tutan tema ise görünenin altında. Tek kelimeyle özetlersek: Boşluk. Açarsak: O yapışkan, illet, "bir şeyler eksik" hissi. Filmdeki tüm karakterler modern zamanların bu yaygın hastalığından mustarip, ve hepsinin asıl derdi bu boşluğu doldurmak. Bir kızla, bir tutkuyla, bir uyuşturucuyla, bir aşkla, nasıl olduğu önemli değil, yeter ki içlerinden gelen o çığlık dursun... Tüm sözlerinin, hareketlerinin, çabalarının altında bu arzu yatıyor.

Eksik olmasın, Muccino yine seyircisinin salondan mutlu ayrılmasına izin vermiyor. "Beni Unutma" da, sade ama çok acı bir finalle noktalanıyor. Carlo'nun yüzündeki tebessüm, "boşluğu doldurmaya" çalışan insanın önündeki en büyük engellerden ikisinin suçluluk duygusu ve fedakarlık olduğunu hatırlatıyor bize... Bu tebessüm, "Schmidt Hakkında"nın finaliyle birlikte, 2003'ün en iç burkan karelerinden biri.

Bunların yanında, Muccino'nun filmlerinin asıl hasleti, sadece "insan"dan ibaret olmaları. Tamam, 2003'de de bolca gördüğümüz bütün o açılar, efektler, kurgu cambazlıkları, göndermeler, metaforlar, sivri laflar, zeki cevaplar, oya gibi işlenmiş diyaloglar, ışıklar, gölgeler filan, hepsi çok güzel... Ama böyle bir şey de var: Sadece insan. Bırakın hikayenin içindeki fazlalıkları, senaryoyu yazan kalemin ve filmi çeken kameranın bile kenara çekilip, susup oturup, perdede tek başına bıraktığı insan.

Kim ne derse desin, bugünün sinemasında nadiren rastladığımız bir hal bu. Hollywood'daki birkaç adamın filmlerinde, Amerikan bağımsızlarının ve Avrupa sinemasının kimi örneklerinde ve özellikle İran ve Uzakdoğu sinemasında gördüğümüz bir hal. Ki, bu sonuncuların filmlerindeki "sinemasızlık" da sonuçta bir üsluba dönüşüp, öyküdeki insanlar kadar önemli bir karakter haline geliyor. Muccino ise, son derece lezzetli bir görselliğe ve paramparça bir kurguya rağmen, "kurmaca" ortalamasını aşan bir gerçeklik elde ediyor.

Niyetim karşılaştırmak değil (çünkü gerek mahiyet, gerekse derece olarak aralarında büyük farklar var), fakat Muccino'nun bu tavrı bana Peter Weir'ı hatırlatıyor. Sırf bu bile kendisiyle tanıştığımıza mutlu olmak için yeterli.

Ricordati di Me

Yönetmen: Gabriele Muccino. **Oyuncular:** Fabrizio Bentivoglio, Laura Morante, Nicoletta Romanoff, Monica Bellucci, Silvio Muccino, Gabriele Lavia, Enrico Silvestrin, Silvia Coen, Alberto Gimignani, Amandra Sandrelli. **Senaryo:** Gabriele Muccino, Heidrun Schleef. **Görüntü Yönetmeni:** Marcello Montarsi. **Müzik:** Paolo Buonvino, Pacifico. **Kurgu:** Claudio Di Mauro. **Sanat Yönetmeni:** Paola Bizzarri. **Yapımcı:** Domenico Procacci. **Süre:** 125 dk. **Yapım:** İtalya-Fransa-İngiltere. **Dağıtımcı:** Chantier Films. **Gösterim Tarihi:** 26 Aralık.

Makedonya'dan Hindistan'a...

Oliver Stone'un yönettiği 100 milyon dolar bütçeli "Alexander"da Colin Farrell tarihin gördüğü en büyük imparatorlardan biri olan Büyük İskender'i canlandıracak.

Efsanevi Makedon Kralı Büyük İskender'in hayatı Hollywood'da iki ayrı damardan akıyor. Baz Luhrmann'ın projesi geriden gelirken Oliver Stone kendi versiyonu için kolları çoktan sıvadı ve 22 Eylül'de Fas'ta çekimlere başladı. Fas'ın ardından ek çekimler için kasımda İngiltere'ye, ocakta da Tayland'a gidilmesi planlanan filmin oyuncu kadrosunda başrolü canlandıracak Colin Farrell'in yanısıra Jared Leto, Anthony Hopkins, Rosario Dawson, Angelina Jolie, Jonathan Rhys-Meyers, Val Kilmer ve Gary Stretch var. ABD gösterim tarihi için şu anda 5 Kasım 2004'ün belirlendiği "Alexander"ın konusu ise şöyle: M.Ö. 356 - 323 yılları arasında yaşayan Makedon Kralı Büyük İskender o dönemde dünyanın bilinen tüm bölgelerini hükümdarlığı altına almak ister. Birliklerini dev Pers İmparatorluğu'nun üzerine sürer ve kesin bir zafer kazanır. Sonra rotasını Orta Asya üzerinden Hindistan'a çevirir. İlginç bir not: Val Kilmer Büyük İskender'in babası Philip'i, Angelina Jolie de annesi Olympias'ı oynuyor.

PEK YAKINDA

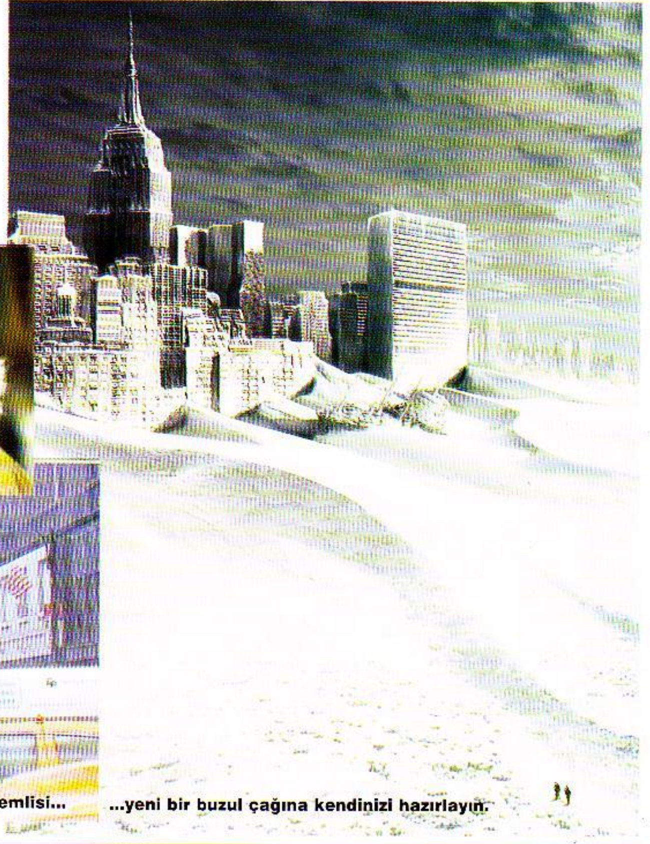
Başta Colin Farrell'inki olmak üzere kostümler filmin öne çıkan öğelerinden biri olacak gibi görünüyor.

THE DAY AFTER TOMORROW

Roland Emmerich felaketlere doymuyor

"Kurtuluş Günü" ve "Godzilla"dan sonra yönetmen Roland Emmerich yeni bir felaket filmini önümüze sürmeye hazırlanıyor. Dennis Quaid, Jake Gyllenhaal, Emmy Rossum, Sela Ward, Arjay Smith, Tamlyn Tomita ve Austin Nichols'un oynadığı "The Day After Tomorrow" hikayesini küresel ısınmanın getireceği felaketler üzerine kuruyor. İklimbilimci Jack Hall (Quaid) dünyanın küresel ısınma yüzünden yeni bir dönemecin eşiğinde olduğunu belirler; hortumlar, fırtınalar, seller bu yüzden dünyada yaşanacak felaketlerden yalnızca birkaçıdır. 100 milyon dolar bütçeli filmin önümüzdeki yaz aylarında ABD sinemalarının gişe canavarı olması bekleniyor. Şu sıralar filmin post-prodüksiyonu gerçekleştiriliyor.

Dünyayı yine seller basacak ve hepsinden önemlisi... ...yeni bir buzul çağına kendinizi hazırlayın.

THE DREAMERS

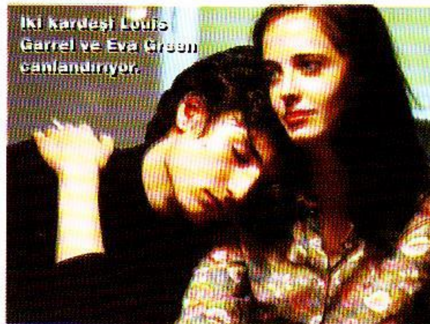
Bertolucci'den yeni bir başyapıt

Bernardo Bertolucci 1998 tarihli "Besieged"den beri sürdürdüğü suskunluğunu bozuyor. Ustanın geride bıraktığımız Venedik Film Festivali'nde epeyce ses getiren yeni filmi "The Dreamers" öğrenci olaylarının vuku bulduğu 1968 yılının Paris'ini mekan olarak belliyor. Sinema - Tarih buluşmasının açılış filmi olarak da gösterilen "The Dreamers"ın başrollerini Michael Pitt, Louis Garrel ve Eva Green paylaşıyor. Yardımcı rollerde ise Robin Renucci ve Anna Chancellor'u seyredeceğiz. 1968 yılında Amerikalı üniversite öğrencisi Matthew o güne dek yalnızca filmlerde gördüğü Paris'e okumaya gelir. Gelir gelmez de Isabelle ve Theo adında iki kardeşi kendisine arkadaş edinir. Çok geçmeden iki kardeşle sıkı fıkı olan Matthew giderek Isabelle'e de âşık olmaya başlar. Fransız Yeni Dalgası'ndan Buster Keaton'a dek sinemaya da sayısız gönderme ve selamlamayla dolup taşan film, bünyesindeki seks sahneleri yüzünden birçok yerde 18 yaş sınırı alıyor. Uzun süre filmdeki bazı açık sahneleri atmak isteyen Fox Searchlight filme emeği geçenlerden ve dünya basınından gelen tepkilere direnmedi ve filmi NC-17 (17 yaşından küçükler kesinlikle izleyemez) reytingiyle ABD'de gösterime sokmaya karar verdi.

Paris'te bir Amerikalı: Matthew (Michael Pitt).

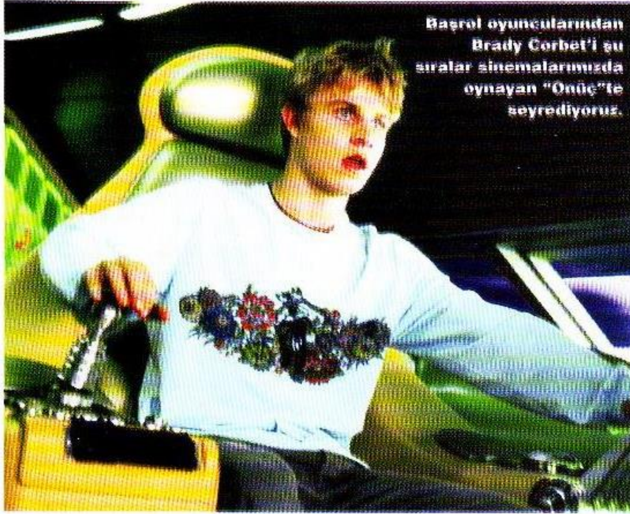

İki kardeşi Louis Garrel ve Eva Green canlandırıyor.

Üç genç arasında geçenler izleyiciyi şaşırtacak.

Başrol oyuncularından Brady Corbet'i şu sıralar sinemalarımızda oynayan "Onüç"te seyrediyoruz.

THUNDERBIRDS

Televizyon - sinema ilişkisinde yeni meyve

1960'larda İngiltere televizyonlarında yayımlanan aynı adlı diziden uyarlanan bu bilimkurgu / komedi filminin yönetmeni "Star Trek" serisinin yönetmeni ve oyuncusu Jonathan Frakes. Dünyayı yok etme planları yapan çılgın bir adamın peşindeki bir astronot ile beş oğlunun hikayesini anlatan "Thunderbirds"ün oyuncuları Brady Corbet, Bill Paxton, Soren Fulton, Ben Kingsley, Anthony Edwards, Sophia Myles, Ron Cook, Philip Winchester, Lex Shrapnel, Dominic Colenso ve Ben Torgersen. 70 milyon dolar bütçeli filmin çekimleri Londra'da kurulan stüdyolarda ve Seyşel Adaları'nda yapılıyor. Önümüzdeki ağustosta ABD sinemalarında gösterilmeye başlanacak film kısa süre sonra bize de gelecek.

BRIDGET JONES: THE EDGE OF REASON

Nevrotik kadın dolu dizgin dönüyor

Devam filminin öyküsü ilk filmden dört hafta sonrasından akmaya başlıyor. Mark Darcy'yle (Colin Firth) olan ilişkisinden yavaş yavaş sıkıldığını hisseden Bridget Jones (Renée Zellweger) adamın bir de oyunu Muhafazakar Parti'ye attığını öğrenince bu ilişkiden iyice soğuduğunu hisseder ve ondan ayrılır. Hemen ardından yeni patronu olan tuhaf müteahhitle hayatının en kötü tatiline doğru yola koyulur. Zellweger ve Firth'ün yanında ilk filmden Hugh Grant, Jim Broadbent ve Gemma Jones (Bridget Jones'un annesi) da yerlerinde duruyor. Ayrıca Morne Botes, Jacinda Barrett ve Catherine Russell oyuncu kadrosundaki diğer isimler olacak. Yönetmen ise değişiyor ve televizyon kökenli Beeban Kidron projenin başına geçiyor. Senaryo ise yine Richard Curtis ile kitabın yazarı Helen Fielding'e ait. 30 milyon dolar bütçeli "Bridget Jones: The Edge of Reason" Kasım 2004'te ABD ve İngiltere'de vizyon yüzü görebilecek. Aşktan yana bahtı kapalı Bridget Jones'un bu filmde lezbiyen tarafının da su yüzüne çıkacağı söyleniyor. Rol için milyonlarca dolar alan Zellweger'ın yine kilolarıyla oynaması gerekecek.

Bridget, kendisi için uğruna sokak ortasında dövüşen Mark Darcy'den çabuk sıkılıyor.

YAPIM AŞAMASINDAKİLER

THE SET-UP

Sidney Lumet'nin yazıp yönettiği bu filmde Benjamin Bratt, Halle Berry ve James Gandolfini oynuyor. Filmin geçtiğimiz ekimde baslayan çekimleri New York, New Jersey ve Los Angeles'ta yapıldı. Zaferleri artık geride kalmıs 35 yasındaki bir boksörün bir mafya babası tarafından yeniden büyük bir dövüse atılması, ancak boksörün buna direnmesini anlatan film 1949 tarihli aynı adlı Robert Wise filminin yeniden çevrimi.

Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi

CURSED

"Çığlık" serisinin yaratıcıları Wes Craven ve senaryo yazarı Kevin Williamson bu korku filmiyle yeniden isbirliğine gidiyorlar. Christina Ricci ve Shannon Elizabeth basrolde, James Brolin, Jesse Eisenberg, Scott Foley, Robert Forster ve Joshua Jackson da yan rollerde olacak. Los Angeles sokaklarında gençler arasında geçen bol kurt adamlı bir hikayesi olan filmin çekimleri tamamlandı. Filmin bütçesi 35 milyon dolar.

Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

SAHARA

Ünlü macera romanları yazan Clive Cussler'ın çok satan aynı adlı romanından uyarlanan film nükleer atıklarıyla gezegenin ekosistemini tehdit eden bir Afrika diktatörüne karsı mücadele veren maceracı Dirk Pitt'in hikayesini anlatıyor. Basrol Matthew McConaughey'nin. Penélope Cruz ve Steve Zahn da oyuncu kadrosunda. Televizyon kökenli Breck Eisner'ın yönettiği filmin çekimleri Fas, İngiltere ve İspanya'da yapılıyor. Çekimler geçtiğimiz aralıkta basladı.

Gösterim Tarihi: Aralık 2004.

CRASH

Televizyon kökenli Paul Haggins'in yönettiği bu filmde 2003'ü filmsiz geçiren Sandra Bullock'u seyredeceğiz. Aktrise Don Cheadle, Matt Dillon, Jennifer Esposito, Brendan Fraser, Jason Isaacs, Thandie Newton, Ryan Phillippe, Larenz Tate, Tony Danza, Keith David ve Nona M. Gaye'den oluşan kalabalık ve kaliteli bir oyuncu kadrosu eslik edecek. Çekimleri geçtiğimiz aralıkta baslayan film Los Angeles sokaklarında birbirlerinin hayatına girip çıkan bir grup insanın iliskilerini konu alıyor.

Gösterim Tarihi: 2005.

THE MANCHURIAN CANDIDATE

1962 tarihli aynı adlı John Frankenheimer filmindeki Kore Savası'yla ilgili öyküyü epeydir bir filmini seyredemediğimiz yönetmen Jonathan Demme Körfez Savası'na uyarlıyor. Denzel Washington, Liev Schreiber, Meryl Streep ve Jon Voight'un yeraldığı film Körfez Savası sırasında beyni yıkanan askerlerin hikayesini aktaracak. Öykünün geçtiği mekan da New York'tan Los Angeles'a kaydırıldı.

Gösterim Tarihi: Kasım 2004.

THE FEW

Michael Mann'in yeni filmi II. Dünya Savası'nda geçecek ve basrolde de Tom Cruise olacak. Alex Kershaw'un kitabından uyarlanan filmin senaryo yazarı "Any Given Sunday", "Gladyatör", "The Time Machine" ve "Son Samuray"ı da kaleme alan John Logan. Çekimlerine 2004'ün ortalarında başlanacak film Almanlara karsı savasan yarı Amerikan yarı İngiliz bir pilotun öyküsünü anlatacak.

Gösterim Tarihi: 2005

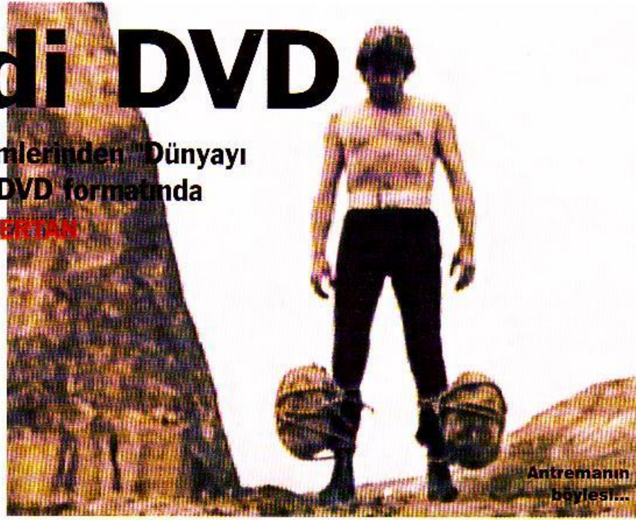
BE COOL

"Get Shorty"nin devamı niteliğindeki bu taze Elmore Leonard uyarlamasının yönetmeni en son "The Italian Job"ını seyrettiğimiz F. Gary Gray. Danny DeVito, John Travolta, Uma Thurman, Vince Vaughn, The Rock ve Christina Milian'ın oynadığı filmde Travolta'nın karakteri Chili Palmer bu kez müzik endüstrisine dalıyor; cinayetler, mafya babaları ve sarkıcı olmak isteyen gay bir bodyguard (bu rolü The Rock oynuyor) tanık olduğu seylerden bazıları. Filmin çekimleri Ocak 2004'te basladı.

Gösterim Tarihi: Kasım 2004.

O şimdi DVD

Türk sinemasının kült filmlerinden "Dünyayı Kurtaran Adam" nihayet DVD formatında piyasaya sürüldü. ENGİN ERTAN

Nihayet beklenen gün geldi. Televizyondan yapılan kayıtlar veya korsan VCD'lerden sonra, yasal bir kopyayla "Dünyayı Kurtaran Adam"ı arşivimize katmamız bir süredir mümkün. Fanatik Video'nun piyasaya sürdüğü VCD ve DVD kopyaları kuşkusuz her sinemaseverin ilgisini cezbedecek düzeyde.

Artık hepimiz bu filme aşinayız ama öncelikle "Dünyayı Kurtaran Adam" hakkında bir çift laf etmek gerek. Çetin İnanç'ın yönettiği, 1982 yapımı bu bilimkurgu denemesinin bir kült filme, hatta giderek bir efsaneye dönüşmesi öyküsü '80'li yılların ikinci yarısına denk düşüyor. Boğaziçi Üniversitesi'nin sinema kulübünde yapılan gösterimler sayesinde tekrar keşfedilen ve her seferinde dolu salonlara oynayan film, hatırlayanlar olacaktır ki, izlemeyenler için adeta bir şehir efsanesi özelliği kazanmıştı. Sinemalarda gösterime girdiği dönemde pek ilgi görmeyen ve apar topar ortadan kaybolan film, dolayısıyla belirli bir yaşın altındaki kuşak tarafından adeta bir hazine gibi keşfedilmişti. İzleyenlerin izlemeyenlere anlattıkları ağızların beş karış açık kalmasına sebep oluyor ve merak duygularını kamçılıyordu. Gerçekten de aradan geçen onca yıla rağmen, ne Türkiye'de ne de başka bir ülkede çekilmiş bir "Dünyayı Kurtaran Adam" benzerine rastlamak mümkün değil. Filmin aynı zamanda başrol oyuncusu olan Cüneyt Arkın'ın yazdığı senaryoya bakarak hikayeyi özetlemekse çok zor. Yine de deneyelim...

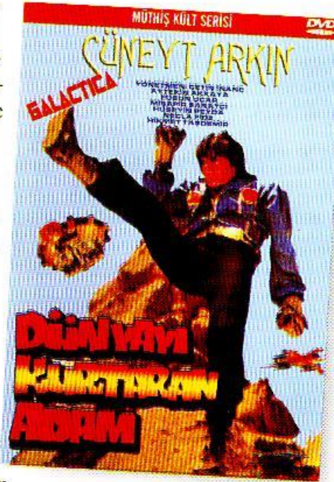
Filmin açılışında bir dış ses aracılığıyla insanoğlunun önce uzay, daha sonra da galaksi çağına ulaşmasını, giderek ilkel bir yaşam tarzına geçilmesini

Filmin sayılı özgün görsel efektlerinden birisi.

(evet, "Dünyayı Kurtaran Adam" için post-apokaliptik bir bilimkurgu da denilebilir), uzaylıların dünyayı ele geçirme çabalarını ve dünyanın kendisini nasıl savunduğunu öğreniyoruz. Yine aynı anlatı sayesinde vakıf oluyoruz ki, dünyayı ele geçirmek için sabah akşam plan yapan kötü uzaylıların aslında beyinleri yokmuş. İnsanlarsa en büyük güçleri olan beyinleri sayesinde bir kalkan yapmışlar, dünyayı da böyle korumaktalarmış. Ancak uzaylılar insan beyni ele geçirip, onunla bir lazer silahı yaparlarsa bu kalkanı delmeleri mümkün olacakmış. Filmin insan hayatını ve sevgili gezegenimizi yüceltme gayreti, milliyetçi bir boyutta da ilerliyor. Dünyayı kurtarmaya çalışan ekipten iki Türk kötü uzaylılara karşı savaş veriyorlar. Biz de film boyunca onların atlattıkları badireleri izliyoruz.

Bu karmaşık, hatta kimilerine göre delice dramatik yapıya eşine benzerine az rastlanır bir görsel yapı eşlik ediyor. "Dünyayı Kurtaran Adam" özel efekt gerektiren her sahnesi için başka filmlere başvurulmuş bir kolaj. Onu bu kadar farklı ve ilginç kılan başlıca özelliği de bu. Sözkonusu durumu kınayabilir veya bir trash film meraklısı olarak kutsayabilirsiniz de. Ancak her iki durumda da yaşayacağınız hayretin düzeyinde bir değişiklik olmuyor. Bildiğimiz (örneğin "Yıldız Savaşları") veya bilmediğimiz sayısız filmden alınan görüntülerin formatları bile birbirini tutmuyor. Başka bir deyişle "Dünyayı Kurtaran Adam" dışarıdan ödünç aldığı şeyleri asla gizlemeye çalışmıyor. Bunu bir tavır olarak görmek kimilerine göre fazlasıyla romantik bir yaklaşım olabilir ancak sadece teknik yetersizlikten veya başarısızlıktan kaynaklandığını düşünmeyi de hayal gücümüz kaldırmıyor. Üstelik görüntüler bir yana, "Indiana Jones"dan "Yıldız Savaşları"na veya "Flash Gordon"a kadar pek çok filmin tema müziği de ses bandına eşlik ediyorlar.

"Dünyayı Kurtaran Adam"ın herhangi bir sınıflandırmaya tabi tutulamaması, onu ayrıca ilginç kılıyor. Karşımızdaki ne referans yapmaya soyunan bir film, ne de bir pastiş. Akla en yatacak tanımlama herhalde kolaj. Şu haliyle "Dünyayı Kurtaran Adam"ın film teorisyenlerine "kısa devre" yaptırması, post-modern film okumalarında yepyeni bir sayfa açması da mümkün hani. Ancak filme böylesi bir mesaiyi harcayacak kişileri bulmak da kolay değil. "Dünyayı Kurtaran Adam" ya ciddiye alınmayarak dışlanan veya dalga geçilen, ya da bağra basılan ama toz kondurmamak adına kendi haline bırakılan bir film. Cüneyt Arkın ve Çetin İnanç'ın filmi çekerkenki niyetlerinin ne olduğuysa

bugün bile bir muamma. '90'lı yılların ortalarında Arkın'dan amaçlarının absürd bir komedi çekmek olduğuna dair bir açıklama gelmişti ama bu gecikmiş beyanatı ne kadar önemseyeceğiniz de yine filmle kurduğunuz ilişkiye bakıyor.

Peki "Dünyayı Kurtaran Adam" yurt dışında nasıl biliniyor? Çeşitli internet sitelerinde çıkan haberler, yorumlar çoğunuzun kulağına gelmiştir herhalde. Görünen o ki, yabancı ülkelerdeki trash film hayranları sinemamızın bu nev-i şahsına münhasır örneğini pek seviyorlar; üstelik altyazısız kopyalardan seyretmiş olmalarına rağmen. Hatta bir rivayete göre Quentin Tarantino da bir "Dünyayı Kurtaran Adam" hayranıymış. Ancak onların filmi algılayış şekilleri bizlerden çok farklı. Bizim pek de atlatamadığımız savunma içgüdüsünü bir yana bırakıp, filmi bambaşka bir rahatlıkla izliyorlar. Bunun sonucunda dalga geçmekten çok, şaşkınlıkla karışık bir hayranlıkla filmi tamamlıyorlar. Hatta "Dünyayı Kurtaran Adam"ı "Yıldız Savaşları"nın ikinci üçlemesinden daha iyi bulanlar bile var.

Filmin piyasaya sürülen DVD kopyası tüm bu tartışmalara ve farklı algılayış şekillerine yeni bir boyut katacak gibi. Açıkçası görüntü kalitesi bildiğiniz gibi, ki dijital olarak onarılmış bir kopya kuşkusuz filmin tüm orijinalliğini öldürebilirdi. Ancak ses kaydı gayet başarılı, 5 kanala yayılan Dolby Dijital bir uygulama söz konusu. DVD'nin temel eksikliği İngilizce altyazı seçeneği gibi gözüküyor ancak sözkonusu diyalogları veya dış sesin anlattıklarını başka bir dile kim, nasıl kazandırabilirdi, o da merak konusu. Ekstralara gelince... Açıkçası filmden çok Cüneyt Arkın'a ağırlık verilmesi biraz hayalkırıklığına uğratıcı. Oyuncuyla yapılan röportaj gayet keyifli ama keşke filmle ilgili bilgilere daha çok yer verilseydi diye içinizden geçirmeden edemiyorsunuz.

Son noktada her sinemaseverin arşivine katması gereken bir DVD ile karşı karşıyayız. Ayrıca yurt dışındaki arkadaşlar için de ideal bir hediye seçeneği. Hemen eklememiz gerek, "Dünyayı Kurtaran Adam" Fanatik Video'nun Müthiş Kült Serisi adlı seçkisinden çıkmış bir örnek. Aynı seri içerisinde Yılmaz Atadeniz'in "Yılmayan Şeytan"ı (şiddetle tavsiye ediyoruz), "Kilink İstanbul'da", "Belanın Kralı", "Maskeli Şeytan", "Zorro Kamçılı Süvari" gibi filmler de meraklılarını bekliyorlar. ■

TÜRK SİNEMASINDAN OYUNCU PROFİLLERİ 1

Hazırlayan: BURAK KORKMAZ bkorkmaz@burntmail.com

Sezer Sezin

Kendisi, "Vurun Kahpeye" filminde canlandırdığı Aliye öğretmen rolü ve 1950'li yıllarda parlamaya başlayan oyunculuğu ile sinemamızın eşi benzeri bulunmayan isimlerinden biri olmuştur. Türk sineması onun sayesinde güçlü, tuttuğunu koparan, idealist kadın karakterlerle tanışmış ve ilk defa bir aktrist genç rejisörlerin elinden tutarak filmlerin senaryo ve yapım aşamalarına da katkıda bulunmuştur.

Sadri Alışık yıllar önce yazdığı yazılarından birinde Eminönü Halkevi Temsil salonunda izlediği bir genç kızdan bahsetmektedir. Sahnelenen piyes "Kral Odipius"tur ve kralın kızlarından birini oynayan kız çocuğu, performansı ile Sadri Alışık'ı büyülemiştir. Yıllar sonra 1950'li yılların kapalı gişe oynayan filmlerinden biri olan "Vurun Kahpeye"yi izleyen Sadri Alışık, filmin başrolünde oynayan kızı bir yerlerden tanıdığını düşünmüş ama bir türlü çıkaramamıştır... Aradan on yıla yakın bir zaman geçer ve her ikisi de sinema alanındaki kariyerlerine başarıyla devam ederler. Samimi birer ahbap olduktan sonra Sadri Alışık, bu başarılı aktristin yıllar önce kendisini tiyatro sahnesinde büyüleyen kız çocuğu olduğunu anlar. Bu genç kızın adı Sezer Sezin'dir ve muhtemelen onun farklı bir oyuncu ışığına sahip olduğunu düşünen ilk kişi, Sadri Alışık'tır.

Asıl adı Mesrure Sezer olan Sezer Sezin, 1929 yılında Eyüp'te doğmuştur. Sahne hayatına başlangıcı olan baleden de önce, ya bir oyuncu olacağım ya da bir uçak pilotu, diyerek geleceğini şekillendirmekte ne denli başarılı olduğunu göstermiştir. Ailesinin iznini almadan, figüran olarak rol aldığı 1944 yapımı "Hürriyet Apartmanı" ve "Yayla Kartalı" adlı filmlerden sonra, "Köroğlu" adındaki filmle profesyonel sinema kariyerine merhaba demiştir. Sansasyona rağbet etmeyen oturmuş kişiliği ve huzurlu yaşamı ile iddiasız ilerlerken, pek çok farklı özelliği bünyesinde toplamasıyla da bir star haline gelmiştir.

Tiyatrocu sinema geleneğinin hüküm sürdüğü geçiş döneminin ardından sinemamız adına beraberinde pek çok olumlu değişikliği ve beklentiyi müjdeleyen bir öncü film olma özelliğini taşıyan "Vurun Kahpeye"; 1949 yılında Lütfi Akad tarafından çekilmiştir. Halide Edip Adıvar'ın aynı isimli romanından sinemaya uyarlanan filmde, Sezer Sezin idealist Aliye Öğretmen'i ilk defa canlandıran bir Türk starı olarak seyircinin karşısına çıkmıştır.

"Şoför Nebahat"

Ünlü yapımcılarımızdan biri olan Hürrem Erman tarafından takdir edilen ve dinlenilen bir oyuncu olarak Sezer Sezin filmlerin yapım aşamalarında da hem senaryoya hem de genç rejisörlere teşvik edici yardımlarda bulunmuştur. Bir fikir alışverişi sonucu ortaya çıkan öyküler bu çerçevede senaryolaşmış ve Sezin tarafından desteklenen Lütfi Akad ya da Semih Evin gibi genç yönetmenlere teslim edilmiştir. Bir başka ünlü yönetmenimiz Atıf Yılmaz bu hizmetleri kanıtlarcasına yıllar sonra bir söyleşisinde Sezer Sezin'den bahsederken şu sözleri kullanmıştır: "Sinemamıza, tiyatrocu kuşağın dışında genç yönetmenler kazandıran ve sinema alanında olumlu bir değişime öncülük eden Sezer Hanım'ı günümüzün oyuncularıyla kıyasladığım zaman, ondaki farkı ve ışığı daha iyi anlıyorum." Günümüz koşulları içinde bir kadın oyuncunun bu denli etkili oluşu olağan sayılabilir fakat Sezer Sezin'in o yıllarda kendine vazife bildiği bu misyon, kabul edilmiştir ki, pek çok açıdan cesurca bir girişimdir.

1960'lı yılların sonuna dek yirmiyi aşkın filmde rol alan Sezer Sezin, Lütfi Akad ve Metin Erksan gibi önemli yönetmenlerle de çalışma imkanı bulmuştur. "Tahir ile Zühre", "Arzu ile Kamber", "Dağları Bekleyen Kız" gibi ticari filmlerde canlandırdığı karakterlere ruhsal bir derinlik kazandıran Sezer Sezin'in, bu bağlamda en bilindik filmi "Şoför Nebahat"tir. Sami Hazinses tarafından bestelenen tema şarkısıyla sinema seyircisinin "Haydi Nebahat Abla, Dodge arabana atla / Dümenimiz yolunda, gazla abacığım gazla" diyerek sinema salonlarına akın etmesine neden olan film, gişe başarısı üzerine bir seri haline gelmiş ve devamı çekilmiştir. Sezer Sezin; "Vurun Kahpeye", "Kaçak", "Üç Tekerlekli Bisiklet" ve "Sırat Köprüsü" gibi klasikleşmiş Türk filmleriyle de başarısını ödüllerle pekiştirmiştir. Alain Robbe-Grillet'in yönetmenliğini üstlendiği "L'Immortelle" adındaki Fransız filminde de bir Türk kadınını başarıyla canlandırmıştır. Türk sinemasına verdiği hizmetlerden ötürü Sezer Sezin 2003 yılında 6. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nde Onur Ödülüne layık görülmüştür. ■

ÖNEMLİ FİLMLERİ

(1949) Vurun Kahpeye
Y: Lütfü Akad
(1950) Lüküs Hayat
Y: Lütfü Akad
(1956) Ölmüş Bir Kadının Evrak- Metrukesi Y: Semih Evin
(1960) Şoför Nebahat
Y: Metin Erksan
(1962) Üç Tekerlekli Bisiklet
Y: Lütfü Akad, Memduh Ün
(1963) L'Immortelle
Y: Alain Robbe-Grillet

15. Ankara Uluslararası Film Festivali sonuçları

ULUSAL KISA FİLM YARIŞMASI

1. Prag'a Ne Dersin?, Yön: Tan Tolga Demirci
2. O Gün Gelecek mi?, Yön: Ahmet Çakmut
3. An, Yön: Aytın Ketendağ

Jüri Özel Ödülü: Kapatılma, Yön: Tolga Avcil

(Seçici kurul: Leyla Özalp, Levent Cantek, Deniz Yavuz, Ebru Özdemir, Mehmet Acar).

ULUSAL BELGESEL FİLM

Profesyonel kategori

1. (Birinciliğe değer yapıt bulunamadı)
2. Kızlar ve Kökler, Yön: Ümit Kıvanç
3. Ben Tarzan, Yön: Enver Özüstün

Jüri Özel Ödülü: Bana Rağmen, Yön: Ayfer Ergün

Amatör kategori

1. Çıkmaz Yön: Pınar Okkan ve Tuğba Karakaya
2. Ayrılığa Düğün, Yön: M. N. Uğur ve Özgür Arık
3. Üstü Kalsın Y: Bayar, Iygün, Karademirli, İlhan, Kendirci

(Seçici kurul: Seçil Büker, Bülent Arınılı, Banu Avar, Cumhur Canbazoğlu, Hasan Özgen)

ULUSAL UZUN FİLM YARIŞMASI

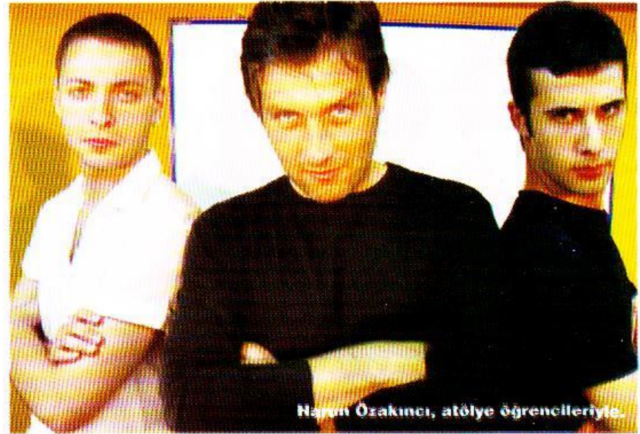
En İyi Film: Küçük Özgürlük, Yön: Yüksel Yavuz
Mahmut Tali Öngören Özel Ödülü: Karşılaşma, Yön: Ömer Kavur
En İyi Yönetmen: Ömer Kavur (Karşılaşma)
En İyi Kadın Oyuncu: Lale Mansur (Karşılaşma)
En İyi Erkek Oyuncu: Çetin Tekindor (Karşılaşma)
En İyi Yardımcı Kadın Oyu.: Tomris İncer (Çamur)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Çetin Öner (Abdülhamit Düşerken)
Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü: Ziya Öztan (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Görüntü Yönetmeni: Ali Utku (Karşılaşma)
En İyi Sanat Yönetmeni: Mustafa Z. Ülkenciler, Yudum Yontan, Türkan Kafadar
En İyi Özgün Müzik: Timur Selçuk (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Kurgu: Hasan Bektaş (Abdülhamit Düşerken)
Mehmet Emin Toprak Umut Veren Yeni Erkek Oyuncu Ödülü: Çağdaş Bozkurt (Küçük Özgürlük) ve İsmail Hacıoğlu (Karşılaşma)

Çalışmalar film oldu

Üç yıldır Akademi İstanbul bünyesinde faaliyet gösteren bir oyunculuk atölyesi çalıştıran Harun Özakıncı, kameraya aldığı atölye çalışmalarından derlediği belgesel filmini üniversite salonlarında gösterime sokuyor.

Son yıllarda, Yeşilçam'ın televizyon dünyasındaki yeniden doğuşu olarak görülmeye başlayan dizi piyasasına ve özellikle de sinemaya nitelikli oyuncu yetiştirmek amacıyla kurulan oyunculuk atölyesi, bu yanıyla tiyatro oyunculuğunu temel alan diğer oyunculuk atölyelerinden ayrılıyor. Atölyenin amacına uygun olarak, tiyatro oyunculuğuna göre daha abartısız, doğala yakın ifadeleri ortaya çıkarmaya yönelik tekniklerden yararlanan ve doğaçlamaya dayalı performans çalışmalarına ağırlık veren kursun öğrencileri, performanslarını kamera önünde sınama fırsatı da buluyor. Televizyon ve sinema sektörüyle sürekli bir iletişim halinde olan atölye, bu iletişimi hem sektörün ihtiyaçlarını iyi tahlil edebilmek hem de oyuncu adaylarına fırsat yaratabilmek açısından önemsiyor. Bu amaç doğrultusunda her hafta sektörün usta oyuncularından ya da yönetmenlerinden biri, katılımcı olarak derslere davet ediliyor. Memduh Ün, Altan Erkekli, Mustafa Altıoklar, Ali Sürmeli, Erkan Can, Serdar Akar, Çağan Irmak, Cem Yılmaz, Derya Alabora, Zeki Demirkubuz, Ferdi Eğilmez, Taner Birsel ve Okan Bayülgen gibi birçok tanınmış ismin katıldığı bu derslerde öğrenciler, hem ustaların sinemaya ve oyunculuğa bakışı konusunda hem de sektörden beklentileri hakkında fikir edinmiş oluyor. Geçtiğimiz aylarda, Harun Özakıncı'nın sözkonusu atölye çalışmalarının video kameraya alınmış görüntülerinden oluşan bir film üzerinde çalıştığından söz etmiştik. Yedi aylık atölye süresince eğitim gören oyuncuların performanslarından, özel yaşamlarından, deneme çekimlerinden ve ünlü ustaların katıldığı derslerden kesitler sunan film, yönetmenliğini atölyenin kurucusu Harun Özakıncı'nın üstlendiği 96 dakikalık bir belgesel çalışması. "Atölye Oyunculuk" adını alan çalışma, Şubat ayından itibaren birçok üniversite salonunda gösterime girecek. Oyuncu olmaya uğraşan gençlerin hikayelerini ve atölyeye katılan ustaların sinema sektörüne ilişkin beklentilerini dile getirmekten başka bir iddiaları olmadığını söyleyen Özakıncılar, "Atölye sürecinde kendiliğinden ortaya çıkmış bir hikayeyi mizahi bir dille anlattık. Amacımız son zamanlarda çok karamsar baktığımız sinema sektörüne biraz moral getirmek" diyor.

Harun Özakıncı, atölye öğrencileriyle.

Ustaların gözüyle kentler

Osmanlı Bankası Müzesi sinema salonunda bu ay gerçekleştirilecek toplu gösterinin başlığı "Kentlere Adanmış Filmler".

Karaköy'de Bankalar Caddesi üzerinde bulunan Osmanlı Bankası Müzesi sinema salonu, yeni yılla birlikte film gösterilerine ev sahipliği yapmaya başladı. Ocak ayındaki "19. Yüzyılda Avrupa", başlıklı gösterinin ardından Şubat'ta "Kentlere Adanmış Filmler"i seyredeceğiz. TÜRSAK tarafından hazırlanan programın ilk filmi Fransız yönetmen Louis Malle'ın Birleşik Devletler'de çektiği "Atlantic City" adlı yapıtı. Malle'ın kentin yaşadığı değişim süreciyle karakterler arasında koşutluklar kuran filmi, 5, 6 ve 7 Şubat'ta izlenebilir. 12, 13 ve 14 Şubat'ta gösterilecek ikinci film Martin Scorsese'nin yönettiği bir müzikal: "New York New York"... Yönetmeninin klasik Hollywood müzikaline bir saygı duruşu yaptığı filmde New York da en az karakterler kadar önemli bir yer tutuyor. Üçüncü haftanın filmi ise bu başlıkta bir gösteride "olmazsa olmaz" dedirtecek bir başyapıt: "Fellini's Roma". Federico Fellini'nin hikayeyi falan boşverip tümüyle şehir üzerine odaklanmayı tercih ettiği film, 19, 20 ve 21 Şubat'ta gösterilecek. Programın son filmi ise 26, 27 ve 28 Şubat'ta gösterilecek olan, Wim Wenders'in hüzünlü ve lirik siyah beyaz Berlin görüntüleriyle bezediği "Berlin Üzerinde Gökyüzü"sü.
Video projeksiyon yöntemiyle geniş ekranda sunulacak gösteriler altyazılı çeviriyle gerçekleşecek. Filmler perşembe ve cuma günleri 20.30'da, cumartesi günü ise 14.30 ve 18.30'da gösterilecek. 28 Şubat Cumartesi günü saat 16.30'da mimar Faruk Malhan ile sinema yazarı Mehmet Açar programda gösterilen filmler üstüne bir söyleşi gerçekleştirecek.

"New York New York"

"Berlin Üzerinde Gökyüzü"

Ömer Kavur ödüle doydu!

Sinema Yazarları Derneği'nin (SİYAD) Türk filmlerine ilişkin her yıl dağıttığı ödüller sahiplerine ulaştı. Gecenin galibi "Karşılaşma" oldu.

En iyi film: "Karşılaşma"

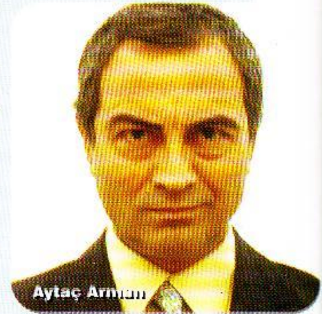
En iyi yönetmen: Ömer Kavur, "Karşılaşma"

En iyi kadın oyuncu: Yelda Kaymacı Reynaud, "Çamur"

En iyi erkek oyuncu: Şevket Çoruh, "İnşaat"

En iyi yardımcı kadın oyuncu: Suna Pekuysal, "İnşaat"

En iyi yardımcı erkek oyuncu: Aytaç Arman, "Gönderilmemiş Mektuplar" ve "Karşılaşma"

Aytaç Arman

En iyi senaryo: Macit Koper ve Ömer Kavur, "Karşılaşma"

En iyi görüntü: Ali Utku, "Karşılaşma"

En iyi müzik: Timur Selçuk, "Abdülhamit Düşerken"

Yılın Umut Veren Sanatçı Ödülü: İsmail Hacıoğlu, "Karşılaşma"

SİYAD Onur Ödülleri: Türkan Şoray, Ekrem Bora ve Orhan Aksoy

Emek Ödülleri: İsmet Kurtuluş, Rekin Teksoy

Ayın televizyon filmlerinden seçmeler

Hazırlayan: Okan Arpaç

Tersyüz
Önce filmin konusunu kısaca özetleyelim: Film haline gelen ilk senaryosu "John Malkovich Olmak"ın başarısına karşın senarist Charlie Kaufman, hem iş hem de özel yaşamında kendine güvensizliğin pençesindedir. Kendisinden "Orkide Hırsızı" adlı kitabı uyarlaması istenmiştir ve bu kez başarısız olmaktan, "ölüm" kadar korkmaktadır. "Tersyüz" (Adaptation), ilk filmi "Being John Malkovich"le beklenmedik bir başarı kazanan Spike Jonze'un ikinci filmi... Jonze, sanki filmdeki Charlie Kaufman karakteriyle kendisini anlatıyor ve filmin sonuna geldiğinizde, aslında bu filmin ortaya çıkış sürecine tanık olduğunuzu anlıyorsunuz. Yani filmle gerçek yaşam neredeyse iç içe geçiyor. Dört dalda Oscar'a aday olup, Chris Cooper'a en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ı kazandıran 2002 yapımı film, iki karakteri birden canlandıran Nicolas Cage'in muhteşem performansıyla izlenmeyi hak ediyor. Sinemalarda gösterilirken olduğu gibi, filmi çok sevmek ya da nefret etmek tercihi ise size kalmış. *13 Cuma DIGITURK Salon 2*

Monte Cristo
"Üç Silahşörlar"la birlikte, "oğul" Alexandre Dumas'yı dünya çapında bir yazar yapıp, ölümsüzleştiren romanın sinemadaki yepyeni uyarlaması. 1800'lü yılların ortalarına denk gelen yazarlık serüveninde, eserlerini daha çok gazetelerde tefrika olarak yayımlayan Dumas'ın "Monte Cristo"su da, buna mukabil oldukça uzun ve destansı bir roman... 35 milyon dolarlık bütçeyle çekilen, iki saatlik bu uyarlama ise, ister istemez romanı olduğu gibi yansıtmaktan uzak. Bazı bölümler ya yok, ya da bazı değişikliklere uğramış durumda... Haksız yere suçlanarak hapse giren, hayatı karartılan Monte Cristo Kontu Edmond Dantes'in nefes kesen öyküsünü izleyeceğimiz 2002 yapımı "The Count of Monte Cristo"da James Caviezel, Guy Pearce ve Richard Harris basolleri paylaşıyor.
3 Salı MovieMax

60 Saniye
Kardeşinin hayatını kurtarmak için ekibiyle 50 araba çalmak üzere harekete geçen hırsızın nefes kesen macerası. Hızlı arabalar, baş döndürücü bir tempo ve Nicolas Cage ile Angelina Jolie... Gişede büyük sükse yapan 2000 yapımı "Gone in Sixty Seconds", 1974 tarihli aynı adlı filmin yeniden çevrimi...
1 Pazar MovieMax

Pearl Harbor
"Cesur Yürek", "Bir Zamanlar Askerdik" gibi unutulmaz Mel Gibson filmlerinin senaristi Randall Wallace'ın kaleme aldığı 2001 yapımı, 135 milyon dolar bütçeli, dev bir süper-prodüksiyon. 2. Dünya Savaşı'nın yönünü değiştiren Pearl Harbor baskını fonunda bir aşk öyküsü de anlatan, yaklaşık 3 saatlik göz kamaştırıcı yapıtta, Ben Affleck, Josh Hartnett, Kate Beckinsale başrollerde... 4 dalda Oscar'a aday olup, Ses Efektleri Kurgusu dalında ödül almıştı.
4 Çarşamba MovieMax

Sinema Büyüsü
Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan, Cumartesi geceleri ekrana gelen kuşakta ay boyunca bizlere klasik sinemanın zevkli örneklerini sunuyorlar.
"Sonsuza Dek Seninim" (Eternally Yours, 1939), dönemin iki gözde starı; David Niven ve Loretta Young'ı buluşturan, müzikleriyle Oscar'a aday olmuş, çok hoş bir klasik komedi.
"Aslan Yürekli Çavuş" (Sergeant York, 1941), 1. Dünya Savaşı esnasında savaşa karşı pasifist bir tavır takınan ama sonradan savaşa katılarak bir kahramana dönüşen çiftçinin öyküsü bu... Vatan-millet-askerlik-bayrak kavramlarını başta sorgular gibi yapıp, çok geçmeden hepsini kutsayan, ahlakçı ve "vatanperver" filmde Gary Cooper unutulmaz bir oyun sergiliyor. 11 dalda Oscar'a aday olup, Cooper'ın oyunu ve kurgusuyla Oscar almıştı. Orijinali siyah-beyaz olan Howard Hawks imzalı film, renklendirilmiş kopyasıyla ekranda.
"Napoléon" (1955), 3 saatlik süresine karşın Bonaparte'ın hayatını pek de doyurucu olarak veremeyen, tarihsel olaylara sadık da kalamayan, ortalama bir uyarlama. Daniel Gélin'in Napoléon'u canlandırdığı filmin zengin kadrosunda Jean Gabin, Jean Marais, Orson Welles, Yves Montand, Louis de Funès gibi devler rol alıyor.
"Büyülü Kılıç" (The Magic Sword, 1962) ise, gösterime girdiğinde özellikle gençlerden ilgi gören, fantastik bir macera. Basil Rathbone başrolde.
Her Cumartesi TRT 2

400 Darbe
Sadece Fransız sinemasının ve François Truffaut'nun değil, sinema tarihinin de en iyi yapıtlarından biri... Ebeveyni tarafından ilgi görmeyen bir çocuğun başından geçenleri anlatan ve bir görenin bir daha unutamadığı 1959 yapımı "Les 400 Coups", senaryosuyla Oscar'a aday olmuş ve Cannes'da iki ödül almıştı. Sinemayı seviyorsanız, mutlaka görmeniz gereken filmlerden... *CNBC-e*

İnşaat
Geçen ay sinemalarımızda gösterilen "İnşaat", sıcağı sıcağına ekranda. İki inşaat işçisinin, mafyöz ilişkilerden mezar kazıcılığına dek uzanan akıl almaz macerasını anlatan film, yılın en iyi yerli filmlerinden biri. Yılmaz Güney'in "Endişe" filminde yönetmen yardımcısı olarak sinemaya adım atan Ömer Vargı'nın, "Her Şey Çok Güzel Olacak"tan sonraki ikinci yönetmenliğinde, Emre Kınay ve Şevket Çoruh, alkışı hak eden oyunculuklar sergiliyor.
20 Cuma DIGITURK Salon 1

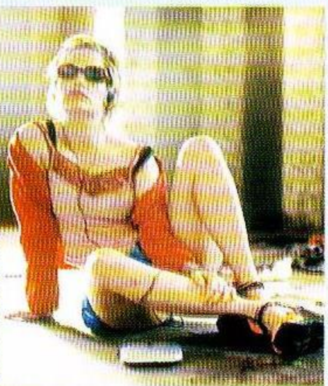
Gece Gelen Adam
Dünya edebiyatının önemli yazarlarından Henry James'in "The Turn of the Screw" adlı eserindeki karakterlerin geçmişte yaşadıklarına tanıklık ettiğimiz, sarsıcı bir yapım. Marlon Brando'nun "Paris'te Son Tango" ve "Baba"yla dünyayı salladığı 1972 yılında çevrilen "The Nightcomers", TRT'de yıllar önce defalarca ilan edilmesine karşın sansürü aşamayıp, ekrana gelememişti. Kaçırmayın! *CNBC-e*

Aşkın Sırları
2. Dünya Savaşı sonrası, komşusunu denizde öldürmekle suçlanan bir adamın öyküsü. Konusu 1950'li yıllarda geçen "Snow Falling on Cedars", görüntüleriyle Oscar'a aday olmuş, biraz ağır tempolu bir roman uyarlaması. 1999 yapımı filmde Ethan Hawke oynuyor.
11 Çarşamba TRT 1

Hayat Güzeldir
3 dalda Oscar, 50'ye yakın ödül, büyük bir gişe hasılatı ve unutulmaz bir başyapıt. Naziler'in oğluyla birlikte toplama kampına tıktığı Yahudi Guido'nun komik ama hüzünlü öyküsünü anlatan "La Vita è Bella" (1997), faşizm, savaş, insanlık ve hayatın farklı da algılanabileceğine dair, ölümsüz bir masal. Roberto Benigni'ye hayran kalacaksınız. *25 Çarşamba TRT 1*

Dünyaya Düşen Adam
Zamanımızın en "tuhaf" yönetmenlerinden Nicolas Roeg'in en ilginç filmi. Dünyaya su almaya gelen bir uzaylının öyküsü bu... Yarattığı atmosfer ve şarkıcı olarak tanıdığımız David Bowie'nin de dört dörtlük performansıyla seyre değer bir klasik.
CNBC-e

Cennet Yolcuları
Alman sinemasının 90'lardaki en keyifli filmlerinden biri. Kanser hastası iki insanın arabaya atladıkları gibi çılgın bir yolculuğa çıkmalarını anlatan 1994 yapımı "Knocking On Heaven's Door", sinemalarımıza da uğramıştı.
8 Pazar TRT 1

Kral Yaşıyor
Otobüsleri arızalanan yolcular, çölün ortasında aç-susuz kalırlar ve kendi aralarında "Kral Lear"ı canlandırırlar. Lars Von Trier'in başlattığı Dogma hareketinin dördüncü ve ("Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca"yla birlikte) en iyi filmi olan 2000 yapımı "The King is Alive"da Jennifer Jason Leigh başrolde. *CNBC-e*

Sensiz Olmaz
En çok "Benim Güzel Çamaşırhanem" ve "Tehlikeli İlişkiler - Dangerous Liaisons" filmleriyle tanınıp sevilen İngiliz yönetmen Stephen Frears, bu kez kadın-erkek ilişkilerini bir erkeğin gözünden aktarıyor. Bir plakçı dükkanında çalışan, sevgilileriyle hep hüsrana uğradığı ilişkiler yaşayan, işinden pek hoşlanmayan ve durmadan hayat, kadınlar, ilişkiler üzerine "gevezelik" eden Rob Gordon rolünde John Cusack, Altın Küre'ye aday olmuştu. 2000 yapımı "High Fidelity", özellikle gençleri mest edecek.
14 Cumartesi MovieMax

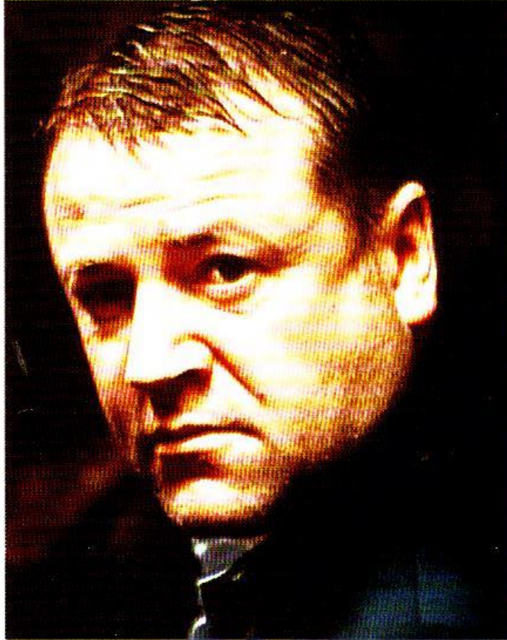
Ray Winstone

boksör eskisi

Yeni bir İngiliz aktörle karşı karşıyayız. Ama o bildiğimiz tiyatro kökenli olanlardan değil. Bu kez kamera önüne boks ringlerinden geçen, sokaklardan gelen bir adam var.

DERLEYEN:
ECE GAMZE ATICI

Raymond Andrew Winstone 19 Şubat 1957'de Londra'da dünyaya gelir. Yedi yaşındayken ailesinin işi nedeniyle hep birlikte Enfield'e taşınırlar. 12 yaşındayken Rapton, Amateur Boxing Club'da hayatında her zaman önemli bir yer tutacak olan boksa başlar. London Schoolboy Champion'da üç kez şampiyonluk kazanan Winstone, iki kez de İngiltere için ringe çıkmıştır. On yıllık spor hayatı içinde seksen sekiz maçtan sekseninden madalya ile ayrılır. Okuldaki lakabı "Winnie" olan aktörün sinema tutkusu o yıllarda yavaş yavaş kendini göstermeye başlar. Çocukluğuna dair en güzel anılarında, her çarşamba akşamı babasıyla sinemada izlediği filmlerin ve hayranlık beslediği John Wayne'nin yeri epeyce önemlidir. 18 yaşına geldiğinde oyunculuk eğitimi almaya karar vermiş ve Corono School'a kaydını yaptırmıştır. İlk gençliğinde punk olan Winstone'nin okulda ünlü olması çok uzun sürmez. Düşük notları ve kural tanımazlığı ile ün yapan aktörün sahneye ilk çıkışı ise tam bir fiyasko olur. "What A Crazy World" isimli oyunda şarkı söyleme ve dans etmedeki başarısızlığı nedeniyle, aslen destekçisi olan babası tarafından ilk uyarısını alır. Babasının "yolun başındayken bırak bu işi" yönündeki tavsiyelerine kulak vermeye niyetli olan oyuncu, arkadaşlarının BBC'deki prova çekimlerine gitmesiyle farkında olmadan kariyerinin ilk ve en önemli adımlarından birini atmış olur. Resepsiyonda arkadaşlarını bekleyen Winstone, birden kendisini provada buluverir. İki tutkusunun biraraya geldiği ve ilk önemli çıkışını yaptığı "Scums"daki (1977) rolü böylece alır Winstone. Yönetmen Alan Clarke'nin "Scums"ındaki boksör rolünü almak şüphesiz Winstone için çok zor olmamıştır. 1979'da rol aldığı "That Summer"ın oyunculuk kariyeri açısından çok önemli bir yeri olmasa da özel hayatı için aynı şeyi söylemek pek doğru olmaz. Winstone, daha sonra eşi olacak Elaine ile "That Summer"ın setinde tanışmıştır. Bir sene sonra "Fox" adlı TV dizisinde canlandırdığı Kenny Fox rolü ve 1984'deki yine TV dizisi "Robin Hood"daki Will Scarlet rolleri sokaklarda rahatça dolaşmasını engel olmasa da nispeten tanınır hale gelmesini sağlar. Yaklaşık 30 yıllık sinema yaşamında, aralarında "Father Matthew's Daughter" (1987), "The Negotiator" (1994), Ken Loach'ın "Ladybird Ladybird"ü (1994) ya da "Ghostbusters of East Finchley"in (1995) olduğu birçok TV dizisi ve filmde rol alan oyuncu 1994'de "Some Voices" ve 1995'de "Dealer's Choise" ile tiyatro sahnesinden de uzak kalmayacağını gösterir. Winstone'un sinemada yıldızının parlaması ise 1997'de yönetmenliğini Gary Oldman'ın yaptığı "Nil by Mouth" ile gerçekleşir. Canlandırdığı Ray rolü ile en iyi erkek oyuncu dalında Bafta'ya aday olan Winstone, British Independent Film Awards'ta aynı dalda ödül alır. 1999'da Tim Roth'un yönetmenliğini yaptığı "The War Zone"de önceden benimsediği sert adam rollerinden birini daha canlandırır. Ringden sahneye transfer olan Winstone'nin daha sonra "Fanny and Davis" (1999) ya da "There's Only One Jimmy Grimble" (2000) gibi romantik komedilerde rol alması, hem sert adam imajını biraz yumuşatır hem de canlandırdığı rollerde çeşitlilik sunar. 2000'de yönetmenliğini Sam Mendes'in yaptığı "To The Green Fields Beyond" ile kopmaya niyetinin olmadığı tiyatro sahnelerindeki yerini alır. Hemen ardından güzel bir viraj daha alır oyuncu ve Michael Caine, Helen Mirren ve David Hemmings ile birlikte "Last Orders"da (2001) çıkar karşımıza. Burada canlandırdığı Vincey rolü en iyi aktör dalında Avrupa Film Akademisi ödüllerine aday olmasını sağlar. 2002'de "Ripley's Game"de John Malkovich ile rol alır ve bir sene sonra İngiliz bir aktör olmanın aşağı yukarı ikinci gereği olan (ilkinin sahne tozu yutmak olduğunu varsayarak) görevini yerine getirerek tarihi bir karakteri canlandırır. İngiltere'nin meşhur krallarından olan Henry VIII'in aynı isimli altı bölümlük TV dizisinde bizzat Kral VIII. Henry olarak çıkar izleyicinin karşısına. Tarihte belli bir popülariteye sahip olan VIII. Henry ile ismi birlikte anılır bir süre. 2003'te Nichole Kidman ve Jude Law'un rol aldığı "Cold Mountain"de Teague'yi canlandırır. Beklenen projeleri arasında bu kez fantastik tarih ürünü olan "King Arthur" (2004) ve İngiliz edebiyatında romantik akımın en önemli şairlerinden William Blake'yi canlandıracağı "Jerusalem" (2005) sayılabilir. Oyuncunun, Elaine ile yirmi yılı aşkın evliliğinden üç kızı var.

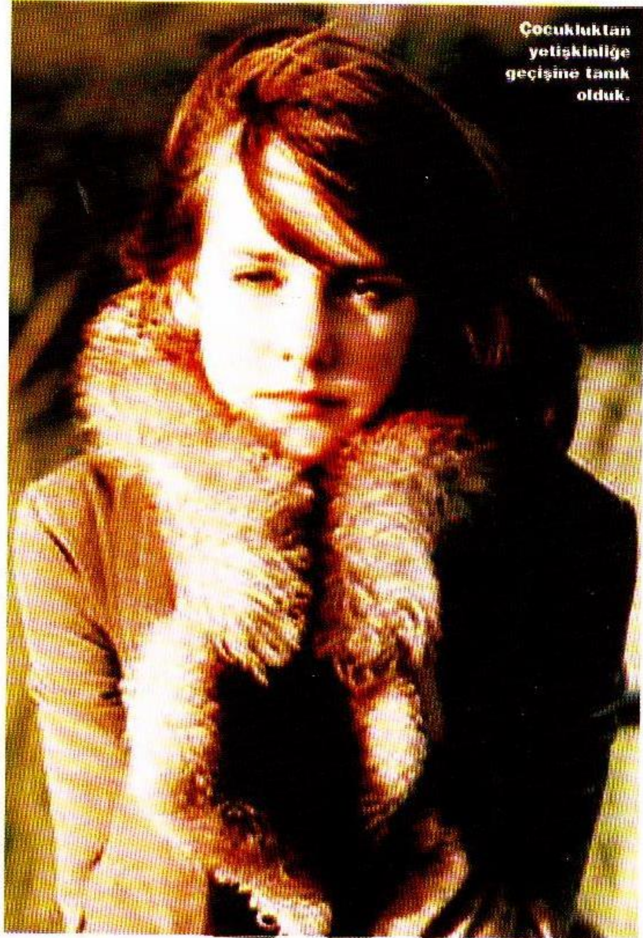
"Soğuk Dağ", 13 Şubat'ta sinemalarda.

Jena Malone

bacak kadar kızdı

Çocukluktan yetişkinliğe geçişine tanıklık ettiğimiz genç oyuncu, rol aldığı kalburüstü filmlerde sergilediği performanslarıyla dikkat çekiyor.

Zaman zaman içinizden genç yaşınıza rağmen, yaşlılık kompleksine girmek veya "eski güzel günlerin" nostaljisini yapmak mı geçiyor? Hemen genç yıldızların dününü mercek altına alın. Kendi yaşınıza başınıza bakmadan, "Ah, ah! Ben bunun bacak kadar halini bilirim. Nasıl da büyümüş, canım", gibi amca-teyze replikleri sarfedebilirsiniz. Mesela Jena Malone... Gerçekten de kendisinin bacak kadar halini biliyoruz, zira 1997 yapımı "Mesaj"da (Contact) Jodie Foster'ın minik halini canlandıran ondan başkası değildi. O zamanlar henüz 13 yaşında olan Malone, matematiğimizi konuşturursak, demek ki 1984 doğumlu. Kasım ayının 21. günündeyse 20. yaşgününü kutlayacak.

Çocukluktan yetişkinliğe geçişine tanık olduk.

Nevada doğumlu olan Malone'un kamera karşısına geçtiği ilk film "Mesaj" değil. Onun da öncesinde 1996 yapımı olan Anjelica Houston filmi "Bastard Out of Carolina" var. Bu filmde Jennifer Jason Leigh'nin kızını canlandıran Malone'un performansıyla çeşitli ödüllere aday gösterildiğini, Amerikalı çocuk oyuncular için gerçekten önemli olan Genç Oyuncu Ödülü'nü de (Young Artist Award) kazandığını belirtelim. Peki o yıllarda henüz 12 yaşındaki Malone'un oyuncu olmak nereden aklına gelmiş? Bu sorunun cevabı da genç aktrisin annesi Debbie'ye götürüyor bizi. Bir halk tiyatrosu grubunda oyuncu olarak çalışan anne, kızının da aynı mesleği seçmesinde etkili olmuş. Ancak ilişkilerinin sonraki yıllarda pek parlak gittiği söylenemez. Jena'nın yasal yollarla annesinin geliri üzerindeki haklarını kaldırttığı biliniyor. Genç oyuncunun bu ekonomik özgürlük arayışında öne sürdüğü nedense; annesinin genç kızın kazançlarını yanlış şekilde yönlendirmesi ve vergileri ödemekte gecikmesiymiş.

Jena Malone'un filmografisine dönersek; yine 1996 yılında "Chicago Hope" isimli televizyon dizisindeki tek bölümlük performansını ve "Hidden in America" isimli televizyon filmini "Mesaj"ın takip ettiğini görüyoruz. Bu Zemeckis filmini başka televizyon dizileri ve filmleri izliyorlar. 1998'deyse gözyaşartıcı bomba etkisindeki melodram "Omuz Omuza" (Stepmom) geliyor. Malone '90'ları Sam Raimi'nin "Aşk Oyunu"nda (For Love of the Game) Kelly Preston'ın kızı rolüne çıkarak kapatıyor.

2000'lere geldiğimizde Malone'un filmografisinde öncelikle dikkat çeken film, bizlerin biraz gecikmeli keşfettiğimiz "Donnie Darko". Bu filmde Donnie'nin kız arkadaşı Gretchen Ross olarak izlediğimiz Malone'un 2001 yapımı aile dramı "Yeni Bir Yaşam"da (Life as a House) da dikkat çektiğini eklemek gerek.

Genç oyuncunun son iki yıl içerisinde rol aldığı filmler arasında buralara uğramayan bağımsız yapım "The Dangerous Lives of Altar Boys" ve Digiturk ekranlarına gelen televizyon filmi "Hitler" öncelikle dikkat çekiyorlar. Fotoğraf konusunda eğitim almaya başkoyan Malone, eğitim hayatının kariyerine engel olmasına da mahal vermeyecek gibi gözküyor. Bu ay "Soğuk Dağ"da (Cold Mountain) izleyeceğimiz genç oyuncu, "Saved" ve "Rose and the Snake" isimli filmlerle de izleyici karşısına çıkmaya hazırlanıyor. Şu sıralarda pre-prodüksiyon aşamasındaki filmi "Vinyl" ise önümüzdeki yıl gösterime girecek. Büyüdükçe güzelleşen ve yeteneğini izleyicilere asla unutturmayan Malone'un geleceğin önemli kadın oyuncuları arasında yer alacağını tahmin etmek güç değil.

"Soğuk Dağ", 13 Şubat'ta gösterimde.

Ken Watanabe

samurayların en harbisi

"Son Samuray"da karşımıza çıkacak olan Japon aktör yirmi yılı aşkın bir süredir mesleğini icra ediyor. Tiyatro sahnelerinde başladığı oyunculuk hayatı şimdilerde televizyon ve sinemayla sürüyor.

Japonya'da "uzman" samuray oyuncusu olarak üne sahip olan Kensaku Watanabe, 21 Ekim 1959'da Japonya'nın kırsal bölgelerinden olan Niigata'da dünyaya gelir. Annesi ve babası öğretmen olan Watanabi'nin çocukluğu ağabeyi Jun ile kızak üzerinde ya da civardaki dağları keşfetmekle geçer. Okul yıllarında koroda trompet çalan Watanabe'nin bir yerden sanata bulaşacağı bellidir. Oyuncu olmaya oldukça genç yaşlarında karar verir, ancak yeteneklerini kariyere dönüştürmesi biraz zaman alır. 24 yaşındayken eğitim gördüğü England's National Theatre Company'de yönetmenlerden biri, çok özel bir yeteneğe sahip olduğunu söyleyene dek Watanabi'nin kariyer yapmak gibi bir düşüncesi olmamıştır. Bundan kısa bir süre sonra ilk rolünü alır. Tokyo menşeli bir tiyatro grubu olan Madoka'nın sahneye koyduğu "Shimodani Mannen-cho Monogatari" adlı oyunda aldığı rol ile başlar oyunculuk yaşamı. Sahnede sergilediği performans ile eleştirmenlerin dikkatini çekecek kadar başarılı olmuştur aktör. Hizmet ettiği kültürün gereği olarak birbirinden renkli televizyon dizilerinin yayınlandığı Japon kanallarında birçok dizide rol alır Watanabe. Televizyon serüvenine 1982'de Michinaru Hanran (Unknown Rebellion) ile başlayan aktör 1984'te "Setouchi shonen yakyu dan"daki Tetsuo rolü ile devam eder. Bir sene sonra "Ninja Force"da senarist olarak karşımıza çıkar oyuncu. Popüler bir "samuray" olacağının ilk emarelerini ise dönemin hatırı sayılır samuray dizisi olan "Dokuganryu Masamune"de (1987) görülebilir. 1991'de "Bakumatsu jyunjyoden"de canlandırdığı, kandan hazzetmeyen ancak şiddetin içine çekilen devrimci ruhlu Sakamato karakteri ile bir yandan daha çok kişi tarafından tanınır hale gelirken diğer yandan karizma değerini de yükseltir Watanabe. Japonya'da ününü pekiştiren TV dizilerine yenilerini ekleyen Watanabe 1997'de "Raijo no jikan" (Welcome Back, Mr. Donald), 1998'de "Kizuna" ve 2000'de "Supeesu toraberaazu" (Space Travellers) gibi filmlerde küçük roller alır. 2003'te "T.R.Y", ardından kendisine uluslararası şöhret getirecek olan "Son Samuray"da (The Last Samurai, 2003) Tom Cruise ile birlikte rol alır. Samuray kılıcı kullanmakta usta olan Watanabe'nin mutfak bıçağı konusunda da en az kılıç kadar usta olduğu sadece yakın çevresi tarafından bilinmiyor. Aktörün canlandırdığı roller arasında bir suşi ustasının olması, içindeki bilge aşçıyı keşfetmesine de neden olur. Rol esnasında suşi yapmayı öğrenen aktör, birçok Japon geleneği gibi bunun da bir öğretisi olduğunu bizzat test eder: "Suşinin sevgi ile hazırlanması gerek, aksi takdirde elinizi kesebilirsiniz, üstelik suşi bıçağı samuray kılıcından daha keskin." Samuray yaşantısının "etik" kurallarını yaşamına güncelleyen oyuncunun fiziksel görüntüsündeki çağrışımların da bu etkiyi desteklediğini söylemek yanlış olmaz. Kaligrafi dersleri veren babasının izinden gidip kaligrafi ile ilgilenen aktör ayrıca uzun yıllardır günlük tutuyor. Başından bir evlilik geçen Ken Watanabe'nin mankenlik yapan bir kızı ve kendisi gibi oyunculuk yapan bir oğlu var. Samurayların altın çağı Edo döneminin 400. kuruluş yıldönümünde samuraylar Hollywood tarafından da anılıyor. "Son Samuray"daki rolü Katsumoto ile en iyi yardımcı oyuncu dalında altın küreye aday gösterilen Watanabe, adından uzunca bir süre söz ettireceğe benziyor.

"Son Samuray", 6 Şubat'ta sinemalarda.

Çok genç yaşlardan itibaren oyuncu olmak istiyordu.

Barbara Hershey

şarap gibi

Kendi kuşağının en beğenilen kadın oyuncularından birisiydi ve biz onu uzun süredir beyazperdede göremiyorduk.

Dünyanın her yerinde aynı sorun var; kadınlar için yeterince iyi roller yazılmıyor. Hele orta yaş dönemine girmiş bir aktrisseniz, kayda değer bir rol yakalamak için epey uğraşmanız gerekebilir. Dolayısıyla belirli bir döneme damga vuran, el üstünde tutulan kadın oyuncular, sonraki 10 yıllık dönemde perdeden uzak kalabiliyorlar. Özellikle '80'li yıllarda pek gözde olan Barbara Hershey de benzer sorunlar nedeniyle hasret kaldığımız isimlerden.

1948 yılında Kaliforniya'da dünyaya gelen oyuncunun gerçek soyadı Herzstein. Çocukluğundan beri oyunculuk hayalleri kuran Hershey, lise yıllarında drama dersleri almış ve 1965 yılında "Gidget" isimli televizyon dizisinin bir bölümünde rol alarak bu dünyaya dalmış. Onu 1966 yılında bir diğer televizyon dizisi olan "The Monroes" takip etmiş. Oyuncu kadrosunda yer aldığı ilk sinema filmiyse 1968 yapımı "With Six You Get Eggroll" olmuş.

'70'li yılları genelde benzer rollerle geçiren (özgürlüğüne düşkün, sert kadınlar veya hippiler) Hershey, bu dönemde Martin Scorsese'nin "Boxcar Bertha"sında başrolü üstlenmiş. Filmde beraber rol aldığı David Carradine ile bir ilişki yaşayan Hershey, '74 yılına kadar Seagull soyadını kullanmış. Carradine ile olan beraberliğinden bir çocuk (adı Free, yani "özgür") sahibi olan oyuncu, '80'li yıllarda, saygıdeğer bir oyuncu olma yönündeki çabalarının meyvelerini nihayet toplamaya başlamış.

1980 yılında Richard Rush'ın çok beğenilen kara komedisi "The Stunt Man"de rol alan Hershey, bir sonraki yıl "The Entity" isimli korku filminde öbür dünyadan gelen şeytani bir gücün cinsel tacizine uğrayan bir kadını canlandırmış. 1983 yılında Philip Kaufman'ın "The Right Stuff"ında, 1984 yılındaysa Barry Levinson'ın "The Natural"ında ufak roller üstlenen oyuncu, artık Hollywood'da yükselen bir yıldız olarak kabul görmeye başlamış.

1986 yılında Woody Allen'ın "Hannah ve Kızkardeşleri"nde rol alan oyuncu, beklediği çıkışı gerçekleştirmiş. Aynı yıl "Hoosiers"da Gene Hackman ile başrolü paylaşan Hershey, '87 yılındaysa Barry Levinson yönetiminde "Tin Men"de rol almış. Onları takip eden iki filmse Hershey'ye benzerine pek rastlanmayan bir başarı getirmiş. Oyuncu 1987 yapımı "Shy People" ve 1988 yapımı "Başka Bir Dünya" (A World Apart) ile üstüste iki yıl Cannes Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu seçilmiş. Aynı dönemde kendisine "Öldüren Cazibe"deki (Fatal Attraction) Alex Forrest karakterini canlandırması önerilmiş ama Hershey daha sonra Glenn Close'a gidecek bu rolü geri çevirmiş.

Martin Scorsese'nin 1988 yapımı olaylı filmi "Günaha Son Çağrı"da (The Last Temptation of Christ) Maria Magdalena'yı canlandıran Hershey, bu performansıyla En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Altın Küre'ye aday gösterilmiş. Aynı yıl büyük ilgi gören melodram "Kumsaldaki Şarkı"da (Beaches) ise Hillary rolünde izleyici karşısına çıkmış.

Hala çok güzel.

'90'lı yıllardaysa Hershey aynı çıkışı sürdüremedi. Performansının beğeniyle karşılandığı, 1991 yapımı televizyon filmi "Paris Trout" ve 1993 yapımı "Sonun Başlangıcı" (Falling Down) bu dönemde rol aldığı dikkat çeken filmler. 1996 yapımı "Bir Kadının Portresi" (The Portrait of a Lady) ise oyuncu için zayıf geçen '90'lı yıllarda yakalanmış büyük bir fırsat. Hershey'nin bu filmdeki performansıyla Altın Küre ve Oscar başta olmak üzere pek çok ödüle aday gösterildiğini belirtmekte fayda var.

Ancak Hershey için '90'lı yılların ikinci yarısı bu büyük fırsatın yaratacağı beklentileri karşılayacak kadar parlak geçmedi. 1998 yılında James Ivory'nin "A Soldier's Daughter Never Cries"ında, 1999 yılındaysa Alan Rudolph'ün "Şampiyonların Kahvaltısı"nda (Breakfast of Champions) rol aldı. Aynı yıl "Chicago Hope" isimli televizyon dizisinin oyuncu kadrosuna dahil oldu.

2001 yılında çok ses getiren Avustralya filmi "Lantana"da rol alan Barbara Hershey, bu ay "11:14" isimli gerilimde karşımıza çıkacak. Sıradaysa Alexandra Cassavetes'in (John Cassavetes ve Gena Rowlands'ın kızı) yönettiği "The Sky is Green" ve bir Stephen King uyarlaması olan "Riding the Bullet" var.

"11:14", 27 Şubat'ta gösterimde.

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Oyun sanatının üç devi daha göçtü

Art arda gelen üç ölüm, belki özel sinema meraklısı olmayanları etkilemedi. Ama yedinci sanata gerçekten gönül vermiş olanlar için çok değerli sanatçılardı bunlar. Ve ben üçünü birden bir anı yazısı içinde hatırlatmak istedim.

Önce David Hemmings öldü. 3 Aralık 2003 tarihinde... Belki aralarında en az tanınmışıydı, ama yine de çok ilginç bir oyuncuydu. Özellikle Antonioni'nin "Blow Up - Cinayeti Gördüm" filmini görenler, orda 60'ların "swingin' London"unda moda fotoğrafçısı olarak son derece keyifli bir hayat süren yakışıklı genç adamı, onun karmaşık bir macera içinde gerçeğin göreceliği peşine düşmesini ve bunun için de fotoğraf, giderek sinema sanatını eşsiz bir araç gibi kullanmasını unutabilirler mi?

David Hemmings'in oynadığı iki film: "Blow Up" ve Jane Fonda ile "Barbarella".

Hemmings 1941'de bir kurabiye satıcısının tek oğlu olarak doğdu. Daha dokuz yaşında sahneye çıktı ve bir 'erkek soprano'(!) olarak İngiliz Opera Gurubu'na katıldı. Sonra ressamlık yapıp sergiler açtı, yeniden (bu kez caz alanında) şarkıcılığa döndü. 1950'lerin sonlarından itibaren filmlerde küçük roller almaya başladı. "Cinayeti Gördüm"deki çağdaş ve 'cool' fotoğrafçı rolü onu birden öyle bir üne kavuşturdu ki, art arda "Camelot", "Barbarella", "Hafif Süvari Alayının Hücumu", "Büyük Alfred" gibi filmler geldi. İç ürperten yakışıklılığı dönemin zevkine çok uygun düşüyordu.

Ama onun gözü farklı yerlerdeydi. 1970'lerden başlayarak yönetmenliği denedi. Ama birkaç denemesi pek başarılı olmadı. 70'leri "Aşk Makinası", "Juggernaut", "Islands in the Stream", "Kan Bağları" gibi filmlerle geçirdi. 80'lerdeyse artık şişmanlamaya başlamıştı, rolleri giderek azaldı. Ama 2000'li yıllarda çok iyi bir karakter oyuncusu olarak dönüş yaptı. Onu üstüste "Gladyatör", "Last Orders", "Spy Game", "New York Çeteleri", en son "The League of Extraordinary Gentlemen - Muhteşem Kahramanlar" gibi filmlerde izledik. Belki alkolün de katkısıyla öylesine değişmişti ki, bilmeseniz tanıyamazdınız. Romanya'da Bükreş yakınlarında "Samantha's Child" adlı son filmini çevirirken kalp kriziyle öldü. 63 yaşındaydı. Umarım filmdeki rolünü tamamlayabilmiştir.

Alan Bates'in poposu!...

27 Aralık'ta Alan Bates öldü. O da çok, çok tanınan bir oyuncu değildi. Ama ne denli değerli bir oyuncuydu, ne kadar alçakgönüllü, çalışkan ve sanatçı ruhluydu... 1934 doğumlu İngiliz oyuncusu, 10 yaşında aktör olmayı kafasına koymuştu. Londra'daki Royal Academy of Dramatic Arts'ta bir burs kazandı. Sonra 22 yaşında ilk kez sahneye çıktı. Ve ikinci oyunu olan ünlü John Osborne piyesi "Look Back in Anger - Öfke"yle birden parladı. Ardından sayısız klasik ve modern oyunun yorumları geldi. Shakespeare, Çehov, İbsen, Tom Stoppard, George Shafer, Harold Pinter... Tam 1960 yılında, şu aralar hem Digiturk'te, hem de CNBC-e'de gösterilen "The Entertainer- Sahte Tebessüm" adlı Tony Richardson filmindeki genç adam rolüyle sinemaya adım attı. Ardından o yıllardaki İngiliz Özgür Sinema eyleminin kimi filmleri geldi. "Whistle Down the Wind", "A Kind of Loving", "The Caretaker"...

60'ların ikinci yarısı, Alan Bates'e sinemadaki en iyi rollerini getirdi. Cacoyannis'in "Zorba" filminde boşanmış bir Anthony Quinn'i dengelemek ve sahildeki o unutulmaz sirtaki'de adımlarına eşlik etmek görevi ona düşmüştü!.. "Georgy Girl", "Far from the Madding Crowd" derken, John Frankenheimer filmi "The Fixer - Kiev'deki Adam"da, Çarlık Rusya'sında eziyet gören bir Yahudinin dramını mükemmel biçimde canlandırdı. Filmin işkence sahneleri öylesine etkileyiciydi ki, Türkiye'de hem sinemalarda, hem oynadığı TV kanallarında kesildi. Sanatçı bu filmde rol gereği yine yer yer çıplak olarak gözüküyor ve bu da eleştirmen John Simon'a aynen şunları yazdırtıyordu: "Bates'in "Georgy Girl" ve "King of Hearts"dan zaten bildiğimiz çıplak arkası, bu filmde de yerli-yerinde olarak karşımıza çıkıyor ve böylece sinemada en çok görülen çıplak popolar arasında en öndeki yerini alıyor!". İşin tuhafı, hemen sonraki filmi, Ken

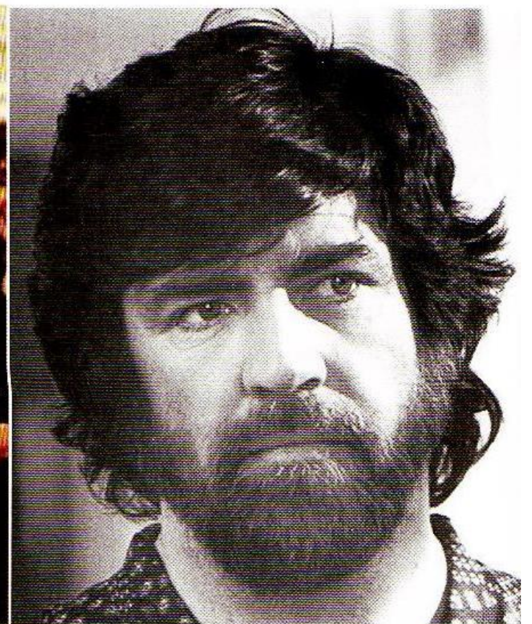
Russell'ın H. D. Lawrence'den uyarladığı ünlü "Women in Love- Aşık Kadınlar"ın en ünlü sahnesi, yine onun çırılçıplak halde Oliver Reed'le gürül gürül yanan bir şömine önündeki güreşiydi!...
Bu filmler, Bates'in sinemadaki zirvesine işaret eder. Ama bir başyapıt daha katarak: Joseph Losey'in "The Go-Between - Arabulucu"su. Benim 100 Yılın 100 Filmi arasında saydığım tek Losey filmi. Ardından "Joe Egg'in Hayatında Bir Gün", "Butley", ünlü Paul Mazursky filmi "Yalnız Bir Kadın", Skolimowski filmi "The Shout - Çığlık", Bette Midler'e eşlik ettiği "The Rose" gibi filmlerle 70'leri başarıyla kapatır.
Bates, 80'lerde daha az çalıştı. Ama yine ilginç filmlerde oynadı: "Quartet", "Britannica Hospital", "Duet for One", "A Prayer for Dying", vs. 90'larda tiyatroya çok daha fazla ağırlık verdi, az sayıda filmindeyse zor kişilikleri oynadı: "102 Boulevard Haussman"da Marcel Proust'u, "Hamlet"te Cla-

Alan Bates (solda) 60'lı yılların ikinci yarısından ikibinli yıllara kadar aktif oyunculuk hayatını sürdürebilmişti. 2002 tarihli "The Statement" da son filmlerinden biriydi.

udius'ü, vs. O yıllarda özel hayatındaki trajediler de onu çok etkilemiş olmalıydı: iki çocuğu, Tristan ve Ward 1990 ve 1992'de art arda öldüler. 2000'li yıllara girildiğinde de yine oldukça çalışkan gözüktü."Vişne Bahçesi"nin yeni bir sinema uyarlamasında (Gayev rolü), "Arabistan Geceleri", "Prens ve Dilenci" gibi klasiklerin yeni TV uyarlamalarında oynadı. Sinemada onu Robert Altman'ın bizde sinemalara gelmeyen (ama Cine 5'in gösterdiği) "Gosford Park"ında, ayrıca "Mothman Prophecies", "The Sum of All Fears" gibi popüler filmlerde gördük. 2003 yılbaşında İngiltere kraliçesinden bir şövalye nişanı alıp 'sir' olan sanatçı, pankreas kanserinden öldüğünde "Spartacus" adlı bir TV dizisinde oynuyordu. Sayısız iyi rolüne karşın sadece bir kez "Kiev'deki Adam"la Oscar adayı olan sanatçı, İngiliz tarzı oyunculuğun son büyük temsilcilerinden biriydi.

İsveç'ten gelen acı tebessüm

2004 yılının sinemadaki ilk büyük kaybı ise tanınmış İsveçli oyuncu Ingrid Thulin oldu. Yıllar önce Ingmar Bergman'ın ünlü "Sessizlik" filmini sinemalarda izlediğimizde, bu sarışın, incecik, yüzünde, dudaklarının kıvrımında sanki yoğun bir acı gizli genç kadına nasıl büyük bir hayranlık duymuştuk, onu hatırladım.
Çünkü Thulin özellikle ve öncelikle bir Bergman oyuncusuydu. Ustanın tam 9 filminde başroller oynadı ve onun Liv Ullmann, Bibi Andersson, Harriett Andersson, Eva Dahlbeck gibi özel kadınlar galerisinin baş portrelerinden biri oldu. Çocukken bale eğitimi almış, bunu tiyatro eğitimi ve sonra Paris'teki pantomim kursları izlemişti. 1929 doğumlu sanatçı, ilk filmini 19 yaşında çevirdi. Ama 1948'deki bu ilk filmden sonra gerçek üne kavuşması uzun sürdü. Önce Bergman'ın yönettiği Malmö şehir tiyatrosunda, ustanın kimi oyunlarında kendini gösterdi. Ve onun başyapıtı "Yaban Çilekleri"nde oynadı. 1957'deki bu filmden sonra Thulin birden dünya çapında bir yıldız oldu. Ertesi yıl, yine Bergman'ın "Hayatın Eşiğinde" adlı filmi için Cannes şenliğinde, filmin diğer iki kadın oyuncusuyla paylaştığı bir ödül aldı: Dahlbeck ve Bibi Andersson'la... Yine onunla "Yüz", "Kış Işığı", "Sessizlik", "Kurtların Saati", "Çığlıklar ve Fısıltılar" gibi filmler çevirdi. O aralar Hollywood'a da gitti ve "Mahşerin Dört Atlısı", "Return from the Ashes - Acı Hatıralar" gibi filmlerde oynadı. Avrupa sinemasında ise Resnais filmi "Savaş Bitti", Visconti filmi "The Damned - Lanetliler" gibi önemli yapımlarda oynadı.
Thulin 70'lerde de etkindi. "Hazret-i Musa", "Salon Kitty", "Cassandra Geçidi" gibi gös-

Ingrid Thulin

terişli filmlerde rol aldı. Zaten artık soğuk İsveç'i terkedip Roma'nın Akdeniz iklimini seçmişti, orada yaşıyordu. 80'lerde sadece birkaç filmde gözüktü, pek de önemli olmayan İtalyan yapımlarıydı bunlar... Tek istisnası, Bergman'ın dönüş filmi olan "Provadan Sonra"da rol almasıydı. 1991'deki son filmi "La Casa del Sorriso" önemli bir yönetmenin, Marco Ferreri'nin imzasını taşıyordu. Sanatçı bundan sonra hiç film çevirmedi. Thulin, kansere yakalandığını anlayınca ülkesine dönmüştü, Stockholm'de tedavi görüyordu. Ama hastalığı yenemedi ve 75 yaşında öldü. Bergman ekolünden gelen oyuncuların belki en nüanslısı olarak, o acı tebessümüyle filmlerde hep yaşayacak. ■

Gecenin çocukları

Geçtiğimiz Eylül ayında ABD'de gösterime giren ve şaşırtıcı bir başarı yakalayan "KARANLIKLAR ÜLKESİ" (Underworld) vampirler ve kurtadamların savaş halinde oldukları bir dünyaya götürüyor bizleri. Peliküle son derece stilize şekilde aktarılmış bu dünyaya yapılacak ziyaret, izleyicilerin beklentilerini boşa çıkartmıyor. ENGİN ERTAN

Selene ve Michael arasında yavaş yavaş bir aşk başlıyor.

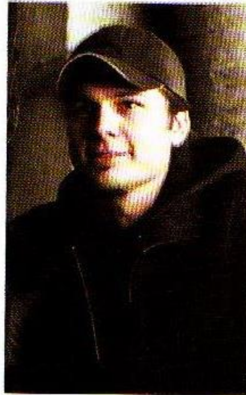
Bram Stoker'ın ünlü romanında Kont Dracula, Jonathan Harker'a uluyan kurtlardan "Dinle onları, gecenin çocukları. Ne güzel müzik yapıyorlar", diye bahseder. Len Wiseman'ın yönettiği korku soslu aksiyon/fantezi "Karanlıklar Ülkesi"nde (Underworld) ise bu iki ırkın arası pek iyi sayılmaz. Hatta sayılmaz ne kelime, aralarında yüzyıllardır süregelen bir savaş var. Biz fani insanlarsa olup bitenden habersiziz.

Bilgisayar oyunu meraklıları, filmdeki konunun White Wolf isimli firmanın oyunlarında bolca kullanıldığına (hatta yine söylenenlere göre firma, bu film nedeniyle Sony'ye dava açmış) dikkat çekiyor ve çok da orijinal bir fikirle karşı karşıya olmadığımızı vurguluyorlar. Zaten "Karanlıklar Ülkesi"ni izlerken ne tematik, ne de görsel anlamda sıfır kilometre fikirlerle karşı karşıya olmadığımızı, bilgisayar oyunlarıyla pek muhattap olmayan bizler de çözebiliyoruz.

Önce filmin hikayesini özetleyelim... Daha önce de söylediğimiz gibi, film vampirler ve kurtadamların yüzyıllardır savaş halinde oldukları bir dünyada geçiyor. Zaman ve mekan duygusunu bir kenara bıraktığımız bu evrenin giriş anahtarıysa, filmin başkarakteri Selene'in (Kate Beckinsale) iç sesi oluyor. Bir avcı olan Selene, kurtadamlarla metroda geçen bir çatışma sonrasında, düşmanlarının bir insanın peşinde olduğunu farkediyor. Michael Corvin (Scott Speedman) isimli bu ölümlünün niye takip edildiğini çözmeye çalışırken, üstü Kraven (Shane Brolly) ile çatışıyor. En yaşlı safkan üyelerin sırayla uykuya yattıkları ve yerlerini

Vampirler büyük bir şatoda ikamet ediyorlar.

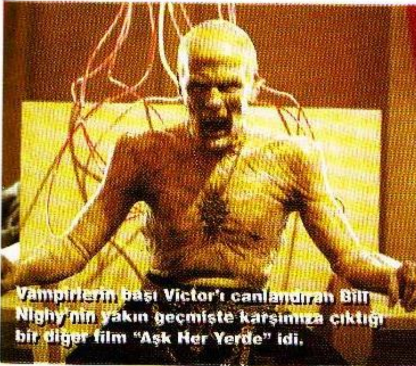
bir vekile bıraktıkları sistemde başa geçmiş olan Kraven ise aslında bir hain. Selene bulduğu ipuçlarının peşinden koşarken; kurtadamların soylarını tüketmeye yönelik planlarına, Kraven'ın ihanetine ve yıllardır kitaplardan okudukları tarihin yanlışlığına vakıf oluyor. Bir yandan da Michael'a kurtadamlardan önce ulaşmaya çalışıyor. Ancak genç adamı kurtarmaya çalışırken, bir kurtadam tarafından ısırılmasına engel olamıyor. Olaylar üzerindeki gizemi çözmeden müstakbel kurtadamı öldüremeyen Selene, yavaş yavaş düşman ırkın bir üyesine dönüşecek bu adama aşık olmaya başlıyor.

Yönetmen Wiseman başrol oyuncusu Beckinsale ile nişanlı.

Konusunun uyandırdığı hissiyat gibi, "Karanlıklar Ülkesi" pek sevdiğimiz "Blade" serisinin kardeşi sanki. Bu benzerlik sadece tematik değil, görsel anlamda da geçerli. Filmin yakın tarihli görsel referansları arasında "Matrix"i de mutlaka saymak gerekiyor. Filmin senaryosuna kaynaklık edecek hikayeyi, oyuncu kadrosunda da yer alan Kevin Grevioux ve Danny McBride ile beraber yazan yönetmen Wiseman; son dönemde sıkça karşılaştığımız tarzda, karanlık bir atmosferden yana tercih kullanmış. "Karanlıklar Ülkesi"nin hiç güneş ışığı görmeyen evrenini bir şeylere benzetmeye çalıştığınızda referanslar bir bir önünüze dökülmekte. Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'da çekilmiş olan filmde, şehre çıkılan anlara yoğun bir savaş sonrası Orta Avrupa hissiyatı hakim oluyor. Daracık sokaklar, yer yer yıkılmış küçük dükkanlar ve eski binalar bu hissiyatı destekliyorlar. Üzerine kostüm tasarımlarını ve karakterlerin taşıdıkları aksesuvarları (uzun siyah pardösüler, dar deri pantolonlar, güneş gözlükleri) da ekleyince, "Matrix"tekine benzer bir noir atmosferi yakalanıyor. Hele vampir konseyi üyelerinin, önceki yüzyılın başlarından kalmış gibi bir trenle boş bir istasyona geldikleri sahne var ki: mevzubahis estetikten hoşlanan izleyicileri mest edebilir.

Temelde bir aksiyon filmi olan "Karanlıklar Ülkesi", korku türüne ait birtakım mitleri bu türe dahil edişiyle de "Blade"i anımsatmakta. Hatırlarsanız, özellikle ilk "Blade"de vampirler arasındaki yöne-

Vampirlerin başı Victor'ı canlandıran Bill Nighy'nin yakın geçmişte karşımıza çıktığı bir diğer film "Aşk Her Yerde" idi.

Vampirler ve kurtadamlar ileri teknolojiden de faydalanarak savaşıyorlar.

Kurtadamların yaptıkları deneylerin ardında ilginç bir plan yatıyor.

Filmde vampirlerin ve kurtadamların dişlerini gösterişlerine pek şahit olmuyoruz.

Neo-Gotik filmler

Daha ziyade edebiyat ve mimari alanında kullanılan, gotik akımına ait özelliklerin yeniden canlandırılması anlamına gelen kavramın sinemadaki yansımalarından bir iki örnek...

Açlık (The Hunger)
Catherine Deneuve ve David Bowie Bauhaus'un meşhur şarkısı "Bela Lugosi's Dead" ile bir gece kulübünde ava çıkıyorlar. Ne avına mı?.. Deneuve'ün yıllardır yaşayan bir vampir, Bowie'nin de ona hayat sağlayan sevgilisi olduğunu söylesek yeterli olur herhalde. Tony Scott'ın 1983 yapımı başyapıtı o günün New York'unu, yer yer romantik bir hal alan korku hikayesinin mekanına çeviriyor. Deneuve'ün yaşadığı malikanenin mimarisine, şehir görüntülerindeyse ara sokaklara özel dikkat.

Ölümsüz Aşk (The Crow)
Eric Draven (Brandon Lee) ve sevgilisi Shelly Webster (Sofia Shinas) evlenmeyi planlayan mutlu bir çifttir. Ancak bir sokak çetesinin saldırısına uğrarlar ve öldürülürler. Bir yıl sonra bir karga Eric'in ruhunu canlandırır ve intikam için yeryüzüne dönmesini sağlar. Alax Proyas'ın çıkış yapmasını sağlayan 1994 tarihli filmi; köhne binalar, karanlık gece kulüpleri ve karanlık sokaklarla canlanan bir atmosfer yaratıyordu. Şaşırtıcı olmayacak şekilde soundtrackinde de The Cure, Nine Inch Nails (Joy Division cover'ı "Dead Souls" ile), Jesus & Mary Chain gibi isimler yer almaktaydı.

Spawn
Şeytanla anlaşma yaparak, intikam amacıyla yeryüzüne gelen suikastçi Al Simmons, düşmanlarının karşısına Spawn olarak çıkar. Todd McFarlane'in hayranı bol çizgi romanının 1997 yapımı sinema uyarlaması pek ilgi görmemişti. Yine de karanlık atmosferi, sert tonu ve ilgi çekici soundtrack çalışmasıyla meraklılarınca yüzüne bakılır bir hal almaktaydı.

Bıçağın İki Yüzü (Blade)
Kim demiş vampirler modern teknolojiden habersiz diye?.. Hem onların kulübe gitme hakkı yok mu?.. New Order'ın "Confusion"ına yapılan remix eşliğindeki açılış sekansını aradan yıllar geçse de unutamayacağız (evet, kan banyosu!). Stephen Norrington'ın filmi gotik korku türüne ait görsel unsurları ve envai çeşit miti yeniden elden geçiriyor, onları Uzakdoğu dövüş sanatları ve B sinemasıyla birleştiriyor. Son yılların en heyecan verici film serilerinden birisi olan "Blade"in atmosferi gerçekten çoğu sinemaseverin aklını başından almıştı.

tim sistemlerine ve hiyerarşiye tanıklık etmiştik. Burada da benzer bir durum söz konusu. Bu sefer vampirler ve onların köleleri kurtadamlar arasındaki savaşı izliyoruz. Savaşın çıkış noktasında tragedyaları andırır bir aşk öyküsü kadar, sınıfsal bir mücadele de yatmakta elbette.

Hazır laf tragedyaya gelmişken, "Karanlıklar Ülkesi"nin başka bir yönüne de değinmek lazım. Filmin hikayesi genel olarak tragedyaları anımsatır bir hal taşırken (yakın zamanda izlediğimiz "Blade II" ve "Hulk"ta olduğu gibi, bu filmde de final bölümünde kendini daha yoğun şekilde belli ediyor), özellikle Shakespeare'in "Romeo ve Juliet"ine benzeyen aşk hikayesi gözden kaçmıyor. Bu sefer düşman ailelerin çocukları değil, birbirine düşman iki ırkın üyeleri duygusal açıdan yakınlaşıyorlar. Burada aklımız yine Shakespeare'in metninden uyarlanmış bir diğer filme, "Batı Yakasının Hikayesi"ne gitmiyor değil.

"Karanlıklar Ülkesi" son dönemde sıkça uygulanmaya başlanan, tragedya atmosferini modern sinemaya taşıma eğilimi dışında, alışık olduğumuz bir diğer formüle de başvuruyor; Yunan Mitolojisi'ni bir referans kaynağı olarak almak (elbette Yunan Mitolojisi ve tragedyalar arasındaki bağlantıyı unutmuş veya gözden kaçırıyor değiliz). Filmin başkarakteri Selene adını Yunan Mitolojisi'ndeki ay tanrıçasından alırken, kurtadam ırkına takılan "lycan" adı da yine Yunan Mitolojisi'ndeki Arkadhia kralı Lykaon'dan gelmekte. Efsaneye göre Lykaon ülkesinden geçen Zeus'a insan eti ikram etmiş ve bu nedenle kurta dönüştürülmekle cezalandırılmış.

Şu ana kadar saydığımız tüm bu özelliklerin başka filmlerden tanıdık geliyor olmaları ve orijinalliklerinin tartışılabilirliği bir yana, "Karanlıklar Ülkesi" kendine ait bir atmosfer kurmayı başarıyor. Hem korku türünün içinde barındırdığı mitleri başarıyla elden geçiriyor, hem de onlara, ufak tefek de olsa, yeni şeyler ekleyebiliyor. Filmin taşıdığı; animelerin, bilgisayar oyunlarının, çizgi romanların ve film-noir'ın sosunu taşıyan neo-gotik estetikse, evet çok tanıdık ama yeterli sinemasal zevki verecek boyutta. Gerçekten de "Karanlıklar Ülkesi"nde görsel yapıya önem veren her sinemaseveri tatmin edecek bir stilizasyon sözkonusu.

Temelde bir aksiyon olan film, korku türüne ait çeşitli mitleri de bünyesinde barındırıyor.

Ancak filmin kendine has ve orijinal olan yönü, yer yer sosyo-kültürel ve siyasi referanslar taşıyan öyküsünün tarihle ilişkisi. Vampirler ve kurtadamlar arasındaki sınıfsal ayrımdan doğan savaşı pek çok yere oturtmak mümkün. Yüzyıllardır süregelen savaşın nedeninin, "genç" kuşaklarca tam olarak bilinmemesi, tarihi deşmenin kurallarla yasaklanır hale gelmesi son derece ilginç. Bu yasağı delmeyi göze alan Selene, kendilerine yıllardır anlatılan şeylerin aslında bir yalandan ibaret olduğunu keşfediyor ve film hem tarih yazıcılığı, hem de resmi tarih kavramı üzerine şaşırtıcı bir yön alıyor. Bu keyifli fanteziden çıkaracağımız ders, bizlere birileri tarafından kendi tarihimiz hakkında anlatılanlara inanmamak ve hasır altına itilen gerçekleri araştırmak olarak görülebilir. Filmde sözkonusu durumun, ırklar arasında yüzyıllar boyu süregelen bir savaşı körüklemesiyse, yolumuzu yine bugüne dair gerçeklere çıkartabiliyor.

"Karanlıklar Ülkesi"ni korku türü meraklıları için sevilesi kılacak unsurlar arasında karakterleri de başı çekmekte. Bahsettiğimiz karakterlerin tek tek özellikleri değil. Bu türe ait filmlerin esas ilgi çekici noktaları olmalarına rağmen, "öteki" durumundan kurtulamamış bu ırkları başrolde görmek, ne de olsa bizleri her zaman heyecanlandırıyor. Yavaş yavaş bir kurtadama dönüşen Michael'ı saymazsak (ki bu konuda da izleyiciyi bekleyen sürprizler var), filmde insan ırkının neredeyse esamisi okunmuyor. Hatta öyle diyebiliriz ki, bu filmin "öteki"leri insanlar. Hemen yanıbaşımızda yüzyıllardır süregelen bir savaşa rağmen, hiçbir şeyin farkında olmadan gündelik hayatına devam eden bir grup faniden fazlası değiliz "Karanlıklar Ülkesi"nin kendine özgü evreninde.

Yine de bu durum filmin esas alıcısının bizler olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Görünüşe göre dünyanın dört bir yanındaki insanlar filmden gayet memnunlar. 23 milyon dolarlık bütçesinin çok üzerinde bir hasılat rakamına ulaşan filmin devamının çekilmesi için çoktan karar alınmış durumda. Hatta izlediğimiz olayların öncesini anlatan bir "prequel" de söz konusu.

"Karanlıklar Ülkesi" çok yeni ve yaratıcı olmasa da gayet tatmin edici bir seyirlik. Daha önce "Yıldızlara Geçit" (Stargate) ve "Kurtuluş Günü" (Independence Day) filmlerinin sanat yönetimi bölümünde set görevlisi olarak çalışmış Len Wiseman'ın ilk yönetmenlik denemesinde başarılı olduğunu teslim etmek gerekiyor. Bilgisayar efektlerine başvurulmadan çekilmiş aksiyon sahnelerinde hem oyuncuların, hem teknik ekibin, hem de Wiseman'ın başarısı takdire layık. Referanslar üzerine kurulu yapısına bakıp, "İş mi yani, artık herkes yapıyor", diyebilirsiniz ama oluşturulan atmosferin birinci sınıf olduğunu teslim etmek gerekiyor. Uzun lafın kısası, böylesi bir estetikten hoşlanan, korku türünün deşilmesi ve içinden yeni şeyler çıkartılmasına sıcak bakan ve tür kırmalarına alerjisi olmayan izleyiciler salondan gayet memnun ayrılabilirler. ■

Maksat, korkutmak...

Korku filmi fanatiklerine hizmet veren ünlü yapım şirketi Dark Castle Entertainment'ın yeni prodüksiyonu "GOTHIKA", başrollerini Halle Berry ile Robert Downey Jr.'ın paylaştıkları bir psikolojik gerilim. 1995'te çektiği "La Haine/Protesto"dan beri Fransa'nın gelecek vaat eden sinemacılarından biri olarak görülen Mathieu Kassovitz, Amerika'da çektiği ilk filmiyle karşımızda.

DERLEYEN: SENEM ERDINE

Kassovitz'i en son geçtiğimiz yıl, Costa Gavras'ın filmi "Amen"de genç rahip Riccardo Fontana rolünde izlemiştik ama birçoğumuz onu hala 2001'in en sevilen filmlerinden biri olan "Amelie"deki rolüyle hatırlıyor olmalı. Jean-Pierre Jeunet'nin filminde Amelie Poulain'ın sevgilisi Nino rolünde izlediğimiz aktör, hem oyuncu hem de yönetmen olarak yaptığı işlerle Fransa'nın gelecek vaat eden sinemacılarından biri olarak görülüyor hayli zamandır. 1995 Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü alan filmi "La Haine / Protesto" ile önemli bir çıkış yapan yönetmen, Paris'in gettolarındaki yaşamı çarpıcı bir gerçeklikle yansıtan filmiyle bütün dünyanın dikkatini çekmişti, ancak o derece parlak bulunmayan sonraki filmleri "Assasins" ve "The Crimson Rivers / Kızıl Nehirler" ile bu çıkışın arkasını getiremedi. Türkiye'de de iyi tanınan bir yazar olar Jean-Christophe Grange'ın çok satan romanından uyarladığı filmi "Kızıl Nehirler"de gerilimi deneyen yönetmen, şimdi de korku fanatiklerine hizmet veren bir yapım şirketi olarak tanıdığımız Dark Castle Entertainment'ın sunduğu bir korku gerilim filminin yönetmeni olarak çıkıyor karşımıza. Kassovitz'in, Dario Argento, Roman Polanski, Roger Corman ve Kubrick hayranı sıkı bir korku fanatiği olduğunu bilmeyenler, bunu biraz şaşırtıcı bulacaklardır. Friedkin'in "The Exorcist"inden bahsederken gözleri parlayan ve gün ortasında arkadaşlar arasında izlediğinde bile bu filmin onu hala korkuttuğunu söyleyen yönetmen Amerika'da çektiği ilk film olan "Gothika"yla benzer bir etki yaratmak peşinde. "'Gothika', içi dolu bir popcorn filmi" diyor. "Sinema salonuna gelirken korkmaya hazır olmalısınız çünkü hakikaten sonuna kadar etkisini kaybetmeyen gerilim ve korku dolu bir yolculuk vaat ediyoruz."

Dr. Miranda Grey, hiç hatırlamadığı bir cinayetle suçlanıyor.

1950'li yıllarda çektiği B sınıfı korku filmleriyle hatırı sayılır bir hayran kitlesi edinen yönetmen William Castle'ın anısını yaşatmak üzere kurulan Dark Castle Entertainment'ın kurucularından Joel Silver'ın, şirketin dördüncü prodüksiyonu olacak "Gothika"nın yönetmenliğini Kassovitz'e teklif etmesinin nedenlerinden biri, yönetmenin tıpkı kendisi gibi bir sinema tutkunu olması ve korku filmlerine ilgi duyması olmuş. Kassovitz'in 2002'de çektiği "Kızıl Nehirler"i izledikten sonra doğru bir karar verdiğinden iyice emin olan Silver, "Bu film için gerçekten özel bir yönetmen arıyordum" diyor. "Mathieu, çok tutkulu ve yetenekli bir adam. Atmosfer yaratmayı ve hikaye anlatmayı iyi biliyor."

"Judas Kiss"in senaryo yazarı Sebastian Gutierrez'in senaryosundan uyarlanan "Gothika", hepimize tanıdık gelecek bir korkuyu temel alıyor. Korkunç bir şey yapmakla suçlanıyorsunuz ama o ana ilişkin hiçbir şey hatırlamıyorsunuz. Hafızanızdaki boşluk sizi tamamen savunmasız kılıyor. Hayatınızın kontrolünü tamamen kaybettiğinizi hissediyorsunuz. Başınıza gelenlerin aklınızın bir oyunu mu, çevrenizdekilerin düzenlediği bir komplonun parçası mı olduğunu bilemiyorsunuz ve sonunda belki de hiç inanmadığınız doğaüstü güçlerin varlığından şüphe etmeye başlıyorsunuz. Halle Berry'nin canlandırdığı baş kadın karakterine böyle bir kabus yaşatan filmin hikayesi şöyle gelişiyor; Dr. Miranda Grey (Halle Berry), tehlikeli suçluların tedavisiyle ilgilenen bir hastanede görev yapan işinin ehli bir psikologdur. Kocasının (Charles S. Dutton) idaresindeki pskiyatri koğuşunda, şeytan tarafından işkenceye uğradığını iddia eden bir katil olan Chloe (Penelope Cruz) gibi akıl hastalarının teşhisi ve tedavisiyle ilgilenmektedir. Bir gece, yoluna çıkan esrarengiz bir kıza çarpmamak için kaza yapar ve gözünü açtığında kocasının öldürüldüğünü öğrenir. Bütün kanıtlar kocasını onun öldürdüğünü göstermektedir, üstelik Miranda o geceye ilişkin hiçbir şey hatırlayamamaktadır. Bir anda, tedavi ettiği hastaların arasında Woodward'da bulur kendini. Masumiyetini kanıtlamak için söylediği her söz, Dr. Pete Graham (Robert Downey Jr.) gibi meslektaşları tarafından kocasını öldürmesine sebep olan akıl hastalığının belirtileri olarak görülmektedir. Miranda, masumiyetini kanıtlayabilmek için kocasının esrarengiz ölümünün gerçek sorumlusunu bulmak zorundadır, ancak bir zamanlar çok güvendiği aklı, güçlü uyuşturucuların etkisinde olduğu için sezgilerine güvenmekten başka çaresi yoktur.

"Sebastian, ortalamanın üzerine çıkan, çok ürkütücü ve gerçekten iyi bir senaryo yazmış" diyor yönetmen Kassovitz. "Karakterler, sıradan korku filmlerinde olduğu gibi çılgın bir katilin kurbanları değil, zeki ve ilginç tipler. Joel, Miranda'yı Halle Berry'nin canlandıracağını söylediği zaman aklım başımdan gitti. O kalitede bir oyuncu elimizdeki malzemeyi bambaşka bir düzeye çekebilirdi, gerisi bize kalıyordu."

"Monsters Ball"daki performansıyla Oscar kazanan Halle Berry'yi, uzun zamandır izleme fırsatı bulamadığımız Robert Downey Jr. ve Penelope Cruz'la birlikte izleyeceğiz bu ay. Şeytanın işkencelerine maruz kaldığını iddia eden, cinayet işlemiş bir akıl hastasını canlandıran Cruz, Chloe karakte-

Halle Berry'nin başrol olduğu film, Gotik estetiği benimseyen korku filmlerinin izinden gidiyor.

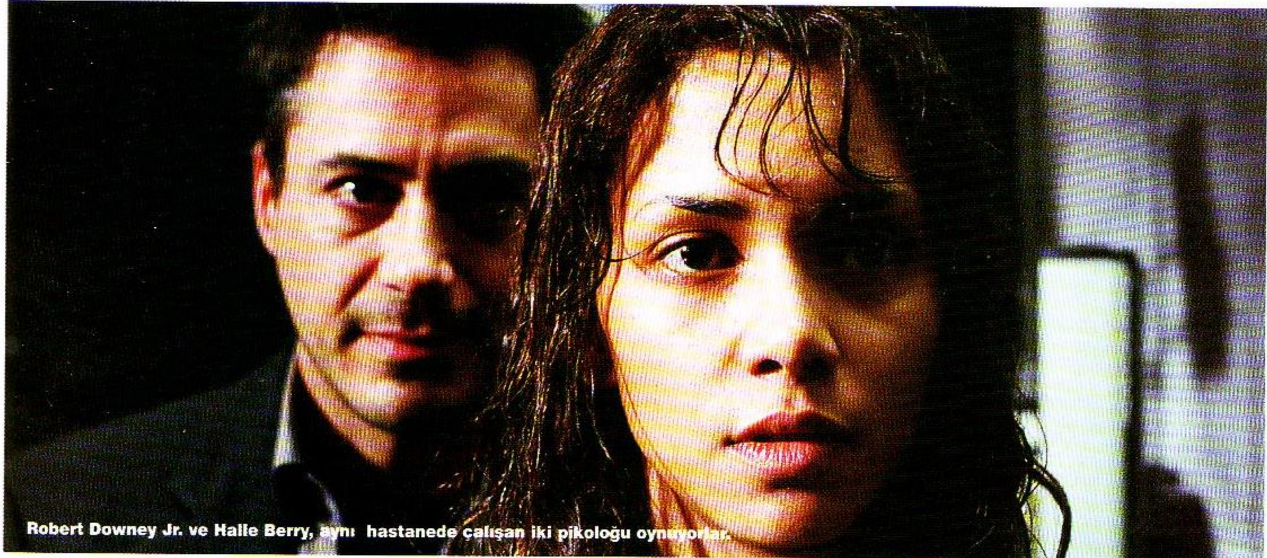
GOTHIKA

rinin bugüne kadar oynadığı en ağır rol olduğunu söylüyor. "Chloe kendi cehenneminde yaşayan bir kadın" diyor. "Kimse söylediklerine inanmıyor, Miranda bile. Bu benim en büyük korkularımdan biridir. Çevrenizdeki insanların çektiğiniz acının gerçek olduğuna inanmaması çok korkunç bir şey olmalı. Dolayısıyla Chloe, bugüne kadar oynadığım en zor roldü. Her gün bu kadının düştüğü durumu düşünüp ağlıyordum. Sete gitmek istemediğim zamanlar oldu. Bu tür roller bir oyuncu için çok çekicidir aslında ama bir o kadar da zor."

Amerika'daki eleştirilerine bakılırsa "Gothika" hikayeden çok atmosferi önemseyen ve başlıca amacı seyirciyi korkutmak olan tipik bir Dark Castle prodüksiyonu. Prodüksiyon tasarımcısı Graham Walker, "Requiem For A Dream"deki çalışmasıyla dikkat çeken görüntü yönetmeni Matthew Libatique ve kostüm tasarımcısı Kym Barett'la birlikte, yalnızca belli sahnelerde değil filmin bütününde kendini hissettiren özel ve ürkütücü bir atmosfer yaratmaya çalıştıklarını söyleyen Kassovitz, "Benim için en önemlisi buydu" diyor. "Setler ve ışık, yalnızca belli sahnelerde değil film boyunca ürkütücü ve tekinsiz bir hava yaratmalıydı. Seyirciye bir an bile bu karanlık atmosferden kaçma fırsatı vermek istemedim."

Kassovitz, setteki oyuncuları bile korkutmayı başardığına göre amacına ulaşmış görünüyor. "Gothika"da rol almaktan gurur duyduğunu söyleyen Halle Berry, "Çekim yapılırken bile korktuğum sahneler oldu, üstelik neler olacağını bilmeme rağmen" diyor ve ekliyor, "Seyirciyi de korkutmayı başarırsak işimizi yapmışız demektir."

Eleştirmenlerin, başarılı performansına rağmen Halle Berry'nin bile kurtaramadığı, mantık hatalarıyla dolu, klişe yüklü, ucuz bir korku filmi olarak değerlendirdikleri "Gothika", tıpkı eleştirmenler tarafından topa tutulan diğer Dark Castle prodüksiyonları gibi çok iyi gişe yaptı. Dördüncü haftasında "Master And Commander"ı sollayan 40 milyon dolar bütçeli filmin Amerika gişesi 60 milyon doları buldu bile. Sonuç olarak, "The House on the Haunted Hill", "13 Ghosts" ve geçtiğimiz yıl gösterime giren "Ghost Ship / Hayalet Gemi" türü Dark Castle yapımlarını beğenerek izlemiş bir korku filmi hayranıysanız, bu ay gösterime girecek "Gothika" aldığı bütün olumsuz eleştirilere rağmen, tam size göre bir film olabilir. ■

Robert Downey Jr. ve Halle Berry, aynı hastanede çalışan iki pikoloğu oynuyorlar.

Ailem için...

"Sol Ayağım" ve "Babam İçin" filmlerinin yönetmeni Jim Sheridan, bu ay gösterime girecek filmi "YENİ BİR ÜLKEDE" (IN AMERICA) New York'ta yaşam mücadelesi veren İrlanda göçmeni bir ailenin hikayesini anlatıyor. Yıllar önce ailesiyle birlikte Amerika'ya göç eden yönetmen, kendi yaşamından yola çıkarak geliştirdiği filminin senaryosunu iki kızıyla birlikte yazmış.

DERLEYEN: SENEM ERDİNE

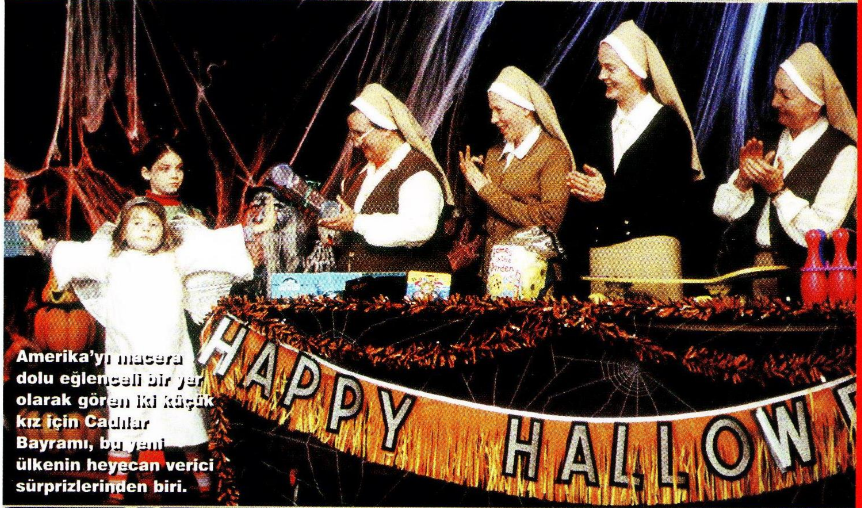
Johnny ve Sarah (Paddy Considine ve Samantha Morton), her yıl aynı düşün peşinden Amerika'ya akın eden binlerce insan gibi, geçmişe sünger çekip her şeye yeniden başlamak için New York'a gelmiş iki çocuklu genç bir çifttir. Neredeyse hiç paraları olmadığı için, iki kızlarıyla birlikte New York'un kenar mahallelerinden birinde, her çeşit insanın yaşadığı, renkli karakterlerle dolu, dökük bir apartmana yerleşirler. Gotik bir korku filminden fırlamış görünen apartman dairesini gerçek bir eve benzetmeye çalışmakla başlayan Amerika'daki maceralarının hiç de kolay olmayacağı çok geçmeden anlaşılır. Zor koşulların yarattığı gerilim yüzünden sık sık birbirine düşen çiftin gözünde Amerika, ilk günlerden itibaren tehlikeler, güçlükler ve tuhaflıklar dolu korkunç bir yer haline gelmiştir. Meraklı gözlerle etrafı keşfetmeye devam eden iki küçük kız içinse durum farklıdır. Onlar için burası, geçmişte yaşadıkları acıları unutturabilecek sürprizlerle dolu, sihirli bir dünyadır hala. Cadılar Bayramı'na denk gelen bir gün, Christy ve Ariel (Sarah ve Emma Bolger) "çığlık atan adam" dedikleri, esrarengiz komşuları Mateo'nun (Djimon Hounsou) kapısını çalmaya cesaret ederler ve sonunda bir şeyler değişmeye başlar. New York'ta kuracakları hayata ilişkin umutları hızla tükenen, kendilerini giderek daha yalnız ve biçare hisseden aile, Mateo'nun hayatlarına girmesiyle birlikte bu soğuk ve yabancı dünyada ummadıkları bir dost edinmiştir.

Jim Sheridan'ın en bilinen filmleri olan "Sol Ayağım" ve "Babam İçin" gibi diğer filmleri "The Field" ve "The Boxer" da yönetmenin memleketi İrlanda'da geçen ve Sheridan'ın İrlandalı yönetmen kimliğini öne çıkaran film-

lerdi. Başrol oyuncuları Daniel Day Lewis ve Brenda Fricker'a Oscar kazandıran ve birçok dalda Oscar'a aday gösterilen ilk filmi "Sol Ayağım"da bedensel özürlü bir işçi çocuğunun yaşama tutunmak için gösterdiği olağanüstü çabayı, "The Field"da atalarından kalmış toprakları elinden almak isteyen sermaye sahiplerine karşı mücadele veren bir çiftçinin hikayesini, yine birçok dalda Oscar'a aday gösterilen filmi "Babam İçin"de haksız yere bir IRA eyleminden sorumlu tutularak babasıyla birlikte cezaevine kapatılan İrlandalı bir gencin adalet mücadelesini, "The Boxer"da ise cezaevinden çıktıktan sonra geçmişe sünger çekip yeni bir hayat kurmak isteyen eski bir IRA militanının hikayesini anlatıyordu. Ancak Sheridan bu filmleri çekmeden yıllar önce ülkesini terk etmiş, bir tiyatro yönetmeni olarak New York'ta şansını denemek üzere, ailesiyle birlikte Amerika'nın yolunu tutmuştu. Son derece ürkütücü ve zor, ama bir o kadar da renkli ve macera dolu bir dünyayla karşılaştığı Amerika'daki ilk yıllarını hiç unutamayan yönetmen, bu kez kendi hayatına çevirmiş kamerasını ve o yıllarda yaşadıklarından yola çıkarak yabancı bir yerde yeni bir hayat kurmak için mücadele eden insanların hikayesini anlatmış. Bunu uzun zamandır yapmak istediğini ancak kendi hayatına ve yaşanmış gerçeklere bu kadar yakın bir hikayeyi kurgulamak konusunda birtakım sıkıntılar çektiğini söylüyor. "Geleneksel bir senaryoda hikayeyi mantıklı bir çerçeveye oturtmaya çalışırsınız" diyor. "Oysa gerçek yaşam çoğu zaman bu çerçevenin içine sığmaz. Hemen kavrayamadığımız daha derin bir mantığı vardır ve o yüzden de sizin kurgulamak istediğiniz üç perdeli senaryonuzun mükemmel mantığına uymaz. Sonra bir de kendimle ilgili bir hikaye yazıyor olmakla ilgili sıkıntılarım vardı. 'Ruhunun derinliklerine bakmış ve hiçbir olumsuzluk görememiş' denmesini istemiyordum ama bir yandan da Johnny'yi gerçek yaşamdakinden daha sevimli ve iyi biri yapmak istiyordum."

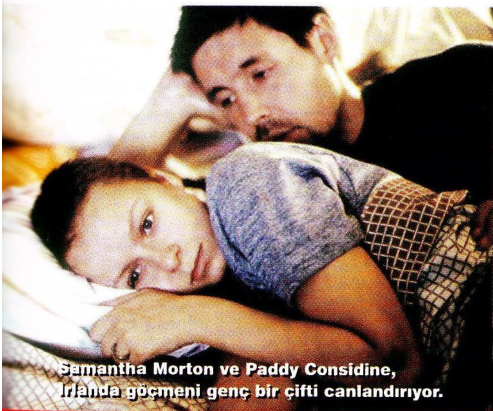
Sonunda Amerika'daki ilk yıllarında yaşadıklarından ve kardeşi Frankie'nin ölümünden sonra hissetiklerinden yola çıkan kurmaca bir hikaye çıkmış ortaya. O dönemin en önemli canlı tanıkları olan iki kızını da işin içine katarak, şimdi birer yetişkin olan Naomi ve Kirsten Sheridan'la

Christy ve Ariel'ı, ilk filmlerinde rol alan Sarah ve Emma Bogger kardeşler canlandırıyor.

Amerika'yı macera dolu eğlenceli bir yer olarak gören iki küçük kız için Cadılar Bayramı, bu yeni ülkenin heyecan verici sürprizlerinden biri.

Filmin iki başrol oyuncusunun performansı, İngiliz Bağımsız Film Ödülleri'nde aday gösterildi.

Samantha Morton ve Paddy Considine, İrlanda göçmeni genç bir çifti canlandırıyor.

Gösterildiği ülkelerde iyi eleştiriler alan film, etkileyici ve samimi bulunuyor.

birlikte yazmış filmin senaryosunu. Gerçek yaşamdaki karakterleri olduğu gibi almak yerine, New York'a geldiği ilk günlerde karşılaştığı onlarca renkli insandan ve çeşitli aile üyelerinden izler taşıyan yeni karakterler yaratmış kızlarıyla birlikte. Örneğin Johnny karakteri, hem yönetmenden hem yönetmenin babasından izler taşıyan ama kısmen de Paddy Considine'ın yorumuyla şekillenen bir karakter haline gelmiş sonunda. "Filmdeki olayların birçoğunu gerçekten yaşadık" diyor Sheridan. "Koca bir havalandırma cihazını New York sokaklarında sürüklediğim, lunaparkta oyuncak bebek kazanmak için bir sürü para kaybettiğim ve prematüre bir bebeğimiz olduğu doğrudur ama değiştirdiğim ve eklediğim bir sürü şey de oldu. Dediğim gibi bazen gerçekler kurmaca bir hikayenin mantığına sığmayacak kadar tuhaf olabiliyor. Bu yüzden geçek olmasına rağmen fazla gerçekdışı göründüğü için filme almaktan vazgeçtiğimiz şeyler oldu." Sheridan, aileyi tehdit eden asıl tehlikenin, yeni geldikleri bu şehrin dayattığı koşullardan değil ailenin kendi içinde yaşadığı problemlerden kaynaklandığını özellikle vurgulamak istemiş. "New York'ta travestileri ve eroinmanları bol bir mahallede yaşıyorduk ama ben burasının her şeye rağmen güvenli bir yer olduğunu düşünmüşümdür hep" diyor. "Dolayısıyla filmde, Johnny'nin anlamasını istediğim şey şuydu; ailesini korumasının yolu onları saklayıp gizlemekten değil onları sevmeye devam etmekten geçiyordu."

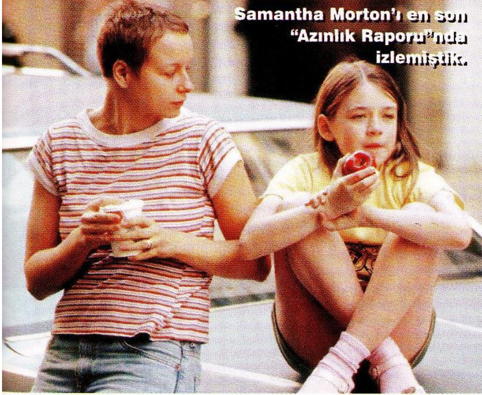
Anlaşıldığı üzere film, Sheridan'ın yaşamını olduğu gibi kaydeden tipik bir günce ya da tam bir otobiyografi değil. Yazılmaya başladığı andan itibaren, çıplak gerçekten uzaklaşan ve kendine özgü bir ruh kazanan hikayenin, günlük hayatta yaşadığımız gerçekliğin arkasındaki gizemi ve sihri ortaya çıkaran bir yanı olduğunu söylüyor yönetmen. "Etrafımızdaki dünyaya çocuksu bir gözle bakıp büyülü bir yer gibi algılayabilmekle ilgili bir film bu" diyor. "Bir aile içindeki insanların, aralarındaki derin bağı yeniden keşfetmelerine yardımcı olan bir hayal adası gibi görüyoruz Manhattan'ı. Ayrıca bu filmi karıma ve çocuklarıma yazdığım bir aşk şiiri gibi görmek de hoşuma gidiyor."

Yönetmene göre Johnny ve Sarah, kendilerinden önce gelenlerden farklı bir sebeple Amerika'ya göç ettikleri için farklı bir göçmen neslini temsil ediyorlar. Kendilerinden önce gelen milyonlarca

"Yeni Bir Ülkede" Paddy Considine'ın Amerika'da çevirdiği ilk film

insan gibi onlar da İrlanda'yı umutsuzluk içinde terk etmiş, ama öncekilerden farklı olarak ekonomik ya da politik nedenlerle değil içine düştükleri duygusal çıkmaz yüzünden. Geleceğe umutla bakabilmek için geçmişte yaşadıkları acıyla başedebilmenin bir yolunu bulmak zorundalar. Onun için de hayatlarını değiştirecek bir mucizeye ihtiyazları var. Açık söylemek gerekirse, Johnny ve Sarah'yı Amerika'ya getiren şey, İrlanda'da kaybettikleri oğullarının acısını geride bırakıp hayatlarına devam edebilmenin bir yolunu bulmak. Dolayısıyla yalnız Amerika gibi bir yerde yabancı ve yoksul insanlar olarak yeni bir hayat kurabilmek için değil, bu acıyla hayatlarına devam edebilmeyi öğrenmek için mücadele ediyorlar. Sheridan, hem filmin hikayesiyle kendi hayatı arasına biraz mesafe koyabilmek hem de istediği şeyi anlatabilmek için böyle bir ölüm acısı yerleştirmiş hikayenin içine. Kendisi böyle bir oğul acısı yaşamış değil aslında ama yıllar önce erkek kardeşini kaybettiğinde benzer bir acıyla baş etmek zorunda kalmış. "Frankie'nin hastalığı ve ölümü beni çok etkilemişti" diyor. " Hakikaten inancımı kaybetmiştim, cennet gökyüzünden yere düşüp tuzla buz olmuştu sanki, ama sonra hayata daha sıkı sarılmaya başladım."

Sheridan, hikayenin dramatik havasını komik anlarla dengelemeye çalışmış. Dolayısıyla filmin büyük bir bölümünde, hiç tanımadıkları bir dünyayla karşılaşan kahramanlarımızın yaşadığı şaşkınlıktan kaynaklanan komikanlara tanık oluyoruz. Yönetmenin yıllardır birlikte çalıştığı yapımcısı Arhur Lappin, "Birçok insanın yaşadığına benzer bir yolculuk var aslında filmde" diyor. "Acıları geride bırakıp yeni bir hayat kurmak fikrinden yola çıkan dokunaklı bir hikaye anlatılıyor. Benim en çok hoşuma gidense, şu anda en fazla ihtiyaç duyduğumuz şeylerden biri olan umudu canlı tu-

Samantha Morton'ı en son "Azınlık Raporu"nda izlemiştik.

tan bir film olması."
Başrollerini Johnny ve Sarah çiftini canlandıran Paddy Considine ve Samantha Morton'ın paylaştıkları filmde iki küçük kızı, Sheridan'ın yüzlerce küçük oyuncu arasından seçtiği iki kız kardeş, Sarah ve Emma Bolger, oynuyorlar. İki kız kardeşin Amerika'da edindikleri ilk arkadaşları olan, esrarengiz komşuları Mateo'yu ise, Batı Afrika'da doğmuş ve Amerika'ya gelmeden önce de uzun yıllar Paris'te yaşamış olduğundan göçmenliğin ne demek olduğunu iyi bilen bir aktör olan Djimon Honsou oynuyor.
"In America"nın büyük bölümü, Johnny ile Sarah'nın Manhattan'a geldikten sonra yerleştikleri apartmanda geçiyor. Şehrin yoksul ama aynı zamanda renkli kenar mahallelerinden birindeki bu apartmanda geçen sahneler Dublin'de bir apartmanda çekilmiş. Dış mekan çekimleri için New York'a dönüp Lower East Side ve Spanish Harlem gibi yoksul, kenar semtleri keşfe çıkan ekip, New York'un değişik kültürlerden çeşit çeşit insanı birarada barındıran karmaşık ve renkli atmosferini perdeye yansıtan bir iş çıkarmaya çalışmışlar. 11 Eylül'den sonra New York'ta çekilen ilk film olan "In America"da, görüntü yönetmeni Declan Quinn'le birlikte bu şehre özgü ruhu ortaya çıkarmak istediğini söyleyen Jim Sheridan, "Bu filmi Manhattan'dan başka bir yerde çekemezdim... Burası zorlu bir şehir ama bu hikaye için en uygun yer aynı zamanda" diyor. "Onun için bu, umut ve sevgi dolu bir New York hikayesi aynı zamanda."
İngiliz Bağımsız Film Ödülleri'nde En İyi Yönetmen, En İyi Erkek Oyuncu ve En İyi Kadın Oyuncu dallarında aday gösterilen "In America", Amerika'da da çok iyi eleştiriler aldı. Los Angeles Times yazarı Kenneth Turan, "Umudun, yoksulluğun ve çaresizliğin kıyısında yaşanan hayatları gözler önüne seren film, bu ülkenin temel gerçeklerinden biri olan göçmen sorununu başarıyla ele almış" diyor. Paddy Considine, Samantha Morton ve Sheridan'ın kızlarını oynayan iki küçük kızın da çok iyi performans gösterdikleri söyleniyor. Manhattan'ı tehlikelerle olduğu kadar mucizelerle dolu bir yer olarak gösteren yönetmenin, hem şehre hem de ailesine duyduğu sevginin izlerini taşıyan filmi genel olarak samimi ve etkileyici bulunuyor. ■

Paddy Considine Amerika'da

Geçen yılki if İstanbul Bağımsız Film Festivali'nin en fazla ilgi gören filmlerinden biri olan "24 Hour Party People"da New Order grubunun menajeri Rob Gretton rolünde izlediğimiz aktör, İngiliz bağımsız sinemasının yeni keşiflerinden biri.

Bu ay, "In America"nın başrolünde karşımıza çıkacak İngiliz aktör, eğitimli bir fotoğrafçı aslında. Uzun müddet kendi mesleğini icra ettikten sonra sinemanın büyüsüne kapılmış ve 1999'da çevirdiği ilk filmi "A Room for Romeo Brass"te rol aldıktan sonra da fotoğrafçılığı tamamen bırakıp oyunculuğu meslek edinmiş. Bugüne kadar daha çok Shane Meadows ve Michael Winterbottom gibi İngiliz bağımsız sinemasının başarılı örneklerine imza atan yönetmenlerin filmlerinde rastladık ona. İngiliz bağımsız sinemasının yeni keşiflerinden biri olarak görülmesinin sebebi de bu zaten. Shane Meadows'un çektiği ilk filmi "A Room For Romeo Brass", İngiliz Bağımsız Film Ödülleri'nde üç dalda aday gösterilmişti. Bu filmde, 12 yaşlarındaki iki arkadaşın hayatına girip ortalığı karıştıran Morell adlı tuhaf ve tehlikeli bir yabancıyı oynayan aktörün başarılı performansı gözlerden kaçmadı. Bir yıl sonra Pawel Pawlikowski'nin birçok festivalden ödülle dönen filmi "The Last Resort"taki Alfie rolüyle, ilk filmindeki başarısının tesadüf olmadığını kanıtladı. Para kazanmak için oynadığını itiraf ettiği iki hafif komedinin ardından ("The Martins" ve "Happy Now"), Michael Winterbottom'ın Manchester müzik piyasasının geçmişini mizahi bir dille anlatan filmi "24 Hour Party People"da çıktı karşımıza. Çoğumuz onu, New Order grubunun menajeri Rob Gretton'ı canlandırdığı bu filmden tanıyoruz zaten. Bu ay Jim Sheridan'ın filmi "In America"nın başrolünde izleyeceğimiz aktör, bu filmle festival seyircisiyle sınırlı olmayan daha geniş bir seyirci kitlesiyle buluşmuş oluyor.
Kendi hayatından yola çıkan filminde kendisi gibi bir İrlandalı'ya rol vermek niyetinde olan yönetmen, "A Room For Romeo Brass"i izledikten sonra fikrini değiştirmiş ve Paddy Considine'le çalışmaya karar vermiş. "In America"daki rolün tam da ihtiyaç duyduğu bir anda geldiğini söyleyen aktör, "Daha önce de içime sinmeyen filmlerde küçük roller almıştım ama 'In America'dan hemen önce çevirdiğim film ("Doctor Sleep" adlı bir gerilim) bir aktör olarak yaptığım işe inancımı kaybetmeye başlamama sebep olmuştu" diyor. "Yaptığım filmleri arka arkaya koyduğunuz zaman acayip bir tablo çıkıyordu ortaya. Baktığınız zaman, bunu yapan adam, bunu nasıl yapar diyordunuz. 'In America' o kadar iyi bir zamanda karşıma çıktı ki, tıpkı benim gibi inancını kaybetmiş bir adam olan Johnny'yi anlamakta hiç zorluk çekmedim. Üstelik bu rol sayesinde ben de kendimi daha kolay toparlayabildim. Film de bunu anlatıyor zaten, düştüğün yerden kalkıp yeniden yola koyulmayı ve yeniden inanmaya başlamayı..." "In America", Paddy Considine'ın Amerika'da çevirdiği ilk film. Acılarını geride bırakıp ailesiyle birlikte yeni bir hayat kurmak için çetin bir savaş veren genç babayı canlandırdığı filmdeki performansıyla iyi eleştiriler alan aktörün, Amerikalı sinemacılardan gelecek tekliflere açık olduğunu söyleyebiliriz ama "In America" öncesinde yaşadığı pişmanlıkları bir daha yaşamamak için artık daha seçici davranacak gibi görünüyor. "Kendimi, İngiliz yönetmenlerle ya da İngiltere'de çekilen filmlerle sınırlandırmak istemiyorum" diyor. "Amerika'da çalışmak isterim tabii ama Örümcek Adam'ın baş düşmanını oynamak ister miyim, o başka."
Hangi Amerikalı yönetmenlerle çalışmak istediği sorulduğunda Paul Thomas Anderson ve Coen Kardeşler'in adını veren aktör, bu arada ilk filminin yönetmeni Shane Meadows'la beraber çalışmaya devam edeceğini söylüyor. Zaman zaman De Niro ile Scorsese'e benzetilen ikili, en son, birlikte yazdıkları ve üç ay içinde gerçekleştirdikleri bir proje üzerinde çalışmışlar. Uzun zamandır ertelemek zorunda kaldıkları "King of the Gypsies" projesinin akıbetini ise "Gangs of New York"unkine benzeten Considine, "O herhalde, durmadan yarın öbür gün çekeceğimizi söylediğimiz, ama ancak 50'imize girdiğimiz de gerçekleştirebildiğimiz bir 'Gangs of New York'a olacak sonunda" diyor.

Paul Thomas Anderson ve Coen Kardeşler'le çalışmak istiyor.

Usta Leth ve çırak von Trier, filmde sinema sanatı ve yönetmenlik üzerine bolca tartışıyorlar.

Kötü adam Lars

Yaşını başını almış ancak ruhen genç, saygıdeğer ve son derece cesur bir yönetmen, kendini daha genç bir meslektaşının kollarına bırakıyor. Başlıyor karşılıklı bir atışma, zekice bir yetenek düellosu. Sonuçlar bu ay sinemalarımıza uğrayacak ilginç belgesel "LARS VON TRIER'DEN BEŞ ENGEL"de (De Fem benspænd)...

ENGIN ERTAN

Henüz "Dogville"in şokunu atlatamamış, üzerine yapılan tartışmaların sonunu getirememişken, yeni bir Lars von Trier marifeti sinema salonlarımıza geliyor. Aslında filmi her şeyiyle von Trier'e mal etmek büyük hata olur. Karşımızdaki Danimarkalı deli dahinin yeni şakası olsa bile, kendini ortaya koyan esas isim Jørgen Leth oluyor.

Leth Danimarka'nın en prestijli yönetmenlerinden birisi. '60'lı yıllardan bu yana çektiği filmleriyle ülkesindeki sinemacılar başta olmak üzere, pek çok kişiye ilham kaynağı olmuş. Leth'in hayranları arasında başı çeken isimlerden birisi de Lars von Trier.

Leth'in 1967 yapımı kısa metraj filmi "Kusursuz İnsan" (Det Perfekte menneske) meğerse von Trier'in en sevdiği filmlerden birisiymiş. Mevzubahis filmi defalarca kez izleyen von Trier, günlerden bir gün ustasıyla beraber bir şeyler üretme isteğine kapılmış. Buraya kadar şaşırtıcı bir şey yok. Ancak işin içinde Lars von Trier olunca, hiçbir şey sıradan şekilde gitmiyor. von Trier, kendince ustasına yardım etmeyi, onun için bir terapi gerçekleştirmeyi kafaya koyuyor (Leth'in bu konudaki görüşlerini yaptığımız röportajda bulabilirsiniz). Terapi için izlediği yol ise, Leth'in kötü bir film çekmesini sağlamak.

Yaramaz çocuk pişkin pişkin ustasının karşısına geçiyor ve "Kusursuz İnsan"ı tekrar çekmesini öneriyor. Hem de beş kere... Bu yeniden çevrimlerin yapısıysa yine von Trier'in koyduğu engellere göre belirleniyor. İlk filmin birden fazla engeli var. von Trier hem kesmelerin arasının 12 kareden fazla olmamasını talep ediyor, hem de orijinal filmdeki metinde sorulan soruların cevaplanmasını. Purolar üzerine yapılan sohbetse, ani bir kararla Leth'in yolunu Küba'ya düşürüyor. İkinci filmin engeliyse, Leth'in kendisine göre dünyadaki en sefil yere gitmesi ve filmi orada çekmesi. Leth de kendisini çok kötü etkilemiş Bombay'ın yolunu tutuyor ve ikinci filmi orada çekiyor. Ancak von Trier'e yine yaranamıyor. Filmin "kötü adam"ı ortaya çıkan işin yeterince kötü olmadığından şikayet ediyor ve üçüncü engeli patlatıyor, "Ya Bombay'a gidip aynı filmi tekrar çekeceksin, ya da tamamen özgür şekilde çalışacaksın". Leth tercihini istemeye istemeye özgürlükten yana kullanıyor. Dördüncü engel, yine samimi bir sohbetten türüyor. Hem von Trier, hem de Leth animasyonları sevmediklerini dile getirirken, dördüncü versiyonun bir animasyon olması buyruğu geliveriyor. Beşinci engeldeyse Leth'i de, seyirciyi de büyük bir sürpriz bekliyor. "Lars von Trier'den Beş Engel" (De Fem benspænd) gerçekten de benzerine kolay kolay rastlanmayacak, ilginç bir deneyim; hem üretenler, hem de izleyenler için... Bir yönetmenin yaratım süresince çektiği sancılar, üretirken önüne çıkan engelleri nasıl atlatacağı veya atlatamayacağı ve elbette film yönetme sanatı (veya zanaatı) üzerine önemli şeyler bekliyor bizleri bu filmde.

Ancak ne olursa olsun sahne büyük oranda von Trier'e kalıyor. Keyfini çıkara çıkara, akla gelebilecek her türlü acımasızlığı sergileyen von Trier sayesinde kah tırnaklarınızı kemiriyor, kah öfkelenip galeyana geliyor, ara sıra da ciddi ciddi gülüyorsunuz. Ortaya çıkan sonuç daha ziyade von Trier ve Leth'i bağlayan kişisel bir deney olarak algılansa bile, geriye keyifli bir 90 dakika kalıyor.

İddialar üzerine kurulu, yer yer izleyicisiyle, deyim yerindeyse dalga geçen bir sinema yapan von Trier neyse ki bu sefer ipin ucunu kaçırmıyor. Son engelde gelinen

nokta gerçekten de insanı koltuğuna çiviliyor. Özetle bu sefer şaka kakaya dönüşmüyor. The Guardian yazarı Peter Bradshaw'dan yapacağımız alıntı, tüm bunlara biraz daha açıklık kazandırabilir: "Sanat sinemasının kıkırdayan şarlatan-yeteneği Lars von Trier, son yıllardaki en ilginç filmini çekti. 'Dalgaları Aşmak'tan bu yana çektiği filmlerin hemen hepsi komik, biraz da kötücül eşek şakalarıydı. Fakat bu sefer şaka biz izleyicileri değil, dostu olan bir diğer yönetmeni hedef alıyor".
Biraz meraklısına bir film olan "Lars von Trier'den Beş Engel"i görmek, yönetmenin sinemasını takip edenler için kaçınılmaz. Diğer sinemaseverlerse bu ilginç oyuna tanıklık etmekle bir şey kaybetmeyeceklerine emin olabilirler.
Lars von Trier'in karşısında tüm kalbimizle tarafını tuttuğumuz Jørgen Leth ile yaptığımız görüşme hem filmle ilgili kafamızda kalan kimi soru işaretlerine cevap oldu, hem de filmi farklı şekillerde algılamak için önümüzde bir kapı açtı.

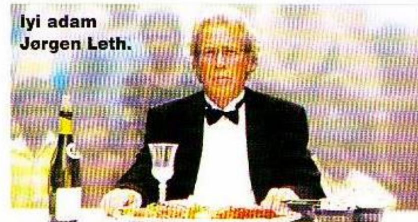
Bu proje nasıl hayata geçti? Filmin açılışında da gördüğümüz, 2 Nisan 2001'de kaydedilmiş görüşme gerçekten de von Trier ile bu konuda ilk konuşmanız mıydı?
Hayır. Lars ilk olarak 2000 yılının yaz aylarında benimle beraber bir film çekmek istediğinden bahsetmişti. Daha sonra Ekim ayında bana bir e-mail yazdı. Ben o sırada Haiti'deydim. Daha sonraları da beraber çekeceğimiz film üzerine görüşmeye devam ettik. En sonunda Lars beni Danimarka'ya çağırdı ve böyle bir fikir öne sürdü.

Bu projeyle ilgili herhangi bir şüpheniz var mıydı? Yine baştaki konuşmaya bakarsak çok çabuk kabul ediyor gibisiniz.
Belki de fazla çabuk (gülüyor). Başlangıçta kalkıştığımız işin ne kadar şok edici olduğunun farkına varamadım. Ancak Lars ilk engeli açıkladığında gerçekten korkuya kapıldım. Hiçbir kesmenin 12 kareyi geçmemesi gerekiyordu. Zaman zaman engellerin altından kalkamayacağımı düşündüğüm oldu.

Peki projeyi yarım bırakmayı düşündüğünüz oldu mu?
Pek sayılmaz. 3. engel gerçekten çok zordu, 4. ise gerçekten radikaldi. Ancak projeyi durdurmak bir çözüm olmayacaktı. Lars ile beraber kalkıştığımız bu iş, bana kendi yaratıcılığımın sınırlarını test etmek konusunda bir imkan sunuyordu. Dolayısıyla ne kadar zorlanırsam zorlanayım projeyi bırakmayı düşünmedim. Ancak 2. filmden sonra Lars'ın beni Bombay'a geri dönmek veya hiçbir engel olmadan film çekmek seçenekleri arasında bırakması karşısında paniğe kapıldım doğrusu.

Çoğu yönetmen özgür çalışmayı düşler. Sizse üçüncü engel karşısında gerçekten korkuya kapılmış ve üzgün gözüküyorsunuz. Bütünüyle özgür olmakta bu kadar korkutucu olan nedir?
Ben her zaman sınırlarla çalışmayı ilke edindim. Film çekerken kendime bazı engeller koyar ve bunları "oyunun kuralları" diye adlandırırdım. Aslında bu filmde hedeflediğimiz şey de biraz buydu. Belirli kurallara göre oynanan bir oyun yaratmak... Açıkçası film üretirken kendinize koyduğunuz engellerin bazıları sert, bazılarıysa gevşek olabilirler. Ancak bana göre böylesi engeller yaratım sürecini geliştiriyorlar. Bir yaratıcı için istediği tüm özgürlüğe sahip olmanın naif, hatta banal bir talep olduğunu düşünüyorum. Sinema öğrencilerine verdiğim derslerde de hep bu ilkeden bahsettim. Deneysel filmler çektiğim dönemlerde ucuz ekipmanla çalışmaya, düşük bütçeli işler üretmeye çalışırdım. Teknik imkansızlıkların bir filmi gerçekten iyiye götürdüğünü düşünüyorum.
Zaten Lars da Dogma manifestosu için benim film çekme tarzımı örnek aldığını söylemişti. Açıkçası böylesi bir sinemacıya ve böylesi bir akıma ilham kaynağı olmaktan gurur duyuyorum. Lars beraber film çekme önerisiyle bana ilk kez geldiğinde de yaptığım işlere duyduğu hayranlıktan bahsetmişti. Tüm bunlar gerçekten gururumu okşadı.

Dördüncü engel bir animasyon çekmek.

Peki 4. engele gelelim. Çizgi filmleri niye sevmiyorsunuz?
Tamamen kişisel zevkle ilgili bir şey, ilgimi çekmiyorlar. Çizgi filmleri her zaman fazla şirin ve fazla hesaplı bulmuşumdur. Ancak 4. engel için bir animasyon film yaptıktan sonra farklı bir bakış açısı geliştirdim. Hâlâ çizgi filmlere özel bir ilgim yok, ancak bu alanda da ilginç şeyler yapılabileceğini deneyimlemiş oldum.

En zor engel hangisiydi?
Üçüncü olanı. Söylediğim gibi, tamamen özgür bırakıldığımda başlangıçta ümitsiz durumdaydım. Ancak daha sonra ortaya tatmin edici bir iş çıktı. Şiirden yola çıkarak bir film-noir çekmek benim için ilginç bir deneyimdi. Açıkçası uzun zamandır bir film-noir çekmek isteğim vardı. Üçüncü engel için çektiğim film, benim için kurmaca tarzında ilham verici bir yapıta dönüştü. Bir gün orada anlattığım hikayeyi devam ettirmek isterim.

Filmi Mannheim Film Festivali'nde ilk olarak izlediğimde seyircinin engellere verdikleri tepkiler çok neşeliydi. Hatta von Trier her engeli açıkladığında kahkahalarla gülüyorlardı. Bu mizah planlanmış mıydı?
Hem evet, hem hayır. Hedeflediğimiz şey bir oyun olduğu için yer yer komik olacağını biliyorduk. Ancak yine de komik anlar kendilerinden oluştular.

Peki bu mizah nedeniyle kendinizi yer yer dünkü çocuğun elinde oyuncağa dönüşmüş gibi hissettiğiniz oldu mu?
Hayır. Lars kötü adamı oynamayı çok seviyor ve bunu gerçekten iyi yapıyor. Aynı zamanda çok da zeki bir adam. Aramızdaki konuşmalar son derece uygar bir atmosferde gelişmekteydi. Ayrıca entelektüel anlamda gayet eğlenceliydi.
Bu projede önemli olan dürüstlüktü. Eğer Lars'ın samimiyetinden emin olmasam böyle bir kaygıya kapılabilirdim. Ancak kendimi hiç küçük düşmüş gibi hissetmedim. Lars bana karşı gerçekten çok dürüsttü. Evet, yeteneğimi teste tabi tutmuştu ama ben önüme koyduğu engellere ve yönelttiği sorulara çok iyi cevap verdiğim kanısındayım.

Lars von Trier filmin bir yerinde bu projenin sizin için bir tür terapi işlevi göreceğini iddia ediyor. Gerçekten de böyle bir durum söz konusu muydu?
Bu Lars'a ait romantik bir fikirdi. Bu görüşüne asla katılmadım. Benim için bu projede önemli olan yapabileceğimin en iyisini ortaya koymaktı.

"Beş Engel"i hangi türe dahil edersiniz? Eğer bu film bir belgeselse sizce neyi belgeliyor?
Bunu diğer insanlara bırakıyorum. Ama kişisel fikrimi söylemem gerekirse: bu bir belgesel. Bence bir işin ortaya konma sürecini belgeliyor, öyle değil mi? Bu, film işinde yapabileceğiniz ve yapamayacaklarınız üzerine ciddi bir iş. Ayrıca bunların tümü entelektüel ve zekice konuşmalarla destekleniyor. Açıkçası bu proje sonrasında tüm saygınlığımı kaybedebilirdim. Lars'ın ortaya attığı bazı iddiaları vardı. O da istediği sonucu alamadığı takdirde aynı duruma düşebilirdi. İkimiz için de riskli bir projeydi. Ancak filmi bir belgeselin ötesinde, kurmaca bir iş olarak algılamak da mümkün. Seyircilerin kabul edebileceği iki klasik rol var. Bunlardan birisi kötü adam, diğeriyse seyircinin empati kuracağı karakter.

Bir film eleştirmeni "Beş Engel" için kaleme aldığı yazıda, bu filmin ana fikrinin, iyi bir yönetmenin bile isteye kötü film çekemeyeceği olduğunu söylüyor. Katılıyor musunuz?
Evet, çok doğru bir saptama. Benim amacım kendim için tatmin edici bir film çekmekti. İstesem bile kötü bir şey çekemezdim. Önümdeki tüm engellere rağmen iyi bir şey üretmem gerekiyordu.

Bu projeye ilham kaynağı olan filminiz adı "Kusursuz İnsan". Peki, eğer varsa, siz "Kusursuz Film"i nasıl tanımlarsınız?
(Gülüyor) Bilmiyorum. Kusursuzluk sadece bir yanılsama. "Kusursuz İnsan" da böylesi bir yanılsamaya işaret eden bir filmdi. Kusursuz insan diye bir şey olduğunu da düşünmüyorum. Bu sadece söylediğimiz bir şey ve belki araştırabileceğimiz. Ancak kusursuzluk kendi içinde pek çok kusur barındırmakta.
Düşünüyorum da, eğer kusursuz bir film olsaydı, herhalde çok sıkıcı olurdu. Mükemmeliyetçi bir insanım ama asla kusursuz bir film çekmek istemezdim. ■

"Gerry"

Bağımsızların 10 günü

Bu yıl şubat ayına alınan !F İstanbul AFM Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali yine ilgi çekici bir program sunuyor. 12-22 Şubat tarihleri arasında gerçekleşecek festivalde 39 film gösterilecek. ENGİN ERTAN - KEREM AKÇA

Hit filmler

Çekim Kuralları
(The Rules of Attraction)

Roger Avary ilk olarak Tarantino ile birlikte "Rezervuar Köpekleri", "True Romance" ve "Ucuz Roman"ın senaryolarını yazmasıyla tanındı. "Ucuz Roman"ın çekildiği yıl "Killing Zoe" ile ilk yönetmenlik denemesini de gerçekleştirdi. Pek de başarı sağlamayan film, sinema dili ve senaryosuyla "Ucuz Roman"ın gerisinde kalıyordu. Ancak Tarantino ile bağlarını tamamen koparan Roger Avary, "Çekim Kuralları" ile geçtiğimiz yıl asıl patlamasını yaptı. Ancak bunun nedeni filmin başarısından çok, tartışmalı olmasıydı. "Amerikan Sapığı"nın yazarı Bret Easton Ellis'in ikinci romanından uyarladığı film, gençlik filmi formatında içerdiği sert tüketim toplumu eleştirisi ile dikkat çekiyor. Hikayenin özeti şöyle: Sean Bateman (James Van Der Beek) ("Amerikan Sapığı"nın başkarakteri Patrick Bateman ile aynı soyadına sahip), okulun en popüler erkeği olmakla beraber uyuşturucu satıcılığı yapmaktadır. Lauren (Shannyn Sossamon) bakire bir kızdır ve bekaretini bozmak için eski erkek arkadaşının dönmesini beklemektedir ama Sean'a aşık olur. Paul (Ian Somerhalder) eşcinseldir ve Sean'a aşıktır. Bunların dışında dünya çapında çapkınlık yapan Victor (Kip Pardue) ve okulun en güzel kızlarından Lara (Jessica Biel) da hikayeye dahil olurlar. Olaylardan çok karakterler önemli çünkü filmin lineer bir hikaye kurgusu yok. (K.A.)

Gerry

Gus Van Sant'in geçtiğimiz yıl Cannes'da Altın Palmiye kazanan "Elephant"tan önce yönettiği "Gerry", hakkında duyduklarımıza ve okuduklarımıza bakılırsa dört başı mamur bir bağımsız film. Mevzubahis ekolün önemli temsilcilerinden olan Van Sant'in tekrar eski günlerine dönmesini haberleyen film olmasıyla da sevindirici ve dikkat çekici. Matt Damon ve Casey Affleck tarafından canlandırılan, her ikisi de Gerry adındaki iki gencin çölde geçen yolculuklarını konu alan "Gerry", görünen o ki mümkün mertebe ekonomik bir film. Bombos bir arazide, sadece iki karakter arasında (öyle ki, karakterlerin isimleri bile aynı) geçiyor. Çölde kaybolan gençler bazen uzun uzadıya konuşuyor, bazense dakikalarca susuyorlar. Sinirlerin gerilmesi, dakikaların geçmek bilmemesi mümkün, bizler de farkındayız. Ancak yine filmi izlemiş yabancı eleştirmenlere kulak verirsek; Van Sant, Damon ve Affleck'in elinden çıkma senaryo filmi yeterince ilginç kılacak düzeyde mizah duygusu ve zeka barındırmakta. Yönetmenin bir sonraki filminde de çalışan görüntü yönetmeni Harris Savides'in performansı da çoğunlukla övgüyle karşılanmakta. Filmi beğenen eleştirmenlerin -ki çoğunluktalar- "Gerry"yi meditatif bir deneyim olarak nitelendirdiklerine dikkat çekip, festivalin en önemli filmlerinden birisiyle karşı karşıya olduğumuzu bir kez daha hatırlatalım. (E.E.)

Balinanın Sırtında
(Whale Rider)

Ataerkil bir Yeni Zelanda kabilesinin 11 yaşındaki en yaşlı bireyi olan Paikea (Keisha Castle-Hughes), küçük bir kız çocuğu olmasına rağmen, yeni reis olacağına inanmaktadır. Ancak büyükbabası Koro (Rawiri Paratene), geleneklere bağlı kalarak bir erkek lider seçmek zorundadır. Paikea, büyükbabasını sevmektedir ama kendi kaderini tayin etmek için, hem ona hem de 1000 yıllık geleneğe karşı mücadelesini vermek zorundadır. Senenin en çok beğenilen filmlerden olan "Balinanın Sırtında", Yeni Zelanda'lı yönetmen Niki Caro'nun ikinci filmi ve ilk büyük başarısı. ABD'de 20 Milyon doları geçen bir hasılat yaparak da yılın en büyük gişe sürprizlerinden birisini gerçekleştirdi. Yeni Zelanda Film-TV ödüllerini, önemli dallar dahil, 9 dalda kazanan film, Sundance Film Festivali'nde ve Toronto Film Festivali'nde İzleyici Ödülü'ne layık görüldü. (K.A.)

Belleville'de Randevu
(Les Triplettes de Belleville)

Geçtiğimiz yıl "Ruhların Kaçışı" ile aklımızı başımızdan alan !F, bu sefer de Fransız yapımı bir animasyonla karşımıza çıkıyor. Cannes Film Festivali'ndeki ilk gösteriminden bu yana gösterildiği her yerde beğeniyle karşılanan film, eleştirmenlerin geçen yılki gözdelerinden. Yıllardır yetiştirdiği torunu Champion, Tour de France esnasında kaçın-

"Çekim Kuralları"

"Balinanın Sırtında"

"Belleville'de Randevu"

lan Madam Souza'nın, yanına köpeği Bruno'yu da katarak çıktığı macerayı konu alan filmin görsel açıdan son derece yaratıcı olduğu söyleniyor. Sylvain Chomet'nin ilk uzun metraj animasyonu çoğu yerde yaşlılara karşı sevgiyle yaklaşan, hatta onlara saygı duruşunda bulunan bir film olarak nitelendirildi. Filmin görsel referansları arasındaysa Terry Gilliam, Jeunet ve Caro, Tim Burton gibi yönetmenlerin filmlerinin yanısıra, Fransız komedisinin kendine has ustası Jacques Tati'nin adı da anılıyor. Geçtiğimiz yıl içerisinde pek çok ödül de kazanan film, bu yılki festivalin favorileri arasında yer alacak gibi. (E.E.)

Anne
(The Mother)

Ne yalan söyleyelim, "Notting Hill" ve "Changing Lanes"in yönetmeninden böylesine iç burkucu ve minimal bir dram beklemezdik. Hanif Kureishi'nin özgün senaryosundan film alınan "Anne" bıçak sırtı bir hikaye anlatmakta; 60'larındaki bir kadın (Anne Reid) ve inşaat ustası genç bir adam (Daniel Craig) arasındaki cinsellik üzerine kurulu ilişki... Kureishi'nin kaleme aldığı senaryonun kimi insanları kızdıracağı, tepkiler çekeceği şu götürmez bir gerçek. Ancak Michell'in yönetmenliği ortaya çıkabilecek her türlü sorunun önünü kesiyor. Her şeyden önce hem anlattığı hikayeye, hem de karakterlerine son derece mesafeli yaklaşan bir filmle karşı karşıyayız. Bu tavır filmin çoğunlukla iç mekanlarda geçen ve durağan planlardan oluşan minimal görsel yapısı için de geçerli. Filmin hikayesi Sirk'ün "All That Heaven Allows"unu ve Fassbinder'in "Korku Ruhu Kemirir"ini hatırlatırken, Michell'in yönetmenliği de Alman ustaya yakın bir noktada seyrediyor.

Sonuç olarak "Anne" bizleri karakterleri veya hikayesi konusunda belirli bir karar vermeye zorlamıyor. Daha ziyade çizdiği, hayatın kendisine de yakın duran, acımasız portreyle baş başa bırakıyor. Senaryosu ve yönetmenliği dışında, başroldeki Reid'ın performansıyla da dikkat çeken filmi kaçırmamanızda fayda var. (E.E.)

Son Dakika
(The Last Minute)

Önce "Blade"in yönetmeni olarak tanıdığımız ve pek sevdiğimiz, daha sonraysa izini kaybettiğimiz Stephen Norrington'ı geçtiğimiz yıl vizyonda "Muhteşem Kahramanlar" ile tekrar yakalamıştık. Bu iki filmin arasında kalan, yönetmenin ikinci uzun metrajı "Son Dakika" da !F programında karşımıza çıkıyor.

"Blade"in yüksek iddiası ve geniş bütçesinden sonra, daha minör bir prodüksiyona yönelen genç İngiliz yönetmen, bu sefer ilginç bir trip öyküsü anlatmakta. Daha ziyade film festivallerinde izleyiciyle buluşan bu filmde, Norrington stile dayalı tarzını devam ettiriyor gibi. Hepsinden önemlisi, kısa bir rolde de olsa (bir Nazi) biricik kült oyuncumuz Udo Kier de filmin oyuncu kadrosunda yer almakta. Bizce görmek için yeterli sebebimiz var. (E.E.)

Northfork

Ülkemizde ilk filmleri "Twin Falls Idaho" (1999) ile tanınan Mark ve Michael Polish kardeşler, 3. filmleri "Northfork" ile karşımızdalar. 1955 yılında Nortfork kenti, bölgeye baraj yapılacağı için boşaltılmak istenir. Ancak kentin yaşayanlarının bir kısmı bu boşaltıma karşı çıkarlar. Bunların içinde bir rahip, bir yerli ve bazı garip insanlar (aralarında kendini melek sanan birisi de bulunuyor) vardır. "Twin Falls Idaho" ile gerçekçi, mesafeli, ilişkileri baz alan bir sinema yapan Polish kardeşler, 2001 yapımı "Jackpot"ta biraz daha farklı bir sinema anlayışına girişiyorlardı. Bu seferse farklı bir hikaye kurgusu ve sinema dili deniyorlar. Klişe bir hikaye anlatsalar da, hikayenin içerisine dahil ettikleri gerçeküstü öğelerle bireysel bir sinema yapma yoluna gidiyorlar. Ancak ne kadar başarı sağladıkları derin bir tartışma konusu. "Northfork" üstünde eleştirmenleri ikiye ayıran en önemli özellik de bu bahsettiğimiz farklılık olarak gözüküyor. Kimi eleştirmenler "Northfork"un hikayesi olmayan bir film olduğunu ve 103 dakikayı bir türlü geçiremediğini iddia ederlerken, kimileri de "Days of Heaven", "Berlin Üzerindeki Gökyüzü" gibi önemli filmlere benzetiyorlar ve çok iyi kurulmuş bir film olduğuna dikkat çekiyorlar. Ancak filmin görüntü yönetmeni M. David Mullen'ın başarısında herkes hemfikir. (K.A.)

"Anne" "Son Dakika" "Northfork"

Tüm Gerçek Kızlar
(All the Real Girls)

Ailesiyle birlikte yaşayan Paul (Paul Schneider), daha önce 26 kadınla beraber olmuş ve artık cinsellik değil, aşk ilişkisi arayan bir karakter. Noel (Zooey Deschanel) ise biri kendisinden büyük olan iki kardeşiyle yaşayan, daha önce çok az erkekle yakınlaşmış, bakire bir kız. Geçen yılın Sundance galiplerinden olan film, "duygusal dürüstlüğü" gerekçesiyle Jüri Özel Ödülü'nü kazandı. Filmde yönetmen koltuğunda, 2000 yılında çektiği "George Washington" ile ilk uzun metraj deneyimini gerçekleştiren David Gordon Green var. Green, 1 milyon dolar bütçeyle çekilen filmin, aynı zamanda başrol oyuncusu Paul Schneider ile beraber yazarlığını yapıyor. Anlattığı aşk hikayesinde; özellikle senaryosundaki içten diyaloglar, ikili ilişkileri kurmaktaki beceri ve gerçekçi tavır dikkat çekiyor. Bu gerçekçiliği pekiştirmek için özellikle sabit kamerayla çekilmiş (uzun) planlar kullanan Green, bu kadrajlar üzerinde yoğun bir dikkatle çalışıyor. İlişkinin gidişatına göre de temposunu iyi ayarlayan, metaforlarını iyi yerleştiren, kadraj ve objektif tercihlerini iyi yapan Green, hem mekanı hem de oyuncularını iyi kullanmasıyla dikkat çekiyor. (K.A.)

"Tüm Gerçek Kızlar" "Dişçilerin Gizli Yaşamları" "Cehennem Kıskacı" "Çaylak Kasaplar"

Dişçilerin Gizli Yaşamları
(The Secret Lives of Dentists)

Film, bir dişçinin fantezi ve gerçeklik arasında yaşadığı belirsizliklere değiniyor. Başrollerde bağımsız yapımların aranan oyuncularından Campbell Scott ve Hope Davis'in yer aldığı, onlara Denis Leary, Robin Tunney gibi isimlerin eşlik ettikleri film, Jane Smiley'nin "The Age of Grief" adlı kısa romanından uyarlandı. Sezonun ödüllü yapımlarından olan film, New York Eleştirmenler Birliği tarafından En İyi Kadın Oyuncu (Hope Davis) ve En İyi Senaryo (Craig Lucas) ödüllerine layık görüldü. Filmin yönetmeni tanıdık bir isim: Amerikan Bağımsız Sinemasının ünlü yönetmenlerinden Alan Rudolph. "Choose Me", "The Moderns", "Mortal Thoughts" gibi filmleriyle tanınan yönetmeni, son yıllarda "Breakfast of Champions" ve "Afterglow" gibi iki filmden hatırlıyoruz. Film yurtdışında genelde beğeniliyor ve saygıya değer bulunuyor çünkü sinemada çok fazla rastlamadığımız temalarla uğraştığı söyleniyor. (K.A.)

Cehennem Kıskacı
(Wu jian dao)

2002 yılında Hong Kong'da en çok ilgi gören ve en çok beğenilen filmlerden olan "Cehennem Kıskacı", festivalin de en iddialıları arasında. 2002 yılının "Battle Royale"ı olarak nitelenebilecek film, Hong Kong Film ödüllerini silip süpürdü. Uzakdoğu'nun en ünlü oyuncularından Tony Leung'un başrolünde yer aldığı film, Hong Kong'da polis ve çeteler arasında hiç bitmeyen savaşa değiniyor. Bir aksiyon-suç filmi olarak nitelenen "Cehennem Kıskacı"nın, birçok janrı içinde barındıran bir tür kırması olarak başarı sağladığı söyleniyor. Film, Siu Fai Mak ve Wai Keung Lau tarafından yönetiliyor. Kazandığı büyük başarı sonrasında devamı da çekilen filmin; ikincisi Ekim'de, üçüncüsüyse Aralık'ta Hong Kong'da vizyona girdi. Aynı kadroyla çekilen bu devam filmlerine olan ilgi de ilkinden pek farklı değil. Kısacası karşımızda kültleşebilecek bir seri olması yüksek ihtimal. (K.A.)

Çaylak Kasaplar
(De Grønne slagtere)

Filmin senaryo yazarı ve yönetmeni olan Anders Thomas Jensen günümüz Danimarka sinemasının önemli isimlerinden. Kendisini daha önce ülkemizde de gösterilmiş olan Dogma filmleri "Mifune", "Kral Yaşıyor" ve "Açık Kalpler"in senaryo yazarı olarak hatırlayabilirsiniz. Patronlarının baskısından sıkılan iki kafadarın kendi kasap dükkanlarını açmalarıyla başlayan olayları konu alan film, gerçekten de keyifli bir kara komediye benziyor. Yeni dükkanları başlangıçta sinek avlayan ikili, bir gün elektrikçiyi yanlışlıkla buzdolabına kilitliyorlar. Böylece işlerin kesatlığı yetmezmiş gibi, başlarına bir de ceset sarılmış oluyor. Cesetten kurtulmak için adamı kıyma yapmışken, gelen beklenmedik bir siparişi karşılamak için ellerindeki eti satıveriyorlar. Ancak müşteriler bu "yeni" ete bayılınca, dükkanın etrafında kaybolan insanların sayısı giderek artıyor. Evet, hikaye biraz iç kaldırıcı ama söylenenlere bakılırsa film çok eğlenceli. Hikayenin tuhaflığının, stilize bir görsellikten beslendiği de kulağımıza çalınanlar arasında. (E.E.)

3. Bağımsız Filmler Festivali

Nöbetçi sinema

Derimin Altında
(Dans ma peau)
Zamanında David Cronenberg "Keşke vücudumuzda bir fermuar olsa ve zaman zaman açıp içimize bakabilsek ve birbirimize gösterebilsek", demişti. François Ozon filmlerinden tanıdığımız Marina de Van da ilk yönetmenlik denemesinde Kanadalı ustanın yolundan gidiyor ve kendi bedenimize yönelik merakımızı, korkularımızı "desiyor".

"Derimin Altında"

Marina de Van yazdığı, yönettiği ve başrolünde oynadığı filmde şaşırtıcı bir başarı sergiliyor. Sinemada insan bedeni üzerine çekilmiş en etkileyici işlerden birisi olan "Derimin Altında", hem mentinsel hem de görsel anlamda meselesini gayet iyi işliyor. Karşımızdaki gerçekten de kimi sahneleri uzun süre akıllardan çıkmayacak, son derece başarılı bir ilk film. Hassas midelerin ve zayıf kalplerin uzak durmalarındaysa yarar var. (E.E.)

Korku X
(Fear X)
Filmin kadrosundaki isimlere şöyle bir göz gezdirince gerçekten de iştahı kabarıyor insanın. Nicolas Winding Refn, önceki filmlerini görememiş olsak bile adını duyduğumuz, başarılı bir genç yönetmen. Senaryoyu Refn ile beraber kaleme alan Hubert Selby Jr.'ı ise "Brooklyn'e Son Çıkış" ve "Requiem for a Dream"in yazarı olarak tanıyoruz.

"Korku X"

"Garez"

John Turturro ve Deborah Kara Unger gibi oyunculardan bahsetmeye gerek bile yok. Baştan sona filmin ses bandına hakim olan, melodiyle uğultu arasında gidip gelen, ambient tarzı soundtrack'in mimarıysa ustaların ustası Brian Eno. Hâlâ sizi filme gitmek için ikna edemedik mi? Peki o zaman... "Korku X" karısının ölümünün üzerindeki esrar perdesini güvenlik kameralarından yansıyan görüntüler ve dijital fotoğraflar aracılığıyla çözmeye çalışan Harry'nin (John Turturro) içsel yolculuğunu anlatan, özgün bir neo-noir. Baştan sona dengeli giden anlatımı, özellikle David Lynch'e (pardon ama duvarları kırmızı kadifelerle kaplı otel koridorları aklımıza başkasını getirmiyor) arasıra da "Barton Fink"e (John Turturro ve esrarengiz bir otel) göz kırpan sinemasal referansları ama hepsinden önemlisi kurduğu etkileyici görsel yapıyla her sinemaseveri tatmin edecek bir seyirlik. Fotoğraflarla ve kameralarla kaydedilen gerçekliğin aranışıysa, sinemanın mevzubahis medyayla ve diğer görsel sanatlarla ilişkisi üzerine tatmin edici sonuçlara götürüyor izleyicisini. En nihayetinde bizce kaçırmayın, diyor ve köşemize çekiliyoruz. (E.E.)

Garez
(Ju-on: The Grudge)
Gönüllü bir işçi, oğlu ve oğlunun karısıyla yaşayan yaşlı bir kadına yardım etmek için onun evine gider. Eve geldiğinde, evde sadece yaşlı kadın vardır ve yer pisliklerle kaplanmıştır. Yeri temizlemeye karar verir ancak yukarıdan garip sesler duyunca merakını gidermek için yukarıya bakar ve dehşet başlar. Filmin yönetmeni Takashi Shimizu, 2000 yılında televizyon için çektiği iki "Ju-on" filmiyle Japonya'da büyük beğeni topladı. Bunun üzerine, son yıllarda Japonya'da son derece popüler olan korku türü geçtiğimiz yıl içerisinde bir örnek daha kazandı: "Garez". Filmin ilgi görmesi devamının çekilmesi için imkan sağladı ve 2. film de aynı yıl içerisinde vizyona girdi. Serinin senaristi de olan Takashi Shimizu "Ju-on" lanetiyle ilgili çekilen bu dört filmde farklı hikayeler üzerinde çalışarak serinin ve fikrin hayran kitlesini memnun etmeye uğraştı. Son dönemde gördüğümüz, ülkenin korku sineması örneklerinde olduğu gibi yine iyi yaratılmış atmosferiyle dikkat çeken bir film olarak dikkat çekti. (K.A.)

Gökkuşağı

Parti Canavarı
(Party Monster)
Taşıdığı "camp" özelliklerle potansiyel bir kült film olan "Parti Canavarı", '80ler ABD'sinde geçen gerçek bir hikayeye dayanıyor. '80'lerin sonları ve '90'ların başlarında, Kulüp Çocukları adı altında 25 yaşından küçük bir grup genç, değişik ve garip giyiniş şekilleriyle gece kulüplerine gitmektelerdi. Kulüp Çocukları bütün hayatlarını parti organizatörlüğü, gece kulübü sahipliği veya talk show sunuculuğu yaparak geçiriyorlardı. Filmin baş karakteri Michael Allig de bu grubun içine dahil edilebilecek bir isim. Yönetmenliğini Fenton Bailey ve Randy Barbato'nun yaptıkları film, bu ikilinin ilk uzun metrajlı çalışması. 1998 yılında "Parti Canavarı"nın 57 dakikalık belgesel versiyonunu çekmiş olan ikili, hikayenin dramatik yapıyla daha ayakları yere basar hale geleceğini düşündükleri için kurmaca bir film olarak tekrar çekmekte karar kılmışlar. '90'ların ilk yarısında çocuk oyuncu olarak büyük ün kazanan Macaulay Culkin, 7 yıllık bir aradan sonra Michael Allig rolüyle tekrar karşımızda. Artık kariyerine bağımsız filmlerle devam etmekte kararlı olan Culkin'e Seth Green, Chloë Sevigny, Natasha Lyonne, Mia Kirshner, Dylan McDermott gibi oyuncular ve müzisyen Marilyn Manson eşlik ediyorlar. (K.A.)

"Parti Canavarı"

Yossi ve Jagger
(Yossi & Jagger)
Yılın en çok ses getiren filmlerinden birisi festivalin Gökkuşağı bölümünde karşımıza çıkıyor. Eytan Fox'un yönettiği bu İsrail yapımı film, 65 dakikalık süresine son derece etkileyici bir aşk hikayesi sığdırmayı başarıyor. Sadece görevini yerine getirmek için askerde gün sayan Jagger (Yehuda Levi) -rock yıldızları kadar göz alıcı olduğu için arkadaşlarınca yakıştırılmış bir takma isim- ve komutanı Yossi (Ohad Knoller) herkesten gizli olarak aşk yaşamaktadırlar. Ordudaki kızlardan Yaeli (Aya Steinovitz) ise Jagger'a aşıktır ama sevdiği erkeğin eşcinsel olduğundan habersizdir. Bu imkansız aşk üçgeni, bir pusu ile acıklı sona doğru ilerler. Ele aldığı konuyu asla sömürmeden ve belirli bir duyarlılıkla işleyen "Yossi ve Jagger" geçtiğimiz yıl pek çok festivalin programına dahil edildi ve çeşitli ödüller kazandı. Hem izleyicilerin, hem de eleştirmenlerin beğenisini toplayan film, kimi Avrupa ülkelerinde gösterim şansı da elde etti. Her ne kadar geçtiği coğrafyanın barındırdığı sorunlara hemen hiç değinmemesi nedeniyle biraz yüzeysel kalsa bile, ilgiye değer bir film "Yossi ve Jagger". Özellikle iki sevgilinin karlar içerisinde öpüştükleri sahne şaşırtıcı bir etkileyicilik taşıyor. İzleyecek seyircilere kağıt mendillerini hazırda tutmalarını da önerelim. (E.E.)

"Yossi ve Jagger"

Balık Hafıza
(Goldfish Memory)
Film bir grup insanın gönül ilişkileri üzerine kurulu. Karşımızda, son dönem Amerikan Bağımsız Sinemasının, A sınıfı stüdyo filmlerine karşı oluşturduğu bir şablonun "İrlanda şubesi" duruyor. "Amy's Orgasm", "Kissing Jessica Stein" gibi filmlerle Amerikan Bağımsız Sineması da romantik/komedi türüne girdi. "Goldfish Memory" de aynen bu mantıkla çekilmiş, bilinmedik oyuncular bulunduran bir film. Elbette işin içine Britanya kültürü katıldığı için daha farklı tatlar vermesi de olağan. İkinci uzun metrajlı projesi olan bu filmi DV ile çeken Elizabeth Gill, 1996 yılında bir tiyatro oyunu uyarlaması olan "Gold in the Streets" ile sinema dünyasına girmişti. Filmin ilginç ismiyse, Tom karakterinin öğrencilerine anlattığı kısa bir hikayeden geliyor: "Japon balıkları üç saniyelik hafızaya sahiptirler. Bu hafıza, deneyimleri ilk kez yaşanmışcasına taze ve heyecan verici kılar". (K.A.)

"Balık Hafıza"

Rouen'deki Gerçek Yaşamım
(Ma vraie vie à Rouen)
Üç yıl önce Uluslararası İstanbul Film Festivali çerçevesinde izlediğimiz "Gülünç Félix" (Drôle de Félix) ile hatırladığımız Olivier Ducastel ve Jacques Martineau'nun yeni filmleri, buz pateni şampiyonu olma hayalleri kuran 16 yaşındaki Etienne'in (Jimmy Tavares) cinsel kimliğini keşfetmesini anlatıyor. Rouen isimli taşra kasabasında geçen hayatını filme almayı kafaya takan ve yakınındaki in-

"Rouen'deki Gerçek Yaşamım"

Interstella 5555: Gizli Yıldız Sisteminin Hikayesi (Interstella 5555: The Story of the Secret Star System)

Fransız elektronik müzik grubu Daft Punk ve Japon yönetmen Kazuhisa Takenouchi'nin birlikteliği adeta ikinci bir "Pink Floyd: The Wall" yaratmıs durumda. Grubun 2001 tarihli albümü "Discovery"deki parçalar için Takenouchi'nin yönettiği, anime video-kliplerin kurgulanmasından olusan "Interstella 5555: Gizli Yıldız Sisteminin Hikayesi" hem gözlere, hem de kulaklara ziyafet niteliğinde bir film. Hiç diyalog içermeyen, 68 dakika uzunluğundaki bu anime, '70'li ve '80'li yılların Japon animasyonlarının tadını yakalamaya çalısıyor. Animasyonlarsa, bu tarzın ünlü isimlerinden Leiji Matsumoto'nun elinden çıkma. 4 uzaylı müzisyenin, kötü niyetli ve dünyalı bir plak sirketi sahibince kaçırılmasını konu alan bu bilimkurgu/macera, hem müzikseverleri, hem de anime hayranlarını tatmin edecege benziyor. (E.E.)

Beden Şarkısı (Bodysong)

Yasamın farklı evrelerini yansıtmayı hedefleyen bu deneysel film çalısması, 500'e yakın farklı görsel kaynağın biraraya getirilmesiyle olusturulmus durumda. Yönetmen Simon Pummell, yaptığı etraflı bir arsiv arastırmasından sonra, geçtiğimiz yüzyılın basından, günümüze değin uzanan ilginç bir görsel kolaj olusturmus. Döllenme anıyla baslayan "Beden Şarkısı" insanoğlunun geçtiği tüm evreleri ve yasadığı temel seyleri bizlere sunuyor. İngiliz Bağımsız Film ödüllerinde, geçtiğimiz yılın En İyi İngiliz Belgeseli seçilen film, gösterildiği çesitli festivallerde de olumlu tepkilerle karsılanmıstı. Kisisel olanla, evrensel olanı nefes kesici sekilde birlestirdiği söylenen "Beden Şarkısı", karsımıza nadiren çıkacak tarzda, son derece etkileyici bir deneyime benziyor. (E.E.)

Kurmacanın Sonu (The Decay of Fiction)

Sayısız Hollywood filminin çekildigi The Ambassador Oteli'ne bir göz atmaya ne dersiniz? Deneysel film yönetmeni Pat O'Neill otelin çesitli bölümlerinde yaptığı çekimlerin üzerine, '40'lı yılların Hollywood filmlerinden seçtiği görüntüleri bindirmis. Neill'in seçtiği görüntülerin kendi içlerinde bir noir anlatısı olusturduğuna dikkat çeken elestirmenler, "Kurmacanın Sonu"nu son derece yaratıcı bir is olarak selamlamıslar. Açıkçası kurmaca ve deneysel yapı arasında ilginç bir köprü kuran, bizleri yıkım, yeniden insa etme ve yapıbozum gibi kavramlar üzerine sıkı bir zihin egzersizine sevk etmesi kaçınılmaz gibi gözüken filmi sabırsızlıkla bekliyoruz. (E.E.)

15

Film 15 yasındaki 5 çocuğun yasam deneyimlerine değiniyor. Hepsi de okullarından ve ailelerinden uzak olan bu gençlerin, sokaklarda belirli deneyimleri yasama çabaları filmin temel meselesi durumunda. Ergenlik çağının esiğindeki bu insanların MTV, çizgi romanlar, televizyon, animasyonlar, reklam gibi kavramlar içinde yoğrulan hayat biçimlerine giriyoruz. Sistem tarafından dısarıda bırakılmıs bu 5 karakterin, alt kültür içerisinde belirli kötü alıskanlıklar ve bağımlılıklarıyla sehir hayatına tutunma çabalarını izliyoruz. 26 yasındaki Singapurlu yönetmen Royston Tan'ın ilk uzun metraj filmi olan "15", 2002'de çektiği, aynı isimli 29 dakikalık belgeselin uzun metrajlı kurmaca versiyonu. Çarpıcı diyaloglar ve rahatsız edici sekanslara sahip olan filmin, 5 karakterinin psikolojik durumlarını, iliskilerdeki ümitsizlikleri ve ailevi sorunları basarıyla yansıttığı söyleniyor. (K.A.)

Sansa

Film adını da aldığı gezgin baskarakterinin yolculuklarını anlatmakta. İlk uzun metraj filmi "Louise (Take 2)"da Paris sokaklarında dolaşan genç bir kadının yasadığı deneyimleri filme alan Siegfried, bu sefer dünyayı dolasan bir erkek karakteri kamerasının önüne yerlestirmis. "Sansa"da farklı fotoğraf ve kurgu teknikleri deneyen, yeni bir sinema dilinin pesinden kosan Siegfried'in baskarakterinin kesif duygusunu görsel bağlamda da yakaladığı söyleniyor. (E.E.)

"Sansa"

"Interstella 5555: Gizli Yıldız Sisteminin Hikayesi"

"Beden Şarkısı"

"15"

sanlarla yaptığı konusmaları kamerayla kaydeden delikanlı, annesiyle öğretmeninin arasını yapmaya çalısırken, erkekler arası askın olabilirliği üzerine kafa patlatmaya baslıyor. Gerisini merak edenlereyse salonun yolunu tutmak düsüyor. Genellikle beğeniyle karsılanan ve 2002 yılında Locarno Uluslararası Film Festivali'nde Altın Leopar ödülü için yarısan, bu naif ve sevimli komedi, iyi vakit geçirmek isteyen seyircilerin beklentilerini karsılayabilir. (E.E.)

Seni Seviyor muyum? (Do I Love You?)

Genç İngiliz yönetmen Lisa Gornick'in, aynı zamanda yazdığı ve basrolünü üstlendiği ilk uzun metraj filmi, büyük ölçüde kendi yasam deneyimlerine dayanıyor. Otuzlarının basındaki Marina'nın (Lisa Gornick) cinsel kimliğini kesfetme süresinde eski kız ve erkek arkadaslarıyla yasadıkları, filmin de dramatik yapısını olusturmakta. Mevzubahis dönemin bunalım ve arayısları, genç kadının kendisine dair yaptığı yeni kesiflerle birlesince ortaya pek çok soru çıkıyor. Bu soruların cevaplarını merak edenler Gornick'in sıcak ve samimi olduğu söylenen çalısmasını ilgiyle seyredebilirler. Son derece düsük bir bütçeyle kotalan filmi çekerken Gornick'in motivasyonunun ne olduğunuysa kendi ağzından aktaralım: "Bu film neden lezbiyen olduğumu merak ettiğim için ortaya çıktı. Kitaplardan ve baska insanların teorilerinden ziyade, bu konuda kendi hissettiklerime ve kendi endiselerime yer verdim". (E.E.)

"Seni Seviyor muyum?"

Cremaster 3

Daha önce yine !F İstanbul dahilinde iki bölümünü izlediğimiz, 5 filmden olusan bu deneysel film serisi, geçtiğimiz yıl çekilen "Cremaster 3" ile sona ermisti. Günümüzde disiplinlerarası sanatın en önemli isimleri arasında kabul gören Matthew Barny'nin, herhangi bir numara sırası gözetmeden çektiği bu filmler, zorlayıcı ama bir o kadar da etkileyici görsel deneyimler olarak dikkat çekiyorlar. "Cremaster 3" New York'taki ünlü Chrysler binasının insasını konu alıyor ve binanın yapımından sorumlu iki karakterinin bünyesinde, Süleyman'ın tapınağının mimarı Hiram Abif'e dair mitleri yeniden canlandırıyor. Üç saati asan süresi boyunca birbirinden etkileyici görüntüler, görkemli setler ve iç gıcıklayıcı müzikler sunan filmi, meraklıları kesinlikle kaçırmayacaktır diye düsünüyoruz. (E.E.)

"Cremaster 3"

"Kurmacanın Sonu"

Silah icat oldu, mertlik boz

Filmin yönetmeni Edward Zwick, savaş sahnelerinde başarılı bulunuyor.

Bu yılki Oscar'ların en iddialı yapımlarından biri olan "SON SAMURAY", (THE LAST SAMURAI) dünyayı saran modernleşme rüzgarının etkisiyle tarihe karışan cesaret, onur ve sadakat gibi değerleri yücelten, romantizm yüklü, epik bir macera. Yönetmen Edward Zwick'in geleneksel samuray kültürüne duyduğu hayranlığın bir ifadesi olan filmde Tom Cruise, başrolü Japon sinemasının karizmatik aktörlerinden Ken Watanabe ile paylaşıyor. SENEM ERDİNE

uldu

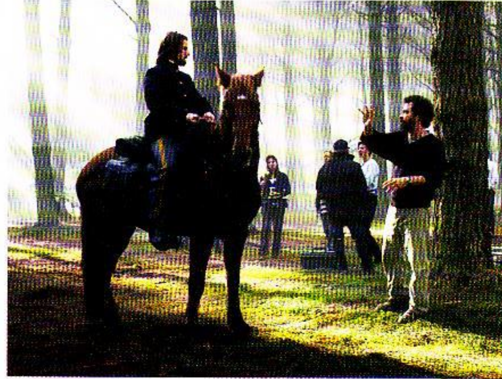
A sınıfı bir yıldızın sürüklediği destansı kahramanlık hikayelerinin yalnızca geniş seyirci kitlelerinden değil Akademi üyelerinden de rağbet gördüğü bilinen bir gerçek. Üstelik bir de şeref, cesaret ve onur gibi iyi işlendiğinde seyirciyi can evinden vuran temaların üzerine giden bir film sözkonusuysa, hem Oscar'da hem de gişede oyuna bir sıfır önde başlamış oluyor. "Son Samuray" da böyle filmlerden işte. Hem Tom Cruise gibi uluslararası bir yıldızı var hem de destansı bir macera yaratmaya ve sözünü ettiğimiz temaları işlemeye uygun dokunaklı ve heyecan verici bir hikayesi. Tom Cruise ile Japon aktör Ken Watanabe'nin başrol aldıkları film, 19. Yüzyıl sonlarında, batılılaşma sürecine giren Japonya'da ayakta kalma savaşı veren geleneksel samuray kültürünü ele alıyor ve bu dönemde Doğu'yu ziyaret edip bu kültürü tanıma fırsatı bulan bir Batılının gözünden anlatılıyor. Ne var ki, Amerika'da geçtiğimiz Aralık ayında gösterime giren film, gişede umulan performansı gösteremedi. İlk haftasında 24 milyon dolar yapan ve beş haftada yalnızca 90 milyon dolara ulaşan "Son Samuray"ın gişesi, 100 milyon dolardan fazla bütçeli, bu standartlarda bir prodüksiyon için bir hayli düşük bulunuyor. Eleştirmen görüşleriyse muhtelif, buna karşılık "Son Samuray" hala bu yılki Oscar'ların en güçlü adaylarından biri olarak görülüyor.

Söylediğimiz gibi film 19. Yüzyıl sonlarında, 200 yıllık bir soyutlanmışlıktan sonra Batı'ya kapılarını açan ve bu sebeple bir tür kimlik bunalımının eşiğinde olan modernleşme sürecindeki Japonya'da geçiyor. Amerikalı ve Japon oyunculardan oluşan geniş bir oyuncu kadrosunu biraraya getiren filmin başrollerinde Tom Cruise ve bu filmle dünya çapında üne kavuşan Japon aktör Ken Wattanabe var. Tom Cruise, Amerikan İç Savaşı'nda kahramanca çarpışmış ancak Amerika'nın Kızılderililer'e karşı giriştiği savaşta yaşadıklarından sonra bütün inançlarını kaybetmiş, hayata küsmüş ve kendini kaderin rüzgarına bırakmış bir yüzbaşı olarak çıkıyor karşımıza. Senaryosunu filmin yönetmeni Edward Zwick, yapıcılardan biri olan Marshall Herskovitz ve "Gladyatör" filminin senaryosuyla Oscar'a aday gösterilen John Logan'ın birlikte yazdıkları film, 1876-1877 yılları arasında Japonya'da patlak veren samuray isyanlarını temel alan bir hikaye etrafında gelişiyor.

THE LAST SAMURAI

İç Savaş'tan bu yana dünya değişmiş, cesaretin, vatan sevgisinin ve onurun yerini kişisel çıkarlar almıştır. Bir zamanların cesur askeri Yüzbaşı Nathan Algren (Tom Cruise), silah pazarlamak amacıyla sahnelenen bir gösteride rol alarak kahramanlık anılarını ticaretin hizmetine sunmaktan çekinmeyen bir oyuncudur artık. Bu arada dünyanın bambaşka bir yerindeki bir başka asker, inandığı değerlerle birlikte varoluş sebebinin de ortadan kalkmak üzere olduğunu hissetmektedir. Yaşamlarını, ülkeleri Japonya'yı ve imparatorlarını korumaya adamış cesur savaşçılardan oluşan bir neslin son temsilcileri olan samurayların lideri Katsumoto (Ken Watanabe) modern silahlarla donatılmış düzenli Japon ordusunun kurulmasıyla birlikte kendi ülkelerinde isyancı konumuna düşmüştür. Bu arada Batılı devletler, dünyaya henüz açılmakta olan Japon piyasasında parsayı toplamak için birbiriyle yarışmaktadır. Danışmanlarının elinde oyuncak olmuş Japon imparatoru (Shichinosuke Nakamura), onların sözünü dinleyerek yeni orduyu eğitmek üzere Amerikalı bir uzman getirmeyi kabul eder. Böylece Yüzbaşı Nathan Algren iyi bir ücret karşılığında ülkenin ilk düzenli ordusunu eğitmek üzere Japonya'ya gelir. Modern ordunun ilk hedefi, imparatorun sadık hizmetkarları olan samurayları ⇨

Silüetiyle bile insanı ürküten bir samuray.

Ken Watanabe ve Tom Cruise'un filmdeki performansları Altın Küre adayı.

devreden çıkarmaktır, çünkü samuraylar İmparator'u parmağında oynatarak kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak isteyen ve ülkeyi Batı'dan gelen açgözlü tüccarlara peşkeş çekmekten çekinmeyen hükümet danışmanlarının önündeki tek engeldir. Böylece, samurayların lideri Katsumoto ile modern orduyu eğitmek üzere Japonya'ya gelen Nathan Algren, aslında yalnızca iki ordunun değil, iki çağın ve iki farklı dünyanın çarpışacağı destansı bir mücadelede karşı karşıya gelirler. Hayatını bu işe adamış samurayların karşısında pek şansı yokmuş gibi görünen binlerce acemi askerden oluşan yeni ordu, Batı'dan ithal edilen modern ateşli silahlarına güvenmektedir. Bu silahlara okları, yayları ve kılıçlarıyla karşı koymak zorunda olan samurayların güvendiği tek şeyse cesaret, onur, alçakgönüllülük, disiplin, dürüstlük ve inanç gibi değerler üzerine kurulu yüzlerce yıllık bir savaşçı geleneğidir.

Kurosawa hayranı bir yönetmen

Tom Cruise'un hem başrol oyuncusu hem de yapımcı ortaklarından biri olduğu filmin yönetmeni, Edward Zwick. "Thirtysomething" gibi popüler dizilerin yaratıcısı, "Sheakespeare In Love" filminin Oscarlı yapımcısı Edward Zwick'i, "Glory", "Legends of Fall", "The Siege" ve "Courage Under Fire" filmlerinin yönetmeni olarak tanıyoruz. Sinema filmi yönetmenliğine 1986'da, başrollerini Rob Lowe ile Demi Moore'un paylaştıkları bir romantik komediyle başlayan Zwick izleyen yıllarda, tarih tutkusunu ve savaş filmleriyle kahramanlık hikayelerine duyduğu ilgiyi yansıtan filmlerle çıktı seyirci karşısına. Tıpkı "Son Samuray" gibi 19. Yüzyıl sonlarında geçen 1989 yapımı filmi "Glory"de Amerikan İç Savaşı'nı, 1994 yapımı filmi "Legends of Fall"daysa yine 1900'lü yıllarda Amerika'da, hükümete ve orduya inancını kaybedince ıssız topraklarda herkesten uzak bir hayat kuran eski bir askerle üç oğlunun destansı hikayesini anlatıyordu. 1996'da çektiği "Courage Under Fire"da yakın tarihe yönelmiş, 1991'deki Körfez Savaşı'nda görev almış Amerikalı bir kadın yüzbaşının hikayesini anlatmıştı. Güncelliğini hala koruyan bir meseleyi ele aldığı 1998 yapımı filmi "The Siege" ise Amerika'ya yönelik terör saldırılarını konu alan bir politik gerilimdi. Yıllar sonra yeniden 19. Yüzyıl'da geçen bir hikayeyle kamera arkasına geçen yönetmen "Tarihin bu döneminde beni her seferinde kendisine çeken bir şeyler var" diyor. "Etrafındaki dünya ve kültür büyük bir değişim içindeyken kendi yolunu bulmaya çalışan bir karakterin kişisel dönüşümünü gözlemek bana her zaman çok heyecan verici geliyor."

Filmdeki başarılı görüntü çalışmasının mimarı, "Legends of Fall" ve "Braveheart" filmleriyle ardarda iki kez Oscar alan görüntü yönetmeni John Toll.

Bu kez modernleşme rüzgarının bütün dünyayı sardığı 19. Yüzyıl sonlarında Japonya'da geçen bir hikaye seçen yönetmen "Son Samuray"da, Meiji Restorasyonu diye bilinen ve Japonya'nın ilk kez Batı'ya açılmaya başladığı yıllara denk düşen kritik bir dönemi ele alıyor. "Her şeyden önemlisi bunun bir geçiş dönemi olmasıydı" diyor Zwick. "Eskiden yeniye geçiş süreci her kültürde sancılı ve dramatik olmuştur. Ayrıca bu tür geçiş süreçleri görsel açıdan çok büyük bir zenginlik sunan dönemlerdir. Her görüntü, her mekan, girdiğimiz her oda eskiyle yeninin nasıl içiçe geçtiğini gösterir. Fötr şapkalı bir adamla kimonolu bir kadına aynı sokakta rastlarız. Tüfekli bir adamla kılıç tutan bir başkasını karşı karşıya görürüz."
Her karesinde yönetmenin Japon kültürüne duyduğu hayranlığın izlerini taşıyan film, Edward Zwick'in uzun yıllar öncesinden beri hayalini kurduğu bir projeymiş aslında. Japon tarihine, bu kültüre ve bu kültürün sinemadaki en önemli temsilcilerinden biri olan yönetmen Akira Kurosawa'ya hayranlığını gizlemeyen yönetmen, seyrettiği ilk Kurosawa filmi olan "The Seven Samurai"ı gördüğü günden beri "Son Samuray" gibi bir film çekmeyi hayal ettiğini söylüyor. "The Seven Samurai'ı ilk seyrettiğimde 17 yaşındaydım" diyor. "O zamandan beri bu filmi kaç

"Etrafındaki dünya ve kültür büyük bir değişim içindeyken kendi yolunu bulmaya çalışan bir karakterin kişisel dönüşümünü gözlemek bana hep heyecan veriyor."

kez seyrettiğimi hatırlamıyorum bile. O bir tek filmde, bir yönetmenin hikaye anlatımıyla, karakter gelişimiyle, aksiyon çekimiyle ve bir temanın dramatize edilişiyle ilgili öğrenmesi gereken her şey vardı. Sonra Kurosawa'nın bütün filmlerini tek tek inceledim. O zaman bunun farkında değildim ama o filmler beni bir sinemacı olmaya hazırlayan filmler oldu."

Önceki filmlerine baktığımızda yönetmenin askerlik onurunu ve savaşı değişik açılardan ele alan hikayeleri ne kadar sevdiğini görüyoruz. Bu filmde de Batılı bir askerle bir Samuray savaşçısını birleştiren ve ayıran noktaları ortaya koymak arzusuyla yola çıktığını söylüyor. "Üniversite'de ve izleyen yıllarda Japon tarihiyle çok ilgilendim" diyor. "Okuduklarım arasında beni en fazla etkileyense Ivan Morris'in 'The Nobility of Failure' adlı eseri olmuştu. Yeni bir hükümetin kurulmasına katkıda bulunduktan sonra aynı hükümete karşı isyan çıkaran Saigo Takamori'nin hayatını anlatıyordu kitap. Japon tarihinin en tanınmış kişiliklerinden biri olan bu adamın güzel ve trajik yaşamı, hikayemizin çıkış noktalarından biri oldu."

Saigo Takamori, filmde samurayların son lideri Katsumoto karakteriyle temsil ediliyor olmalı. Batı'dan ithal edilen ateşli silahlardan güç alan yeni Japon ordusu kurulunca efsanevi kılıçları ve modası geçmiş Bushido prensipleriyle bir kenara itilmek üzere olan samuray savaşçılarının son temsilcilerinden biri olan Katsumoto'yu, Japonlar'ın tanınmış oyuncularından biri olan Ken Watanabe oynuyor. Popüler samuray filmleri serisi "Dokugangryu Masamune" ve yine samurayların altın çağında geçen "Bakamatsu Junyo Den" gibi filmleriyle Japonya'da hatırı sayılır bir ün kazanan Ken Watanabe, "Son Samuray"daki performansıyla Amerika'da da büyük ilgi gördü ve En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Altın Küre'ye aday gösterildi. Filmde, yeni orduyu yetiştiremeden samurayların karşısına çıkmaya zorlanınca bozguna uğrayıp Katsumoto'ya esir düşen ve aylarca samurayların köyünde onlarla birlikte yaşamak zorunda kalan Yüzbaşı Nathan Algren'i canlandıran Tom Cruise ile

Watanabe sözcüklerden çok sessizliğin hüküm sürdüğü bir ilişki kuruyorlar. Watanabe'ye sorarsanız bu, "savaşçının yolu" ya da Bushido diye anılan samuray usulü yaşam tarzına çok uygun düşen bir iletişim tarzı aslında. "Bushido, nefes aldığının farkına varmak, doğayla ve etrafımızdaki her şeyle aramızdaki bağın farkında olmaktır" diyor Watanabe. "Samuraylar bunu konuşarak değil yaşayarak yansıtırlar."

Samurayların köyünde, Katsumoto'nun kızkardeşinin gözetiminde onunla aynı evde yaşamak zorunda olan Yüzbaşı Nathan Algren ile Taka adlı bu kadın arasında da film boyunca süren sessiz bir iletişim var. Yönetmen Edward Zwick, bu diyalogsuz sahnelerin filmin en güçlü sahneleri olduğuna inanıyor. "Birbirinin hayatına girmek zorunda kalan bu iki insanın iletişim kurmasını güçleştiren birçok etken var" diyor Zwick. "Onları biraraya getiren şartlar, kültürel farklılıklardan kaynaklanan güçlükler ve tabii en önemli- ⇒

si de dil sorunu. Bütün bu güçlüklere rağmen iletişim kurabiliyorlar. Taka'nın bakışlarıyla, mimikleriyle ve davranışlarıyla Yüzbaşı'ya ne kadar çok şey anlatabildiğini izlemek benim için büyük bir zevkti. Taka rolündeki Koyuki'nin performansı neredeyse bir sessiz film performansı kadar başarılıydı."

Hollywood'un Doğu'ya bakışı değişiyor mu?

Bir bölümü Japonya'da Himeji adlı küçük bir köyde, özellikle savaş sahnelerinin yer aldığı bölümleri Yeni Zelanda'da ve bir bölümü de Warner Bros.'un Amerika'daki stüdyolarında çekilen filmin Amerikalı ve Japon oyunculardan oluşan zengin bir oyuncu kadrosu var. Savaş sahnelerinde kullanılan figüranların birçoğu Japon savaş sanatlarını az çok bilenler arasından seçilmiş. Başroldeki Japon oyuncuların çoğu da daha önce samuray filmlerinde rol almış oyuncular oldukları için özellikle dövüş sahneleri için gereken eğitimlerde fazla zorlanmamışlar. Filmdeki en sert samuraylardan biri olan Ujio'yu canlandıran Hiroyuki Sanada, Japonya'nın en tanınmış oyuncularından biri. Bugüne kadar rol aldığı 50 film içinde ünlü gerilim serisi "Halka"da (Ring) var. Yalnız oyun gücüyle değil tehlikeli sahnelerdeki başarısı ve kılıç kullanmak konusundaki ustalığıyla da tanınan aktör, sette oyunculara dövüş eğitimi veren Nick Powell'a ("Matrix" serisindeki aktörleri Uzakdoğu dövüş sanatları konusunda eğiten de oydu) yardım etmiş. Görevi gereği gözünü Yüzbaşı Algren'in üzerinden ayırmayan Sessiz Samuray'ı sayısız Japon filminde samuray rolünde seyirci karşısına çıkan Seizo Fukumoto oynuyor. Genç İmparator'u canlandıran Shichinosuke Nakamura, Japonlar'ın geleneksel sahne sanatlarından biri olan Kabuki sanatçılarıyla dolu bir aileden geliyor ve kendisi de önemli oyunlarda sahneye çıkmış bir Kabuki sanatçısı. İmparator'un danışmanı ve Samuraylar'ın düşmanı olan zengin işadamı Omura'yı, Japonya'nın tanınmış yönetmenlerinden Masato Harada canlandırıyor. Şimdi daha çok televizyon dizileriyle tanınan modellikten gelme oyuncu Koyuki, Katsumoto'nun kızkardeşi Taka rolünde. Nakao adlı Samuray'ı oynayan Shun Sugata, Tarantino'nun filmi "Kill Bill"de de rol almıştı. Katsumoto'nun erkek kardeşi Nobutada'yı ilk kez bu filmle kamera karşısına geçen genç kung-fu ustası Shin Koyamada oynuyor. İngiliz oyuncu Timothy Spall'ı, Tokyo'ya gelen Yüzbaşı Algren'in çevirmenliğini yapan bir İngiliz, Glasgow'lu oyuncu Billy Connolly'yi, Algren'in Tokyo'ya birlikte geldiği silah arkadaşı Zebulon Gant, Amerikalı aktör Tony Goldwyn'i ise Japonya'ya köşeyi dönmek için gelmiş bir Amerikan askeri rolünde izliyoruz.

"Vanilla Sky"ın ardından "Gladyatör"deki Russell

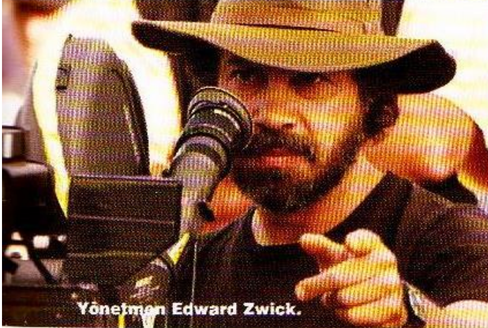
Üzerindeki kostümü taşıyabilmek için 10 kilo almak zorunda kalan aktör, samuray kıyafeti içinde hiç fena görünmüyor doğrusu.

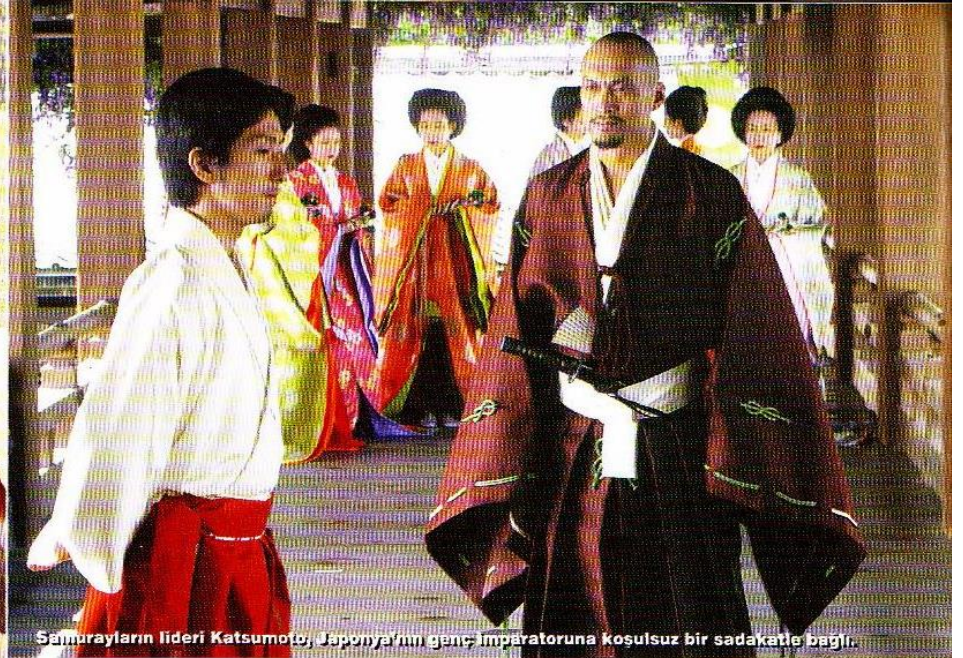

Bir samuray köyünde gün çalışmakla geçiyor.

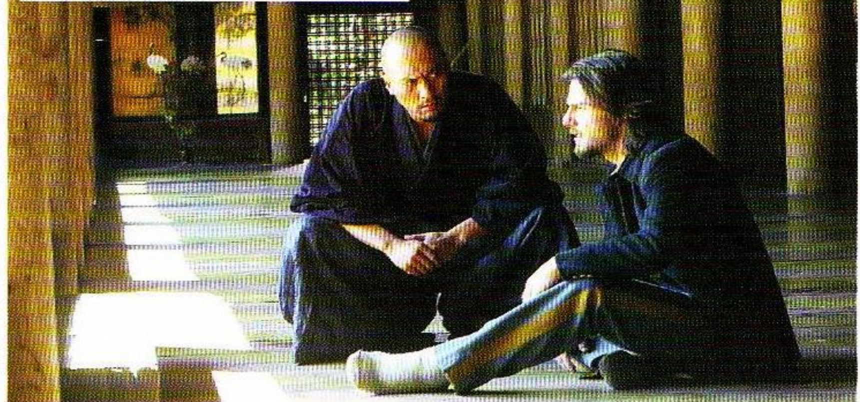

Yönetmen Edward Zwick.

Samurayların lideri Katsumoto, Japonya'nın genç İmparatoruna koşulsuz bir sadakatle bağlı.

"'Son Samuray'ı kariyerimin en iddialı ve çok yönlü işlerinden biri olarak görüyorum. Hem fiziksel, hem dramatik, hem romantik hem de felsefi iddialar taşıyan bir iş çünkü." Tom Cruise

Crowe'u aratmayan sıkı bir kahraman olarak karşımıza çıkan Tom Cruise, aynı zamanda filmin yapımcılarından biri. Bu yılki Oscar'larda şansı yüksek görülen aktör, tıpkı filmin yönetmeni Edward Zwick gibi gençlik yıllarında keşfettiği Kurosawa'ya ve Japon kültürüne duyduğu hayranlığın etkisiyle projeyi çekici bulduğunu söylüyor. "Japon kültürüne, bu kültürün insanlarına, samurayların zarafetine, güçlü, sadık, sözünün eri olmayı ve inandığın şey için ölüme gitmekten çekinmemeyi öğütleyen Bushido felsefesine derin bir saygı duymuşumdur her zaman" diyor. "Bu felsefenin özünde, sonuçları ne olursa olsun söylediğin ve yaptığın her şeyin sorumluluğunu taşımak var. Samuray savaşçıları için bir prensipler bütünü olmanın ötesinde herkesin benimseyebileceği bir yaşam biçimi bu. Hikayenin destansı yapısı ve Yüzbaşı Algren karakterinin duygusal ve felsefi bir yolculuğa dönüşen macerası çok etkileyiciydi. Dolayısıyla bu projenin benim için karşı konulmaz bir cazibesi vardı. Prodüksiyon açısından baktığım zaman da kariyerimin en iddialı ve çok yönlü işlerinden biri olarak görüyorum çünkü hem fiziksel, hem dramatik, hem romantik hem de felsefi iddialar taşıyan bir iş." Çekimlerine 2002 yılının Ekim ayında başlanan film için aynı yılın Ocak ayında çalışmaya başlayan aktörün gerçek bir samurayın zorlu eğitim koşullarını aratmayan bir eğitimden geçtiği söyleniyor. Bir yandan Japon tarihi ve kültürüne ilişkin kitaplar okurken bir yandan da fiziksel eğitimini sürdüren ve filmde giydiği samuray kostümlerini taşıyabilmek için de bir hayli kilo almak zorunda kalan Cruise, bu filmdeki performansıyla Altın Küre'ye aday gösterildi. "Bedenimi bu filme hazırlayabilmek için sekiz ay çalıştım" diyor. "İlk başladığımda üzerimdeki kostümlerle eğilip ayak uçlarıma değemiyordum. Yaklaşık 25 kilo çeken bu kostümler ilk başta o kadar ağırmış gibi gelmiyor ama eğildiğinizde, ağırlık merkezinizi değiştirdiğinizde ya da dizlerinizi bükmeye kalktığınızda bacaklarınıza inanılmaz bir yük biniyor. O yüzden yaklaşık on kilo aldım. Nick Powell'la ağır ama emin adımlarla ilerledik. Kılıç taşıyacak kollara ve omuzlara sahip olabilmem için Çin tarzı kılıç dövüşü çalıştık. Japon kılıç dövüşünü, diğer savaş sanatlarını, her türlü silahı kullanabilmeyi, at üstünde dövüşebilmeyi öğrendim. Bir de Japonca çalıştım tabii." Amerika'da ve Japonya'da Aralık ayında gösterime giren film her iki ülkede de çoğunlukla iyi eleştiriler aldı. Filmin her fırsatta Japon kültürüne hayranlıklarını ifade eden yaratıcılarının çıkardıkları iş Japonya'da, Doğu'yu genellikle küçümser hatta aşağılar bir tavırla, gerçekçi olmayan bir yaklaşımla ve taraflı bir gözle değerlendiren kimi Amerikan filmlerinin aksine takdirle karşılanmış. Ancak bir yabancının İmparator'la yüzyüze gelmesi ve samuray savaşçılarının gereğinden fazla konuşmaları gibi kimi ayrıntılar eleştiriliyor yine de. Bu arada Hollywood usulü bir kahramanlık hikayesi çıkarmak uğruna Japon tarihinin basite indirgendiğini ileri sürenler de var. Amerikalı eleştirmenlerin birçoğu, Edward Zwick'in aksiyon ve savaş sahnelerinde başarılı, prodüksiyon kalitesi yüksek, ustalıklı görüntü çalışmasıyla seyirciyi heyecan verici, egzotik bir yolculuğa çıkarmayı başaran ve ele aldığı konuyu iyi işleyen bir film çektiği konusunda birleşiyorlar. Tom Cruise'un oyunculuğu tartışılıyor ve kimilerine göre, olağanüstü bir performans çıkaran Japon aktör Ken Watanabe'nin gölgesinde kalmaktan zor kurtuluyor. En ciddi eleştiriler ise filmin, iyi niyetli yaklaşımına rağmen Hollywood'a özgü bir bakış açısından kurtulamadığını söyleyen eleştirmenlerden geliyor. Onlara göre film, eninde sonunda yine, Doğulular'a kendi kültürlerine sahip çıkmayı öğreten bir Batılı'nın hikayesi. Washington Post yazarı Desson Thomson, "Son Samuray', zekice yazılmış dokunaklı hikayesine ve destansı karakterine rağmen, beyaz bir adamın uzak diyarlarda verdiği politik doğruculuk dersine, yani sıkıcı bir didaktizme varıyor" demiş. Bu arada, meslek hayatının 100. filmine müzik yapan besteci Hans Zimmer'in, geleneksel Japon enstrümanları kullanarak yaptığı filmin müziklerinin de Altın Küre'ye aday gösterildiğini hatırlatalım. ■

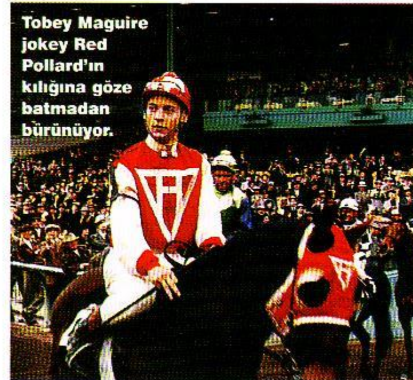

Yüzbaşı Nathan Algren (Tom Cruise) yıllar önce kaybettiklerini bu küçük samuray köyünde buluyor.

Safkan Amerikan efsanesi

Bu ay 1930'lar ABD'sinin Ekonomik Buhran döneminde hayata geçen gerçek bir başarı öyküsü izleyeceğiz. Sakat bir yarış atından bir şampiyon yaratmaya çabalayan yarı kör bir jokeyin, yaşamdaki tüm amaçlarını yitirmiş bir kovboyun ve ailesini kaybetmiş bir milyonerin hikayesini anlatan "SEABISCUIT / ZAFER YOLU" bu yılın Oscar'ları için küçük de olsa şans tanınan bir film. DERLEYEN: BURÇİN S. YALÇIN

Bizde "Yaşamın Renkleri" adıyla sinema salonlarında arz-ı endam eden "Pleasantville"i 1998'de çektiğinde, yönetmen Gary Ross'un ismi hemen bir kenara not edildi. Yazdığı bu özgün senaryoyla sadece 1950'ler Amerika'sının steril yaşantısını yermemiş, aynı zamanda yılın en iyi filmlerinden birini meydana getirmişti. Senaryo yazarlığından gelen Ross "Big" (1988), "Mr. Baseball" (1992), "Dave" (1993) ve "Lassie" (1994) gibi daha ziyade Hollywood'un masalsı yanını temsil eden dört filmin öyküsünü kaleme almış biri olarak "Pleasantville"le gerçekten de şaşırtmıştı. 1950'lerde çekilmiş siyah-beyaz bir sitcom'un içine dalan iki gencin oradaki yaşamı allak bullak etmesi hem çok ciddi bir taşlama hem de tersyüz edilmiş bir masal niteliğindeydi.

Bu başarıyı rahatlıkla sindiren Gary Ross yeni bir proje için beş yıl bekledi. Beş yıl sonra kendisini bir kitabı sinemaya uyarlamak için Laura Hillenbrand adlı bir yazarın peşinde koştururken buldu. Kitap Hillenbrand'ın 1996'da öyküsünü keşfetmesi ve dört yıl boyunca yaptığı araştırmaları 2000'de nihayete erdirmesi sonucunda yayımcısına yolladığı "Seabiscuit: An American Legend"dı (Seabiscuit: Bir Amerikan Efsanesi). Kitap yayımlandıktan sonra yazarı Hillenbrand'ın beklentileri alçakgönüllüydü; yazdığı kitabın 5000 nüshası satsa memnun olacaktı. Fakat olaylar tam olarak o yönde gelişmedi. Kitabın yayımlanmasından beş gün sonra editöründen gelen telefon şaşırtıcıydı: kitap çok satanlar listesine sekizinci sıradan giriş yapmıştı. Ertesi hafta ikinci sıraya yükselecek, sonraki hafta ise "Seabiscuit: An American Legend" kendisini 1 numarada bulacaktı. Eleştirmenler ve halktan gelen tepkiler son derece olumluydu. Kitap çok satanlar listesindeki yerini bu sayede haftalarca korudu.

Tobey Maguire jokey Red Pollard'ın kılığına göze batmadan bürünüyor.

Kitabın konusu ilk elde çok özgün değildi, hatta itici bile bulunabilirdi. 1930'ların sıkıntılı dönemlerinde Amerika'yı allak bullak eden bir başarının öyküsüydü. Ufak tefek bir atın Yılın Atı ödülüne dört nala koşmasının öyküsü... 1929'da ABD amansız bir hastalık gibi daha sonra tüm dünyaya yayılacak büyük bir ekonomik bunalıma girmiş ve izleyen 10 yıl ülke insanı için kabusa dönmüştü. Milyonlarca insan işini, servetini ve hatta evini yitirdi. Çalışanın muhakkak sonuç alacağı Amerikan rüyası sönmüş, yerine yoksulluk ve sefalet çöreklenmişti. Kapitalizm sakatlanmış, büyük bir darbe almıştı. İşte o sırada ülkenin batısında bir at pıtrak gibi bitti. Daha yavruyken şiddetle tanışan Seabiscuit bu yüzden kendisini giderek tembelliğe alıştırmış ve her sahibi tarafından dışlandığı için de tam anlamıyla asabi bir at olup çıkmıştı. Buick marka otomobilleri pazarlayarak bir servet edinen, ama bir gün

Seabiscuit bu üç adamın yaralarını sarar.

William H. Macy'nin rolü kısa ama akılda kalıcı.

oğlunu devrilen bir kamyonun altında bulan ve onun ölümünden sonra evliliğini de yitiren gözü açık işadamı Charles Howard (Jeff Bridges) diğer yarış atlarına göre ebatları küçük, kötürüm kalmanın ucundan dönmüş bu atı sahiplendi. Seabiscuit'le ilgilenmesi için de kendi dönemini geride bırakmış, yalnızlığa itilmiş ve hayatta kendisine sessiz bir duruş edinmiş kovboy eskisi Tom Smith'le (Chris Cooper) anlaştı. Smith atın asabiyetiyle başedebilecek bir jokey arıyordu ama Seabiscuit'i gören her jokeyin dizlerinin bağı çözülüyordu. Smith gene Seabiscuit'in dört adamı silkelediği bir gün Red Pollard'ı (Tobey Maguire) gördü. Pollard da o sırada üzerine gelen adamlarla boğuşmakla meşguldü. İlerleyen günlerde Smith'in yolu genç adamınkiyle birkaç kez daha çakıştı ve onun atlara fısıldadığını gördü. Sonuçta bir türlü dizginlenemeyen Seabiscuit'i Howard ile Smith, Red Pollard'ın ellerine teslim etmeye karar verdiler. Babası İrlanda göçmeni Pollard'ın daha genç yaşta fakirlikten kırılan ailesiyle bağı kopmuştu. Yıllarca hipodromlarda, boks ringlerinde, ahırlarda ekmek parası için savaşmış ve buna rağmen şeytanın bacağını bir türlü kıramamıştı. Talihin yüzlerine bir türlü gülmediği bu üç adam yazgılarını değiştirmek için elele verecek ve hem kendilerinin hem de Seabiscuit'in kör talihini şaha kaldıracaklardı. Ne hikmetse ülkenin kaderi de bu atın başarılarıyla atbaşı gidecek ve sonuçta başkan Roosevelt sıkı bir ekonomik programla ABD'yi düzlüğe çıkaracaktı.

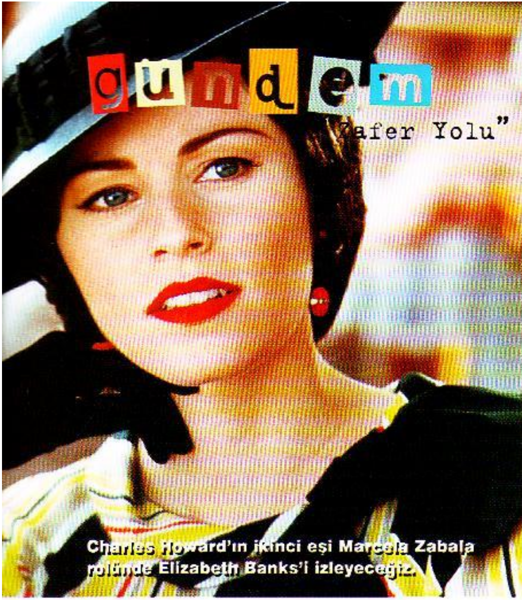
Hillenbrand'ın kitabının eleştirel anlamda başarı kazanmasının sebebi neredeyse yoktan var edilen Seabiscuit'in başarısı ile ABD'nin krizden çıkışı arasındaki paralellikleri ustaca işlemesiydi. İnsanlar krizi ya günlük hayattan kaçışlar yaratarak unutmaya ya da bahislerde yüklü paralar elde ederek atlatmaya çalışıyordu. Her halükarda dönemin heyecan fırtınası atyarışları insanların imdadına hızır gibi yetişmişti. Hipodromun yolunu tutamayanlar dünyanın ilk kitle kültürü aygıtı olan radyolarının başındaT ick Tock McGlaughlin'in (William H. Macy) sesinden canlı yayınlarla yarışların heyecanına ortak oluyorlardı. Kitabın yazarı Hillenbrand "Okuyucularım arasında 'Ömrümde hiç atyarışına gitmedim.' veya 'Atlardan hoşlanmam,' diyenler bile bu öyküyü sevdiklerini söylediler" derken senaryoyunun sahibi Gary Ross'a da rehberlik etmiş oluyordu. Ross kitabın doğru üslubunun ve tasvirlerinin perdede korunması gerektiğini farketti. Kendisini bildi bileli atlara ve atyarışlarına düşkün olan Ross'un bu projeye ilgi duymasının sebebi de küçüklüğünden miras kalan bu hevesiydi zaten. Fakat Ross kitapta bunun çok ötesini görmüştü. "Birleşik Amerika'da" diyor yönetmen malum Buhran döneminden bahsederken, "ailelerin servetini tek bir gecede kaybettiği bir ortam vardı. Milyonlarca insan bir çorba parasına ulaşmak için mücadele veriyordu. Ülke o yıllarda en az 11 Eylül faciası kadar büyük çaplı bir tufan yaşıyordu. Laura Hillenbrand'ın en büyük başarısı bence o dönemi bütün keskinliğiyle anlatabilmesi ve bir atın öyküsünün çok ilerisine geçebilmesidir."

Gary Ross yazarla işbirliğine de giderek kitabı senaryoya aktardı. Başrollerin ilki, genç jokey Red Pollard, doğrudan Tobey Maguire'a gitti. "Pleasantville"deki çalışmalarından memnun kalan Ross ve Maguire belli ki bu deneyimi tazelemek istemişlerdi. İrlanda göçmeni bir ailenin çocuğu olan Pollard alışılmışın dışında bir jokey. Bir kere diğer jokeylere göre daha uzun boylu (Tobey Maguire bu rol için doktor kontrolünde 12 kilo verdi). Üstelik tek gözü de kör. Red Pollard dalgalı ve kı- ⇒

Filmin beğenilmesinde Ross'un oyuncu yönetiminin payı büyük.

Yönetmen Gary Ross

Charles Howard'ın ikinci eşi Marcela Zabala rolünde Elizabeth Banks'i izleyeceğiz.

Atyarışlarının heyecanı perdede hayat buluyor..

zıl saçlarıyla Maguire'ın görünüşünün çok uzağında seyrediyor gibi görünebilir. Fakat genç aktörün Pollard rolünün içine hemencecik girdiği filmi seyrederken kolayca anlaşılabiliyor.
Pollard daha ilk gördüğü andan itibaren Seabiscuit'le bambaşka bir iletişim kuruyor, kızgın ata ulaşmayı başarıyor. İşadamı Charles Howard da Pollard'ı kaybettiği oğlunun yerine koyuyor ve en kritik hatalarında bile genç adama sahip çıkıyor. Sıradan bir bisiklet tamircisiyken bir anda geleceğin motorlu araçlarda yattığını farkeden, kısa bir süre sonra da Buick pazarlamaya başlayan milyoner Charles Howard'ı ise filmde Jeff Bridges canlandırıyor.
Filmin merkezindeki üçüncü ana karakter ise Seabiscuit'in ve elbette aslında Red Pollard'ın da çalıştırıcısı Tom Smith. Geçen yıl "Adaptation / Tersyüz"le En İyi Yardımcı Erkek oyuncu Oscar'ını kazanan ve "Seabiscuit"in en ölçülü, en sakin, en ağırbaşlı kompozisyonuna hayat veren Chris Cooper her zamanki çalışma yöntemini izlemiş: "Smith'in bir gazeteciyle yaptığı söyleşiyle ilgili eski bir haber bandını izlerken bu röportaj sırasında kendisini hiç de rahat hissetmediği duygusuna kapıldım. Zaten o dönemin gazetecileri Tom Smith'ten söz ederken 'Sessiz Tom' yakıştırmasını yapıyorlardı. Bunun sebebi de onun ağzından iki çift laf almanın hemen hemen imkansız olmasıydı. Rolüme hazırlanırken o bantların yararını fazlasıyla gördüm. Ancak sadece onlar yeterli değildi. Bir aktörün dikkat etmesi gereken üç unsur vardır. Bunları rolüyle ilgili araştırma yapmak, o karaktere kendi yaşam deneyiminden birtakım şeyler katmak ve hayalgücünden yararlanmak şeklinde özetleyebiliriz. Ben de bu üç unsuru kullandım."

Filmin en büyük artısı Amerika'nın 1929'da patlak veren Büyük Buhran'ın yaralarını sarması ile Seabiscuit'in başarılarını başabaş akıtmak.

Charles Howard'ı adeta hayata yeniden döndüren genç eşi Marcela Zabala'yı "Shaft", "Örümcek Adam", bir türlü göremediğimiz Guy Ritchie - Madonna trajedisi "Swept Away" ve "Catch Me If You Can / Sıkıysa Yakala"da yine yan rollerde görme fırsatı bulduğumuz Elizabeth Banks canlandırıyor. Bir diğer hayati yan rol Red Pollard'ın jokey arkadaşı George Woolf'u kimin

Bunaltıcı atmosfer

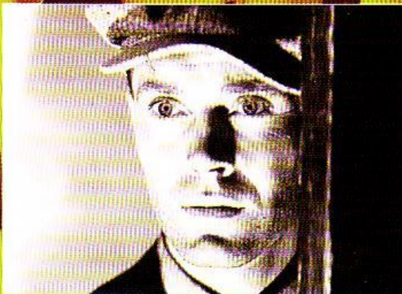
1930'lar ABD tarihinin en yoksul geçen dönemlerinden biri. Wall Street'in çöküşüyle binlerce insan açlıkla burun buruna gelmiş, ülkede asayiş unutulmuş ve çok sıkıntılı bir dönem yaşanmıştı. Sinemanın da hiçbir zaman görmezden gelemediği Ekonomik Bunalım dönemini fon olarak başarıyla kullanan bir avuç filmi derledik.

Bonnie ve Clyde (1967)
Yön: Arthur Penn. Oyn: Warren Beatty, Faye Dunaway.
1930'lar kanun kaçaklarının yuvalarından fırladığı bir on yıl oldu. Penn bu filmiyle bunun arka planını ayrıntısıyla çözme fırsatı buldu. O dönemde gerçekten soygunlara karışan bu ikilinin hikayesi Ekonomik Buhran'ın insanlardan alıp götürdüklerini iyi yansıtıyordu.

Dogville (2003)
Yön: Lars von Trier. Oyn: Nicole Kidman, Paul Bettany.
Gangsterlerden kaçan bir genç kadın fakir bir kasabaya gelir. Lars von Trier esas derdini 1930'lar üzerinden anlatmak istese de, filmi sefaletin ve "düşüş"ün insana her şeyi yaptırabileceğini de gösteriyordu.

Gazap Üzümleri / The Grapes of Wrath (1940)
Yön: John Ford. Oyn: Henry Fonda, Jane Darwell.
ABD'nin orta-batısında yaşayan bir aile yerinden yurdundan ayrılmaya zorlanır. Kaliforniya'nın yolunu tutan aileyi zor günler beklemektedir. Buhran'ın getirdiği yıkımın dumanları hâlâ tütarken çekilen film, dönemin ekonomik portresini çok iyi yansıtan bir Ford başyapıtı.

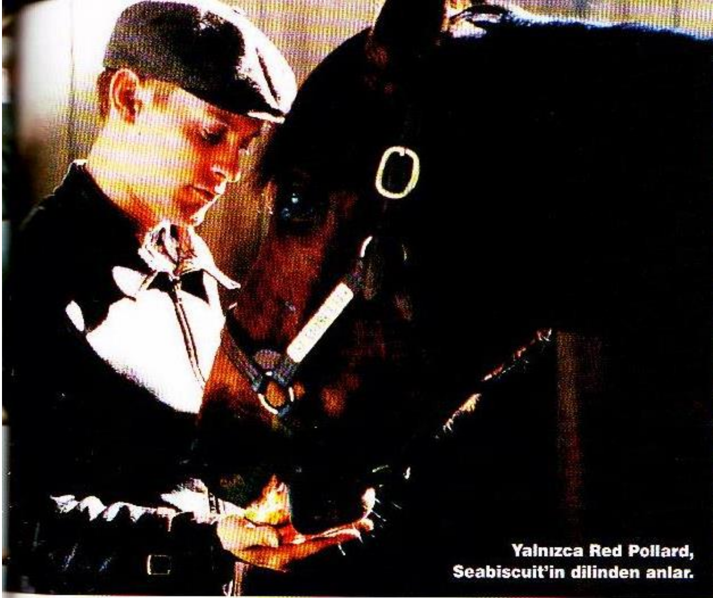

Nerdesin, Be Birader? / O Brother, Where Art Thou? (2000)
Yön: Joel Coen ve Ethan Coen. Oyn: George Clooney, John Turturro.
Döneme Coen'lerin bakışı bundan farklı olamazdı. Üç mahkum hapisten kaçar ve kaçtıklarına da neredeyse pişman olurlar. Coen'ler ülkenin temellerini bir nev'i bu üç sapsal üzerinden atıyor ve ortaya Buhran'ın doğurduğu tuhaf tipler galerisi çıkıyor.

Bazıları Sıcak Sever / Some Like It Hot (1959)
Yön: Billy Wilder. Oyn: Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon.
Yıl 1929, işsizlik kol gezmekte ve Daphne ile Josephine'le birlikte gangsterler arasındayız. Bir katliama tanık olan iki müzisyenin peşine gangsterler düşünce iki kafadar kadın kılığına girip bir kadın orkestrasının içine kendilerini zor atar. Dönemin sıkıntıları bu Wilder komedisinde kendisini pek az hissettirir.

Yalnızca Red Pollard, Seabiscuit'in dilinden anlar.

Efsaneyi yaratanlardan biri de sessiz-sakin seyis Tom Smith.

canlandıracağıydı. Jokeylik kariyerinde 4700'den fazla yarış ve sayısız kupa kazanmış Gary Stevens'ın hiç kamera deneyimi olmamasına karşın fazla tökezlemeden rolünün altından kalkmayı başardığını görüyoruz.

Aslında Seabiscuit de filmin ana karakterlerinden biri sayılır. Filme adını vermesinin yanısıra zaten tüm olaylar onun çevresinde dönüyor. Yönetmen Ross'a göre "Seabiscuit gibi atlar her yüzyılda bir defa gelir!" Çünkü karşımızda günün büyük bölümünde uyumayı tercih eden, tembel, canı istediğinde yaydan fırlamış ok gibi koşabilen, inatçı, asabi, sert, ama halden anlayan, ateşli ve rekabetçi bir at var. Filmde beş ayrı at Seabiscuit olarak yarıştı; çekimler sırasında bunların iki de yedeği bulunduruldu.

Son olarak performansı görmezden gelinemeyecek bir William H. Macy var filmde. Kelimeleri ağzından makineli tüfek hızıyla fışkırtan, dönemin meşhur radyo programcısı Tick Tock McGlaughlin'deki kısa rolüyle küçük hayran kitlesini afallatması bir yana bu satırlar yazılırken en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında Altın Küre'ye aday gösterilmişti bile.

Yönetmen Gary Ross kitabın özünü perdeye aktarabilmiş gibi görünüyor. Filmin ABD'deki umulmadık gişe başarısı birkaç yıl önce yayımlandığında kitabın yakaladığı başarının da tesadüf olmadığını gösteriyor. Ekonomik Buhran döneminden çıkış ile Seabiscuit'in hikayesini paralel akıtması kitabın en olumlu yanı olarak gösteriliyor demiştik. Benzeri bir şeyi Ross da filminde yapıyor. Öyküsünün kritik köşebaşlarında tempoyu da düşürmeden dönemin siyah-beyaz fotoğraflarını yerleştiriyor ve devreye anlatıcı dışses David McCullough girerek, halkın ve ülkenin o anki ruh halini tasvir ediyor. Bu üslup Gary Ross'un filmdeki en büyük artısı ve özellikle Seabiscuit'in War Admiral'la yaptığı efsanevi yarışın başında seyircide son derece vurucu bir etki bırakıyor. Gerçi böylesi bir tercih bir yerden sonra, fırsatlar ülkesinin propagandasına dönüşüyor gibi görünebilir çünkü dışses tüm bunları anlatırken Amerika'nın krizden nasıl çıktığının ipuçlarını da veriyor: her türlü riski alabilecek denli gözüpek bir kadro biraraya getirilir, kimsenin yapmaya cesaret ve akıl edemediği yöntemler izlenir, rekabetçi yollara başvurulur, sonuçta girişimci ruh kutsanır... Seabiscuit'in yakaladığı başarılar bir yerden sonra kapitalizmin küllerinden yeniden doğmasına eşlik etmeye başlıyor. Film her şeyini sıfırdan ortaya koyma cesaretini gösteren bir grup insanın meşhur Amerikan Rüyası'na ulaşabileceğini işaret ediyor. Elbette bu, sistemin kutsiyetini de beraberinde getiriyor ("Seabiscuit / Zafer Yolu"nun mesajının bu bakımdan "Pleasantville"in tam tersi istikamette gider görünmesi, yönetmen Gary Ross'a büyük umutlar bağlayan sinemaseverleri şaşırtabilir). Ama "Seabiscuit", madem öyle yine Amerikalıların ağzından söyleyelim, well-made, iyi çekilmiş bir film. 141 dakikalık süresini nasıl tükettiğinizi anlamıyorsunuz bile. 141 dakika boyunca titizlikle işlenmiş karakterler ve çok iyi bir oyunculuk seyrediyorsunuz (Chris Cooper bir boy farkla önde gidiyor). Kaldı ki, Gary Ross karakterlerini tanıtmaya pek fazla vakti olmadığı için onların kişiliklerinin belirgin parçalarını vererek ve ilerleyen dakikalarda bunların üzerine giderek bu açıdan tutarlı bir iş çıkarıyor (Hele Seabiscuit'in yaralı geçmişinin anlatıldığı flashback sekansı filme adını veren bu atın psikolojisinin bile ayrıntılı şekilde işlenmesi bakımından önemli). Ayrıca "Seabiscuit" onyıllara yayılan hikayesi ve hiçbir planında aksamayan prodüksiyonuyla özenle kotarılmış bir film. İçindeki dünya bir atın, atyarışlarının hipodromlardaki öyküsü olabilir ama film bundan öte şeyler de anlatmayı beceriyor.

1930'ların zor koşullarını ayrıntılarıyla tasvir eden, bunu yaparken de karakterlerini asla ihmal etmeyen bir film olarak, sadece bir at yarışı filmiyle karşı karşıya değiliz. Dolayısıyla "Seabiscuit"i seyretmek için katıksız bir atyarışı manyağı olmak gerekmiyor. İyi çekilmiş herhangi bir filmi sevmek yeterli. ■

Paper Moon (1973)

Yön: Peter Bogdanovich. Oyn: Ryan O'Neal, Tatum O'Neal.

ABD'nin orta-batısında geçen ve beğenilen bu Bogdanovich komedisi Buhran döneminde sahtekarlık yaparak yolunu bulmaya çalışan bir adam ve küçük bir kızın hikayesini anlatıyor. Parasızlık bu filmde böyle çözülüyor.

Kahire'nin Mor Gülü / The Purple Rose of Cairo (1985)

Yön: Woody Allen. Oyn: Mia Farrow, Jeff Daniels, Danny Aiello.

1930'lar New Jersey'si... Garsonluk yapan bir kız hayatının sıkıcı akısından bunaldığı bir sırada sinemanın yolunu tutar. Fakat izlediği filmin içinden fırlayan bir adam kızın hayatını değiştirir. Döneme Allen'dan fantastik bir dokunus.

Azap Yolu / Road to Perdition (2002)

Yön: Sam Mendes. Oyn: Tom Hanks, Paul Newman, Jude Law.

1931'in Chicago'su. İrlandalı bir mafya babasının tetikçisi haksız bir suçlamaya uğrayınca ailesini ve kendisini korumaya çalısır. Sam Mendes'ten dönemin havasına kayda değer bir katkı.

Belalılar / The Sting (1973)

Yön: George Roy Hill. Oyn: Paul Newman, Robert Redford, Robert Shaw.

Yine 1930'lar Chicago'su, yine gangsterler ve dolandırıcılar arasında... Çok sevdiği ortağı bir mafya babası tarafından öldürülünce intikam almak için bir başka usta dolandırıcıyla işbirliğine giden genç bir adamın öyküsü. Dönemin suç dünyasının içine dalan yönetmen George Roy Hill'in en iyi islerinden biri.

Bülbülü Öldürmek / To Kill A Mockingbird (1962)

Yön: Robert Mulligan. Oyn: Gregory Peck, Mary Badham, Robert Duvall.

ABD'nin güneyinde, Alabama'da küçük bir kasabadayız. Siyah bir adam beyaz bir kadına tecavüz etmekle suçlanır ve adamın savunmasını avukat Atticus Finch üstlenir. Döneme ırkçılık üzerinden yaklasan, birçok hayranı bulunan bir roman uyarlaması. Sinema tarihinin ırkçılığı ele alan en iyi filmlerinden biri.

Bir oyunculuk sirki

Tiyatro kökenli deneyimli bir reklam filmi yönetmeni olan EZEL AKAY'IN ilk sinema filmi "NEREDESİN FİRUZE" bu yılın en fazla merak uyandıran yerli yapımlarından biri. Yakın tarihte yaşanmış gerçek olaylardan yola çıkarak, Unkapanı Plakçılar Çarşısı'nda yıldız olmaya çalışan bir grup insanın traji komik hikayesini anlatan film, sıradışı bir masalsı atmosfere ve zengin bir oyuncu kadrosuna sahip. Ayrıca müzik kullanımı ve doğaçlamadan güç alan oyunculuklarıyla da dikkat çekiyor.

SENEM ERDİNE

Film bir süredir sinemalarda gösterilen fragmanıyla seyircide heyecan ve iştah uyandırmayı başardı. Birlikte görmeye pek alışık olmadığımız Haluk Bilginer, Özcan Deniz, Ruhi Sarı, Cem Özer ve Ragıp Savaş'tan oluşan enteresan bir ekibin, insanın gözünü alan parlak renkli kostümler içinde, Hint ve arabesk esintiler taşıyan bir müzik eşliğinde dans edip şarkı söyledikleri fragman, hem şaşırtıcı hem komik hem de stil sahibi eğlenceli bir film seyredeceğimize dair ipuçları veriyor. Senaryosunu, Ezel Akay'la Levent Kazak'ın yazdıkları film, başrol oyuncularından biri olan Özcan Deniz'in yıllar önce başından geçmiş bir olaydan yola çıkıyor ve Türk popüler müzik üretiminin can damarı sayılan Unkapanı Plakçılar Çarşısı'nda ayakta kalma savaşı veren bir grup insanın hikayesi etrafında gelişiyor. Başlangıçta zannedildiğinin aksine Özcan Deniz'in hayat hikayesini anlatan bir film değil. Senaryo yazarı Levent Kazak "Özcan Deniz'in anlattıkları içinde önemli gördüğüm bir noktayı, Firuze hikayesini cımbızla çekip aldım ve onun üzerine kurdum senaryoyu. Gerçeğin birebir aynısı değil. Karakterleri değiştirdik ve bir masal yarattık" diyor. Defalarca yazıldıktan sonra son halini alan filmin konusu şöyle gelişiyor: Hayri (Haluk Bilginer) ve Orhan (Cem Özer) İstanbul Plakçılar Çarşısı'nda borç batağına saplanmış iki müzik yapımcısıdır. Yıldız adayı Melih'e (Ragıp Savaş) yaptıkları kaset satmamıştır. Üstelik gazinocular kralı Tayyar da (Bora Ayanoğlu) Melih'in sahneye çıkmasını engellemektedir. Alacaklılar, hacze gelen avukatlar, vadesi gelen çek ve senetler karşısında bunalan Hayri ve Orhan, Sansar (Zeynep Eronat) isimli menajerin "genç yetenek" diye lanse ettiği, o sıralar Almanya'da yaşayan Ferhat (Özcan Deniz) ile irtibata geçerler. Telefonda şarkı söylettikleri Ferhat'ın sesini çok beğenirler ve acil bir eylem planı oluştururlar. Ferhat gelecek, altyapıyı söyleyecek, kasetten gelen paralarla borçlar ödenecek ve düze çıkılacaktır. Ne var ki, kaseti çıkaracak parayı da bulamayınca işler iyice sarpa sarar. İşte tam bu sırada Firuze (Demet Akbağ) adında gizemli, kararlı ve zengin bir kadın girer hayatlarına. Ferhat'ı televizyonda görüp hayran olan bu esrarengiz kadın, bütün parasını genç yeteneğin çıkaracağı kasete yatırmaya kararlıdır. Kara bulutlar dağılmış, Firuze kahramanlarımı-

Ragıp Savaş, Ruhi Sarı, Özcan Deniz, Haluk Bilginer ve Cem Özer'den oluşan muhteşem beşli, filmin muhteşem kadını Demet Akbağ'la.

Yönetmen Ezel Akay.

zın hayatına bir güneş gibi doğmuştur. Artık amaç sadece kaseti çıkarmak değil, köşeyi dönmek ve hayatları boyunca düşledikleri şeyleri gerçekleştirmektir.
Müzik piyasasında yıldız olmaya çalışan bir grup insanın yaşamından son derece enteresan olaylarla dolu 9 günlük bir kesit sunan filmin içinde son birkaç aydır ülkemiz gündemine yerleşen Popstar Yarışması'nı hatırlatan küçük bir müzik yarışması da yer alıyor. "Neredesin Firuze" bir müzikal değil ama müziğin çok önemli bir yeri var filmde. Sözkonusu yarışmada söylenen şarkılar da dahil olmak üzere kullandığı tüm şarkıları, dramatik yapının bir parçası olarak gören yönetmen, filmi Türk popüler müzik tarihinden seçtiği örneklerin yeni düzenlemeleriyle bezemiş. Bu arada müzik kullanımında olduğu gibi dekor ve kostüm tasarımında da hikayenin dramatik yapısını temel alan sıradışı bir estetik benimsenmiş. Müzikleri, abartılı hatta adeta gerçekdışı renk kullanımı, masalsı atmosferi ve doğaçlamaya dayanan iddialı oyunculuklarıyla eğlence hayatının karanlık tarafıyla dalga geçen, komik ama aynı zamanda çok romantik bir film diye tarif edebileceğimiz "Neredesin Firuze" bu ay gösterimde.
Zamanında tiyatroyla uğraşmış ve 600'ü aşkın reklam çekmiş deneyimli bir reklam filmi yönetmeninin ilk sinema filmi bu; ama yönetmen Ezel Akay sektörün yabancısı olmadığı gibi sinemaya da yeni merak sarmış değil. Eski bir sinema tutkunu olan yönetmeni, "Tabutta Rövaşata", "Güneşe Yolculuk" ve "Şellale" filmlerinin yapımcılığını üstlenen İFR'nin (İstisnai Filmler ve Reklamcılık) ortaklarından biri olarak hatırlayacaksınız belki. Yıllardır kendi sinema filmini çekebilmek için doğru projeyi aramış ve bu arada bir sürü de proje geliştirmiş ama anlaşılan o ki, hiçbiri günün birinde Özcan Deniz'den dinlediği bu yaşanmış hikaye kadar heyecanlandırmamış onu. "Neredesin Firuze" üzerine konuşmak üzere biraraya geldiğimiz yönetmen, ilk sinema filmini çekmeden önceki macerasını, sinemaya bakışını ve bu ay gösterime girecek filmini anlattı.

Kamerayla ne zaman tanıştınız ve ilk filminizi çekene kadar neler yaptınız?
Boğaziçi Üniversitesi'nde Makina Mühendisliği okurken Boğaziçi Üniversitesi Oyuncuları'nda tiyatro yapmaya başladım. İki sezon Dostlar Tiyatrosu'nda oynadım. Mezun olduktan sonra da tiyatro okumak için Amerika'ya gittim. Orada da buranın Dostlar Tiyatrosu ayarında bir tiyatroda oyunculuk yaptım. Sonra okulu bitirmeden geri döndüm ve sinemaya geçiş için iyi bir yol olduğunu düşünerek reklam sektörüne girdim. Bir iki sene içinde reklamcılıkla sinemanın hiç alakası olmadığını gördüm ama bu arada kamerayla tanışmam çalıştığım ilk reklam şirketinde oldu. Ajansın patronu kendi filmlerini kendi çekiyordu. Onun asistanlığını yaptım ve kamerayı da ilk kez orada gördüm. Sonra Barış Ulus, Mehmet Budak ve ben, üç arkadaş biraraya gelip bir yapım şirketi kurduk. İlk beş altı seneden sonra ortaklık yapısını değiştirdik, sinema ve televizyon için birçok adım attık. 15 yıl içinde 600'den fazla reklam filmi çektim. Bu arada üç tane de sinema filmi yaptık.

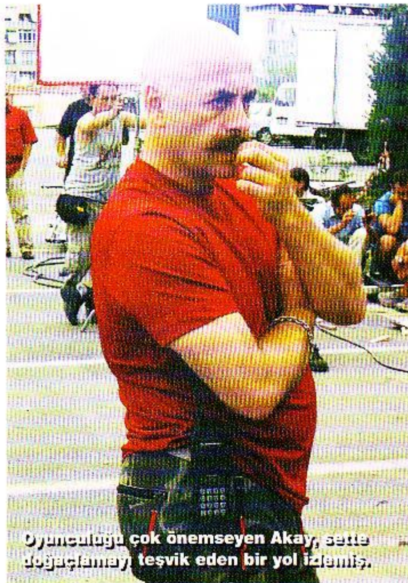
Özellikle "Tabutta Rövaşata" ve "Güneşe Yolculuk"a baktığımızda bir yapım şirketi olarak genellikle gişe kaygısıyla hareket etmediğinizi söyleyebilir miyiz?

Genç yıldız adayı Ferhat (Özcan Deniz) ve Firuze (Demet Akbağ)

"Neredesin Firuze"

Çarpıcı renkler, filmi gerçeklikten koparan masalsı atmosfere katkıda bulunan bir unsur olarak kullanılmış.

Gişe meselesiyle pek uğraşmayan filmler yaptık diyebiliriz ama 14 bin kişi seyretmiş olsa da "Tabutta Rövaşata" çok başarılı bir film olmuştu. Şu anda bile oraya buraya gönderiyoruz. Hala seyretmek isteyenler oluyor. Yani raf ömrü uzun ama gişesi yüksek olmayan filmlerdendi o. "Güneşe Yolculuk" ise yurtdışı fonlardan kaynak bulan bir film olduğu için bizim yatırımımız küçüktü ve kendi masraflarımızı çıkarttık. Fakat "Şellale" 600 bin dolara mal oldu ve 250 bin seyirci geldi. Bu konuda şunu söyleyebilirim; para kazansın diye değil ama en azından seyredilsin, diye film yapmak lazım. Sinema çok pahalı bir sanat ve sinemanın en önemli ahlaki problemi de buradan kaynaklanıyor zaten. Kimsenin seyretmeyeceği şeyler yapmak için bu kadar büyük bir emek ve kaynak kullanmaya gerek yok. Sanat başka formlarda da yapılabilir. Bir yönetmenin hayalini perdeye yansıtmak için o kadar çok para ve emek harcanıyor ki kimse seyretmesin diye film yapmak utanç olur. Sinemacılara hiçbir faydası olmayan bir sinemacıdır böyle düşünen. Ama seyirci tepkisini fazla ciddiye almak da çok tehlikeli bir şey çünkü biz seyircinin ne istediğini bilmeyiz aslında. Halkın ne istediğini kimse bilmez. Halk tamamen muğlak bir toplumsal yapıdır. Çok çeşitli ihtiyaçları vardır insanın ve sinema bu ihtiyaçların birkaç çeşidini karşılayabilecek bir sanattır. Gülmek, ağlamak, sevinmek, heyecanlanmak, politik bir mesaj almak, bir başka ülkenin insanlarının maceralarına tanık olmak gibi birçok sebeple film seyredilebileceği gibi birçok sebeple de sinema yapılabilir.

Oyunculuğu çok önemseyen Akay, sette doğaçlamayı teşvik eden bir yol izlemiş.

Siz daha çok hangi sebeplerle sinema yapmak istiyorsunuz?

Vallaha ben 25-26 yaşlarımdan itibaren oyunculuktan ve sinemadan başka bir şey yapmayacağımı düşündüm. Film çekerek ölürüm işte, atın ölümü sinemadan olsun...

Bu zamana kadar neden yapmadınız peki?

Benim gibi ilk filmini çok geç yapmış birçok insan var. Bir şirket kurmak, bir şirket kültürü oluşturmak, birbirinin deneyimlerinden beslenen, değişik yaratıcı faaliyetlere girebilecek bir cemiyet yaratmak -ki şirket yaratmak benim için biraz böyle bir şey oldu-, sonra ona kaynak yaratmak ve bundan hayatını kazanmak gibi şeyler biraz fazla vaktimizi aldı.

Yıllardır reklam filmleri çekiyorsunuz. Bu uzun deneyim ve bundan kaynaklanan alışkanlıklarınız ilk sinema filminize nasıl yansıdı sizce?

Çoğu yönetmen için reklam filmi çekmek gerçek bir okul oluyor. Sinema eğitiminizi reklam filmlerinde almış oluyorsunuz. Bence bu ağırlıklı olarak teknik bir eğitim oluyor. Sinemayla karşılaştığınızda bambaşka bir dünya ve gerçek bir hikaye anlatma problemi çıkıyor karşınıza. Teknik problemlerle değil çok daha entelektüel problemlerle mücadele etmeniz gerekiyor. Reklam filmi çekmek bir pazarlama faaliyeti, dolayısıyla düşünme biçiminizi değiştirmeniz gerekiyor; yap-takçılık bir anlamda. Oysa sinemada mümkün olduğu kadar kendi hikayenizi anlatmak zorundasınız ve o kopyalama stratejisini bir kenara bırakmak zorundasınız ama onlar kafanızda uçuşuyor, ister istemez sizi taciz ediyor. Artık tabii bir gelenek de oldu reklam filmi yönetmeni sinema filmi çektiği zaman "Ha reklam gibi olmuş" demek. Bence basit birtakım teknik uygulamalar nedeniyle böyle bir şey yakıştırılıyor. Oysa Amerikan filmlerinin büyük bir çoğunluğu, reklam filmi kalitesinde çekilir, o kadar emek harcanır, o kadar para harcanır, o kadar büyük yatırım yapılır, o kadar zengin bir tecrübe birikiminden faydalanır. Dolayısıyla bir kurgu tekniğini reklamdan alıp sinemaya koymak ya da bir kostüm ve dekora yaklaşımı oradan alıp sinemaya koymak sinemaya zarar vermez, tam tersine sinema sektörünün mutlaka o yöne gitmesi ve o tecrübeden faydalanması lazım. Esas mesele yönetmenin reklam filmi yönetmeni olmasından falan kaynaklanmı-

Firuze, kahramanlarımızın hayatına bir melek gibi giriyor.

Gazinocular kralı Tayyar (Bora Ayanoğlu), havuz sefasında.

yor. Hikaye anlatmayı hep birlikte yeni öğreniyoruz. Bence bütün sinemacıların temel problemi iyi hikaye anlatabilmek aslında.

Gelelim "Neredesin Firuze"ye. Daha önce başka projeler üzerinde çalıştığınızı biliyoruz. Neden bu projeyi tercih ettiniz?

Sonuçta biz bu 15 seneyi sadece reklam filmi çekerek değil her sene sinema filmi çekelim mi, diyerek geçirdik. Dolayısıyla bu süreçte bir sürü şey birikti. Çok çok sapıkça yazılmış hikayelerden tutun da daha klasik formlara oturabilecek hikayelere kadar birçok hikayeden oluşan bir liste oluştu elimde. Onların bir kısmının senaryoları da yazıldı. Yıllardır bunlar üzerinde uğraşıyorum. Bu arada bir gün Özcan geldi ve bir hikayem var, başımdan geçmiş bir olay, on senedir bununla yaşayıp duruyorum, beni çok etkiledi, benim etrafımdaki insanları da çok etkiledi, hep sinema olması gerekir diye düşündüm, dedi ve başından geçen bu olayı bize anlattı. O sırada Levent'le başka bir proje üzerinde düşünüyorduk ama bu hikaye garip derecede ilgimizi çekti. Bir de genellikle kendi projelerimi zorlaştırmakla çok vakit harcayan bir insan olarak bana kolay yapılabilir bir hikaye gibi göründü ama sonra öyle olmadığı ortaya çıktı tabii. Yalnızca senaryosunun yazılması ve benim içime siner hale gelmesi sekiz ay sürdü.

Başta zannedildiği gibi Özcan Deniz'in hayatını anlatan bir film olmadığını biliyoruz artık. Peki Özcan Deniz'in anlattığı hikaye ne kadarıyla yansıdı filme?

Özcan'ın anlattığı hikayeyle benim çektiğim film arasında gerçek bir benzerlik var. Bir benzerlik var ama Özcan da hikayeyi daha önce ondan duymuş insanlar da hep birlikte gördük ki bu başka bir şey. Bir kere sinema olduğu için başka bir şey. Gerçekle ilintili ama gerçeklikten koparılmış, sahici duran ama gerçekçi olmayan bir anlatım tarzı olduğu için daha çok bir masal oldu. Seçilen oyuncular, yönetmenin onları yerleştiriş şekli, onlarla yaptığı uygulamalar, dekor ve kostüm konusunda uygulanan stratejiler, filmi orijinal hikayeden başka bir yere götürdü ama aynı ruhu taşıdığını düşünüyorum hala. Zaten o ruh hoşuma gittiği için, beni ilgilendireceğini düşündüğüm için giriştim bu işe ama bir noktadan sonra gerçekle hiç ilgisi olmayan yeni bir dünya kurduk. İlk yazdığım hikayeyle şu anda vardığımız hikaye arasında çok önemli farklar var. Şöyle söyleyeyim, ben hikayeyi size anlatmış olsaydım gördüğünüz şey sizi çok şaşırtırdı. Evet ya, dediğinizi çekmişsiniz ama yine de çok şaşırdım derdiniz büyük ihtimalle.

Filmde kullanılan bütün takılar Çağla ve Eren Akay'ın özel tasarımı.

Nasıl bir hikaye anlatıyorsunuz?

Detaylarını biraz gizleyip seyirciyi sürprizlerinden alıkoymamak lazım ama Unkapanı piyasasında ünlü olmaya, pop yıldızı olmaya çalışan insanlar arasında geçen çok traji komik bir hayatın dokuz gününü anlatıyor diyebilirim. Aslında çok trajik ama artık o kadar trajik ki komik oluyor. Çok bol miktarda şarkı var filmin içinde, çünkü şarkılar filmin konusu neredeyse. Aynı zamanda anlatıcı metinleri de şarkılardan duyuyoruz. O şarkılar bir önceki ya da bir sonraki sahneyle ilgili bir şeyler de anlatıyorlar bize ama müzikal gibi değil. Dramaturjik birer öğe o şarkıların hepsi. Arada şarkı söyleyenler bile, bir şarkı yarışmasına katılan şarkıcılar gibi duruyorlar. Filmin başında başlayan bir şarkı yarışması var zaten.

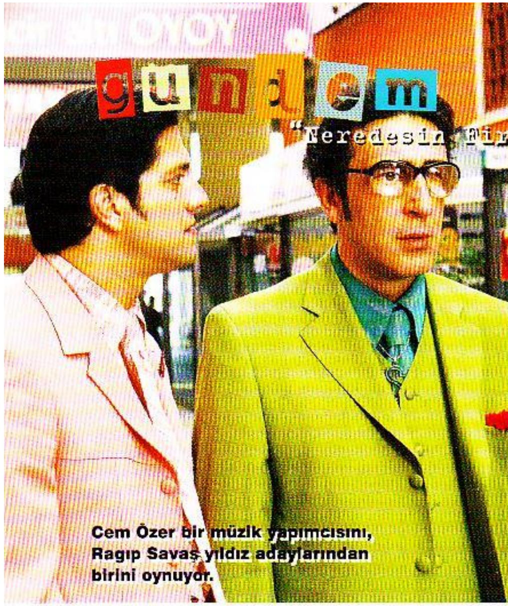
Bu yarışmanın bizim Popstar'la herhangi bir ilgisi yok herhalde ama denk düştüğü yerler olacak mı?

Biz başladığımızda böyle bir şey yoktu ama tabii ki denk düştüğü yerler olacaktır çünkü çok klasik bir hikaye bu, bütün dünya için klasik bir hikaye. Türkiye'de ve dünyada her an filmde yaşanan vakaların benzerleri yaşanıyor mutlaka.

Müzik piyasasının pek bilinmeyen iç yüzünü mü gösteriyorsunuz yoksa bildiğimiz şeylerle mi karşılaşacağız?

Bence bildiğimiz şeyler, fakat bunları birarada bir hikaye içinde görmedik. Birçok benzerleri yapıldı, "Muhsin Bey" gibi, "Abuzer Kadayıf" gibi ve tabii ki eski dönemde Yeşilçam'da çekilen şarkıcı türkücü filmleri gibi. Bu bir şarkıcı türkücü filmi aslında. Levent'le ben, Özcan'ın ve başkalarının anlattıklarından yola çıkarak gördük ki, konu aldığımız insanlar, kendilerini sinema filmlerine bakarak yaratmışlar. Onun için kendi filmimizi seyrettiğimizde bize abartılı gelen bazı oyunculuklar aslında hiç de abartılı değil. Bu insanların benzerlerini televizyonda falan gördüğünüzde anlıyorsunuz bunu. Üstelik sadece televizyonda değil kendi arkadaşları arasında da böyle davranıyorlar. Dolayısıyla filmdeki groteskl ik o dünyadaki groteskl ikten ibaret. Amerika'da da çok mühim bir toplumsal vakadır bu. İnsanlar filmlerdeki gibi konuşurlar, sinemacılar da o insanlara bakarak film yaparlar.

Türkiye'de de böyle müthiş bir sinema geleneği var aslında. Sinemayla seyirci ilişkisi çok doğrudan olmuş bir dönem. Bir bölgeden insanlar şu sanatçının filmini seyretmek istiyoruz demişler, sinemacılar çekmiş göndermiş, insanlar seyretmiş, yenilerini ısmarlamışlar. Benim annem babam ve benden on yaş küçük insanlara kadar bir sürü insan böyle bir kültürel yapının içinden gelmiş. Aslında anlattığımız tipler belki de o dönemin kültürel etkileriyle hayatlarını kurmuş insanlar. Biz bunu kurguyu oluşturan, sahneleri oluşturan temel fikir olarak kullandık. Bu insanların her biri, kendi kişiliğini Yeşilçam filmlerine bakarak yapmış gibi duruyor. Biz de filmin içine bildiğimiz birçok yerli ve yabancı filmden alınmış sahneler koyduk. Hiçbir sahne yok ki bir başka filmi hatırlatmasın. Ama bunu, filmi arayıp, işte bu sahneyi uygulayalım diye yapmadık, bilinçaltımızı kullanmaya çalıştık bir parça. Oyunculukta da aynı şey var. Gerçek bir oyunculuk sirki olduğunu düşünüyorum. ⇨

Cem Özer bir müzik yapımcısını, Ragıp Savaş yıldız adaylarından birini oynuyor.

Yapımcı Hayri (H. Bilginer), en fazla umut bağladığı yıldız adaylarından biri olan Ahmet'le (Ata Demirer).

"Öyle anlar geldi ki kameraya stop demeyi düşünmedim bile... Çekim boyunca hızla değişen ve benim için seyretmesi çok zevkli hale gelen bir oyunculuk sergilediler." E.A.

Fragmanın Bollywood filmlerini andıran bir havası yok mu?

Bir Bollywood filmini ya da bir Hint dansını andıran bir şeyler olabilir. Burada yapılan popüler müzikle Hindistan'da yapılan popüler müzik arasında garip benzerlikler var zaten ama Amerikan filmlerinden alıntılar da var filmde. "Pulp Fiction"daki birine benzer bir tavır göstermeye çalışan bir adam da var, kendini Robert de Niro zanneden bir adam da var. Adı konmuyor falan ama biz hep bir tanıdıklık hissiyle seyrediyoruz. O yüzden filmin hikayesi bizim çok iyi bildiğimiz bir hikaye ya da çok iyi bildiğimiz hikayelere dayanıyor. Sadece bunlar garip bir kombinasyonla biraraya getirilmiş durumdalar. Garip diyorum çünkü ben adını koyamam ama belki konur bir noktada. Dediğim gibi filmlere benzeyen bir film bu.

Türk filmlerinde görmeye alışık olmadığımız ölçüde stilistik bir yaklaşıma sahip bir filmle karşılaşacakmışız gibi görünüyor. Ne dersiniz?

Önceden bir stil arayışına girmem asla. Eğer bir stil çıkacaksa o dramaturjinin davet ettiği, mecbur kıldığı bir şey olmalıdır. Tiyatrodan geldiğim için belki de dramaturji bana göre bu işin temel entelektüel faaliyet alanıdır. Mesela bu filmde hikaye çok fazla masala benzediği için gerçeklikten uzaklaşalım, bunu bir masal haline getirmek lazım, dedik ve onun için masalsı bir atmosfer yaratmaya çalıştık, çünkü ancak masallaştırırsak seyredilmesi ilginç bir hikayeye dönüşecekti yoksa gerçeğin ta kendisi gibi anlattığımız zaman tadı olmayacaktı. Bu yüzden dekor ve kostümde kırmızıları kullanalım, fonda kırmızının önde yeşilin olduğu, figürasyonun tamamının gri giyindiği bir dünya kuralım dedik.

Bu renkleri seçerken bir düşündüğünüz var mıydı?

Yok, kırmızıyı çok severim mesela. Bir noktadan sonra her şeyin açıklanabilmesine imkan yok. Hatta bazı içgüdüleri düstur gibi kullanmak lazım. Yönetmenin, kendini çok rahat hissettiği, çok eğlenceli bulduğu bir atmosfer yaratması lazım ki yaratıcı süreç tıkır tıkır işlesin. Dolayısıyla bazı şeylerin de nedeni yok, herkes çorapsız gezsin diye bir şey de olabilir bu. Ben bunun, yani çalışma atmosferinin filme nihai bir etkide bulunacağına inanıyorum. O etki de genellikle yönetmenin ya da o filmi yapanların özgün katkısı olarak yansıyacak. Yalnızca fikirlerle ilgilenmek, yalnızca fikirlerin özgünlüğünü gözetmek bana cazip gelmiyor. Fikirlerin sağlamlığı cazip geliyor ama sadece fikirlerle yapılmış bir filmin çok özgün bir şey taşımayacağını düşünüyorum. Oysa sanat yaratıcısı bizim bilmediğimiz bazı karanlık noktalarla oynarsa, ne olursa olsun orada özel bir dil yakalanabilir diye düşünüyorum.

"Neredesin Firuze"nin setinde nasıl bir yaratıcı süreç işledi? Oyuncular ve teknik ekip bu sürece ne kadar katkıda bulundu?

Hazırlığı ve filmin çekiminden sonraki bölümü son derece stresli, son derece karanlık hislerle dolu, çok ağır çalışılan, çok yorucu bir süreç oldu. Mutluluk verici bir süreç olmadı yani, fakat sekiz haftalık çekim benim hayatımın en mutlu sekiz haftasıydı. Hissettiğim kadarıyla da birçok oyuncu için bu böyle oldu. Oyuncularla benim ve filmin ilişkisi açısından müthiş yaratıcı bir süreç yaşandı bence. Ben birçok reklam filmi çektim ve diyebilirim ki herhangi bir sette benzer bir yaratıcı duyguyu yaratmak hiç kolay değildir. Birtakım kombinasyonlar iyi çalıştı ki oyuncuların müthiş katkıları oldu. Oyunculardan yaratıcı bir katkı beklendiği hissi uyandığında ve bazı oyuncuların bu katkıyı sağlamaya başladıkları görüldüğü zaman bütün oyuncular bu büyüye kapılıyorlar zaten. Oyunculuk böyle bir şey.

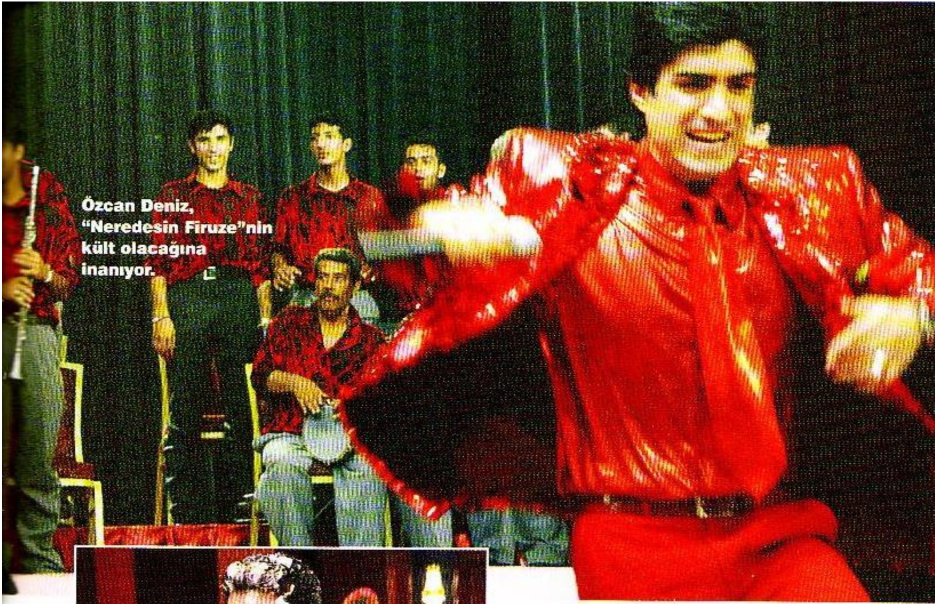

Güzel manken Melek, genç yıldız adayı Ferhat'ın platonik aşkı.

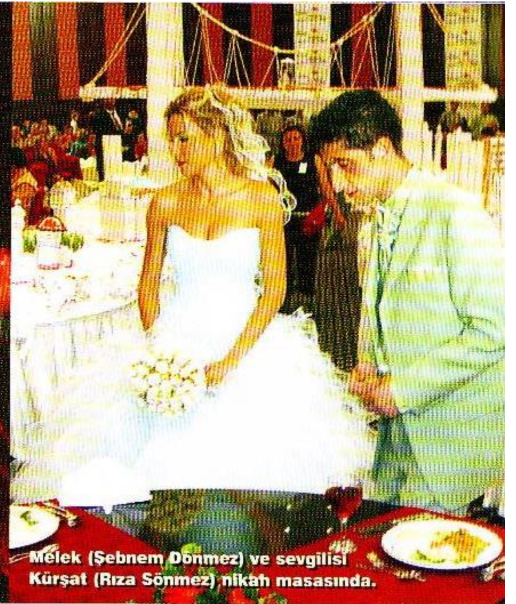
Peki bu durum sette kontrolü kaybetmekten korkmanıza neden olmadı mı?

Yoo, çünkü yönetmenin işi çerçeveyi iyi kurmak ve o çerçevenin dışına çıktıkları her anda bunu oyunculara hatırlatmaktır. Oyuncular bana bir çerçeve ver, kulun kurbanın olayım diye düşünen operatörler. Dolayısıyla burada iş yalnızca çerçeveyi iyi kurmaya ve kontrol etmeye bakıyor. Bir de senaryoyu yazmaya başladığınız andan filmi vizyona çıkardığınız zamana kadarki süreci yaratıcı bir süreç olarak görmeniz gerekiyor. O zaman kontrolü kaybediyorum duygusuna daha az kapılırsınız. Film senaryoda bitmiş gibi davranmak çok büyük bir hata olur. Bana göre film, senaryonun birinci yazımından şu noktaya kadar hala yazılıyor. (Röportaj sırasında montaj devam ediyordu) Sette yazdık, montajda yeniden yazdık. Montajda çalıştığım editör, Mustafa Preşeva Türkiye'de yaşayan en büyük entelektüellerden biridir. Bir kurgu entelektüelidir, sinemayı çok iyi bilir. Resimleri, oyunculukları, kadrajları görerek senaryoyu kurgu makinesinde yeniden yazmaya çalışan bir gelenekten geliyor. Bu sürece katılan herkesin görebileceği gibi senaryo orada yeniden yazılıyor. İskeleti bozulmuyor, yapı değişmiyor çok fazla ama bir daha yazılıyor. Mesela filmin çok daha komik ya da çok daha romantik olması elimizde orada. Hangisi daha çok yakışıyor bu hikayeye diye bir daha düşünüyoruz.

Fragmana bakınca bizi çok güldürecek bir filmmiş gibi görünüyor. Öyle mi?

Vallaha son seyrettiğimizde, çok komik ama aslında çok trajik, diye bir sonuç çıktı. Tepkiler böyle geliyor. Gerçekten romantik yanları da ağır basan bir film. Komedisi, kara komediyle sulu zırtlak komedi arasında gidip geliyor ama bu bizim yazdığımız bir sulu

Özcan Deniz, "Neredesin Firuze"nin kült olacağına inanıyor.

Melek (Şebnem Dönmez) ve sevgilisi Kürşat (Rıza Sönmez) nikah masasında.

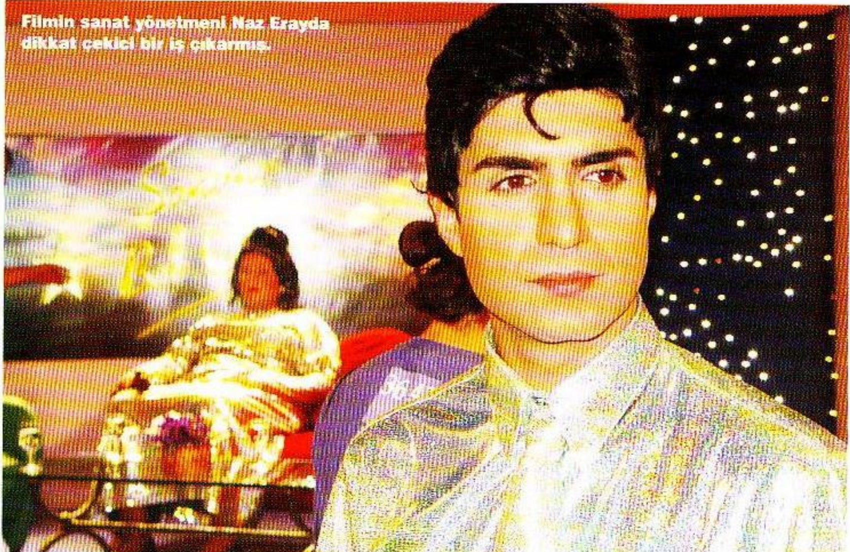

Pasta savaşı sahnesinde bol miktarda tıraş köpüğü ve krema kullanılmış.

zırtlaklık değil. Gerçek anekdotlar var içinde. Olay, hakikaten öyle olmuş yani. Ben oyuncuları emprovizasyona çok teşvik eden bir yönetmenim, dolayısıyla bazı sahneler oynanmış gibi durmuyor. Bir şeyler yaşanıyor, biz de seyrediyoruz hissini veriyor. Onun için sulu zırtlak bir komiklik bile olsa, ne aptalca bir espri, diye düşünmüyoruz. Zaten laf esprisinden çok durum komiği var işin içinde. Bence fazla dolu bir film, bir fazlalığı olduğunu düşünüyorum. İnşallah bu aynı zamanda bir zaaf olmaz film için ama sirk gibi, içinde birçok şey var, birçok hikaye, birçok kişi, birçok durum, birçok şarkı var. Soundtrack albümde 18 tane şarkı yer alacak. Filmin içinde 24 tane müzik var. Bunlardan 23 tanesi şarkı, bir tanesi enstrümantal bir ana tema, bir arabesk senfoni. 6 tane bu film için yapılmış beste var, onun dışındakilerde de dokunulmadan bırakılmış hiçbir şarkı yok. Bir tek Sezen Aksu'nun Firuze adlı şarkısından küçük bir bölüm radyodan duyuluyor.

Filmi "bir oyunculuk sirki" diye tanımlıyorsunuz. Nasıl bir oyunculuk çalışması yaptınız?
Kadroya baktığınızda muazzam sayıda tanıdık isim var. Dolayısıyla kadroyu kurarken şöhretleri biraraya toplama hırsıyla davranılmış gibi duruyor fakat ben ikinci bir bakışla şu görülecektir diye düşünüyorum; ben iyi oyuncular seçmek istedim. Yüzde sekseni ilk düşündüğüm oyunculardı ve başından itibaren bir oyunculuk sirki olarak düşünmüştük filmi. Oyuncularla çalışmayı, oyunculuk yapmayı, oyuncu yönetmeyi çok seviyorum. Hikayeyi oyunculuk yoluyla anlatmayı seviyorum. Evet, belki buna bir tarz diyebiliriz. Ben cemaat hikayeleriyle, tek kahramanlı değil çok kahramanlı hikayelerle ilgilendim uzun süre. Daha önce yapmayı düşündüğüm filmlerin hepsinde bir cemaat hikayesi vardı. Burada da esas olarak beş arkadaşı ve onların etrafındakileri anlatan bir hikaye var. Bu beş oyuncu, Ragıp Savaş, Cem Özer, Haluk Bilginer Ruhi Sarı, Özcan Deniz, hiç birlikte oynamamış oyunculardı. Hepsine en baştan bunun "ensemble" oyunculuk gerektiren bir iş olduğunu anlatmaya çalıştım. Oyuncular arasındaki ilişkiyi iyi kurmak çok önemli. Hem insani ilişkileri iyi olmalı, hem rekabet duygusundan zarar görmemeleri lazım. Bu, çok iyi bir oyunculuk gösterisidir, dediğim zaman bütün oyuncular, ben de yapmalıyım gibi, kendilerine ilişkin bir problem yaşıyorlar. Eğer bu aşılmazsa, birbirinden bağımsız davranan, biraraya geldiğinde oynamayan, birbirinin rolünü çalan oyuncular çıkar ortaya. Dolayısıyla hem o gerilimi yok etmek hem de aralarındaki paslaşmadan zevk almalarını sağlamak lazım. Öyle anlar geldi ki ben kameraya stop demeyi gerçekten düşünmedim bile. Bazen de kesinlikle durdurmayacağım bakalım daha ne kadar oynayacaklar, dedim. Onlar da ilk günlerden itibaren buna çok alıştılar ve başladılar yeni bir senaryo yazmaya. Bu çok faydalı oldu film için. Çekim boyunca büyük bir hızla değişen ve benim için seyretmesi çok zevkli hale gelen bir oyunculuk sergilediler hepsi.

Sonuç olarak "Neredesin Firuze" seyirciye ne vaat ediyor?
Bir kere bir sirk bu, bir oyunculuk sirki. Sözle anlatamayacağım başka şeyler de var filmde, ancak kategorilerle anlatabilirim. Bazen bir filmi bir başkasına anlatırken klişelere başvurmak zorunda kalırsınız, şu filme benziyor dersiniz, komik ya da romantik falan dersiniz ya, işte öyle. Ben de bu filme komik diyebilirim mesela. Çok çok komik sahneler var ama laf ebeliğine değil, insanın içine düştüğü durumlara dayanan bir komiklik. Sonra çok romantik anlar var. Çok süratli gelişen olaylar var, dokuz günde geçiyor. Bir de Türkiye'deki müzik üzerine yapılmış bir film diyebilirim. En az 44 tane müzikle ilişkili insan var filmde. Her parçanın bestecisini, söz yazarını, icracısını ve düzenlemecisini kattığınız zaman 45-50 sanatçıyı ilgilendiren bir iş, yani aslında Türk Pop Müziği'nin zamansal bir panoraması. Sonra, kendimizden utanmayalım diyen bir yanı var. Ortada utanılacak bir şey yok, çok sevinilecek bir şey de yok. Dolayısıyla müzik aracılığıyla kendimizi kendimize gösteren bir yanı var.

Sinema filmi çekmeye devam edeceksiniz herhalde. Sırada yeni bir proje var mı?
Şu anda elimizde iki tane proje var. Bir tanesi "Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü" diye iki tane komedyenin trajedisini anlatan bir film. Bildiğimiz Hacivat ve Karagöz'le çok az ilgisi olan bir dönem komedisi. Bir tanesi de "Türkler'in Tenasül Hayatı" diye bayağı politik ve cinsellikle, yani bu ülkede yaşayan insanların cinsel hayalleriyle ilgili romantik bir komedi. Bu yaz, bu ikisinden birini yapmayı planlıyoruz. ■

Filmin sanat yönetmeni Naz Erayda dikkat çekici bir iş çıkarmış.

gündem "Sağuk Dağ"

Herkes kendi yolunda

Ada (Nicole Kidman) ilk başlarda babasının tatlı, sevgili kızı, adeta bir süs bebeğidir.

Arka fonunda İç Savaş olan bir aşk hikayesi, ondokuzuncu yüzyıl giysilerinin ayrıntılarıyla yeniden yaratılması ya da Hollywood'un iki gözdesinin folk müziği eşliğinde dansetmesinden çok başka bir şey "Soğuk Dağ / Cold Mountain." Büyük oyuncular, görkemli tasarımlar ve epik bir hikaye gibi "Oscarlık" özellikleriyle kendini tanıtan film aslında şunu anlatıyor: hayatta herkesin bir amacı vardır ve insan, onu amacına ulaştıracak yolu sezgileriyle bulabilir. Charles Frazier'ın çoksatan romanından Anthony Minghella'nın uyarladığı hikaye, Güney'in savaşı kaybedeceğinin anlaşıldığı bir zamanda, 1864 yılında başlıyor. Zaten film cephede olup bitenden ziyade, savaş koşullarında cephe gerisinde yaşananlarla ilgileniyor. Ülkenin ikiye bölündüğü, sevenlerin birbirlerinden ayrıldığı, geleceğin belirsiz olduğu bu dönem birçok insan için ruhsal bir dönüşüm zamanı. İnsanlar böyle bir kaos ortamında

Son dönemin yükselen iki sarışın kadını Zellweger ve Kidman aynı filmde.

"İngiliz Hasta" ile Oscar dahil birçok ödülü toplayan Anthony Minghella şimdi de İç Savaş sırasında geçen bir hikayeyi anlatıyor. Jude Law, Nicole Kidman ve Renee Zellweger'ı biraraya getiren ve Oscarlar için yapılmış gibi görünen "COLD MOUNTAIN / SOĞUK DAĞ" ne bir savaş filmi, ne de bir aşk hikayesi; daha ziyade bir yolculuk filmi. Charles Frazier'ın çoksatan romanından uyarlanan film, Altın Küre'ye 8 dalda aday gösterildi.

BURCU AYKAR

hayatlarını sorgulamaya başlıyor ve kendileri için gerçekten neyin önemli olduğunu keşfediyorlar. Film atılan toplar, patlayan tüfeklerle değil de, savaşın halk üzerindeki ruhsal etkileriyle ilgileniyor. Babasının rahatsızlığı nedeniyle bir dağ kasabası olan Cold Mountain'a taşınan Ada (Nicole Kidman), dantelli elbiseleri ve süslü şapkalarıyla köy halkı için bir oyuncak bebek gibidir. Bir rahip olan babasıyla verdikleri davetlerde piyano çalarak ve kitap okuyarak vaktini geçirir. Kasaba yaşantısına çok yabancı olmasına karşın, değişen koşullar onu alışkanlıklarını değiştirmeye zorlar. Kuzey ve Güney arasında artan gerilim sonucunda babasının hisseleri değerlerini yitirmiş, parası tükenmiş, tüm kölelerini serbest bırakmak zorunda kalmışlardır. Bu arada kasabalı bir genç olan Inman (Jude Law) ile Ada arasında, farklı dünyalardan olmalarına rağmen, bir yakınlık doğar. Ancak onlar daha birbirlerini tanımaya fırsat bulamadan savaş çıkar ve Inman, Cold Mountain'dan ayrılır. Birkaç kere konuşmuş, yalnızca bir öpücük paylaşmış olsalar da, savaş yıllarında birbirleri için birer umut kaynağı olurlar. Savaşta ciddi bir şekilde yaralanan Inman hastaneden kaçar ve zor durumda olan Ada'ya geri dönmek için tehlikeli bir yolculuğa atılır. Ada ise yapayalnız kaldığı savaş yıllarında karşısına çıkan Ruby (Renee Zellweger) sayesinde ayakta kalmayı başarır.

Şaşırtabilecek bir film

"Cold Mountain" izleyiciyi şaşırtabilecek, beklendiği gibi çıkmayabilecek bir film. Çünkü ne Amerikan İç Savaşı'nı ele alıyor ne de romantik bir aşk hikayesini anlatıyor. Hatta, öykünün iki başkarakterini canlandıran Jude Law ve Nicole Kidman'ı yanyana pek fazla göremiyoruz bile. İki karakterin birlikte geçirdikleri kısa sürenin savaş sırasında nasıl değer kazandığını, insanların ölümle burun buruna geldiklerinde duygularını nasıl hızla yaşadıklarını görüyoruz esas olarak. Birbirlerinin fotoğraflarına bakarak güç toplasalar da aslında umut bağladıkları şeyler, hayal güçlerinin ürünü olan imgeler. "Soğuk Dağ"ın Amerikan İç Savaşı ile ilgili bir film olduğunu söylemek de güç. Zira, filmde dönemin politik ortamına dair hiçbir ipucu bulunmuyor neredeyse. Zenciler tamamen yok sayılmış, kölelik meselesi ağıza bile alınmıyor. Yani sanki dünyanın herhangi bir yerinde olabilecek bir iç savaş bu. Filmin ilgilendiği mesele "savaş hali"; belirli bir ülkenin, belirli bir tarihte yaşadığı sorunlar değil. Ada, Inman ve Ruby'nin yolları öyle bir şekilde kesişiyor ki, her şeyin anlamsızlaştığı savaş yıllarında bile hayatlarının ne kadar anlamlı olduğunu ve yaşamlarının her parçasının nasıl yerli yerine oturduğunu görüyor karakterler.

İç Savaş, filmde bütün karakterleri değişime uğratan toplumsal bir olay olarak ele alınmış.

Roman ve uyarlanma süreci

Kuzey Carolina'da doğan Charles Frazier'ın çocukluğu, büyük büyük dedesi ve amcasının gerçek yaşam öyküleri olan İç Savaş hikayelerini dinleyerek geçmiş. Büyük büyük amcası W.P. Inman, gerçekten de Virginia'daki bir hastaneden evine ulaşmak için 300 mil yürümüş olan bir asker. Frazier'ı etkileyen, savaşın istisnasız herkesi belirgin bir şekilde değiştirecek bir etkiye sebep olmasıymış. Bunun üzerine yazar, askerlerin cesaretlerini anlatan alışılmış bir savaş romanı değil de, sıradan insanların duyguları, acıları ve savaş yıllarındaki deneyimlerini anlatan bir roman yazmaya karar vermiş. "Soğuk Dağ" değişimin eşiğindeki Amerikan toplumunu duyarlı bir şekilde ele alırken, artık yitip gitmiş bir zamanı, toprakla yakınlığın yaşamı tanımladığı bir dönemi de nostaljiyle anıyor. Sinema dünyasına öncelikle bir yazar olarak giren Minghella'nın hala en sevdiği konulardan biri kitaplar. "Ondokuzuncu yüzyılda roman en parlak zamanlarını yaşıyordu. Romanın amacı okuyucuyu hikayesiyle eğlendirmek ve öykü yapısını kullanarak birtakım fikirleri ifade etmekti. Film de, iyi bir hikaye anlatıcısının ellerinde en başarılı halini alabiliyor bence. Charles Frazier'ın romanıyla ilgilenmemin sebebi etkilendiği, hatta model olarak benimsediği eserlerin çokluğu. 'Odysseia' hiç şüphesiz bunlardan biri. Inman'ın evine ulaşması gerekiyor ancak yolu tehlikeler ve engellerle dolu. Yolculuğu boyunca sadakati, cesareti, kibiri ve aşkı sınava tabi tutuluyor. Roman için İç Savaş ile ilgili birçok belgeden de yararlanılmış. Ayrıca, Cold Mountain diye bir yere gitmek için yapılan ruhsal bir yolculuğun anlatıldığı Budist bir Çin şiirini de anımsatıyor," diyor yönetmen. "İngiliz Hasta"dan sonra bir daha büyük bir edebiyat uyarlaması yapmayacağını söyleyen Minghella, Frazier'ın New York Times çoksatanlar listesinde tam 45 hafta kalan romanını okuduktan sonra fikrini değiştirmiş. ⇒

Zellweger'in canlandırdığı Ruby, filme renk getiren karakterlerden.

Geri dönüşlerle ilerleyen kurgusu, savaşın karanlığını yansıtan görüntü yönetimi ve kusursuz kostümleriyle etkileyici bir film "Soğuk Dağ"

Kidman son dönemlerde sık sık yaptığı gibi yine oyunculuğuyla dikkat çekiyor.

"Ben romanları sinemaya uyarlarken kendimi özgür bırakıyorum. Bir senaryo yazarı olarak kendime özgü bir yol seçiyorum. Kitabı analiz edip ona göre bir senaryo ortaya çıkarmaya çalışmıyorum. Çünkü kitaptaki her bölümün peşine takılıp, oradaki diyalogları kurgulamak gibi bir görevim olduğunu düşünmüyorum. Sanki ortada bir kitap yokmuş ve birisi bana bir öykü anlatmış gibi hayal ediyorum. Kısacası benim görevim, kitapta yazılanları ve okuduklarımın bende bıraktığı etkiyi hatırlamaya çalışmak ve romanın iyi yönlerini yüceltmek."

Minghella'nın ekibi

Minghella, Londra'da yaşamasına rağmen İngiltere'de kendini yabancı gibi hissettiğini söylüyor. Ne de olsa "Truly Madly Deeply"den bu yana kendi ülkesinde film çekmedi. İlk başta hep Fox, MGM ve Paramount gibi stüdyolarla yola çıksa da filmleri sonuçta Miramax'ın finanse ettiği yapımlar oldular. "Soğuk Dağ" ise 83 milyon dolarlık bütçesiyle Miramax'ın bugüne dek tek başına sırtladığı en pahalı film. İki kere BAFTA, bir defa da Oscar kazanmış olan Minghella ülkesinin sinema çevresine yabancılaşmış görünse de, yakın zamanda İngiliz Film Enstitüsü'nün (BFI) başına getirilmiş.

Kuzey Londra'da bir ofisi olan Minghella'nın ortağı "Out of Africa", "The Firm", "The Way We Were" gibi filmlerin yönetmeni Sydney Pollack. Senelerdir birlikte çalıştığı ekip ise endüstride birer efsane haline gelen isimlerden oluşuyor: görüntü yönetmeni John Seale, kostüm tasarımcısı Ann Roth ve kurguda Walter Murch. "İngiliz Hasta" ile Oscar kazanan Seale daha önce de "Tanık" ve "Yağmur Adam" ile Oscar'a aday gösterilmişti. Minghella ile çalıştığı bir diğer film olan "Yetenekli Bay Ripley" ile de BAFTA adaylığına layık görülmüştü. Endüstride en çok aranan isimlerden olan Roth ise "Yetenekli Bay Ripley"deki çalışmalarıyla Oscar adaylığını kazanmıştı. Minghella aynı oyuncularla çalışıldığında birlikte filmden filme bir gelişme kaydedilebileceğine inanıyor. Böylece kendi sinema dilini ve çalışma tarzını defalarca anlatmasına da gerek kalmadığını söylüyor. Jude Law ve Philip Seymour Hoffman bir kereden fazla çalıştığı ve iyi anlaştığı oyuncular. Yönetmen, "Soğuk Dağ"ın oyuncularını seçmek için de aylar harcamış. Her oyuncuyla tek tek, uzun uzun görüşmüş. Hangi oyuncunun uygun olacağını düşünmek, ne tür bir film yapmak istediğini kafasında netleştirmesine de katkıda bulunmuş. Özellikle Ada, Inman ve Ruby'yi seçerken, yüzlerinin birarada nasıl görüneceğini hayal etmeye çalışmış ve sonunda en iyi "üçlü"yü seçmiş. Nicole Kidman'ın canlandırdığı Ada karakteri film boyunca büyük bir değişime uğruyor. Tarım üzerine Latince terimler sayabilecek olsa da toprağın "t"sinden anlamayan bir süs bebeğiyken, bir çiftliği çekip çeviren ve kendi ayakları üzerinde durabilen bir kadına dönüşüyor. Kostüm tasarımcısı Ann Roth bu değişimi ve Ada'nın kötüleşen hayat koşullarını kıyafetleriyle yansıtabilmek için ilginç bir yol denemiş. Ada'nın en başta giyeceği dantelli, süslü elbiseleri dönem ayrıntılarına göre tasarladıktan sonra hepsini Kidman'a vermiş. Filmde

Donald Sutherland'i Ada'nın rahip babası rolünde seyredeceğiz.

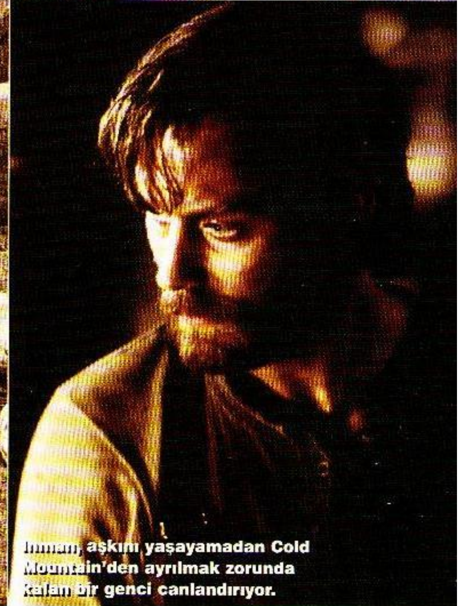
Başroldeki iki karakter Inman ve Ada, film boyunca çok az yan yana gelebiliyorlar.

İç Savaş sahnelerine filmde çok fazla yer verilmiyor.

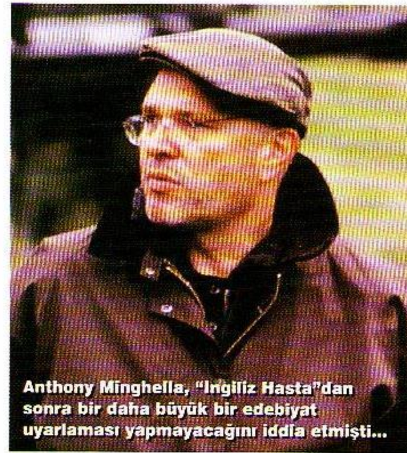
Savaşın korkunçluğu kısa bir çarpışma sahnesiyle gösteriliyor.

Inman, aşkını yaşayamadan Cold Mountain'den ayrılmak zorunda kalan bir genci canlandırıyor.

işler kötüleştikçe, yani Ada fakirleştikçe, Kidman'ın bu elbiseleri kullanarak her sahne için kendi kostümünü kendisinin yaratmasını istemiş. Zellweger'in canlandırdığı renkli Ruby karakteri, filmin tonunu değiştiren bir mizah kaynağı. Doğayla içiçe yaşayan, rüzgarı, toprağı, bitkileri, hayvanları çok iyi tanıyan bir köylü Ruby. Ada'nın tersine, hayatın tam içinde sanki. Ancak yaşadığı zorluklar ona güçlü olabilmek için duygularını saklamayı öğretmiş. Ada ile kurduğu dostluk, onun duygusal olarak açılmasını sağlıyor. Ruby'nin ruhsal yolculuğundan edindiği, insanlarla duygusal ilişkiler kurabilmek oluyor.

Jude Law ise savaşa can atarak gitse de gördüklerinden sonra cephede olmaya dayanamayan bir asker rolünde. Onunki hem fiziksel hem de ruhsal bir yolculuk. Yol boyunca çeşitli tehlikeler atlatıyor, insanlarla tanışıyor, savaşın cephe arkasındaki yüzüne tanık oluyor. Filmin ağır toplarının yanında küçük rollerde de önemli oyunculara rastlıyoruz. Mesela, Ada'nın rahip babası olarak Donald Sutherland'ı izliyoruz. Ünlü İngiliz oyuncu Eileen Atkins, ormanda yaşayan yalnız bir dul rolünde karşımıza çıkıyor. Natalie Portman'ı, kocası savaşta ölünce bebeğiyle yalnız kalan genç bir kadın rolünde görünce, onun büyüdüğüne tanık oluyoruz. Philip Seymour Hoffman ahlaksız bir adam olarak kısa bir süreliğine Inman'ın yolculuğunun parçası oluyor. Giovanni Ribisi de yine Inman'ın bir sınavdan geçmesine sebep olan ilginç bir ormancı rolünde. En son "New York Çeteleri"nde gördüğümüz İrlandalı oyuncu Brendan Gleeson, Ruby'nin sorumsuz ve neşeli babası kemancı Stobrod rolünde oldukça eğlendiriyor. "Life As A House"daki performansıyla aklımızda kalan genç oyuncu Jena Malone da yine Inman'ın ihtiyacı olan bir anda karşına çıkan kayıkçı kız rolünde. Küçük rollerde karşımıza çıkan bu sürprizler filme önemli katkıda bulunuyor.

Anthony Minghella, "İngiliz Hasta"dan sonra bir daha büyük bir edebiyat uyarlaması yapmayacağını iddia etmişti...

Cold Mountain'ı bulmak

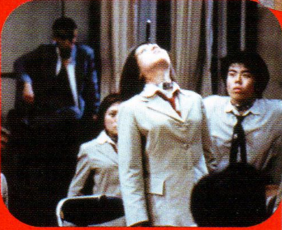
Romanda Cold Mountain kasabasının ruhu fazlaca hissedildiğinden, Minghella filmi çekecek doğru yeri bulabilmek için bir sene boyunca uğraşmış. "Bir yönetmen olarak ilgimi çeken yalnızca hikayenin ya da karakterlerin gerçekliklerini yakalayıp yansıtmak değil, karakterlerin dünyasını yansıtacak en doğru çevreyi bularak, bu gerçekliği pekiştirmek," diyerek bu kaygısını açıklıyor. Ondokuzuncu yüzyılın el değmemiş Carolina'sını, yani hem güzel hem korkutucu olan, sık ormanlık alanlar ve bataklıklardan oluşan bir yeri bulmak pek kolay olmamış. Hikayenin geçtiği esas yerler doğal dokularını çoktan kaybetmişler çünkü. Kanada'da yapılan aramalardan da sonuç alınamamış. Sonunda yapımcılardan Iain Smith, Romanya'ya tatile gittiğinde, film için doğru mekan tesadüfen karşısına çıkmış. Kuzey Carolina'nın doğal özelliklerini fazlasıyla andıran Potigrafu köyü, Bükreş'in dışında yer alıyor. Cold Mountain kasabasını bu el değmemiş dağ köyünde yeniden yaratmak için altı kere Oscar'a aday gösterilen Dante Ferretti devreye girmiş. Fellini'den Scorsese'ye birçok önemli yönetmenle çalışmış olan Ferretti filmdeki her binayı tasarlamış ve sıfırdan inşa ettirmiş. Filmde eski, yıkık evler gibi görünen tüm binalar aslında Ferretti'nin tasarladığı yepyeni binalar!

Oscar şansı

"Soğuk Dağ", En İyi Film, Yönetmen, Erkek Oyuncu, Kadın Oyuncu, Yardımcı Kadın Oyuncu, Senaryo, Şarkı ve Film Müziği dallarında Altın Küre'ye aday gösterildi. Dolayısıyla Oscar adaylıklarında da şansı yüksek görünüyor. Oscar tarihçesine sahip ekibi gözönünde bulundurulduğunda da, filmin birkaç adaylık alması muhtemel görünüyor. Geri dönüşlerle ilerleyen kurgusu, savaşın karanlığını yansıtan görüntü yönetimi ve kusursuz kostümleriyle etkileyici bir film "Soğuk Dağ." Kısa bir çarpışma sahnesiyle savaşın korkunçluğunu ifade edebiliyor. Bir toplumun dönüşmesi için belirli acı verici süreçlerden geçmesi gerektiği gibi, insanların da bireysel olarak benzer evrelerden geçmeleri gerektiğini anlatıyor ve herkes yürümesi gereken yolda ilerliyor. ■

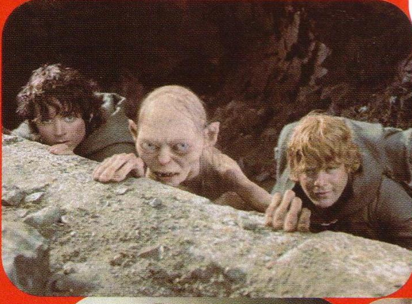
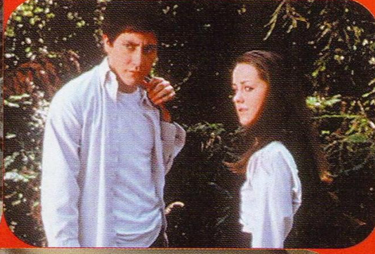
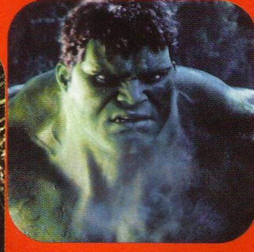

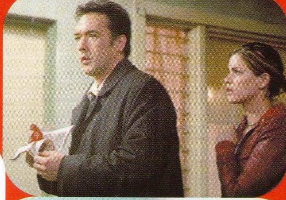

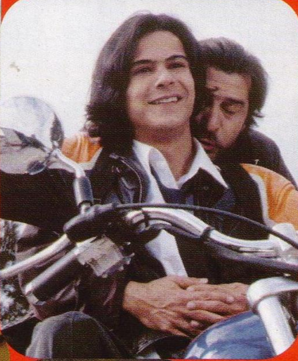

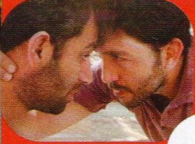

2003'ün

İyisiyle kötüsüyle bir yılı daha geride bıraktık. Her yıl olduğu gibi arkada bıraktığımız 365 günü sizler için gözden geçirdik ve üzerine en çok konuşulan filmleri, çıkış yapan isimleri, sinema yazarlarının gözdelerini biraraya topladık.

ENGİN ERTAN - BURÇİN S. YALÇIN

ardından...

Eleştirmenlerin en iyileri 84-85

Festivaller, ödüller 83

Türkiye'ye gelmeyen filmler 84

yılın 50 Filmi 2003

Geçtiğimiz yıl içerisinde sinema salonlarında 188 film izleyiciyle buluştu. Bu filmlerin 172 tanesi yabancı, 16 tanesi de yerli yapımlardı. Kimisi ülkemize biraz gecikmeli uğradı, kimisiyse tüm dünyayla aynı anda. Bazıları gişe hasılatıyla ses getirdi, bazılarıysa sinemasal niteliğiyle. İşte bize göre geçen yılın en çok öne çıkan 50 filmi. Aralarında iyi olanlar da var, kötü olanlar da. Geride bıraktığımız 365 günü onlar üzerinden hatırlamaya ne dersiniz?

1

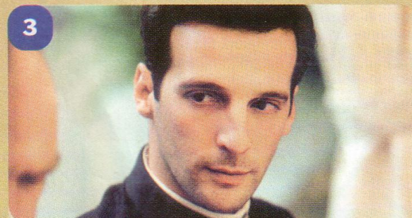
ABDÜLHAMIT DÜŞERKEN
Yön: Ziya Öztan. **Oyn:** Meltem Cumbul, Halil Ergün, Mehmet Kurtuluş.
Niçin görmeliydiniz: Osmanlı'nın adı hep geçen bir dönemine Ziya Öztan'ın getirdiği yorum hakkında fikir edinebilmek için. İttihat ve Terakki Cemiyeti içinde iktidar mücadelesi son hız sürerken beri tarafta koltuğunu ne pahasına olursa olsun korumaya çalışan Sultan Abdülhamit ve çıkan ayaklanmalarla bir o yana bir bu yana yalpalayan koskoca bir imparatorluk... Bir dönem filmi olarak üstüne düşeni fazlasıyla yerine getiren "Abdülhamit Düşerken" bu açıdan önce sanat yönetimi sayesinde ayakta kalabiliyor. Türkiye'nin kalburüstü oyuncuları da bu filmde biraradaydı.

2

AMAN TANRIM!
(Bruce Almighty)
Yön: Tom Shadyac. **Oyn:** Jim Carrey, Morgan Freeman, Jennifer Aniston.
Niçin görmeliydiniz: Tanrı-kul ilişkisinde açılan yepyeni pencereye bakabilmek için. Tanrı Morgan Freeman suretinde, kul da Jim Carrey kılığındaysa, hele bir de birincisi koltuğu geçici de olsa ikinciye devretmişse seyreyleyin gümbürtüyü. Carrey'nin her zamanki maymunlukları Freeman'ın ağırbaşlılığına tosladı; filmdeki komedi dinamiği de bundan doğdu. İlginç bir şekilde, seyircilerin en çok güldüğü yer olan spikerin şebekleşmesi sahnesinde Jim Carrey yoktu. Jennifer Aniston ise arada kaynadı.

3

AMEN
(Amen.)
Yön: Costa Gavras. **Oyn:** Ulrich Tukur, Mathieu Kassovitz, Ulrich Mühe.
Niçin görmeliydiniz: Vatikan'a getirilen sert eleştirinin yarattığı tartışmalardan uzak kalmamak için. Gavras'ın Papa'nın soykırıma karşı sessiz kalışını işlediği filmi gerçekten etkileyiciydi. Başroldeki Ulrich Tukur'un performansı da son derece başarılıydı. Bir de film İngilizce seslendirilmiş olmasaydı...

4

ASMALI KONAK - HAYAT
Yön: Abdullah Oğuz. **Oyn:** Özcan Deniz, Nurgül Yeşilçay, Selda Alkor.
Niçin görmeliydiniz: Bu sefer bir bahane uyduramayacağız, görmeyenler kendilerini şanslı saysınlar. Ancak yine de yılın en çok konuşulan, en çok tartışmaya neden olan filmlerinden birisiydi "Asmalı Konak - Hayat". Bir sosyal fenomene dönüşen televizyon dizisini takip eden bu sinema filmi tam 400 salonda gösterime girerek iddialı bir açılış yaptı. Ancak film o kadar kötüydü ki, hedeflenen rakamların yarısına bile ulaşılamadı (yine de yılın en çok izlenen filmi oldu). Dizinin fanatikleri bir yana, filmin oyuncuları bile ortaya çıkan "felaket"i sahiplenmekten kaçındılar.

5

BARBARLARIN İSTİLASI
(Les Invasions barbares)
Yön: Denys Arcand. **Oyn:** Rémy Girard, Stéphane Rousseau, Marie-Josée Croze.
Niçin görmeliydiniz: "Amerikan İmparatorluğunun Çöküşü"ndeki karakterlerin bugünkü hallerini görmek için. Arcand'ın görkemli bir geri dönüş gerçekleştirdiği film gösterildiği her yerde büyük bir ilgiyle karşılandı. Cannes Film Festivali'nde ödül kazanan senaryosu gerçekten çok iyiydi. Oyuncularının başarıları ve Arcand'ın yönetmenliğindeki samimiyet de etkileyiciydi.

6

BAŞKA GÜN ÖL

(Die Another Day)

Yön: Lee Tamahori. **Oyn:** Pierce Brosnan, Halle Berry, Toby Stephens.

Niçin görmeliydiniz: James Bond serisinin 40. yıldönümünü, hem de 20. filmle her zaman kutlayamayacağınız için. Brosnan İngilizlerin en meşhur özel ajanını canlandırmakta başarılı olduğunu çoktan kanıtladı. Berry ise Oscarlı bir Bond kızı olarak dikkat çekiciydi. Filmin Madonna tarafından seslendirilen şarkısı da bizleri fazlasıyla cezbetti. Diğer yandan film Güney Kore'de protesto gösterileriyle karşılandı.

7

BEBEKLER

(Dolls)

Yön: Takeshi Kitano. **Oyn:** Miho Kanno, Hidetoshi Nishijima, Tatsuya Mihashi.

Niçin görmeliydiniz: Kolay kolay daha estetik ve daha etkileyici bir aşk filmi bulamayacağınız için. Kitano'nun baştan sona görsel tasarım hissiyatı veren, üç farklı aşk hikayesini ele alan filmi kuşkusuz yılın en iyilerindendi. "En cool Japon"un bir filmine ülkemizde vizyonda denk gelmekse son derece sevindiriciydi.

8

BENİM CİCİ SILAHIM

(Bowling For Columbine)

Yön: Michael Moore. **Oyn:** Michael Moore, Charlton Heston.

Niçin görmeliydiniz: Devlerin devi, yıkılmaz armada Charlton Heston'ın o yaşında silah manyaklığı yüzünden cümle aleme rezil oluşunu mimlemek için. Michael Moore, Columbine Lisesi'nde patlak veren korkunç cinayetin izinden yola çıkarak ABD'de neden ateşli silahlar yüzünden her yıl 11 bin kişinin öldüğü sorusunun cevabını aradı, bulgularını bizimle paylaştı. Sebep medyanın körüklemesi miydi yoksa ABD'nin kanlı tarihi mi? Ve Moore elinde Oscar heykelciği bağırdı: "Utanın Bay Bush! Utanın!"

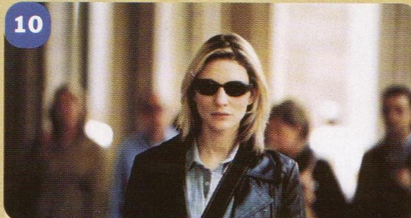
9

BUZ DEVRİ

(Ice Age)

Yön: Carlos Saldanha ve Chris Wedge.

Niçin görmeliydiniz: 20th Century Fox'un animasyon alanında Disney ve Dreamworks'e nasıl kafa tuttuğuna şahit olmak için. Sevimli karakterleriyle pek çok hayran kazanan bu animasyon, dinamizmi, düzeyli esprileri ve sinemasal göndermeleriyle yetişkin izleyicilerin de beğenisini topladı. Bizim sinemalarımıza uğrayışı biraz geç oldu ama gişede elde ettiği sonuç hiç fena değildi.

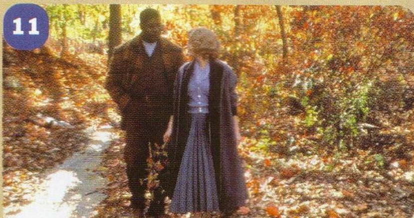
10

CENNET

(Heaven)

Yön: Tom Tykwer. **Oyn:** Cate Blanchett, Giovanni Ribisi, Remo Girone.

Niçin görmeliydiniz: Uzun süre akıldan çıkmayan, rüya gibi kapanış planı için. Tykwer, Kieslowski'nin ölmeden önce kaleme aldığı senaryoyu sadece başarıyla sinemaya aktarmakla kalmıyor, görsel açıdan ne kadar yetkin bir yönetmen olduğunu bir kez daha ispatlıyordu. Blanchett ve Ribisi ise kusursuz bir çifte hayat vermekteydiler. Onların canlandırdıkları Philippa ve Filippo karakterleri gibi, bu film ve yine Tykwer'in yönettiği "Prenses ve Sövalye" de adeta birbirlerinin ruh ikiziydiler.

11

CENNETTEN ÇOK UZAKTA

(Far From Heaven)

Yön: Todd Haynes. **Oyn:** Julianne Moore, Dennis Quaid, Dennis Haysbert.

Niçin görmeliydiniz: Dennis Quaid'i bir erkekle öpüşürken basmak için. Douglas Sirk'ün klasik melodramına tamamen kendi yorumunu katan bağımsız yönetmen Todd Haynes dolu dolu bir prodüksiyon tasarımı, 50'ler melodramlarının görsel atmosferini yeniden inşa eden görüntü yönetimi ve elbette kaliteli oyuncuları sayesinde insanı zaman zaman şaşkına uğratmayı başaran bir filmle salonlarımıza çıkageldi. "Cennetten Çok Uzakta" sözkonusu dönemin imkansız aşklarla dolu olduğunu söylüyordu.

12

CHARLIE'NİN MELEKLERİ: TAM GAZ

(Charlie's Angels: Full Throttle)

Yön: McG. **Oyn:** Cameron Diaz, Drew Barrymore, Lucy Liu.

Niçin görmeliydiniz: Diaz'ın müthiş komik performansı için. İlk filmi sevmeyenler "tam gaz" şekilde ikincisine de saldırdılar ve kalem kırmakta tereddüt etmediler. Ancak kendini hiç ama hiç ciddiye almayan bu eğlenceliğin tadını çıkartanlar da vardı. "Singin' in the Rain"den "Flashdance"e, "Terminatör"den "Korku Burnu"na uzanan göndermelerin, birbirinden eğlenceli şarkıların ve aşırı abartılmış aksiyon sahnelerinin etkisiyle salonlardan gayet memnun ayrılanlar da yine onlar oldular.

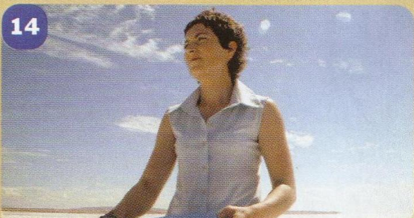

13

CHICAGO

Yön: Rob Marshall. **Oyn:** Catherine Zeta-Jones, Renee Zellweger, Richard Gere.

Niçin görmeliydiniz: Zeta-Jones ile Zellweger'ın insanın aklını başından alan performansları için. Son yıllarda sürat kazanan müzikal bu filmle Oscar vizyonunda kendisine yer bularak yılın en iyi filmi namıyla taçlandırıldı. Müzikallerin çalışkan isimlerinden Rob Marshall'ın yönettiği film, 1920'lerin Chicago'sunu fon aldığı suç öyküsünü ironik bir dille anlattı. Richard Gere ve Queen Latifah'ının da renk kattığı "Chicago"nun müzikal sahneleri gerçekten kaçıranın kafasını duvara vurması gerektiği bir haldeydi. Zaten Akademi Zeta-Jones'u görmezden gelemedi.

14

ÇAMUR

Yön: Derviş Zaim. **Oyn:** Mustafa Uğurlu, Yelda Reynaud, Taner Birsel.

Niçin görmeliydiniz: Türk sinemasının Kıbrıs'ı ele aldığı bu ilk ciddi öyküdeki simgeleri kurcalayabilmek için. Venedik Film Festivali'nde içeriğiyle takdir gören "Çamur"la Derviş Zaim oyunculuk ve görüntü yönetimi bakımından göze hoş gelen sonuçlara ulaştı; genç bir yönetmen olarak daha üçüncü filminde sinemasının genel rotası üzerine tüm ipuçlarını sayıp dökmüş oldu. Kıbrıs'a dair öyküsü filmdeki simgelerin altında kaybolurken kimileri onun hâlâ "Tabutta Rövaşata"nın arkasını getiremediğini iddia etti. Her şeye karşın film bir ilk olarak sinemamızdaki yerini aldı.

15

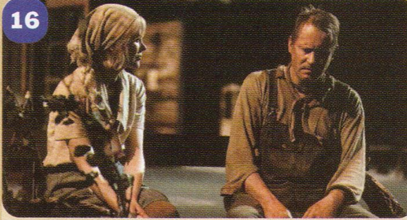
DAYANILMAZ ZULÜM

(Intolerable Cruelty)

Yön: Joel ve Ethan Coen. **Oyn:** George Clooney, Catherine Zeta-Jones, Geoffrey Rush.

Niçin görmeliydiniz: Coen kardeşler gerçekten de ilk firelerini verdiler mi, kendiniz karar verebilmeniz için. Bize kalırsa, filmografilerinin şu ana kadarki "en zayıf halka"sı olsa bile, yine de tipik ve keyifli bir Coen filmi söz konusuydu. Özellikle renkli yan karakterleri ve kimi esprileri uzun süre aklımızdan çıkmayacağa benziyor.

16

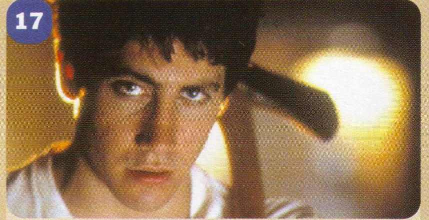

DOGVILLE

Yön: Lars von Trier. **Oyn:** Nicole Kidman, Paul Bettany.

Niçin görmeliydiniz: Bir Danimarkalının sinema sanatıyla inatlaşmasına şapşalca bakakalmak için. Dünyanın en usta oyuncularına küçücük bir dekorda pandomim yaptıran Lars von Trier, genel olarak insanlık hâli üzerine yaptığı bu tasvirle yine alkışları topladı. Üzeri tebeşirlerle donatılmış Dogville köyü, kuşkusuz yönetmenin seyircisine yaptığı en acımasız nanik oldu ve hem onun hem de kendisinin sınırlarını daraltmaktan ne denli keyif aldığını bir kez daha ortaya koydu. Hele bir de üç saatlik bir versiyonu vardı ki filmi sevmeyenlere bundan bahsettiğinizde yollarını değiştirmelerine sebep oluyordu.

17

DONNIE DARKO

Yön: Richard Kelly. **Oyn:** Jack Gyllenhaal, Mary McDonnell, Jena Malone.

Niçin görmeliydiniz: Son yılların en iyi ilk filmini ve en olgun genç yönetmenini ıskalamamak için. Ülkesi ABD'de ilk gösterime girdiğinde pek ilgi görmeyen ancak daha sonra DVD piyasasında keşfedilen film çabucak bir efsaneye dönüştü. Böylece bizim ülkemizde de vizyona girme imkanı buldu. Kelly'nin olağanüstü senaryosu ve birinci sınıf yönetmenliği, oyuncularının başarıları, sinemasal referansları ve '80'lerin hakim siyasi ideolojilerine yönelik eleştirel bakışıyla "Donnie Darko" çabucak bir modern klasiğe dönüştü. Başka türlü bir sonuç da düşünülemezdi zaten.

18

DÜNYANIN UZAK UCU

(Master & Commander: The Far Side of the World)

Yön: Peter Weir. **Oyn:** Russell Crowe, Paul Bettany, James D'Arcy.

Niçin görmeliydiniz: Denizcilik bilginizi ilerletmek için. Weir yeni filmiyle bizleri, hemen hiç fikir sahibi olmadığımız -açıkçası olmak için de can atmadığımız- bir dünyaya sokuyor ve hiç canımızı sıkmadan iki saati aşkın bir süreyle orada tutuyordu. Özenli yönetmenliği dışında teknik özellikleriyle de dikkat çeken filmde, Crowe ve Bettany'nin performansları da övgüye layıktılar.

19

GEÇMİŞİ OLMAYAN ADAM

(Mies vailla menneisyyttä)

Yön: Aki Kaurismäki. **Oyn:** Markku Peltola, Kati Outinen, Juhani Niemelä.

Niçin görmeliydiniz: Vizyonda kolay kolay bir Aki Kaurismäki filmi yakalayamayacağınız için. Finlandiya'nın en büyük yönetmeninin yeni harikası tüm dünyada büyük ilgi gördü. Gösterime girdiği her yerde bolca övgü ve ödül topladı. Yönetmene aşina olanlar bir yandan kahkahalara boğulurken, diğer yandan minimal sinemasının tadını da çıkardılar. Diğerleriyse yaşayan en büyük yönetmenlerden birisiyle tanışma imkanını yakalamış bulundular.

20

GİZEMLİ NEHİR

(Mystic River)

Yön: Clint Eastwood. **Oyn:** Sean Penn, Tim Robbins, Kevin Bacon.

Niçin görmeliydiniz: Westerne malolmuş bir aktörün yıllandıkça değerlenen yönetmenliğini alkışlayabilmek için. Her zamanki ahlaki mesele ve mesajlarını Dennis Lehane'in aynı adlı romanında bulan Eastwood, Boston'lı Brian Helgeland'a ısmarladığı senaryoyu ustaca ele aldı ve kamerasını alt-orta sınıf bir Amerikan mahallesinde yaşanan trajediye doğru kaydırdı. Önümüzdeki Oscar törenlerinde bazıları sahneye çıkması muhtemel oyuncu kadrosu yönetmenin direktiflerini harfiyen yerine getiriyordu.

21

GÜNAHKAR RAHİBELER

(The Magdalene Sisters)

Yön: Peter Mullan. **Oyn:** Geraldine McEwan, Anne-Marie Duff.

Niçin görmeliydiniz: Bir inancın muhafazakar bir toplumda nasıl üstü örtülü bir biçimde günahlar üzerine bina edildiğine yüreğiniz parçalanarak hayıflanmak için. Aktörlüğüyle her zaman alkışa layık işler çıkaran Peter Mullan genç kadınları ıslah etmek için kurulan çamaşırhanelerin nasıl kapkara kire boğulduğunu tasvir etmeye giriştiği filmiyle koyu Katolikler dahil herkese sert bir tokat yapıştırdı ve 2002'de Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan'a uzanarak Vatikan'ın lanetine uğradı.

22

HALKA

(The Ring)

Yön: Gore Verbinski. **Oyn:** Naomi Watts, Martin Henderson.

Niçin görmeliydiniz: Kısa sürede modern klasik haline gelen bir Japon korku filminin Hollywood hamuruyla nasıl bir korku filmine dönüşebileceğini tespit edebilmek için. Gore Verbinski ilk filmin öyküsel yapısına sadık kalarak, fakat kendi filmine taptaze bir görsel doku ekleyerek yürekleri hoplattı, ödleri koparttı. Bir kasetteki kısa filmi izleyen ve yedi gün sonra da Al-lah'ına kavuşan kurbanlar, dinlerken gerçekçi görünmeyebilir. Ama bir de izleseydiniz görürdünüz!

23

HAVUZ

(Swimming Pool)

Yön: François Ozon. **Oyn:** Charlotte Rampling, Ludivine Sagnier.

Niçin görmeliydiniz: İki aktris arasında vuku bulan usta-çırak ilişkisindeki şahane havaya girebilmek için. Ozon'un bizzat Rampling'i düşünerek çarçabuk yazdığı senaryo bir havuz dolusu suda koparılan fırtınaydı adeta. Polisiye romanlar yazan bir kadının ilham alabileceği şeyler konusunda ne kadar ileriye gidebileceğini anlatan "Havuz", "yaratmak" denen o karmaşık süreç üzerine kendi yorumunu getirdi. Film aynı zamanda Ozon'un İngilizce çektiği ilk film olma ünvanını da eline geçirdi.

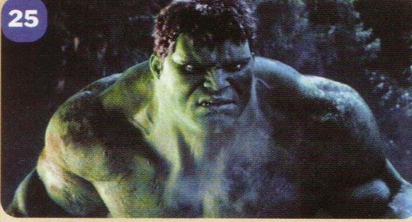

24

HAYALET GEMİ
(Ghost Ship)

Yön: Steve Beck. **Oyn:** Gabriel Byrne, Julianna Margulies, Ron Eldard.

Niçin görmeliydiniz: Yüksek bir ceset sayısına sahip, çarpıcı açılış sekansı için. 1952 yapımı, aynı isimdeki filmin bu yeniden çevrimi türün envai çeşit klişesini ısıtıp yeniden önümüze sunuyor ve pek de tatmin edici bir sonuca ulaşamıyordu. Orta karar bu korku filminin gişede yakaladığı başarıysa herkesi şaşırttı.

25

HULK

Yön: Ang Lee. **Oyn:** Eric Bana, Jennifer Connelly, Sam Elliott.

Niçin görmeliydiniz: Oscar'ı kazansa yeri olacak kurgu çalışması için. Ang Lee beklentilerin çok dışındaki bu büyük bütçe denemesiyle eleştirmenlerin takdirini topladı, izleyicileriyse şaşırttı. Tahmin edilenden çok daha az aksiyon içeren ve düpedüz bir Yunan tragedyasına benzeyen film son yılların en başarılı çizgi roman uyarlamalarından birisiydi.

26

İNŞAAT

Yön: Ömer Vargı. **Oyn:** Emre Kınay, Şevket Çoruh, Suna Pekuysal.

Niçin görmeliydiniz: Türk insanının her muska yazanın peşinde nasıl koşturup durduğuna kahkahalarla gülebilmek için. Filme adını veren inşaat üzerinden ince bir memleket tasvirine girişen Ömer Vargı, belli ki çok büyük şeyler söyleme niyetiyle yola çıkmamış, bunu görmezden geldiğinizde ise hiçbir yanı kolay kolay aksamayan bir "dar alan" yapıtı ortaya çıkarmıştı. İtalya'ya kapağı atma hayaliyle işlerine dört elle sarılmış bu iki inşaat amelesinden önce eline çabuk birer mezar kazıcı, ardından da akıl dağıtmakta pek mahir bir şeyh çıktı.

27

İTALYAN İŞİ
(The Italian Job)

Yön: F. Gary Gray. **Oyn:** Mark Wahlberg, Donald Sutherland, Charlize Theron.

Niçin görmeliydiniz: Trafik lambalarıyla oynayarak Los Angeles sokaklarında otomobillerin attığı gemici düğümüne heyecanlanabilmek için. 1969 tarihli öncülüne saygıda kusur etmeyen, hatta onun yarattığı efsane çemberini genişletme başarısı gösteren aynı adlı bu yeniden çevrim yılın gişe başarısı yakalayan filmlerinden biri oldu. Edward Norton'ın isteksizce içine düştüğü söylenen bu projede kötü adam rolüyle bile döktürdüğüne şahit olmak, sinemaseverin bu "italyan işi" vurgundan elde ettiği önemli bir kazançtı.

28

KARANLIK SULAR
(Honogurai Mizu No Soko Kara)

Yön: Hideo Nakata. **Oyn:**Hitomi Kuroki, Rio Kanno, Mirei Oguchi.

Niçin görmeliydiniz: Usta bir Japon yönetmenin korku öğelerini insanın donuna ettirecek şekilde düzenlemesine şapka çıkarmak için. Durağan bir sinemasal biçimi tüm filmin üslubu haline getiren yönetmen Nakata senaryosunun, oyuncularının ve özellikle insanda her köşebaşından bir tehlike fırlayacakmış hissi uyandıran harap binasının da yardımıyla insan vücudundaki tüyleri hazır ola geçirme başarısı gösteriyordu. Salonlarımız Japonya'nın sebep olduğu bu su baskınından memnun kaldı.

29

KARAYİP KORSANLARI: SİYAH İNCİ'NİN LANETİ
(Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl)

Yön: Gore Verbinski. **Oyn:** Johnny Depp, Geoffrey Rush, Orlando Bloom.

Niçin görmeliydiniz: Uzun zamandır karşımıza çıkan en iyi "pazar sineması" örneği olduğu için. Her şeyiyle birinci sınıf bir eğlencelik olan "Karayip Korsanları" dünyanın her yerinde izleyicileri büyüledi. Hiç düşmeyen temposu ve birinci sınıf özel efektleri bir yana, Depp'in müthiş performansı da kaçırılmayacak gibiydi.

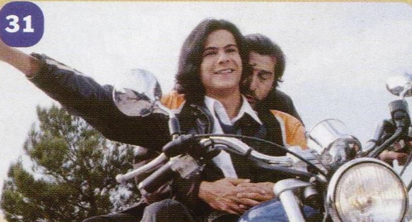

30

KARŞI PENCERE
(La Finestra di Fronte)

Yön: Ferzan Özpetek. **Oyn:** Giovanna Mezzogiorno, Massimo Girotti, Raoul Bova.

Niçin görmeliydiniz: Bir Türk yönetmenin İtalyan film endüstrisi dahilinde ne derece ilgi görebileceğine tanık olmak için. Önceki filmleri gibi yine geçmişe göbekten bağlı öyküsüyle Özpetek, bu kez II. Dünya Savaşı ile günümüzde yaşanan iki imkansız aşk öyküsünü aynı kadraja yerleştirdi ve "Cahil Periler"den sonra bir kez daha İtalya'yı fethetmeyi başardı. Yukarıdaki isimlerin yanında oyuncu kadrosundan Filippo Nigro ve Özpetek fetişi Serra Yılmaz'ı da anmadan geçmek haksızlık olur.

31

KARŞILAŞMA

Yön: Ömer Kavur. **Oyn:** Uğur Polat, Lale Mansur, Çetin Tekindor.

Niçin görmeliydiniz: Bu kadar çok ödülü neden kazandığını görmek için. Türk sinemasının yüz akı Ömer Kavur son filmleriyle giderek ön plana çıkardığı yalnız bireyin üzerine "Karşılaşma"da da gitti. Antalya'dan yedi ödülle dönen ve özellikle orada kazandığı Halk Jürisi Ödülü'ne şaşırdığım her fırsatta dile getiren Kavur ritmi dışında pek aksamayan senaryosu, göze çarpan oyuncu yönetimi, filmi destekleyen müzik çalışması, mekan kullanımı ve görüntü yönetimiyle taştamam bir polisiyenin kapılarını yıl sonuna doğru Türk sinemaseverinin önüne açtı.

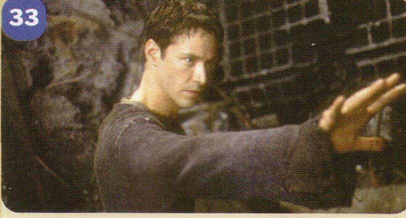

32

KİMLİK
(Identity)

Yön: James Mangold. **Oyn:** John Cusack, Ray Liotta, Amanda Peet.

Niçin görmeliydiniz: Pek beğenilen ve gerçekten de özgün olan sürpriz finali için. Bir Agatha Christie romanını andıran bu "katil kim?" öyküsü, son derece sık bir polisiyeydi. Kısa süresini dengeli şekilde kullanması ve alışıldık "bö!" efektlerine başvurmadan izleyiciyi gerebilmesi gerçekten takdire şayandı. Aslında en büyük kozu olan finaldeki sürprizi, dramatik yapının ilerleyişini biraz sekteye uğratmaktaydı ama nihayetinde son yılların en iyi gerilimlerinden birisiydi karşımızdaki.

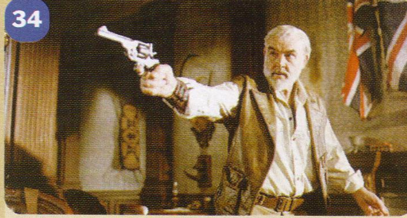
33

MATRIX RELOADED & MATRIX REVOLUTIONS

(The Matrix Reloaded & The Matrix Revolutions)

Yön: Andy ve Larry Wachowski. **Oyn:** Keanu Reeves, Laurence Fishburne, Carrie-Anne Moss.

Niçin görmeliydiniz: Üçlemeyi tamamlamak için. Yıl boyunca başka bir film hakkında bu kadar konuşuldu mu? Matrix aşağı, Matrix yukarı, Matrix ve Felsefe, Matrix ve cart, Matrix ve curt... Neredeyse sevdiğimiz filmden sıkılır hale gelecektik. Bazı aklı evvellerin yaptıkları yorumlar veya haber programlarına taşınan tartışmalarsa cabası. Neyse ki filmlerin her ikisi de son derece iyilerdi ve "reel dünya"da yaşadığımız tüm bu işkenceyi sinema salonunda unutturdular.

34

MUHTEŞEM KAHRAMANLAR

(The League of Extraordinary Gentlemen)

Yön: Stephen Norrington. **Oyn:** Sean Connery, Naseeruddin Shah, Peta Wilson.

Niçin görmeliydiniz: Biraraya gelmiş, böylesi roman kahramanlarından oluşan bir süper kahramanlar ekibinin maceraları kaçırılmayacağı için. İlk "Blade" filminin yönetmeni olarak hatırladığımız Norrington, bir kez daha bir çizgi roman uyarlamasıyla karşımıza çıkıyor ve başarılı oluyordu. Son derece eğlenceli olan ve izleyicisine yaratıcı tasarımlar sunan filmin ABD'de eleştirmenlerce hiç beğenilmemesinin nedenini doğrusu bizler çözemedik.

35

NEW YORK ÇETELERİ

(Gangs of New York)

Yön: Martin Scorsese. **Oyn:** Leonardo DiCaprio, Daniel Day-Lewis, Cameron Diaz.

Niçin görmeliydiniz: Özel efektlere başvurulmadan yapılmış, olağanüstü set tasarımları için. Scorsese'nin uzun zamandır beklenen epik filmi kuşkusuz kusursuz değildi. Ancak bu kusurları unutturacak derecede üstün bir yönetmenliğe ve göz alıcı bir görkeme sahipti. Day-Lewis'in Kasap Bill performansı çıkmamak üzere aklımıza kazınırken, Scorsese Oscar töreninden bir kez daha eli boş döndü.

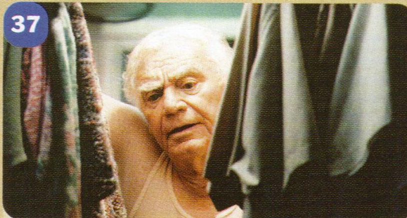

36

O ŞİMDİ ASKER

Yön: Mustafa Altıoklar. **Oyn:** Özcan Deniz, Mehmet Günsür, Ali Poyrazoğlu.

Niçin görmeliydiniz: Özcan Deniz'in apoletlerindeki üç yıldızın ne anlama geldiğini bilebilmek için. "Asansör"le zemin kata vuran Mustafa Altıoklar "O Şimdi Asker"le yeniden bütçesini ve çıtasını yükselterek gişeye ağırlık verdi. Aldığı sonuç olumluydu ve bu kez filmi o kadar acımasızca da eleştirilmedi. Bedelli askerliği merkez alan senaryosu, oyunculukları ve ilettiği mesajıyla hafif bir film olarak akıllarda yer eden bu yeni Mustafa Altıoklar yapıtı, her şeye karşın gösterime girdiği ay Türk medyasında kendisine hatırı sayılır bir yer kapmayı başardı.

37

11 EYLÜL

(11'09"01 - September 11)

Yön: Samira Makhmalbaf, Claude Lelouch, Yusuf Şahin, Danis Tanovic, vd.

Niçin görmeliydiniz: 11 Eylül olayları üzerine bir kez daha düşünmek için. 11 farklı ülkeden gelen 11 yönetmenin 11 Eylül olaylarını kendilerince yorumladıkları bu kolektif çalışma, geçen yılın en çok ses getiren filmlerinden birisiydi. Filmden yola çıkılarak pek çok yazı kaleme alındı, 11 Eylül olayları bir kez daha gözden geçirildi ve kimi paneller düzenlendi. Sean Penn ve Alejandro González Iñárritu'nun filmleri farklı şekillerde algılanırken, Ken Loach'un filmi genellikle toplamanın en iyisi olarak kabul gördü.

38

ÖLÜM OYUNU

(Batoru rowaiaru)

Yön: Kinji Fukasaku. **Oyn:** Takeshi Kitano, Tatsuya Fujiwara, Aki Maeda.

Niçin görmeliydiniz: Kitano'yu acımasız öğretmen rolünde izlemek çok eğlenceli olduğu için. 1-2 yıldır "gösterime girebildiği" hemen her ülkede olay yaratan, çoğu kişiye göre son yılların en sert filmi olarak gösterilen "Ölüm Oyunu" nihayet bizde de vizyon yüzü gördü. Açıkçası yabancı meslektaşlarımızın iddia ettiği veya en azından duyduğumuz onca şey sonrasında bizim beklediğimiz kadar sert değildi. Ancak hem eğlenceli, hem de düşündürücü olan bu distopya çoğu izleyiciyi rahatsız etmeyi fazlasıyla başardı.

39

PIYANIST

(The Pianist)

Yön: Roman Polanski. **Oyn.** Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay.

Niçin görmeliydiniz: Duygu sömürüsü yapmayan bir soykırım filmine kolay kolay rastlayamayacağınız için. Filmografisi başyapıtlarla dolu Polanski, bir kez daha ne kadar iyi bir yönetmen olduğunu kanıtlamaktaydı. Brody ise ölçülü oyunculuğu ile parlıyordu. Set tasarımları ve savaşta yıkılmış Varşova'nın yeniden yaratılışıysa kusursuzdu. Dolayısıyla film geçtiğimiz yılın en çok ödül kazananlarından birisi olmakta fazla zorlanmadı.

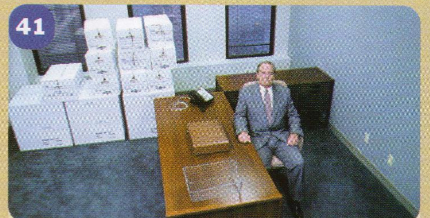
40

SAATLER

(The Hours)

Yön: Stephen Daldry. **Oyn:** Meryl Streep, Nicole Kidman, Julianne Moore.

Niçin görmeliydiniz: Nicole Kidman'ın şirazesinden çıkmış Virginia Woolf kompozisyonu için. Mrs. Dalloway'i yazan Woolf'un, 1950'lerde bu romanı okuyan bir ev kadınının ve günümüzde kaderi Mrs. Dalloway'inki gibi akan Clarissa'nın öykülerini paralel anlatan film, daha açılış planıyla birlikte kurgusunun ne ustaca olacağının işaretini zaten veriyordu. Fakat dakikalar aktıkça özenli prodüksiyon tasarımı ile oyuncularını da ön plana çıkaran film yönetmen Daldry'nin hanesine yazılan koskoca bir artı olarak iz bıraktı.

41

SCHMIDT HAKKINDA

(About Schmidt)

Yön: Alexander Payne. **Oyn:** Jack Nicholson, Kahty Bates, Hope Davis.

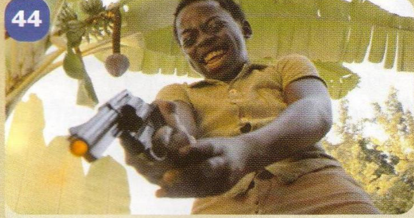
Niçin görmeliydiniz: Nicholson'ın eşsiz performansı için. Payne'in mesafeli komedi/dramı şaşırtıcı olmayacak şekilde çabucak bir Amerikan klasiğine dönüştü. Yönetmen için açık bir esin kaynağı olan Yasujiro Ozu'nun filmlerine yine bu yılki İstanbul Film Festivali'nin programında rastlamaksa kuşkusuz hoş bir sürpriz oldu.

8 MİL
(8 Mile)
Yön: Curtis Hanson. **Oyn:** Eminem, Kim Basinger, Mekhi Phifer.
Niçin görmeliydiniz: Eminem'den nasıl oyuncu olduğuna karar vermek için. Detroit varoşlarına taşınmış, yumrukların yerini "slam" şovlarının aldığı bu "Rocky" varyasyonu, Eminem'in gerçek hayat hikayesinden de izler taşımaktaydı. İnsanlar Eminem'i tartışmaktan bıkmadıkları için filmin de orada burada çok sözü edildi.

SIKIYSA YAKALA
(Catch Me If You Can)
Yön: Steven Spielberg. **Oyn:** Leonardo DiCaprio, Tom Hanks, Christopher Walken.
Niçin görmeliydiniz: John Williams'ın bestelediği müthiş tema müziği ve tasarım harikası açılış jeneriği için. Spielberg'in takıntılarından parçalanmış aile ve baba figürünün iyice öne çıktığı, bu dram/aksiyon son derece keyifli bir seyirlikti. Oyuncu kadrosunun başarısı kadar, '60'lı yılların yeniden yaratılışındaki başarı da gözden kaçacak gibi değildi.

TANRI KENT
(Cidade de Deus)
Yön: Fernando Meirelles ve Kátia Lund. **Oyn:** Alexandre Rodrigues, Leandro Firmino, Phellipe Haagensen.
Niçin görmeliydiniz: Video-klip estetiği ve belgesel sinemanın uyumlu beraberliğine şahit olmak için. İçerdiği şiddetle, özellikle de şiddet eylemleri uygulayan küçük çocukları göstermesiyle çokça tartışma yaratan film, geçen yıl hem izleyici hem de eleştirmenlerin favorileri arasında yer almaktaydı. Scorsese'nin "Sıkı Dostlar"ını anımsatan dramatik yapısı ve giriştiği biçim denemeleri bir yana, son derece gerçekçi bir filmdi karşımızdaki. Çoğu çocuk yastaki amatör oyuncuların başarıları da görmeye değerdi.

TERMİNATÖR 3: MAKİNELERİN YÜKSELİŞİ
(Terminator 3: Rise of the Machines)
Yön: Jonathan Mostow. **Oyn:** Arnold Schwarzenegger, Nick Stahl.
Niçin görmeliydiniz: Kristanna Loken'in bedenindeki Terminatrix'in Arnold'a sille tokat giriştiği sahnelerde göz kırpmamaya çalışmak için. Efsanenin üzerine kendi mütevazı kiremitini yerleştiren bu üçüncü film, en çok finalde Mahşer Günü'nü bağladığı noktayla hatırda kaldı. Arnold dışında yönetmenlik de dahil baştan ayağa yenilenen kadro işçilik bakımından iyi, öyküsel bağlamda ise geçer not alarak ilk iki filmin bıraktığı mirasa halel getirmedi.

TEZ
(Tesis)
Yön: Alejandro Amenabar. **Oyn:** Ana Torrent, Fele Martinez, Eduardo Noriega.
Niçin görmeliydiniz: Ustalık yolunda ilerleyen bir çaylağın ilk filminde türe hakimiyetini takdir edebilmek için. Eline bir snuff film geçen bir sinema öğrencisinin filmdeki cinayeti araştırmak üzere sınıfın en sapık görünüşlü öğrencisiyle işbirliğine gitmesini konu alan "Tez" gerçekten de adı gibi Amenabar'ın henüz öğrenciyken türe dair kaleme aldığı bir tez gibiydi. İspanyol yönetmenin 90'ların başlarında çektiği bu film ülkemizde her iyi korku filmi gibi seyirciden ilgi ve takdir gördü.

X-MEN 2
(X2)
Yön: Bryan Singer. **Oyn:** Hugh Jackman, Patrick Stewart, Ian McKellen.
Niçin görmeliydiniz: Serinin ilk filminden daha iyi olduğu için. Singer ikinci "X-Men" deneyiminde ilkine göre çok daha başarılıydı. Filmin eğlencesi, görsel efektleri, aksiyonu, oyuncu kadrosu, özetle her şeyi yerli yerindeydi. Seyircisinin zekasını ciddiye alması ve altmetni de filmi ayrıca cazip kılmaktaydı.

25. SAAT
(25th Hour)
Yön: Spike Lee. **Oyn:** Edward Norton, Philip Seymour Hoffman, Barry Pepper.
Niçin görmeliydiniz: Spike Lee'nin bir usta olarak karşımıza yepyeni bir başyapıt dikişini seyredebilmek için. Hapse girmek üzere olan bir adamın son 24 saatini anlatan "25. Saat" sözkonusu adamın geride bıraktığı hayat üzerine muhakeme yaptığı bir filmdi. Lee, kuleleri yıkılan New York halkı ile baş karakteri arasındaki paralellikleri öyle ustaca dokuyordu ve bunu öyle zengin bir stilize anlatımla destekliyordu ki film son tahlilde son yıllarda Hollywood'dan çıkmış en iyi dramlardan biri olarak parlıyordu.

28 GÜN SONRA
(28 Days Later)
Yön: Danny Boyle. **Oyn:** Cillian Murphy, Naomie Harris, Christopher Eccleston.
Niçin görmeliydiniz: Dijital videoyla yaratılmış post-apokaliptik atmosfere tanıklık etmek için. Danny Boyle daha önce üzerine çok film çekilmiş bir temaya el atıyor, ancak işin içine zombileri katarak özgün bir tat yakalıyordu. Artık sıkılmaya başladığımız dijital videoyu filminin içeriğine uygun, işlevsel bir şekilde kullanan ve daha önce görmediğimiz tarzda bir post-apokaliptik dünya atmosferi yakalayan İngiliz yönetmenin başarısı gerçekten takdire değerdi.

YÜZÜKLERİN EFENDİSİ: KRALIN DÖNÜŞÜ
(The Lord of the Rings: The Return of the King)
Yön: Peter Jackson. **Oyn:** Elijah Wood, Viggo Mortensen, Ian McKellen.
Niçin görmeliydiniz: Tıpkı "Matrix"te olduğu gibi, üçlemeyi tamamlamak için. Aslında "Kralın Dönüşü"nden sonra kesin olarak kanaat getirdik ki; bizler üç ayrı film değil, üç yıla bölünmüş olarak tek bir devasa film izledik. Jackson da, teknik ekip de, oyuncular da önceki iki filmdeki gibi çok başarılıydılar. Bu sefer olaylar sona doğru yaklaştığından duygular da daha artıyor ve film nefes nefese bir finale doğru uzanıyordu.

Vizörden bakan genç gözler

Geride bıraktığımız yıl keşfedilecek yönetmenler açısından zengin bir seçki sunuyordu.

Juan Carlos Fresnadillo

Geçtiğimiz yıl "Bahis"i (Intacto) izlemiş olanlar (film önce !F İstanbul 2. AFM Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali'nde seyirciyle buluştu, daha sonraysa gösterime girdi), 1967 doğumlu İspanyol yönetmen Juan Carlos Fresnadillo'nun adını bir kenara not etmekte tereddüt duymadılar. Daha önce 1996 yapımı kısa metraj filmi "Esposados" Oscar'a aday gösterilmiş olan genç yönetmen, ilk uzun metrajı ile çoğu kişiden övgü topladı.
Özgün bir hikayeye sahip olan (ki Fresnadillo senaryoyu da Andrés M. Koppel ile beraber kaleme almıştı) "Bahis" özellikle görsel yapısıyla dikkat çeken bir neo-noir'dı. Fresnadillo filminin geçtiği mekanları ve ışığı, el attığı türün yapısına uygun şekilde ustalıkla kullanıyor ve akılda kalacak bir atmosfer yaratıyordu. Çoğu genç kuşak yönetmen gibi, belli ki Fresnadillo da tesadüfler üzerine kurulu karmaşık hikaye kurgularından, ayrıca polisiye, kara-film, gerilim gibi stil üzerine yoğunlaşan türlerden hoşlanmaktaydı. Filmi senaryo açısından ufak arazlar içerse bile, görsel açıdan hiç falso vermiyordu. Dolayısıyla Fresnadillo takdire şayan bir ilk filmle çıkış yapmıştı.
Yönetmenin "Bahis" sonrasında yönettiği, "Psicotaxi" isimli üç dakikalık bir kısa metraj filmi de mevcut. Önümüzdeki günlerde ne gibi projelerle karşımıza çıkacağını bilmiyoruz ancak "Bahis"e bakarak Fresnadillo'ya yönelik beklentilerimizin yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Gabriele Muccino

İ967 Roma doğumlu Gabriele Muccino kariyerine Marco Risi ve Pupi Avati'nin asistanlığını yaparak başladı. 1998'e kadar daha ziyade televizyon deneyimi olan Muccino'nun sinema yönetmenliğine terfi edişi, Torino Film Festivali'nin yarışma bölümüne katılan "Ecco Fatto / That's It"le oldu. "Ecco Fatto" 20 yaşındaki genç bir adamın kendisinden yaşça büyük bir kızla yaşadığı aşk ve kıskançlığı yüzünden çıkmaza soktuğu bu ilişkisi üzerine bir filmdi. Bu film 1998'de Torino Film Festivali'nden eli boş dönse de Muccino'nun adının duyulmasını sağladı. Bir sonraki yıl, "Come te Nessuno Mai / But Forever in My Mind"la Muccino uluslararası arenaya açılmayı başardı. Yine öğrenciler ve aralarındaki ilişkileri anlatan bu film, yönetmene Uluslararası Brüksel Film Festivali, Buenos Aires Uluslararası Bağımsız Sinema Festivali, Uluslararası Castellinaria Genç Sinema Festivali ve Paris Film Festivali'nden ödüller kazandırdı.

Gabriele Muccino 1999'da reklam sektörüne giriş yaptı. Ülkesinin ve dünyanın önemli markaları olan Nescafe, Buitoni, Pagine Gialle gibi birçok markanın reklamlarını çekti. İtalya'da 2001'de vizyona giren "L'Ultimo Baccio / Son Öpücük"le yine çeşitli adaylıklar ve ödüller kazanarak İtalyan sinemasının yıldız yönetmenleri arasında gösterilmeye başladı. Hikaye artık yeniyetmelerden yetişkinlere doğru kaymaya başlamıştı. Bu kez perdede evlilik arifesindeki çiftlerin hikayeleri oynuyordu. Stefano Accorsi, Giovanna Mezzogiorno ve Stefania Sandrelli'nin başrolleri paylaştığı "Son Öpücük", hatırlayacaksınız bizim sinemalarımıza da bu yıl uğradı ve seyirciden ilgi gördü. Film İtalya'daki David di Donatello ödüllerinde de beş kez taçlandırıldı. En iyi yardımcı kadın oyuncu (Stefania Sandrelli), en iyi kurgu, en iyi yapımcı ve en iyi ses ödüllerinin yanısıra Muccino da en iyi yönetmen dalında ödül aldı. Tabii Sundance Film Festivali'ndeki seyirci ödülünü ve o yıl İtalya'da en çok izlenen ikinci film oluşunu da atlamazsak "Son Öpücük"ün seyirci nezdinde de rüştünü ispatladığını rahatlıkla göstermiş oluruz.
Yıl sonuna doğru bizde de gösterime giren şimdilik son filmi 2003 yapımı "Ricordati di Me / Beni Unutma" da Muccino'nun tüm filmleri gibi ilişkilere odaklanıyordu. Fakat yönetmen bu kez hikayesini doğrudan oturmuş ve yıllanmış bir aile üzerinden anlatıyor ve yine ilgi görüyordu. 5 milyon euro'ya malolan film İtalya hasılatında bu parayı ikiye katladı. Fabrizio Bentivoglio, Laura Morante, Nicoletta Romanoff, Monica Bellucci'nin oynadığı "Beni Unutma"nın özellikle İtalya'daki başarısı her filmiyle karakterlerinin aşk ilişkilerini deşen ve deşmeye de devam edecek gibi görünen Gabriele Muccino'nun yıldız yönetmen koltuğundaki yerini sağlamlaştırmaya yaradı.

Alexander Payne

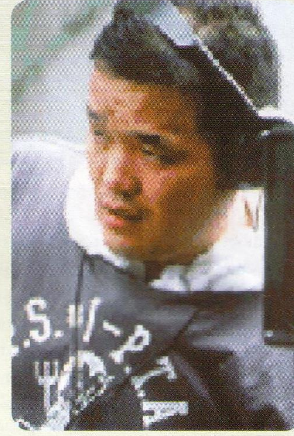
Birkaç yıl öncesinin büyük ilgi gören bağımsız filmi "Election" sayesinde kulağımıza çalınmıştı Payne'in ismi. Ancak film ülkemizde gösterime girmediği veya herhangi bir festivalin programına dahil edilmediği için duyduklarımızla yetinmek durumunda kaldık. Ancak geçtiğimiz yıl Payne "Schmidt Hakkında" ile aynı başarıyı tekrarladı ve bu sefer daha fazla sayıda izleyiciye ulaştı. Bu grubun içerisinde bu sefer biz Türk sinemaseverler de yer almaktaydık.

1961 Omaha, Nebraska doğumlu olan Payne, filmlerini de ısrarla bu eyalette geçiriyor. Küçük kasabalarda yaşayan, küçük insanların hayatlarından, Amerika'nın geneli hakkında son derece önemli tespitlerde bulunan kara komediler çıkartabiliyor. "Election"ın bir lisedeki öğrenci komitesi seçimini, anarşik bir politik komedi malzemesine dönüştürmesi veya "Schmidt Hakkında"nın sıradan bir Amerikalının kendisini oyalayan şeylerden (bir iş, bir eş ve bolca tüketim malzemesi) mahrum kaldığında içine düştüğü boşluktan, Amerika ve "Amerikalı olmak" üzerine söyledikleri gözden kaçacak gibi değil.
Payne'in yakın planlardan mümkün mertebe uzak durarak yakaladığı mesafeli anlatım da filmlerindeki taşlama ruhuna destek çıkıyor. Diğer yandan Payne'in, büyük ölçüde minimal sinemaya yakın duran görsel tercihleri (özellikle "Schmidt Hakkında"da hem tematik, hem de görsel olarak bir Ozu etkisi görmek mümkün), daha önce de bahsettiğimiz küçük Amerika'dan son derece etkileyici kadrajlar çıkartabiliyor.
Şu ana kadarki uzun metraj filmlerinin senaryolarını Jim Taylor ile beraber yazan (ikili "Election" ile Oscar'a aday gösterildi, "Schmidt Hakkında" ileyse Altın Küre kazandı) Payne, önümüzdeki iki yıl içerisinde iki yeni filmle izleyici karşısına çıkacak. Bunlardan ilki "Sideways", diğeriyse Bob Nelson'ın yazdığı senaryoyu filme aktaracağı "Nebraska". Açıkçası Payne'in ileride daha çok ses getireceğine ve başarılı filmlerle bizleri kendisine hayran bırakacağına eminiz.

Hideo Nakata

Son yıllarda korku türünden çıkıp gelen iki yönetmen sinemaseverlerin gözdeleri arasına girmişti; M. Night Shyamalan ve Alejandro Amenábar. Şimdi onların yanına, Uzakdoğu'dan gelen yeni bir ismi ekleyebiliriz; Hideo Nakata.
1961 yılında Okayama'da doğan Nakata başlangıçta gazeteci olmak sevdasındaymış. Yaşadığı küçük şehirden çıkıp, okumak için Tokyo Üniversitesi'ne başladığında sinema ile ciddi anlamda tanışmış. Sayısız film izleyip, pek çok sette çalıştıktan sonra gazetecilikten vazgeçmiş. Yönetmen asistanlığı, senaryo yazarlığı, derken Nakata 1996 yılında ilk uzun metraj filmi olan "Joyû-rei"yi yönetmiş. Ancak kendisine esas ün sağlayan film 1998 yılında yönettiği "Ringu" (Halka) olmuş. ABD ve Avrupa'da büyük ilgi gören bu filmin geçtiğimiz yıl içerisinde Amerikan yapımı yeniden çevriminin gösterime girmesi Nakata'yı bir kez daha gündeme getirdi ve bu sefer daha fazla izleyicinin bu yönetmenden haberdar olmasını sağladı. Aynı dönemde Nakata "Karanlık Sular"ı yönetmişti. Sinema dili olarak "Ringu"ya yakın bir noktada duran (Nakata'nın filmlerinde Batılı korku filmlerinden alışık olduğumuz zıplatma efektleriyle değil, atmosferi öne çıkartan sade ve durağan anlatımın etkisiyle korkuyoruz genellikle) ve benzer bir başarı yakalayan "Karanlık Sular" Nakata'nın ününe ün kattı. Bizler de geçtiğimiz yıl içerisinde bu filmi önce İstanbul Film Festivali'nde, daha sonraysa vizyonda izleme imkanı bulduk.

Nakata'nın en yakın tarihli filmi, bizim henüz göremediğimiz 2002 yapımı "Last Scene". Ancak yönetmenin 1999 tarihli filmi "Kaosu"nun 2004'te izleyici karşısına çıkacak ABD yapımı yenien çevrimi "Chaos" (yönetmen Jonathan Glazer, oyuncularsa Robert De Niro ve Benicio Del Toro) dikkatleri bir kez daha Nakata'nın üzerine çekecek gibi.

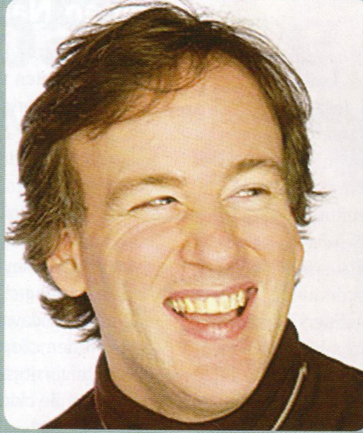
Robert Schwentke

Alman sinemasının son yıllardaki çıkışı tüm hızıyla devam etmekte. Bu çıkış dahilinde keşfettiğimiz yönetmenler dahilinde öne çıkan bir isimse Robert Schwentke. Geçtiğimiz yıl önce İstanbul Film Festivali'nde, daha sonraysa vizyonda izleyici karşısına çıkan "Dövme" gerçekten de ümit veren bir genç yönetmeni haberleyen, etkileyici bir polisiye/gerilimdi. Tübingen Üniversitesi'nde felsefe eğitimi görmüş olan Schwentke, daha sonra New York'a gitmiş. Columbia Üniversitesi ve Amerikan Film Enstitüsü'nde sinema okuduktan sonraysa ülkesi Almanya'ya geri dönmüş. Almanların yıllardır devam eden kült polisiye dizileri "Tatort" için senaryo yazan Schwentke bu çalışmalarıyla beğeni toplamış. 2002 yılındaysa sıra, bizim de onu keşfettiğimiz ilk uzun metraj filmi "Dövme"ye gelmiş. "Dövme" görsel anlatım konusunda son derece yetkin, ele aldığı türlere (kara film, polisiye, gerilim) gayet hakim, yetenekli bir yönetmenin elinden çıktığını daha ilk dakikalarında gösteren bir filmdi. Kimileri "Dövme"nin referanslar üzerine kurulu yapısını taklit olarak nitelendirse bile, Schwentke çoğunlukla takdir toplamayı becerdi. 2003'te ikinci uzun metraj filmi "Eierdiebe"yi tamamlayan genç yönetmen yakında Hollywood'a kapağı atabilir. Zira ismi Jet Li'nin başrolünde oynayacağı bir aksiyonun yönetmenliği için anılmakta.

Steven Shainberg

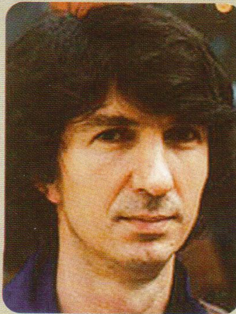
Geride bıraktığımız yılın üzerinde en çok konusulan filmlerinden birisi kuşkusuz "Sekreter"di. '90'ların baslarından bu yana sinema dünyasında yer alan, daha önce televizyon için çeşitli reklam filmleri yönetmiş olan Steven Shainberg de bu sıradısı film sayesinde takip edilecek yönetmenler listemize dahil oldu.
Yale Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı üzerine eğitim aldıktan sonra sinemaya geçen Shainberg'in "Sekreter" öncesinde yönettiği iki kısa metraj ("Angela & Viril" ve "Alice & Viril"), iki de uzun metraj ("The Prom" ve "Hit Me") filmi var. Pek ses getirmeyen, ancak izleyenlerin söylediklerine bakılırsa "Sekreter"e benzer şekilde karanlık ve alısılmadık bir yapıya sahip olan bu filmlerden en yakın tarihli olanı 1996 yapımı olan ve bir Jim Thompson romanından uyarlanan "Hit Me".
6 yıllık bir aradan sonra, Mary Gaitskill'in bir kısa öyküsünü Erin Cressida Wilson ile uyarlayan Shainberg nihayet şeytanın bacağını kırabildi. Romantik-komedi türünün çeşitli kliselerini sado-mazo bir ilişkiye taşıyan "Sekreter" büyük ilgi gördü ve pek çok ödül kazandı.

Shainberg'in yönetmen olarak sergilediği en büyük başarıysa film için gerekli atmosferi kurusuydu. Filmin baskarakteri Lee'nin (Maggie Gyllenhaal) gündelik hayatıyla, patronu Edward'ın (James Spader) ofisinde yasadıkları arasında kurulan kontrast, filmin derdine ciddi şekilde hizmet ediyordu. Ayrıca Edward'ın ofisi tasarım olarak büyük başarı taşıyor, Shainberg izleyicisini kolayca bambaska bir dünyaya sokabiliyordu.
"Sekreter"de David Lynch'in "Mavi Kadife"sini veya tüm bir Cronenberg filmografisini anımsatır şekilde gündelik ve sıradan olanın altında barındırdığı tekinsizliğin üzerine giden ve normal ile anormal olanın arasındaki sınırları belirsizlestiren Shainberg kuşkusuz son yılların en heyecan verici yönetmenlerinden birisi. Önümüzdeki yıllarda yeni arıza filmlerle karşımıza çıkmasını sabırsızlıkla bekliyoruz.

Yüksel Yavuz

Elazığ'ın Karakoçan ilçesinin Akarbası Köyü'nde doğan ve bugün 40 yaşında olan Yüksel Yavuz ilk eğitimini yaşadığı ilçedeki yatılı okulda aldı. Oradaki sekiz yıllık eğitimi takiben 16 yaşındayken 1980'in Ağustos'unda babasıyla birlikte Almanya'ya gitti. Oradaki ilk yılları sıkıntılı oldu. Değişik işlere girdi çıktı. Et ve sucuk firmalarında, fırınlarda çalıştı, bahçelerde elma topladı ve o sıralarda yaşadığı şehir olan Hamburg'da çesitli kültürel faaliyetlerde bulundu. Bunlar arasında fotoğrafçılık da vardı ki daha sonra bir fotoğraf sergisi de açma fırsatı buldu. 1986'dan 1989'a dek yine Hamburg'da ekonomi ve politika eğitimi aldı. Daha sonra 1992'de güzel sanatlara girip görsel iletişim okumaya basladı. Oradaki ilk çalışmalarından birisi de işçi olan babası üzerine bir belgesel yapmak oldu. Nitekim belgesele yatkınlığı Yüksel Yavuz'un sinemasındaki gerçekçi tavra ilerleyen yıllarda da sonuna kadar yansıdı. Bu belgesel çalışmalarıyla Münih Uluslararası Belgesel Film Festivali'nde ödül de kazandı. Yavuz 1998'de ilk uzun metraj sinema filmi "Nisan Çocukları"nı çekti. Bu filmiyle Kürt asıllı bir yönetmen olarak kayda değer bir izleyici kitlesine ulaştı. Film Almanya'da yaşayan Kürt bir ailenin kendi gelenekleri ile Almanya'daki modern yaşam arasında sıkışıp kalmasının portresiydi. Bu film ertesi yıl Almanya'da Max Ophüls Festivali'nde halk ödülü kazandı. Yönetmen 2000'de "Beyaz Mantolu Adam" adında bir kısa film çekti ve 2003'te de ikinci uzun metrajı, geçtiğimiz aylarda gösterime giren "Kleine Freiheit / Küçük Özgürlük"ü tamamladı. Geçtiğimiz yıl Cannes Film Festivali'nde Yönetmenler Haftası kapsamında gösterilen "Küçük Özgürlük" orada gözden kaçmayacak bir ilgi gördü. Film en son *Ankara Film Festivali*'nden de en iyi film ödülü alarak Yüksel Yavuz'un yeteneğini kanıtladı. Almanya'daki kaçak yaşamında giderek köseye sıkışan Kürt bir yeniyetmenin hikayesini anlatan "Küçük Özgürlük" yönetmenin gerçekçi yaklaşımını sonuna dek yansıtan, başarılı bir film olarak Yavuz'un ileride çıkaracağı işler açısından umut verdi.

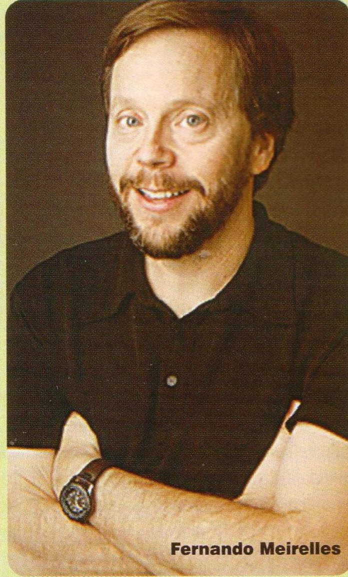
Mark Romanek

David Bowie'nin "Jump They Say"i, Nine Inch Nails'in "Closer"ı, Madonna'nın "Bedtime Story"si, Lenny Kravitz'in "Are You Gonna Go My Way"i... Bu saydıklarımız video klip dünyasına ilgi duyan çoğu kişinin favorileri arasında ilk sıralarda geliyor olmalılar. Mevzubahis videoların yönetmeniyse 1959 doğumlu olan Mark Romanek.
Açıkçası Romanek'in ilk uzun metraj filmiyle izleyici karşısına çıkacağını duymak bizleri çok heyecanlandırmıştı. O da kendisine yönelik beklentileri bosa çıkarmadı, "Baskı" (One Hour Photo) görsel açıdan son derece yaratıcı, özgün bir gerilim filmiydi. Hem yönetmenliği, hem de film için yazdığı senaryoyla çeşitli ödüllere aday gösterilen veya kazanan Romanek, geçtiğimiz yıl içerisinde dikkat çeken iki video klip daha yönetti; Red Hot Chili Peppers'ın "Don't Stop"ı ve Johnny Cash'in "Hurt"ü...
Mark Romanek şu sıralarda 2005'te gösterime girmesi planlanan "A Cold Case"in pre-prodüksiyon çalışmalarıyla uğraşıyor. Başrolünde Tom Hanks'in yer aldığı bu dramda yönetmen, Eric Roth'un Philip Gourevitch'in romanından uyarladığı senaryoyu sinemaya aktaracak. Görünen o ki Mark Romanek dikkat çeken bir genç yönetmen olarak önümüzdeki yıllarda da gündemimizde kendisine yer bulacak.

Fernando Meirelles - Kátia Lund

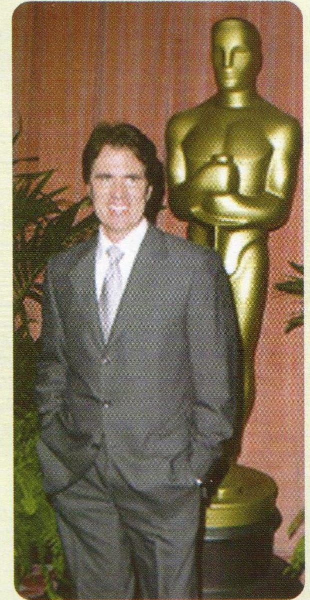
Brezilyalı yönetmen Fernando Meirelles bu yıl dünyanın en çok konuşulan filmlerinden birine Kátia Lund'la birlikte imza attı. Geçtiğimiz yılın en sevilen ve en çok takdir edilen filmlerinden "Cidade de Deus / Tanrı Kent" ikisinin de önünü açtı. Meirelles Brezilya'daki reklam sektöründe faaliyet gösteren bir yönetmen. Brezilya'daki reklam endüstrisi dünyanın en çetrefilli çalışma piyasalarından biri olarak kabul ediliyor ve Meirelles de çektiği reklam filmlerinin kendisini sinema filmlerine hazırladığını söylüyor. Ona göre reklam sektöründe edindiği teknik kaynaklar onu televizyon yönetmenliğine değil de sinema yönetmenliğine yakınlaştırıyor. Söyleşilerinde reklamın ona mesajını nasıl ileteceğini öğrettiğinden sözediyor. 1998'de Fabrizia Pinto'yla birlikte "Menino Maluquinho 2: A Aventura" adlı aile filmini çeken Meirelles 2001'de de bu kez Nando Olival'la beraber "Domésticas" adındaki komedi / dram türündeki filmi çekti. "Menino Maluquinho 2: A Aventura"yla Cartagena Film Festivali'nde "çocuklar için en iyi film" ödülünü kazanan yönetmen "Domésticas"la da Toulouse Latin Amerika Film Festivali'nde büyük ödülü aldı. 2002'de çektiği "Tanrı Kent" ülkemiz de dahil olmak üzere birçok ülkede gösterime girdi ve çok büyük bir uluslararası başarı kazandı. Filmin diğer yönetmeni Kátia Lund tamamen kentin yerel halkına mensup çocuklardan oluşan oyunculuklara odaklanırken Meirelles, sanat yönetimiyle ilgilenen, mekanları seçen, görüntü yönetmeniyle diyalog kuran ve kurguya giren kişi oldu. Belgeselden gelen Lund ise Rio'nun uyuşturucu satıcılarını anlatan bir belgeseli daha yeni bitirmişti ki Meirelles'in yaptığı teklifi reddetmedi ve "Tanrı Kent"teki aktörlerle ilgilenmeyi kabul etti. "Tanrı Kent" gösterildiği her yerde büyük ilgi gördü. İngiliz sinema dergileri onu geçtiğimiz yılın en iyi filmi olarak göstermekten geri durmadılar. Zaten film buraya gelene kadar Uruguay'dan Toronto'ya, Marakeş'ten Havana'ya sayısız festivalden ödülle döndü. Ülkesi Brezilya'da ise filmi 3.4 milyon kişi seyretti ve o yıl "Yıldız Savaşları: Bölüm II - Klonların Saldırısı" ve "Azınlık Raporu" gibi pahalı Hollywood filmlerinin Brezilya gişelerinde tozunu attırdı. Filmin Brezilya'daki etkisi o kadar etkili oldu ki ülkedeki başkanlık seçimlerinde adaylar konuşmalarında filme gönderme yapmadan ve sokak çetelerine karşı alınacak önlemleri kampanyalarına iliştirmeden edemediler. '60'ların ortalarından '80'lerin başlarına dek Rio sokaklarında hüküm süren çatışmaları resmeden "Tanrı Kent", özellikle Meirelles'in yetkin görselliğinin de etkisiyle yönetmene Hollywood teklifleri yağmasına neden oldu. Zaten filmin akabinde yönetmene Latin Amerika'nın Martin Scorsese'si muamelesi yapılmaya bile başlandı.

Fernando Meirelles

Kátia Lund ise sinema sektöründeki ilk yıllarında ikinci birim yönetmenliği ve yönetmen yardımcılığı gibi pozisyonlarda faaliyet gösterdi. Yönetmen yardımcısı olarak çalıştığı filmlerin en önemlisi 1998 tarihli en iyi yabancı film Oscar adayı "Central do Brasil / Merkez İstasyonu"ydu. Lund'un ayrıca uluslararası alanda başarı kazanmış kısa filmleri ve orta metraj belgeselleri de mevcut.

Rob Marshall

Geçtiğimiz yıl en iyi film Oscar'ını kazanan "Chicago"nun yönetmeni 1960 doğumlu ve aslında sinemaya son birkaç yıldır ısınan bir isim. İlk sinema filminin hem gişede hem de eleştirmen nezdinde kazandığı başarı onu bir anda zirvedeki Hollywood yönetmenleri arasına karıştırıverdi. Bu şans tiyatrodan sinemaya transfer yönetmenlerden sadece bir tanesine daha böylesine verimli bir şekilde gülmüştü: Sam Mendes'e...
Rob Marshall, Carnegie-Mellon Üniversitesi'nden mezun olduktan kısa bir süre sonra dans koreograflığı yapmaya başladı. Kariyerinin ilk yıllarında "The Kiss of the Spider Woman"ın ek koreografisini yaptığı tiyatro projesinde yönetmen Hal Prince, koreograf Vincent Patterson ve projenin yıldızı Chita Rivera'yla çalıştı. 1993'te "She Loves Me" adındaki Tony ödüllü Broadway prodüksiyonunun koreografisini yaptı, ki bu ona Londra'da bir Olivier adaylığı getirdi. 1994'te Victor Garber ve Bebe Neuwirth'in başrolde oynadığı "Damn Yankees" oyununun Broadway'deki başarısı geldi ve onu takiben Rob Marshall'ın da yıldızı parlamaya başladı. 1995'te Julie Andrews'un oynadığı "Victor/Victoria"nın sahne prodüksiyonunda, başrolünü Nathan Lane'in oynadığı "A Funny Thing Happened On the Way to the Forum"un koreografisinde ve Steven Sondheim'ın off-Broadway çalışması "Roundabout"ın sahnelenişinde rol aldı. Tiyatrodaki bu gelişmeler sayesinde Rob Marshall, kendisini bir anda televizyon kanallarının müzikal prodüksiyonlarının içinde buldu. Başrolünü Angela Lansbury'nin üstlendiği CBS'in televizyon filmi "Mrs. Santa Klaus"un (1996); Brandy Norwood, Whitney Houston, Whoopi Goldberg ve Jason Alexander'ın oynadığı "Cinderella"nın (1997) koreografisi ve sahne düzenlemelerini hayata geçirdi. Tim Robbins'in yönettiği sinema filmi "The Cradle Will Rock"ta da çalıştı. 1999'da ABC'nin reytingleri tavana vurduran televizyon filmi "Annie"nin yönetmenliğini ve koreograflığını üstlendi, büyük alkış topladı. Kathy Bates, Victor Garber, Alan Cumming ve Kristin Chenoweth'in yeraldığı film vasıtasıyla Marshall'ın adı "yılın en iyi televizyon yönetmeni"ne kadar yükseldi. Bir yandan tiyatroya da hiç ara vermedi. 2000'de Broadway müzikali "Suessical"ın yönetmenliğine getirildi. Fakat yavaş yavaş sinemayı da gözüne kestirmeye ve yönetebileceği bir proje aramaya başladı. Miramax'ın başkanı Harvey Weinstein'in çocuklarının, televizyon filmi "Annie"yi defalarca izlediği ortaya çıkınca Marshall stüdyoyla flörte başladı. Böylece Roxie Hart'ın hayallerinde müzikal sahnelerin başgöstereceği "Chicago"nun prodüksiyonuna girişti. Renée Zellweger, Catherine Zeta-Jones ve Richard Gere'in yıldızlaştığı; Queen Latifah, John C. Reilly, Taye Diggs ve Lucy Liu'nun ise onlara arka çıktığı film, geçen yılın en iyilerinden biri olarak selamlandı. Miramax'ın başlarda riskli gibi görünen bu projesinden alnının akıyla çıkan Marshall, bugünlerde stüdyolar arasında deyim yerindeyse kapışılıyor. Miramax'la hâlâ sözleşmesi devam eden yönetmenin şu sıralar gönlünde yatan aslan DreamWorks ve Columbia'nın projesi "Memoirs of a Geisha". Eğer yakasını Miramax'tan koparabilirse, Rob Marshall uzun bir süre Steven Spielberg'in de ilgilendiği filmin yönetmenlik koltuğuna oturacak.

Kamera önündeki yeniler

Bazıları meslekteki ilk adımlarını atmaktaydı, bazılarıysa uzun zamandır beklediği çıkışı bu yıl yakaladı. Elbette yılı çok parlak geçirmeyenler de oldu. Çıkış yapan 5 oyuncu, ayrıca yılın kazananlarından ve kaybedenlerinden bir seçki...

ADRIEN BRODY

Geçtiğimiz yıl boyunca çoğu kişi 30'una yeni girmiş bu aktörü konuştu. Önceleri daha ziyade bağımsız sinema takipçilerinin bildiği bir isim olan Brody, Roman Polanski'nin "Piyanist"i ile tüm dünyada takdir ve sayısız ödül topladı. Hatta tartışmalı Oscar gecesinin teşekkür konuşması yapanları arasındaydı. En İyi Erkek Oyuncu ödülünü elinden aldığı Halle Berry'yi yakalayıp öpmesi yılın unutulmaz anları arasına girerken, konuşmasını fazla uzun tuttuğu ve heyecanı da gözümüzden kaçmadı. Ayrıca kazandığı bu ödülle Oscar tarihinde de kendisine özel bir yer buldu, zira Brody altın heykelciği eline aldığında hâlâ 29 yaşındaydı ve mevzubahis ödülü evine götüren en genç aktör oldu.

Sinema bir yana, geçtiğimiz yıl içerisinde Brody'yi Ermenegildo Zegna'nın afişlerinde de görmek mümkündü. İlginç fiziğiyle kimi kadınlara son derece cazip gelen oyuncu, böylece moda dünyasına da göz kırpmış, hatta göz kırpmak ne kelime, doğrudan dalmış bulundu. 2002 sonlarında rol aldığı Tori Amos videosu "A Sorta Fairytale" de 2003 içerisinde müzik kanallarında dönmeye devam etti.

Adrien Brody

Alison Lohman

Kendisini ileride pek çok reklamda, videoda veya katalog çekiminde göreceğimize emin olduğumuz Brody, elbette sinemayı da boşlamıyor. Çekimleri hâlâ devam eden yeni M. Night Shyamalan filmi "The Village"da Joaquin Phoenix, William Hurt, Sigourney Weaver gibi isimlerle beraber rol alıyor. Kazandığı Oscar sonrasında ücretinin epey arttığına eminiz ama sinemaya ilk adımını attığı bağımsız prodüksiyonlara sırt döneceğini de sanmıyoruz. Yaptığımız Oscar tahminlerinde yüzümüzü güldürmüştü, bakalım bu konuda gülen yüzümüzü kara çıkartacak mı?..

ALISON LOHMAN

2002'de "White Oleander / Beyaz Zakkum"daki zorlu rolünü ve onca kalburüstü Hollywood aktrisi arasında parlayışını göz önünde bulundurursak Alison Lohman'ın bu yıl "Matchstick Men / Üçkağıtçılar"da Nicolas Cage'e pabucunu ters giydirmesini yadırgamamak gerek. Hele bir de şubatta "Big Fish"te de seyredeceğiz ki onu, heyecanlıyız. "Beyaz Zakkum"daki sorunlu yeniyetme kompozisyonunun bir kısmını Ridley Scott'ın "Üçkağıtçılar"ına taşıdı ve yaşı küçük aklı büyük bir karaktere hayat verdi. 1979 Kaliforniya doğumlu aktris doğru projeler seçmekte sıkıntı çekmiyor. Ailesinin şov dünyasıyla bağlantısı olmamasına karşın onun gösteri alemine yatkın bir kişiliği vardı. Dokuz yaşındayken "The Sound of Music" oyununda Gretyl'ı canlandırdı. Daha 11 yaşındayken "Annie"deki rolüyle "Bir Müzikalde En Çok Umut Vaat Eden Aktris" ödülünü kazandı. Yeniyetmeliği sırasında irili değil ama ufaklı bu tip ödüllerin arkası geldi. Sonra "The Thirteenth Floor", "The Million Dollar Kid" ve bizde de gösterime giren "Delivering Milo" gibi filmler geldi. 2002'de bunları "Beyaz Zakkum" izledi ve bu yıl da "Üçkağıtçılar"daki fettan femme fatale yeniyetme olarak karşımıza çıktı. Altın Küre için adı geçmedi ama bu filmdeki rolü yüzünden eleştirmenler geçtiğimiz aylarda en iyi yardımcı kadın oyuncu Oscar'ının bir adayını kafalarında çoktan belirlemişlerdi bile.

LUDIVINE SAGNIER

Şöhreti tam manasıyla François Ozon filmleriyle yakalayan 1979 doğumlu Fransız tazesinin filmografisi genç yaşına rağmen dolgun görünüyor. "Swimming Pool / Havuz"daki performansı dışında geçen yıl Cannes Film Festivali'nde yarışan diğer filmi "La Petite Lili"yle de ses getirdi. Bu başarılar ona Hollywood kapısını araladı ve bu ay

Ludivine Sagnier

100 milyon dolar bütçeli "Peter Pan"da onu Tinkerbell rolünde görme fırsatımız olacak.
Daha küçük yaşta birçok televizyon ve sinema filmiyle huzurlara çıktı. Uluslararası başarı kazanan 1990 tarihli "Cyrano de Bergerac"taki kısa rolünü takiben arka arkaya filmlerde oynadı. 1999'da "Rembrandt", "Les Enfants du Siècle", 2000'de François Ozon'un "Kızgın Taşlara Düşen Su Damlaları", 2001'de "Benim Karım Artist", 2002'de yine Ozon'un "8 Kadın"ı gibi birçoğu festivallerimize düşen ya da salonlarımıza gelen filmlerde gözüktü arka arkaya. Yaşı ilerledikçe daha merkezi karakterlerde konumlanıyor ve ilerleyen yıllarda daha büyük işler başaracak gibi görünüyor.

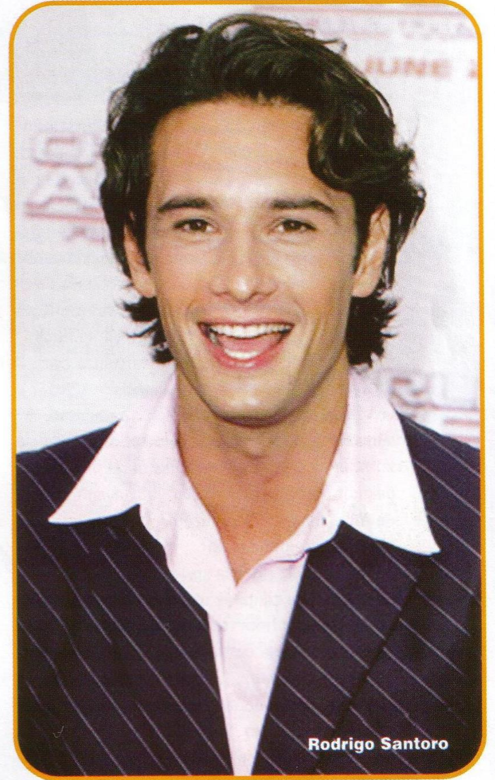
CILLIAN MURPHY

İlahi Danny Boyle... Nereden buldun bu genç çocuğu? Bir de peşine zombileri takıp, post-apokaliptik Londra atmosferinde hababam koşturdun. İyi de oldu ama... Filmden sonra hızını alamayan Cillian Murphy şöhret basamaklarını yavaş yavaş değil, son derece hızlı çıktı.
1974 İrlanda doğumlu olan genç aktörü İstanbul Film Festivali takipçileri "28 Gün Sonra" öncesinde de tanıyor olabilirler. Kendisi iki yıl önceki festivalde gösterilmiş "Disko Domuzları" (Disco Pigs) ve "Harry Nasıl Ağaç Oldu?"da (How Harry Became a Tree) da rol almış. Aslında bu filmlerin de öncesi var. Hukuk okuyacakken sinemaya geçen Cillian Murphy, 1997'den beri çeşitli filmlerde irili ufaklı roller almaktaymış meğersem. Lise yıllarında rugby oynayan Murphy'nin ne kadar iyi bir koşucu olduğuna "28 Gün Sonra"da tanıklık etmiş bulunduk. Oyunculuğu ve fiziği de hiç fena değildi. Bu yıl ise "Girl with a Pearl Earring" ve "Soğuk Dağ"da (Cold Mountain) karşımıza çıkacak ve bakalım bu sefer ne gibi becerilerini sergileyecek?.. Şu sıralar genç aktörü en çok heyecanlandıran projeyse, Christopher Nolan'ın yöneteceği "Batman" serisinin beşinci filmi olsa gerek. Cillian Murphy bu filmde serinin kötü adamlarından birisini (hangisi olduğunu şimdilik biz de bilmiyoruz) canlandıracak ve öyle sanıyoruz ki yeni Batman Christian Bale ile fena kapışacak. Haydi hayırlısı, sabırsızlıkla bekliyoruz.

Cillan Murphy

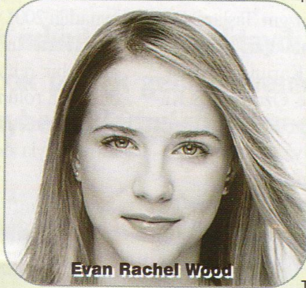
RODRIGO SANTORO

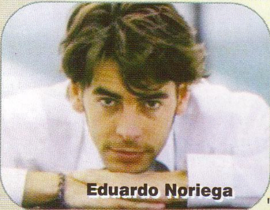
1975 Rio de Janeiro doğumlu aktör kimisi meşhur Brezilya pembe dizileriyle girdiği şov dünyasında az zamanda çok mesafe katetti. Başrolünü oynadığı 2001 yapımı Brezilya filmi "Bicho de Sete Cabeças"ta babasının, cebinde uyuşturucu bulunca bir rehabilitasyon merkezine yolladığı bir delikanlı rolünde neredeyse o yıl ülkesinin en iyi performanslarından birini verdi. Zaten bu performansıyla ödüle doyamadı. Yine o yıl Walter Salles'in yönettiği "Abril Despedaçado"da kardeşini öldürenlerden öç almak ile bu kan davasını ileriye götürmenin getirdiği anlamsızlık arasında sıkışıp kalan bir genç rolünde göz dolduruyordu. Dünya sineması, özellikle de Hollywood onu keşfetmekte gecikmedi. Hector Babenco bizde geçtiğimiz yılın sonlarında gösterime giren "Carandiru"da belki de hapishanenin en kritik mahkumunu Rodrigo Santoro'ya emanet etti: bodur bir adama aşık olup orada onunla evlenen travesti Lady Di'yi... Bu yıl yine "Charlie'nin Melekleri: Tam Gaz"da çok ama çok kısa bir rolü vardı, Cameron Diaz'ın elinde sörf tahtasıyla plajda karşılaştığı ve çok komik bir muhabbete giriştiği Emmers adındaki delikanlıydı. Bizde 2004 ocağında gösterime girse de Batı'da yılın sonlarında salonlara çıkan ve çokça ilgi gören "Love Actually"de Laura Linney'nin aşık olduğu Karl rolüyle hayranlarına hayran ekledi. Rodrigo Santoro henüz İngilizce'si aksanlı olsa da uluslararası arenada binlerce kilometre mesafe kaydetti. Kadınların yeni sevgili adayı 1.90'lık bu genç aktörle yolumuz önümüzdeki yıllarda da kesişecek. ■

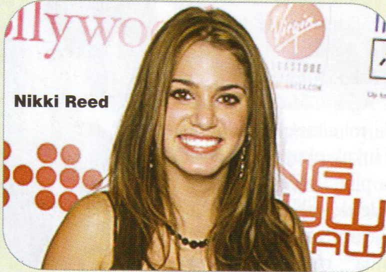

Rodrigo Santoro

KAZANANLAR

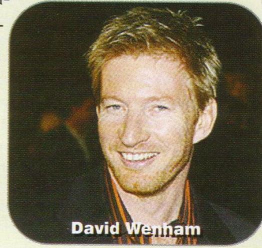
Arjantin doğumlu genç oyuncu **Leonardo Sbaraglia** geçtiğimiz yıl vizyonda iki filmle birden karşımıza çıktı; "Bahis" ve "Sınırsız Kentte". İki filmde de gayet başarılı olan aktör, bizim henüz izleyemediğimiz, Vicente Aranda'nın yönettiği "Carmen" uyarlamasında da başrolü Paz Vega ile paylaştı... Almanların pek sevdiği aktörümüz **Mehmet Kurtuluş** ile gecikmeli olarak olsa bile nihayet tanıştık. Fatih Akın'ın yönettiği "Kısa ve Acısız" ile "Temmuz'da" bir yana, bir Türk filmi olan "Abdülhamit Düşerken"de de başroldeydi kendisi... Yine "Temmuz'da" kadrosundan **Christiane Paul** filmi izleyen çoğu kişinin gönlünü fethetti. Hem pek güzel, hem de pek sevimli bu genç aktiş artık bazılarının favorileri arasında yer almakta... Alejandro Amenábar'ın fetiş oyuncusu **Eduardo Noriega** da bu yıl iki filmle birden karşımıza çıktı. İlki "Tez", ikincisiyse "Novo"ydu. Özellikle "Novo"da filmin neredeyse yarı süresince çıplak şekilde dolaşması, kadın hayranlarını epey memnun etmiş olsa gerek... Aslında pek kötü bir film olan "Novo"yu izleyen erkekler de **Anna Mouglalis**'in güzelliğiyle teselli buldular. Bir içim su Fransız aktrisin soyadından yola çıkılarak ortaya atılan, atalarının Muğla'lı olduğu iddiasıyla doğru muydu, bilemiyoruz... Bu yıl Tom Ripley rolünde izleyeceğimiz **Barry Pepper** "25. Saat"te Edward Norton'ın yuppi arkadaşı rolünde dikkat çekti. Hatırlarsanız kendisini daha önce "Yeşil Yol"da da uyuz bir gardiyan rolünde izlemiştik... **David Wenham** "Yüzüklerin Efendisi"ndeki Faramir rolüyle daha geniş kitlelerce tanınırken, yine bu yıl gösterime giren "Banka: Kelebek Etkisi" ve "Seksten Daha Güzel"de de karşımıza çıktı... Küba asıllı Amerikalı oyuncu **Eva Mendes** "Daha Hızlı Daha Öfkeli" ve "Bir Zamanlar Meksika'da"daki rolleriyle yeni bir kadın aksiyon oyuncusunun yolda olduğunu haberledi... Terminatrix **Kristanna Loken** "Terminator 3: Makinelerin Yükselişi"nde Arnie'yi hem dövdü, hem de Kaliforniya valisinden fena dayak yedi. Peki biz kimin tarafını tutuyorduk?... ABD'nin en ünlü rap yıldızlarından **Queen Latifah** sinemadaki yerini sağlamlaştırdı. "Chicago" ile Oscar'a aday gösterildi. Başrolünü Steve Martin ile paylaştığı "Başımın Belası" ise çok iyi bir gişe başarısı elde etti... Henüz 16 yaşındaki **Oksana Akinshina** "Daima Lilya" ile büyük başarı kazandı. Biz izleyicilerse genç oyuncunun yakaladığı çıkışı yaslı gözlerle takip ettik... **Chiwetel Ejiofor** "Kirli Tatlı Şeyler"de Türk kızı rolündeki Audrey Tautou'yu ezdi geçti. Yetenekli oyuncuyu üç vakte kadar daha pek çok filmde izleyeceğiz... Kısa bir aralıkla önce "Son Öpücük"te ardından da "Karşı Pencere"de izleme imkanı bulduğumuz **Giovanna Mezzogiorno** nefesimizi kesti. Güzellikse güzellik, yetenekse yetenek.

Evan Rachel Wood

Eduardo Noriega

Nikki Reed

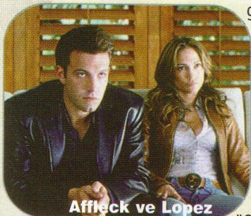

David Wenham

Daha fazla ne isteyebilirdik ki?.. Ken Loach keşfi **Martin Compston** "Afili Delikanlı"daki performansıyla deneyimli oyunculara taş çıkarttı. '84 doğumlu delikanlının gelecekte sinemadan mı yoksa futboldan mı yana tercih kullanacağıysa İngilizlerin kafasını pek meşgul etti... "Ölüm Oyunu"nun ceset sayısına iştirak eden öğrencilerinden birisini canlandıran **Chiaki Kuriyama** geçtiğimiz yıl Amerikan sinemasıyla da tanıştı. "Kill Bill"de topuz sallayışını Türk sinemaseverler ne yazık ki gecikmeli olarak gördüler... Bizim buralarda gösterimi 2004'e sarkan bir diğer filmin iki genç oyuncusu da geçtiğimiz yılın çıkış yapanları arasında yer almaktaydı; **Evan Rachel Wood** ve **Nikki Reed.** Wood oyunculuğuyla takdir toplarken, Reed hem performansı hem de senaryoya katkısıyla dikkat çekti... Winona Ryder ve Natalie Portman'a (zamanında "Yıldız Savaşları Bölüm 1: Gizli Tehlike"de üstlendiğe role bir bakın isterseniz) benzerliğiyle dikkat çeken **Keira Knightley**, "Hayatımın Çalımı" ile yakaladığı çıkışı, "Karayip Korsanları" ile sürdürdü. İyi de yaptı... Zamanında "Şövalye" ile keşfettiğimiz **Paul Bettany** bu yıl hem "Dogville"de hem de "Dünyanın Uzak Ucu"nda karşımızdaydı. Oyunculuğunu pek beğendik ama Jennifer Connelly ile olan beraberliğini kıskanmaya devam ediyoruz... Geçtiğimiz yıl "Dönüş Yok" ile patlayan **Monica Belluci** bu yıl da gündemden eksik olmadı. "Matrix"lerdeki kısacık rolleri bile olay haline geldi. Kendisini pek beğendiğimiz için biz durumdan şikayetçi değiliz...

Chiaki Kuriyama

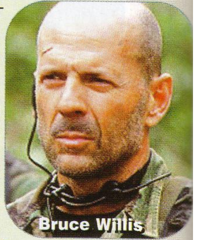
KAYBEDENLER

Roberto Benigni "Pinokyo" ile bir dibe vurdu ki, sormayın. En Kötü Erkek Oyuncu seçilerek Altın Ahududu ödülünü kapan "sevgi böceği" İtalyan geçtiğimiz yıl Amerikalı sinema yazarlarının en büyük eğlencesiydi... Artık haklarında bir şey duymak istemediğimiz, sinir bozucu çift **Jennifer Lopez** ve **Ben Affleck** ise "Gigli" sayesinde neredeyse şebeğe döndüler. Bizler filmi henüz izleyemedik ama çiftin oyunculuklarıyla ilgili yazılıp çizilenler sayesinde epey eğlendik... **Vincent Gallo** yılın en büyük sansasyonlarından birisine imza atmayı başardı; hem yönetmen hem de oyuncu olarak. Bizim buralara henüz uğramayan filmi "The Brown Bunny" kimilerince Cannes Film Festivali tarihinde yarışmaya katılan en kötü film ilan edildi. Finaldeki gerçek oral seks sahnesiyse çokça konuşuldu. Gallo ve eleştirmenler arasındaki (özellikle Roger Ebert ile olanı) tartışmaları takip etmekse çok keyifliydi. Ancak olan mevzubahis oral seks sahnesini Gallo ile paylaşan Chloë Sevigny'ye oldu... "Jerry Maguire" ile Oscar kazanmış olan **Cuba Gooding Jr.** nereye koşuyor? "Çılgınlar Gemisi" denen o facia komedi de neydi öyle?.. Yine Oscar kazanmış iki saygın oyuncu; **Tommy Lee Jones** ve **Benicio Del Toro** ise kendilerini yeni William Friedkin faciası "Başkaldırış" ile rezil ettiler. Abi siz ne yaptınız?.. "Başkaldırış"ta oynadığı yetmezmiş gibi, yılın bir diğer kötü aksiyonu olan "Kuraldışı"ya da bulaşan **Connie Nielsen**'e ise gerçekten yazık oldu... "Kuraldışı"nın diğer başrol oyuncusu **John Travolta**'ya ise artık diyecek bir şey bulamıyoruz. Tamam fazla kiloların vermişsin iyi de, göğsünü niye traş ettin? Bir de üzerine kötü oyunculuğun eklenince pek komik gözüküyordun Bay Travolta... Savaş yanlısı demeçleriyle sinirimizi hoplatan **Bruce Willis** ise "Güneşin Gözyaşları"yla kariyer intiharına girişti. Şu dördüncü "Zor Ölüm" filmi gelse de kurtulsa bari...

Affleck ve Lopez

Roberto Benigni

Vincent Gallo

Bruce Willis

FESTİVALLER

CANNES
En İyi Film: "Elephant"
Jüri Büyük Ödülü: "Uzak"
En İyi Yönetmen: Gus Van Sant (Elephant)
En İyi Erkek Oyuncu: Muzaffer Özdemir ve Mehmet Emin Toprak (Uzak)
En İyi Kadın Oyuncu: Marie-Josée Croze (Barbarların İstilası)
En İyi Senaryo: Denys Arcand (Barbarların İstilası)
Jüri Ödülü: "Panj é asr"
FIPRESCI Ödülü: "Otets i syn"
Kiliseler Birliği Ödülü: "Panj é asr"
Altın Kamera: "Reconstruction"

BERLİN
En İyi Film: "In This World"
En İyi Yönetmen: Patrice Chéreau (Son frère)
En İyi Erkek Oyuncu: Sam Rockwell (Tehlikeli Aklın İtirafları)
En İyi Kadın Oyuncu: Nicole Kidman, Julianne Moore ve Meryl Streep (Saatler)
En İyi Film Müziği: Mamadou Diabaté, Serge Fiori ve Majoly (L'Extraordinaire destin de Madame Brouette)
Jüri Büyük Ödülü: "Tersyüz" (Adaptation.)
Olağanüstü Artistik Başarı: "Mang jing" filminin yönetmeni ve senaristi olan Yang Li'ye verildi.
FIPRESCI Ödülü: "Uzak Işıklar" (Lichter)
Kiliseler Birliği Ödülü: "In This World"
Alfred Bauer Ödülü: "Kahraman" (Ying xiong)
Mavi Melek Ödülü: "Elveda Lenin!" (Good bye, Lenin!)
Barış Ödülü: "In This World"
Alman "Art House" Sinemaları Birliği Ödülü: "My Life Without Me"
"Berliner Morgenpost" Okuyucuları Halk Jürisi Ödülü: "Saatler"

VENEDİK
En İyi Film: "Vozvrashcheniye"
Jüri Büyük Ödülü: "Le Cerf-volant"
En İyi Erkek Oyuncu: Sean Penn (21 Grams)
En İyi Kadın Oyuncu: Katja Riemann (Güller Sokağı)
Olağanüstü Bireysel Katkı: "Buongiorno, notte"nin senaristi Marco Bellocchio'ya verildi.
Marcello Mastroianni Genç Oyuncu Ödülü: Najat Benssallem (Raja)
Yönetmen Özel Ödülü: Takeshi Kitano (Zatôichi)

"Elephant"

FIPRESCI Ödülü: "Bu san"
SIGNIS Ödülü: "Un film parlé" ve "Vozvrashcheniye"
UNICEF Ödülü: "Güller Sokağı"
UNESCO Ödülü: "Çamur
En İyi Film İzleyici Ödülü: "Zatôichi"
En İyi Erkek Oyuncu İzleyici Ödülü: Sean Penn (21 Grams) ve Ömer Şerif (Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran)
En İyi Kadın Oyuncu İzleyici Ödülü: Naomi Watts (21 Grams)

İSTANBUL
Uluslararası Yarışma:
En İyi Film: "Aniden" (Tan de repente)
Jüri Özel Ödülü: "Kişisel Sürat" (Personal Velocity)
FIPRESCI Ödülü: "Deniz" (Hafid)
Radikal Halk Ödülü: *"Kişisel Sürat" (Personal Velocity)*
Ulusal Yarışma:
En İyi Film: "Uzak"
En İyi Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan (Uzak)
En İyi Erkek Oyuncu: Fırat Tanış (Sır Çocukları)
En İyi Kadın Oyuncu: Suna Selen (Gönderilmemiş Mektuplar)
FIPRESCI Ödülü: "Uzak"
Radikal Halk Ödülü: "Büyük Adam Küçük Aşk"

ANTALYA
En İyi Film: "Karşılaşma"
En İyi İkinci Film - Dr. Avni Tolunay Jüri Özel Ödülü: "Abdülhamit Düşerken"
En İyi Üçüncü Film - Behlül Dal Jüri Özel Ödülü: "Bekleme Odası"
En İyi Yönetmen: Ömer Kavur (Karşılaşma)
En İyi Erkek Oyuncu: Tarık Akan (Gülüm)
En İyi Kadın Oyuncu: Meltem Cumbul (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Senaryo: Ömer Kavur ve Macit Koper (Karşılaşma)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Aytaç Arman (Gönderilmemiş Mektuplar) ve Çetin Öner (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Nurhayat Kavrak (Bekleme Odası)
En İyi Görüntü Yönetmeni: Ali Utku (Karşılaşma)
En İyi Sanat Yönetmeni: Mustafa Ziya Ülkenciler (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Müzik: Timur Selçuk (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Kurgu: Hasan Bektaş (Abdülhamit Düşerken) ve Mevlüt Koçak (Karşılaşma)
En İyi Laboratuvar: Sinefekt Stüdyoları (Abdülhamit Düşerken)
Jüri Özel Ödülü: Mehmet Günsur (O Şimdi Asker)
Umut Veren Genç Yetenek Ödülü: İsmail Hacıoğlu (Karşılaşma)
Halk Jürisi Ödülü: "Karşılaşma"
Halk Jürisi Özel Ödülü: "Metropol Kabusu"

ANKARA
En İyi Film: "Küçük Özgürlük" (Kleine Freiheit)
Mahmut Tali Öngören Özel Ödülü: "Karşılaşma"
En İyi Yönetmen: Ömer Kavur (Karşılaşma)
En İyi Erkek Oyuncu: Çetin Tekindor (Karşılaşma)
En İyi Kadın Oyuncu: *Lale Mansur (Karşılaşma)*
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Çetin Öner (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Tomris İncer (Çamur)
Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü: Ziya Öztan (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Görüntü Yönetmeni: Ali Utku (Karşılaşma)
En İyi Sanat Yönetmeni: Mustafa Ziya Ülkenciler, Yudum Yontan, Türkan Kafadar (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Özgün Müzik: Timur Selçuk (Abdülhamit Düşerken)
En İyi Kurgu: Hasan Bektaş (Abdülhamit Düşerken) Mehmet Emin Toprak
Umut Veren Erkek Oyuncu Ödülü: İsmail Hacıoğlu (Karşılaşma) ve Çağdaş Bozkurt (Küçük Özgürlük).

Umut Veren Yönetmen, Umut Veren Kadın Oyuncu ve Umut Veren Senaryo Yazarı dallarında ödüle değer kişiler bulunamadı.

ÖDÜLLER

OSCAR
En İyi Film: "Chicago"
En İyi Yönetmen: Roman Polanski (Piyanist)
En İyi Erkek Oyuncu: Adrien Brody (Piyanist)
En İyi Kadın Oyuncu: Nicole Kidman (Saatler)
En İyi Özgün Senaryo: Pedro Almodóvar (Konuş Onunla)
En İyi Uyarlama Senaryo: Ronald Harwood (Piyanist)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Chris Cooper (Tersyüz)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Catherine Zeta-Jones (Chicago)
En İyi Görüntü Yönetmeni: Conrad L. Hall (Azap Yolu)
En İyi Sanat Yönetmeni: John Myhre ve Gordon Sim (Chicago)
En İyi Kostüm Tasarımı: Colleen Atwood (Chicago)
En İyi Kurgu: Martin Walsh (Chicago)
En İyi Ses: Michael Minkler, Dominic Tavella, David Lee (Chicago)
En İyi Ses Efekti Kurgusu: Ethan Van der Ryn ve Mike Hopkins (Yüzüklerin Efendisi: İki Kule)
En İyi Görsel Efektler: Jim Rygiel, Joe Letteri, Randall William Cook ve Alex Funke (Yüzüklerin Efendisi: İki Kule)
En İyi Makyaj: John E. Jackson ve Beatrice De Alba (Frida)
En İyi Özgün Müzik: Elliot Goldenthal (Frida)
En İyi Orijinal Şarkı: "Lose Yourself" ile Eminem, Jeff Bass ve Luis Resto (8 Mil)
Yabancı Dilde En İyi Film: "Afrika'da Bir Yerde"
En İyi Canlandırma Film: "Ruhların Kaçışı"
En İyi Kısa Metraj Canlandırma Film: "The Chubbchubbs!"
En İyi Kısa Metraj Film: "Der er en yndig mand"
En İyi Kısa Metraj Belgesel Film: "Twin Towers"
En İyi Belgesel Film: "Benim Cici Silahım"

ALTIN KÜRE
En İyi Film (Drama): "Saatler"
En İyi Film (Komedi/Müzikal): "Chicago"
En İyi Yönetmen: Martin Scorsese (New York Çeteleri)
En İyi Erkek Oyuncu (Drama): Jack Nicholson (Schmidt Hakkında)
En İyi Kadın Oyuncu (Drama): Nicole Kidman (Saatler)
En İyi Erkek Oyuncu (Komedi/Müzikal): Richard Gere (Chicago)
En İyi Kadın Oyuncu (Komedi/Müzikal): Renée Zellweger (Chicago)
En İyi Senaryo: Alexander Payne ve Jim Taylor (Schmidt Hakkında)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Chris Cooper (Tersyüz)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Meryl Streep (Tersyüz)
Yabancı Dilde En İyi Film: "Konuş Onunla"
En İyi Özgün Müzik: Elliot Goldenthal (Frida)
En İyi Şarkı: "The Hands That Built America" ile U2 (New York Çeteleri)

SİYAD
En İyi Film: "Uzak"
En İyi Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan (Uzak)
En İyi Erkek Oyuncu: Taner Birsel (İtiraf)
En İyi Kadın Oyuncu: Zuhal Olcay (Hiçbiryerde)
Mahmut Tali Öngören En İyi Senaryo: Zeki Demirkubuz (İtiraf)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Ruhi Sarı (Hiçbiryerde)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Meral Okay (Hiçbiryerde)
En İyi Görüntü Yönetmeni: Nuri Bilge Ceylan (Uzak)
En İyi Müzik: Zen (Dokuz)
Umut Veren Genç Oyuncu: Fırat Tanış (Sır Çocukları)
2001-2002 Sezonu En İyi Yabancı Film: "Aşk Zamanı"

Sinema dergisi yazarlarının en iyileri

"Donnie Darko"

MEHMET AÇAR
1. Donnie Darko
2. Matrix Reloaded & Revolutions
3. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü
4. Daire
5. Schmidt Hakkında
6. Havuz
7. Bebekler
8. Geçmişi Olmayan Adam
9. New York Çeteleri
10. Hulk

"Matrix Reloaded"

KEREM AKÇA
1. Donnie Darko
2. Kimlik
3. Tanrı Kent
4. 25. Saat
5. Dogville
6. Baskı
7. Havuz
8. Bebekler
9. Cennetten Çok Uzakta
10. Tersyüz

"Kimlik"

BURCU AYKAR
1. Dogville
2. Schmidt Hakkında
3. Benim Cici Silahım
4. Kurdun Günü
5. 25. Saat
6. Bebekler
7. Cennetten Çok Uzakta
8. Chicago
9. Cennet
10. Son Öpücük

"Dogville"

ATILLA DORSAY
1. Dogville
2. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü
3. New York Çeteleri
4. Kumun Altında
5. Bebekler
6. Chicago
7. Barbarların İstilası
8. Tanrı Kent
9. Geçmişi Olmayan Adam
10. 25. Saat

"New York Çeteleri"

>>>

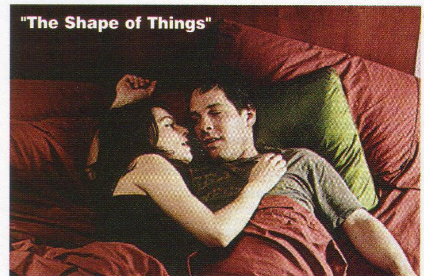

"Narc"

Seyredemediğimiz filmler

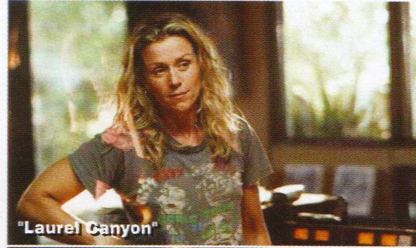
Ne dağıtımcı şirketler, ne de festival yöneticileri onlara itibar etti. İşte 2003'ü gözümüz yollarda geçirmemize neden olan filmler... KEREM AKÇA

Burada vizyon yüzü görmeyen filmler denildiğinde ilk olarak bakacağımız yerler arasında Amerikan Bağımsız Sineması öne çıkıyor. Bu tarzda son birkaç yıl içerisinde yerini sağlamlaştırmış yönetmenler mevcut. Ancak ülkemizde bu yönetmenlerin ne ilk çalışmalarını ne de sonraki çalışmalarını görebiliyoruz. Bu tanımlamaya layık olan yönetmenlerden Lisa Cholodenko, Miguel Arteta, Neil LaBute, Joe Carnahan, Vincent Gallo da ülkemiz sinema izleyicisine yabancı isimler. Örneğin Joe Carnahan'ın 2002 yılında çektiği **"Narc"** tüm dünyada büyük övgü topladı. "Seven"a benzerliğiyle dikkat çeken filmde, birbirine zıt iki polisin (Jason Patric ve Ray Liotta) psikolojik çatışmasına yer veriliyor. Joe Carnahan'ın "sinema tarihi boyunca kullanılan farklı film stocklarına hakimim" haykırışı da "sinemasal haz" olarak ruhumuza işleniyor. Ülkemizde sadece "Possession" ile tanınan Neil LaBute'un "kadın-erkek ilişkileri karşıtı" temasal söylemini ne kadar sağlam bir temel üzerine kurduğunu kanıtlayan dördüncü filmi **"The Shape of Things"**; Rachel Weisz, Gretchen Mol, Paul Rudd gibi oyuncuların kabiliyetleriyle güç kazanıyor. Miguel Arteta'nın, geçen yılki Oscar ödüllerinde olası adaylar arasında adı geçen son filmi **"The Good Girl"**, Jennifer Aniston, Jake Gyllenhaal, John C.Reilly, Tim Blake Nelson gibi oyuncularıyla dikkat çekiyor. Film, aynı zamanda Arteta'nın yönetmen, Mike White'ın ise senarist olarak beraber yaptıkları ikinci çalışma. Bu ikili, iki filmlerinde de aile içi iletişimsizlik üzerinden olanaksız aşk hikayeleri anlatıyorlar. "Buffalo '66" ile gerçek bir sinemacı olduğunu resmeden Vincent Gallo'nun yeni filmi **"The Brown Bunny"** ise son ayların en çok ses getiren filmi konumunda. Sadece Vincent Gallo ile Chloë Sevigny arasındaki uzun oral seks sekansıyla adından söz ettiren filmin, ülkemizde gösterim şansı epey zor gözüküyor. Lisa Cholodenko'nun adını Hollywood'da bir bulvardan alan filmi **"Laurel Canyon"**, "Rüyalar Kenti Hollywood" modelinin tersyüz edilmiş bağımsız bir yorumu adeta. Gücünü Kate Beckinsale, Christian Bale, Frances McDormand, Alessandro Nivola, Natascha McElhone gibi oyuncularından alan film, Bekinsale'in yoğun çalışma temposundan "Hollywood.dünya-

"Igby Goes Down"

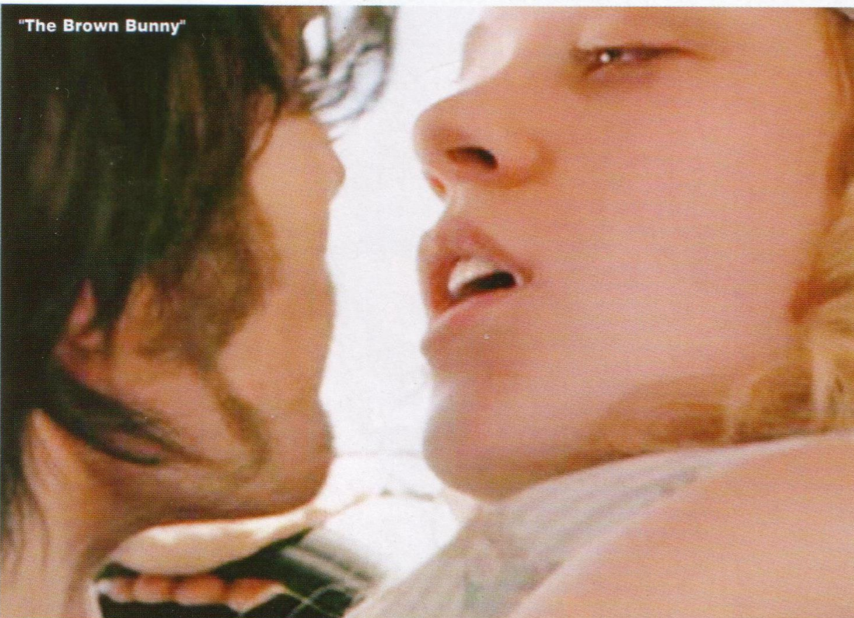

"The Shape of Things"

sı"na girişini kademe kademe işleyerek çok iyi çözmesiyle dikkat çekiyor.
Geçtiğimiz yıl içerisinde yine Amerikan Bağımsız Sineması ekolünden gelen ve ses getiren ilk filmlere gelirsek... Büyük potansiyeli olan bir fikre sahip olan Lucky McKee'nin ilk filmi **"May"**, kadrosunda Angela Bettis, Jeremy Sisto, Anna Faris gibi deneyimsiz oyuncuları barındırıyor. Film, ailesinden büyük baskı görmüş ve yalnızlığa itilmiş bir kızın, çevresiyle iletişim kurma çabası üzerinden sert bir Amerikan toplumu eleştirisine girip, ilginç ve radikal bir sonla bağlanıyor.
Austin Chick'in **"XX/XY"**ı ise gençlik ve olgunluk arasında bir yerde durarak "Gençlik yıllarından başlayıp tükenen bir aşkın bireyleri, 10 yıl sonra karşılaşırsa iki farklı cins ne tür tavırlar içine girerler?" sorusunu soruyor. Bu aşk bireylerini canlandıranlar ise bağımsız filmlerin aranan oyuncularından Mark Ruffalo ve Maya Stange (bir diğer kilit rolde ise Kathleen Robertson'ı görüyoruz). Chick'in gençlik ve olgunluk kavramları için farklı görsel tercihler kullanarak kendini hissetirdiğini de belirtelim. Geçen yıl Oscarlar için adı anılan, Ryan Phillippe, Susan Sarandon, Jeff Goldblum'un rol aldıkları **"Igby Goes Down"** ise, "The Graduate"e göndermelerle dolu bir film. Kendini olgun olarak gören Kieran Culkin'in, Claire Danes ve Amanda Peet'in canlandırdıkları karakterlerle yaşadığı ilişkiler dikkat çekiyor. Yönetmen Burr Steers ise sinemasının zayıflığıyla kendisinin senaristlik koltuğuna daha uygun olduğunu itiraf ediyor.
Bunların dışında; "Yağmurdan Önce" ile büyük sükse yapan Milcho Manchevski'nin 8 yıl aradan sonra çektiği ve kendi takıntılarını taşıyan 2. filmi **"Dust"**, Woody Allen'ın Jason Biggs ve Christina Ricci'li son filmi **"Anything Else"**, Sertab Erener'in de soundtrack'ine katkıda bulunduğu Bob Dylan'ın hayat hikayesine uzanan **"Masked and Anonymous"**, Alex Proyas'ın bilimkurgu türünden komediye geçiş yaptığı **"Garage Days"**, Robert Rodriguez'in başarılı parodi serisinin 3. halkası **"Spy Kids 3-D: Game Over"**, geçen yıl Altın Küre adayları arasında yer alan ve Anne Hathaway, Jamie Bell, Christopher Plummer, Timothy Spall, Nathan Lane, Juliet Stevenson gibi isimleri oyuncu kadrosunda barındıran, gençlik-dönem filmi kırması **"Nicholas Nickleby"** ve Nicholas Cage'in ilk yönetmenlik denemesi **"Sonny"** de 2003'te ne vizyonda, ne de festivallerde karşımıza çıkan filmler arasında sayılabilir. ■

"Laurel Canyon"

"May"

"Nicholas Nickleby"

"The Brown Bunny"

Sinema dergisi yazarlarının en iyileri

ENGIN ERTAN
1. Donnie Darko
2. Geçmişi Olmayan Adam
3. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü
4. Matrix Reloaded & Matrix Revolutions
5. Benim Cici Silahım
6. Tanrı Kent
7. Cennetten Çok Uzakta
8. Cennet
9. Schmidt Hakkında
10. Sekreter

"Geçmişi Olmayan Adam"

KUTLUKHAN KUTLU
1. Solaris
2. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü
3. Kumun Altında
4. Matrix Reloaded & Matrix Revolutions
5. Donnie Darko
6. Bebekler
7. New York Çeteleri
8. Karayip Korsanları: Siyah İnci'nin Laneti
9. Ölüm Oyunu
10. Frida

"Solaris"

ORHAN FERHAT NEPTÜN
1. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü
2. Schmidt Hakkında
3. Tanrı Kent
4. Donnie Darko
5. Bebekler
6. 25. Saat
7. Havuz
8. Tez
9. Bir Zamanlar Meksika'da
10. Dayanılmaz Zulüm

"Y.E.: Kralın Dönüşü"

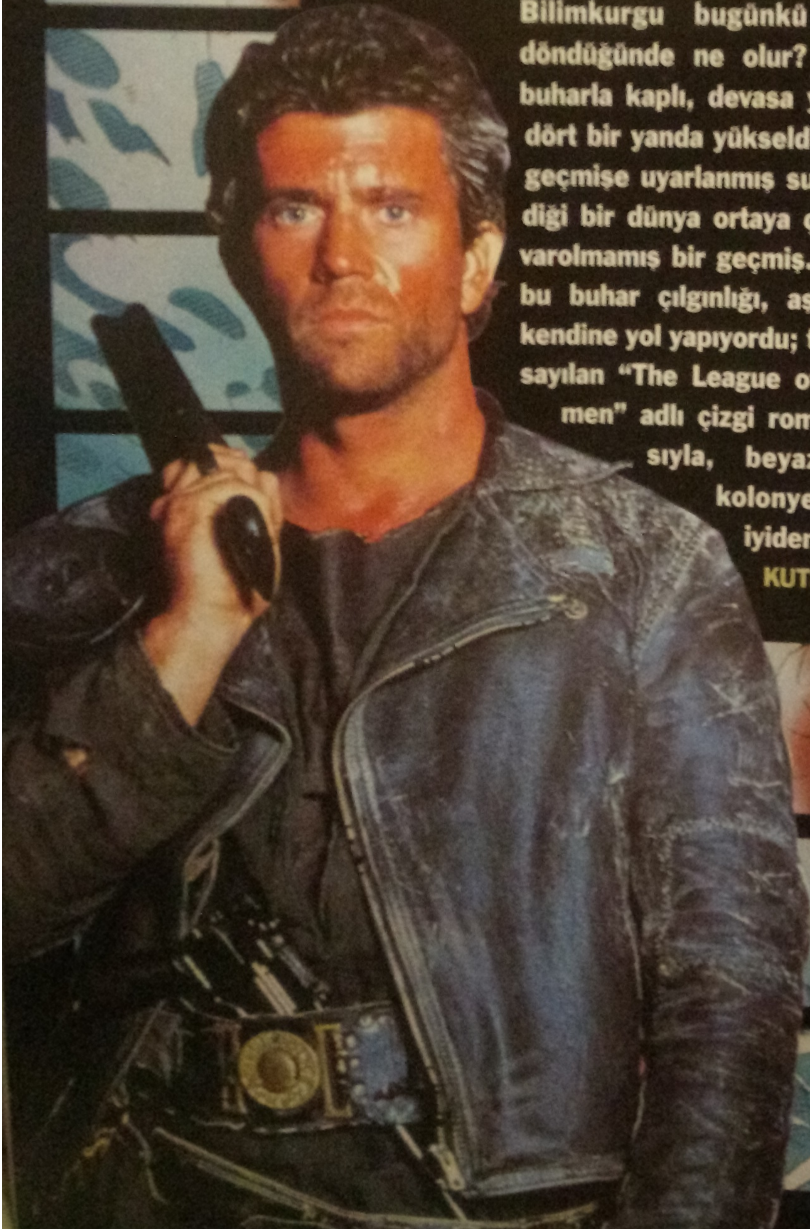
SEVIN OKYAY
1. Bebekler
2. Y.E.: Kralın Dönüşü
3. Cenetten Çok Uzakta
4. Geçmişi Olmayan Adam
5. Kumun Altında
6. Matrix Reloaded & Matrix Revolutions
7. Tanrı Kent
8. Güneşli Pazartesiler
9. Kimlik
10. Piyanist

"Bebekler"

UYGAR ŞIRIN
1. Benim Cici Silahım
2. Schmidt Hakkında
3. Kurdun Günü
4. Donnie Darko
5. Y.E.: Kralın Dönüşü
6. Son Öpücük
7. Matrix Reloaded
8. Dogville
9. Kumun Altında
10. Cennet

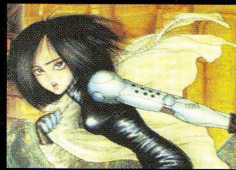

"Benim Cici Silahım"

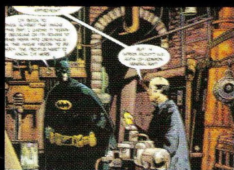
STEAMPUNK
Bilimkurgunun çocukluk düşleri

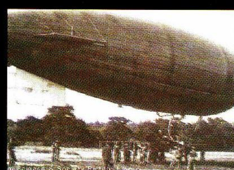

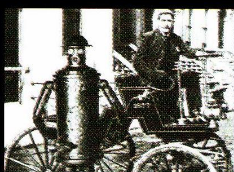
Bilimkurgu bugünkü aklıyla çocukluğuna döndüğünde ne olur? Sokakları ve semaları buharla kaplı, devasa yapıların ve makinelerin dört bir yanda yükseldiği, günümüz araçlarının geçmişe uyarlanmış suretlerinin etrafta gezindiği bir dünya ortaya çıkar. Yani hiçbir zaman varolmamış bir geçmiş. "Steampunk" adındaki bu buhar çılgınlığı, aşağı yukarı yirmi yıldır kendine yol yapıyordu; türün klasikleri arasında sayılan "The League of Extraordinary Gentlemen" adlı çizgi romanın sinema uyarlamasıyla, beyazperde üzerinde de kolonyel emelleri olduğunu iyiden iyiye açık etti.

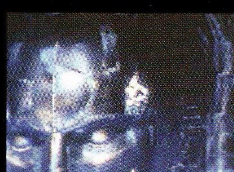
KUTLUKHAN KUTLU

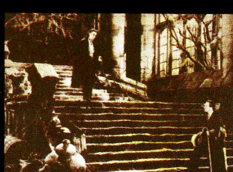
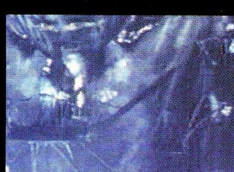
Mechanized Arachnid

WELL, YOU LOOK THE PART, ALL RIGHT.
THAT SCARF THOUGH. IT'S TOO MUCH. YOU SHOULD TAKE IT OFF.

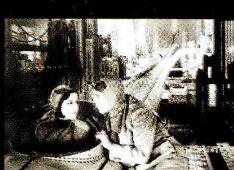
BUT WE DON'T EVEN KNOW WHO WE'RE LOOKING FOR!

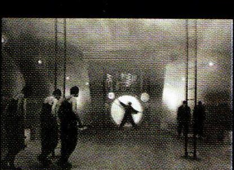

WATCH CAREFULLY NOW.

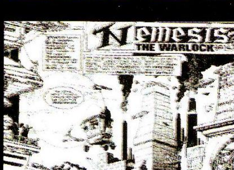
Hmmph.

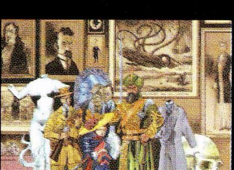
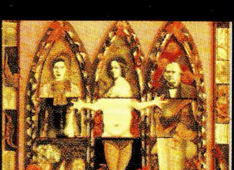
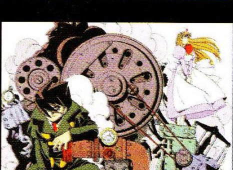

Nemesis
THE WARLOCK

Türün öncü çizgi romanlarından "The League of Extraordinary Gentlemen"ın sinema uyarlamasında, 20. yüzyıl başında Venedik.

"Blade Runner"da Los Angeles, 2019. Hâlâ gerçekleşebilecek bir gelecek.

"From Hell". Eski yöntemlerle cerrahi ve otopsi, steampunk'ın fetiş konularından.

Bir bilimkurgu öyküsünün, geçtiği günü değil, yazıldığı günü anlattığını söyleyen o tanıdık fikir zihnimize ne kadar kazınırsa kazınsın, geleceğe dair düşleri gerçekleşenler / gerçekleşmeyenler diye ayırmadan edemiyoruz. Yerine gelmemiş vaatleri, hayal dünyamızın en azından bir bölümünün "bugün"e uzak düşmesine sebep olmuş o antika düşleri tasnif etmeden yapamıyoruz.

Yitik gelecekler

Üçüncü binyılın şafağında kendimizi göbeğinde bulduğumuz o müthiş "gözden geçirme" hummasından, bu antik düşler de payını ziyadesiyle almıştı. Jetgiller'deki gibi robotların günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi; Asimov romanlarındaki gibi insanoğlunun evrenin (en azından kendi güneş sisteminin) uzak köşelerine yayılması; Uzay Yolu'ndaki gibi tüm hastalıkları teşhis eden minik cihazlara ve 19. yüzyıl kurmacasında sıkça rastladığımız her derde deva süper-iksirlere kavuşulması; "Blade Runner"dakine benzer uçan arabalarda seyahat edilmesi gibi eskinin çocukluk hayallerinin hâlâ gerçekleşmemiş olmasından dolayı duyulan o masum hayalkırıklığı da epey sohbet ve yazı konusu olmuştu.

Gökyüzünde metal kuş sürüleri gibi gezinen yüz binlerce uçan araçla ve basit fiziksel işleri tamamen devralmış makine-insanlarıyla, antiyerçekimi cihazları ve zaman makineleriyle, görünmezlik iksirleriyle ve ışınlanma kabinleriyle koskoca bir gelecek tasarımı, şimdi eskisinden de uzak görünüyor; "esir" denen tözle kaplı fezaya yelken açmış uzay gemileri ise "imkansız gelecekler" başlığı altındaki yerini alıp, bir tür nostalji kaynağına dönüştü. Bilimin bize neyin muhtemel olduğu, neyin sınırları zorladığı konusunda söyledikleriyle birlikte, geleceğimiz de değişti, "gelecek" fikriyle en çok haşır neşir olan bilimkurgu da. Şimdi klonlarla, yapay zekayla, simülasyonun gerçeklikten ayırt edilemediği bir dünyayla örülü gelecek tasarımlarımız. Günlük hayatıyla ve bilimkurgusuyla, halen bu nispeten yeni paranoya ikliminin sersemliğini yaşıyoruz.

Değişimin dayanılmaz ağırlığı

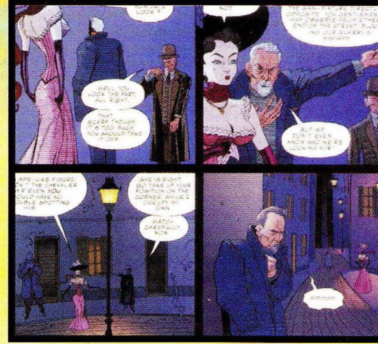
Böyle bir iklimde, antika geleceklere dair hayalkırıklığımız, düşlerin kendilerinin imkansızlığa doğru sürüklenmesi kadar, bu düşleri kurma konusundaki metanetimizi de yitirmeye başlamamızla ilgili belki de. Düş kurmak hiçbir zaman bilimkurgunun tekelinde olmadı; hatta bilimkurgunun, bir bakıma düşlerimizi bilim süzgecinden geçirip terbiye ettiği, elediği, seyrelttiği rahatlıkla söylenebilir. Öte yandan, bilimin ortaya attığı kavramlar arttıkça giderek daha fazla "hammadde"ye kavuşan bu tür, bir yandan da geleneksel karanlık ve gri bölgelerini yitiriyordu. Hareket alanı hızla ayaklarının altından kaydığından, bir bakıma kendi tarihinin oluşturduğu birikimden, pratiğinden oluyordu. Temel çıkış noktası olan bilim sürekli değişime gebe olduğu için janr da sürekli suret değiştirme mecburiyetinde kalıyor ama her yeni adımda kısa tarihinin kalabalık kavramlar ve imgeler paketini beraberinde taşımakta daha da zorlanıyordu.

Bilimkurgu gerçekten de genç bir janr. Aşağı yukarı yüz yıllık bir tarihi olduğu söylenebilir. Bugün kabul ettiğimiz şekliyle 1910'lu ve 20'li yıllara, günümüzün en popüler bilimkurgu ödülü olan Hugo'ya adı verilen Hugo Gernsback'in zamanına uzandığı söylenebilir. Yani adının konduğu zamana (Gernsback'in kendi tercih ettiği "bilimselkurgu" - scientifiction - terimi pek tutmamış, hızla unutulmuş terimler evrenindeki yerini almıştır). Jules Verne ve H.G. Wells'in zamanına uzanıp "bilimsel romans" çağına vardığınızda ise, janrın tarihi yüz yılı biraz geçiyor. Bu kısa sürede bilimkurgu tamamen bilimsel gerçekleri baz alan ve edebi açıdan pek de ilgi görmeyen ilk dönem "uzay operaları"ndan, işin bilim tarafından ziyade edebi ve sosyolojik (ve felsefi) tarafına ağırlık veren ve janrın bilimsel eğlencenin ötesinde bir şeye dönüşmesinde başrolü oynayan Yeni Dalga Bilimkurgu'ya, oradan da Siberpunk'a gelinceye dek pek çok kez kendini güncelledi, kabuk üzerine kabuk değiştirdi. Artık elinde her zamankinden de çok kaynak, dahası her zamankinden de çok yazar bulunduran bir tür. Ama alışılagelmiş suretiyle, yüz yıl öncesinin insanları büyüleyen temel fikirlerini oluşturmak giderek güçleşiyor. "Fezaya yayılma" fikrinin eski pervasızca cüretkârlığının, basit heyecan vericiliğinin altından kalkamayacak kadar çok veri var elinde; "evrenin öbür ucuna gitme"ye yönelik her yeni fikir, yanında ister istemez 20. yüzyıl fiziğinin bu konuda bıraktığı tek açık kapı gibi görünen "kurt delikleri"ne tutunma zorunluluğunu getiriyor. Teknolojinin "küçük" fetişine kapıldığı bir atmosferde, eskinin devasa makineleri güçlükle soluk alıp veriyor. Bu yüzden çağdaş bilimkurgu, kendi yol

Batman, Gotik görselliğiyle steampunk türüne yakın duran çizgi romanlardan.

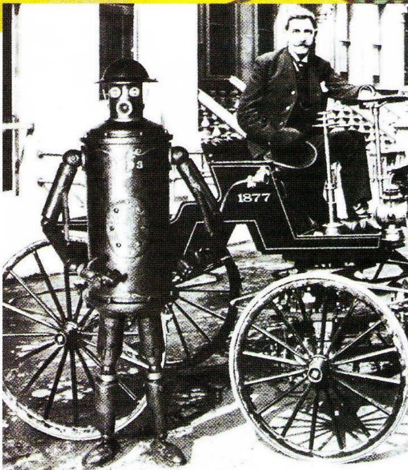

Üstte: Alan Moore'un yazdığı, Kevin O'Neill'ın çizdiği "The League of Extraordinary Gentlemen"dan kareler.

NEDEN "STEAMPUNK"

"Steampunk" adıyla bir akımın ortaya çıkısı, neredeyse siberpunk türünün serpilmesine kosut giden bir süreçti: 80'li yıllarda Gibson'ın öncülüğünde siberpunk bilimkurguda hatırı sayılır bir trafik yaratmıs, ufuktaki yeni cesur dünyayı incelerken, bazı yazarlar geçmisi arastırıyordu. Bilindiği kadarıyla ilk kez K.W. Jeter'in saka yollu, siberpunk'a nazire yaparcasına, kendinin de dahil olduğu bu yazarları "steampunk'lar" (Türkçe'ye bire bir olarak "buhar punk'ları", daha serbest bir çeviriyle ise de "buharcılar" ya da "buhar delileri" biçiminde çevirilebilir) olarak tanımlamasıyla, bu eğilim bir isme sahip oldu. Bilimkurgu büyük ölçüde, kapıdaki bilisim devriminin yarattığı yepyeni ve capcanlı düslere kendini kaptırmısken, Jeter, Stephen Baxter, Tim Powers ve James Blaylock gibileri "eski moda" düsleri yeniden canlandırıyorlardı. Bu yüzden, "steampunk" teriminin ilk olarak geçmisi bugünün penceresinden yeniden inşa eden bir tür alternatif tarih bilimkurgusu için kullandığı söylenebilir. Ama mesele bu kadar basit değil; "steampunk", neresinden bakarsanız bakın, tanımlaması son derece zorlu bir tür; ve daraltıp cebinize sokabileceğiniz gibi, genisletip her janrın üstüne yayılabilecek dev bir örtü haline de getirebiliyorsunuz. Öyle ki bu epey genç alt-tür, simdiden kendi alt-türlerine sahip. Klasik "steampunk"a "Viktoryen steampunk" deniyor; gelecekte geçene "Gelecekçi steampunk", Escaflowne gibi baska bir dünyada geçenlereyse "fantezi steampunk". Hatta "Wild Wild West" gibi Vahsi Batı'da geçen öyküleri "western steampunk" olarak tanımlayanlar bile var.
Daha fazla ayrıntı için, aşağıdaki "Steampunk Nedir, İcap Ederse Ne Olabilir?" başlıklı bölüme bakın.

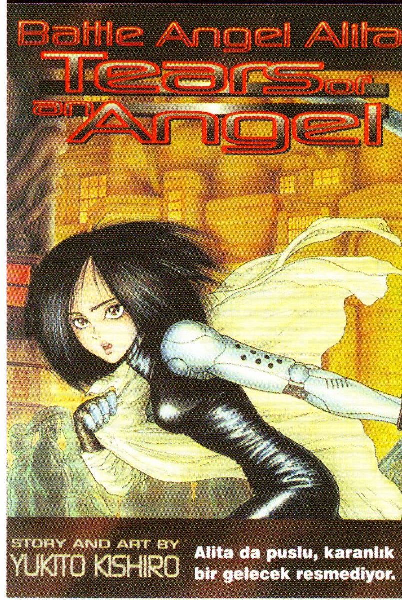
19. yüzyılın bilimkurgusal düşlerinin başında, yapay bir insan yaratmak geliyordu. Bu yüzden "otomaton" denen, insanın yaptığı basit işleri devralabilecek, insana benzeyen makineler, steampunk türünde sık sık karşımıza çıkıyor. Yukarıdaki resimde, Viktoryen bir buharlı robot tasarımı görülüyor.

haritasına sadık kalma çabası içinde sadece yüz yıllık fikirlere değil, yüz yıllık imgelere tutunmakta da zorlanıyor.
Şimdi, üçüncü binyılın hemen başında, Amerika NASA için yeni bir vizyon oluşturmaya, fazlaca hantallaştığını ve durgunlaştığını düşündüğü bu kurumun yeniden insanların hayallerini yönlendiren bir mekanizma haline getirmeye çalışadursun, fantazi türü, masallara uzanan tarihinin verdiği ağırlıkla, yeniden hayal dünyamızın efendisi haline gelmiş durumda. İşin ilginç yanı, bu durum bilimkurgunun rahat bir nefes almasını ve bu düş ikliminin tadını çıkarıp, gönül rahatlığıyla kendi düşlerini görmesini mümkün kılması.

Bilimkurgunun düş görmeye gittiği yer

Bir janrın çocukluk düşleri görmesi gibi bir şey mümkünse, bilimkurgu aşağı yukarı yirmi yıldır, usul usul, bunu yapıyor. Kendi çocukluğunun masum hayal dünyasından yola çıkarak, kendine has masallar, destanlar yaratıyor. Bu masal aleminin adı "steampunk".
Şehrin dört bir yanından göğe doğru yükselen dumanlar, devasa makineler, egzantrik ve korkutucu fikirlere sahip cerrahlar, buharla çalışan robotlar, uçan bisikletler, semalarda gezinen zeplinler ve balonlar... Gerçekleşmemiş bir gelecek tablosunun ya da hayalet bir geçmişin parçaları. Adını buhar teknolojisinden alan "steampunk", elektronik ve bilişim teknolojilerinin gerçekleşmediği; paranoyanın değil belirgin çizgilerle ayrılmış aydınlık/karanlık ve iyi/kötü kutuplaşmalarının hüküm sürdüğü bir dünyaya geri dönüyor ve sıkça alıntılanan bir tanımlamayla, "gelecek bu kadar çabuk gerçekleşmiş olmasa dünyanın nasıl bir yer olacağını" resmediyor.
Buhar teknolojisinin ve mekaniğin kendi haline bırakıldığı ve sanayi devriminin yolaçtığı ivmeyle potansiyelinin tamamını gerçekleştirdiği, alternatif bir dünya bu. Henüz verimsizlik bariyerlerine toslamamış, astronomik enerji ihtiyaçlarıyla burnu sürtmemiş, maddi imkansızlık çukuruna düşmemiş bir teknoloji coğrafyasının, görkemli makinelerinden cesaret bulan ve sınır tanımayan düşlerinin eseri. "Steampunk" evreninde teknolojinin bütün görkemine ve yaygınlığına rağmen bugünün teknolojisine kıyasla son derece cılız olması hiç önemli değil: henüz Einstein'la ve onu takip eden kuantum fiziğiyle tanışmamış, baştan aşağı Newtonyen ve deterministik, evrenin mekanik bir düzenek gibi baştan başa çözümlenebilece- ⇨

Geçmişle geleceğin birarada yaşadığı bir bilimkurgu filmi: "Dark City".

Alita da puslu, karanlık bir gelecek resmediyor.

Kaptan Nemo'nun teknoloji harikası denizaltısı Nautilus.

ği ve her şeyin kurulmuş bir saat gibi hesaplanabileceği bu dünyada, insanoğlunun yapması gereken tek şey varolan modeli işletip yeni formüllere ulaşmak ve gerekli hesaplamaları yapmak... Hayalperestlere yer yok, ama hemen her hayal, imkan dahilinde. Bu yüzden "steampunk" dünyası, iki başlı bir dünya. Bir taraftan katı bilimci ve rasyonalist, bir taraftan da hayallerin önünü açan bir imkanlar dünyası. Teknolojisinin yetersizliğine bakmadan, sınırsız hayal kurabileceğimiz bir dünya. Adeta bilimkurgunun fantazi kanadı.

Steampunk nedir, icap ederse ne olabilir?

80'li yıllarda belirgin bir yönelime iliştirilmiş olmasına karşın, "steampunk" teriminin nihai tanımını yapmak, sınırlarını net çizgilerle çizmek hayli zor. Çünkü bu kelime bir janra işaret ettiği gibi, bir estetik eğilime de işaret ediyor. Kalıplaşmış karakterleri ve olay örgüleriyle bilimkurgunun içinde kendi özel kulvarına sahip bir tür olduğu kadar, her janrın içine girip çıkabilen bir doku da aynı zamanda. Dolayısıyla küçük ama hayli hararetli bir kitle olan "steampunk" hayranlarının "en beğenilenler" listelerinde bir polisiyeye de, bir korku öyküsüne de, bir aşk öyküsüne de rastlayabilirsiniz.

Böylesi bir çeşitlilikte, son yirmi yıllık dönemde türlerin giderek birbirinin içine girmesi kadar, "steampunk"ın kaynaklarının da etkisi var. Aslında "steampunk", bilimkurgunun çocukluğuna değil, ana rahmine dönüşü olarak da tanımlanabilir, çünkü yeni sayılabilecek bu türün kökleri bildiğimiz şekliyle bilimkurgunun doğumunun öncesine, gotik romana, bilimsel romansa ve sömürgecilik döneminin keşif ve serüven öykülerine uzanıyor. Dolayısıyla da buharı hala tüten bu çorbada Jules Verne ve H.G. Wells kadar Mary Shelley ve Edgar Allan Poe'nun, Sir Arthur Conan Doyle ve Robert Louis Stevenson'ın da tuzu olduğu söylenebilir. Bir kurmaca dünyanın "steampunk çeşitlemesi"ni düşünmekten bahsedildiğinde, söz konusu dünyayı alıp mekanik teknolojiyle, buhar makineleriyle baştan başa donatmaktan ve hatta mümkünse herkesi Kraliçe Victoria dönemi İngiltere'sinin kılık kıyafeti ve adab-ı muaşeretine boğmaktan söz ediliyor. Yani, belli bir dokudan. Bu zaten, Victoria döneminin kendi klasiklerini de içine alan, hayli geniş bir çerçeve. Ama çerçeveyi daha da genişletebilirsiniz: mesela, "steampunk" terimini elektronik öncesi teknolojiye ağırlıklı olarak yer veren, sokaklarında gaz lambalarının yandığı hemen her dünyayı tanımlamak için kullanabilirsiniz. Kimse de size çok garip bir şey yapmışsınız gibi bakmaz.

Ama bir janr olarak "steampunk"ı tanımlamak gerektiğinde en kolayı, işe dar tanımla başlamak. "Çekirdek" olarak adlandırabileceğimiz bu katı "steampunk" tarifi, 19. yüzyılda, özellikle de İngiltere'de Kraliçe Victoria döneminde geçen bir alternatif tarih bilimkurgusu öyküsü. Sanayi devriminin oluşturduğu yeni yaşam biçiminin ve teknolojik atılımların son sürat devam ettiği, baş döndürücü değişim hızının yarattığı heyecanla ve korkuyla örülü bir dünya. Nüfusun büyük bölümünün kentlere göç ettiği zamanlar. Bir taraftan insanlar makineleştirilir, işçiler Charles Dickens kitaplarında (özellikle "Hard Times"da) örneği görüldüğü üzre "kol gücü" olarak hesaplardaki yerini alırken, bir taraftan da makinelerin beceri ve görev açısından insanın yerini almaya başladığı bir devir. Rasyonalizmin romantizmle çatıştığı, Edgar Allan Poe'nun "Bilim'e" adlı şiirinde dile getirdiği gibi bilimin insanların hayal dünyasını ellerinden aldığı bir devir. Bu durumda, kayıp hayal dünyalarının yerine yenilerini sunmak da, bilime düşüyor.

Steampunk'ın bilgisayar oyunları dünyasındaki temsilcilerinden Arcanum.

Türün öncüleri

Siberpunk türünün öncüsü kabul edilen William Gibson ile hacker kültürü üzerine en popüler incelemelerden biri olan "Hacker Crackdown"un yazarı Bruce Sterling'in ortak üretimi "The Difference Engine", bu tanıma en uygun örneklerden birini teşkil ediyor. 19. yüzyılda Charles Babbage'ın tasarladığı ve "pahalı ve

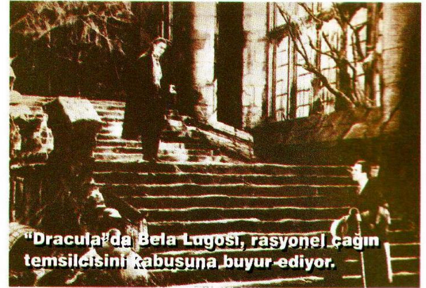

Türün adını başlığa çıkaran çizgi roman, "Steampunk".

Steampunk usulü makine-insan: "Wild Wild West"in kötü adamı Arliss Loveless.

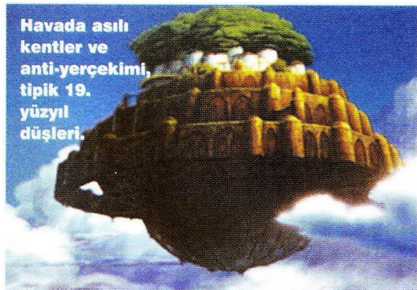

Fantazi-steampunk örneklerinden "Escaflowne".

Terry Gilliam'ın "Brazil"i, estetik açıdan steampunk'ın habercilerinden.

"Dracula"da Bela Lugosi, rasyonel çağın temsilcisini kabusuna buyur ediyor.

Coppola'nın çektiği "Bram Stoker's Dracula".

saçma" denerek bir kenara atılan ünlü mekanik bilgisayar "Analitik Makine"nin gerçekten inşa edildiği, bunun sonucunda da bilişim devriminin Victoria Dönemi'nde yaşandığı bir alternatif tarih öyküsü. Günümüz teknolojisiyle ilişkilendirmeye alıştığımız araçların mekanik çeşitlemelerinin bütün görkemleriyle boy gösterdiği, kredi kartlarının ve ışıklı reklam panolarının zamanda geriye doğru işlenerek elde edilmiş varolmayan prototiplerinin karşımıza çıktığı bir 19. yüzyıl İngiltere'si. "The Difference Engine" bazen ilk "steampunk" eserlerine örnek olarak verilir, ancak 1990'da yazılan bu romanı dar tanımıyla bile "steampunk" akımının öncüsü olarak göstermek pek doğru değil. Victoria çağında geçen bu çekirdek "steampunk" türünün asıl öncüsü, K.W. Jeter'in

Havada asılı kentler ve anti-yerçekimi, tipik 19. yüzyıl düşleri.

"Morlock Night"ı olarak kabul ediliyor. H.G. Wells'in "Zaman Makinesi"nin devamı niteliğindeki bu romanda, Morlock'lar zaman makinesini ele geçirip Victoria devri Londra'sına dehşet saçıyor. Jeter, 1987 tarihli "Infernal Devices" ile yine aynı dönemi ziyaret ediyor ve bu defa bir 19. yüzyıl bilgininin oğluna miras kalan inanılmaz icatlarının (geleceği gösteren televizyon ve dünyayı ortadan ikiye ayırabilecek makine gibi) çevresinde yeni bir Victoryen öykü kuruyordu. Edebiyat uzunca bir süre "steampunk"a evsahipliği etti; Jeter'e, 1983 tarihli ve türün belki de ilk klasiği sayılabilecek olan "Anubis Kapıları"nın yazarı Tim Powers'a ve 1986 tarihli, dönemin Victoria'sına sihirsel bir yan katan "Homunculus"un yazarı James Blaylock'a, 90'larda Stephen Baxter da eklendi. Hatta Baxter 1995'te, Jeter'in on altı yıl önce yaptığı bir şeyi tekrarlayarak, "Zaman Makinesi"nin devamı niteliğinde - ve Jeter'inkinden çok daha büyük bir ilgi ve coşkuyla karşılanan - bir roman bile yazdı: "Time Ships". Aynı yıl, Paul DiFilippo imzalı üçleme "The Steampunk Trilogy" ile tür kendini başlığa taşıyarak adını hafızalara kazıdı.

İlk görsel temsiller

Edebiyat peronundan kalkan bu buharlı trene ilk atlayanlar (adet olduğu üzre), çizgi romanlar ve çizgi filmler oldu. 1985'te yayınlanan "Nemesis The Warlock" adlı çizgi romandaki "Britannia" adlı dünyada, "steampunk" görselliğinin yapıtaşlarının yerine konduğu söylenebilir. 19. yüzyıl araçlarının her çeşidinin havada gezen çeşitlemeleriyle, akla hayale gelmeyecek mekanik icatlarla dolup taşan "Nemesis The Warlock"un bir yıl ardından, adı sık sık "steampunk"la bağdaştırılan "Laputa: Castle in the Sky" (Laputa: Gökteki Şato) adlı anime geldi. Özellikle anime, "Escaflowne", "Nausicaa of the Valley of the Wind" ve "Robot Carnival" gibi örneklerle, türe epey katkı sağladı. Manga'ların ve anime'lerin küçük bedenli, küçük dudaklı ve iri gözlü kızları, devasa makinelerle ve robotlarla sık sık birarada görülüyordu. Japon çizgi romanları ve çizgi filmleri, "steampunk" estetiğini benimseyip türlü janrlarda kullanarak "fantazi steampunk" ve "gelecekte geçen steampunk" gibi çeşitlemelerin de ortaya çıkmasını sağladı. Steampunk'ın çizgi romana ve sinemaya taşınması, salt görsel doku olarak kullanılmasının da önünü açmıştı. Örneğin gelecekte geçen ve aslında tipik bir siberpunk ⇨

Japon çizgi filmleri, uzun süre sinemada steampunk'ın motoru oldular.

Buhara boğulmuş bir çizgi dizi: "Steam Detectives".

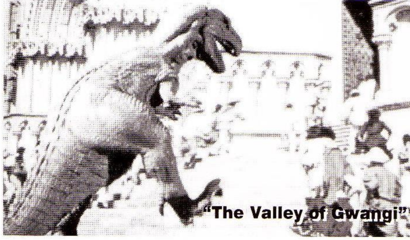

"Back to the Future" (Geleceğe Dönüş) serisi, sinemada steampunk türünün öncüleri arasında sayılabilir. Deli-dahi doktoruyla ve zaman makinesiyle, enteresan mekanik düzenekleriyle, türde rastlayageldiğimiz birçok özelliği bünyesinde barındırıyor bu üçleme. Serinin Vahşi Batı'da geçen üçüncü bölümü ise, "western steampunk" denen alt-türün sinemadaki ilk temsillerinden biri.

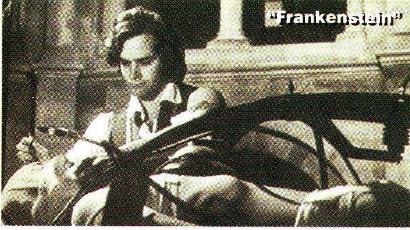
öyküsü olan "Battle Angel Alita", janr özellikleri bakımından "steampunk"la pek ilişkisi olmasa da, sırf görsel referansları nedeniyle bu türü anlatmak için kullanılabilecek bir anime.
Çizgi filmin dışında sinemanın bu türe kısa sürede kucak açtığını söylemek zor. Elbette Terry Gilliam hariç. Gilliam'ın "Brazil"i, kağıt üzerinde "steampunk"ın doğuşuyla aşağı yukarı aynı döneme denk gelmişti. George Orwell'in meşhur distopyası "1984"ün çağdaş bir uyarlaması gibi görülen 1985 tarihli bu klasikte, döneminin gidişatının aksine teknolojinin araçlarını küçültmeyip devasa ebatlara ulaştırarak, tam bir "teknolojiye boğulmuş gelecek" kabusu resmediliyordu. Evlerin her tarafından geçen devasa altyapı boruları ve sürekli ayak altında dolaşan ama nadiren doğru dürüst çalışan tuhaf aygıtlar, "retro-fütüristik" denen ve kendine görsel çıkış noktası olarak geçmişin icatlarını alan estetik eğilimin sinemadaki en önemli modern öncülerindendi.
"Retro-fütürizm"in Gilliam'dan sonraki kalesi, Jean-Pierre Jeunet ve Marc Caro oldu. "Şarküteri" ile adını duyuran ikili, "The City of Lost Children"de modern ile eskiyi harmanlayan teknoloji atmosferi ve karanlık görsel dokusuyla, türün sinema perdesinde çarpıcı estetik sonuçlara gebe olduğunu bir kez daha gösteriyordu.
Sinemada "steampunk", uzunca bir süre bu aşamada takıldı kaldı ve sadece bir görsel doku olarak kullanıldı. Roger Corman'ın geçmişe, Mary Shelley, Percy Bhysse Shelley ve Lord Byron'ın dönemine giden bir bilimadamının öyküsünü anlatan "Frankenstein Unbound"u dışında bu yeni janr, daha çok Victoria dönemi öykülerinin yeni uyarlamalarıyla ayakta duruyordu (Kenneth Branagh'ın Frankenstein uyarlaması ve bir ölçüde Coppola'nın "Dracula" uyarlaması gibi).
Klasik "steampunk"ın sinemada boy göstermesinin hemen eşiğinde, seyircinin gözünün bu türün görsel ve tematik referanslarına doyduğu söylenebilir. Örneğin gotik ve birçok dönemi harmanlayan görsel dokusuyla, Alex Proyas'ın "Dark City"si, hareket eden devasa binaları, elinde kocaman şırıngalarla insanların anılarını değiştiren tam da 19. yüzyıl işi delidoktoru ve yine Victoria çağından fırlamışa benzeyen zihin-gücü savaşlarıyla, türe tam anlamıyla teğet geçiyordu. Gotiğe (özellikle İngiliz "Hammer" stüdyosunun filmlerine) ilgisine birçok filminde tanık olabileceğiniz Tim Burton ise, 1999 tarihli "Sleepy Hollow"uyla türün kaynağı sayılabilecek olan dönemi ele aldı. Sihirle bilimin çatıştığı 19. yüzyıl eşiğinde, tamamen rasyonalist bir kahraman, kendini tamamen doğaüstü bir vakanın ortasında buluyordu. Ichabod Crane'in yanında gezdirdiği alet çantasının içinde barındırdığı, çeşitli kimyasal malzemeleri ve garip gereçler, görsellikte yeni bir modanın - teknoloji fetişinin - habercisi gibi görünmeleri bir yana, filmin kahramanının "aklın ve mantığın üstünlüğü"ne dair inancının görsel bir uzantıydı adeta. Ancak filmin ortalarına doğru işin "mantıklı bir açıklaması" falan olmadığı, cinayetlerden sorumlu kişinin düpedüz başsız bir süvari olduğu ortaya çıkıyor ve en azından Tim Burton'ın filminde, sihirsellik mantıksallığa karşı muzaffer oluyordu.

Ve Steampunk beyazperdede

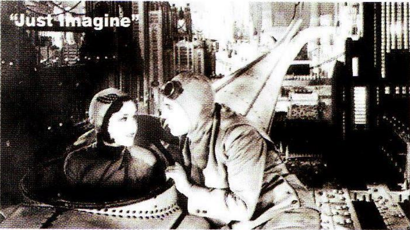
Tim Burton'ın filmiyle aynı yılda sinema perdeleri, belki de ilk katıksız "steampunk" örneği olarak gösterilebilecek olan "Wild Wild West" gösterime girdi. Ünlü bir Amerikan TV dizisinin uyarlaması olan filmde, genellikle Victoria dönemi İngiltere'sini mekan tutan janr, aynı dönemin Amerika'sına taşınıyordu. Will Smith ve Kevin Kline'ın iki kahramanını oynadığı, Kenneth Branagh'ın ise bedeninin alt bölümünün yerinde buharla çalışan bir tekerlekli iskemle bulunan kötü adam tipinde karşımıza çıktığı film, sinema izleyicisine "steampunk"ı bütün kalıplarıyla sunuyordu. Maceraperest kahramanlar, çılgın bilimadamları, zengin ve hırslı kötü adam; buharla ve mekanik prensiplerle çalışan, imkansız, devasa makineler; manyetizma ve hipnotizmaya aynı büyüleyiciliğin atfedildiği bir bilimsel hayaller iklimi... Bu bilimkurgu / dönem komedisi çok büyük ilgi görmese de, türün sinemada önünün iyice açılması (ve "steampunk"ı bilenlerin bilmeyenlere anlatması) konusunda önemli bir görev üstlendi.
China Mieville'in yazdığı "Perdido Street Station" raflarda türün son popüler romanları arasında kendine yer edinirken, son iki yılda

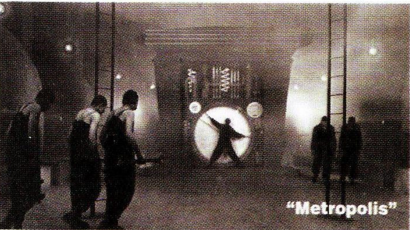
STEAMPUNK'IN SİNEMADAKİ ATALARI

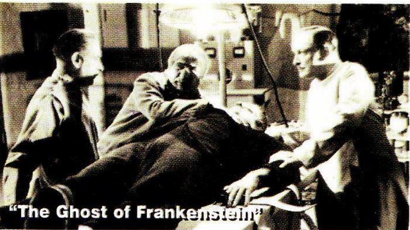

"The Valley of Gwangi"

"Frankenstein"

"Golem"

"Just Imagine"

"Metropolis"

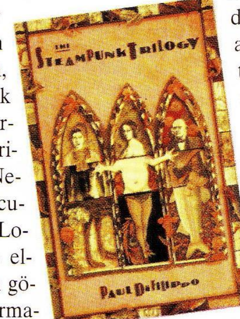

"The Ghost of Frankenstein"

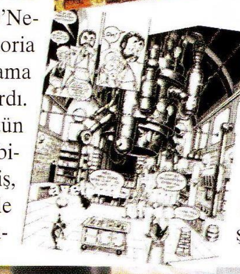
iki önemli "steampunk" filmi gösterime girdi. Bunların ilki, adını Jeunet ve Caro ile birlikte görmeye alıştığımız Pitof'un "Vidocq"uydu. Viktoryen mekanı aşağı yukarı aynı dönemin Paris'ine taşıyan film, öyküsü, temaları ve görselliği ile katıksız bir "steampunk" örneği olarak gösterilebilir. Sihir, metafizik ve bilimin arasındaki sınırların bulandığı, teknolojiye yönelik hayranlık ve korku hislerinin içiçe geçip çığ gibi büyüdüğü bir zamanda geçen bu polisiye dönem filmi, çok büyük ilgiyle karşılanmadıysa da, hafif gerçekdışı kokan atmosferi ve "saf steampunk" denebilecek estetiğiyle zihinlere yer etti.

İkinci film ise, türün bütün platformlardaki en büyük klasiklerinden biri sayılan "The League of Extraordinary Gentlemen"ın sinema uyarlamasıydı. Yazar Alan Moore ve çizer Kevin O'Neill'ın eseri bu çizgi roman, 19. yüzyıl İngiltere'sinin birçok kurmaca kahramanını, İmparatorluk'un çıkarı için biraraya getiriyordu. Jules Verne'in Kaptan Nemo'su, Bram Stoker'ın "Dracula"sından Mina Murray, Robert Louis Stevenson'ın Dr Jekyll'ı (ve elbette Bay Hyde'ı), H.G. Wells'in görünmez adamı. Ve Alan Quartermain... Moore'un diyalogları ve O'Neill'ın resimleri buram buram Victoria dönemi İngiltere'si kokuyordu, ama bu İngiltere'de garip bir şeyler vardı. Sanki dönemin yazarlarının bütün düşleri ve kabusları aynı anda, bilim başlığı altında gerçekleşmiş, kolonyel emellere ve dünyayı ele geçirme amacındaki "başka ku-

tuplara" katık ediliyordu. Hem büyülü hem bilimsel, hem rasyonalist hem de batıl inançlı, hem düş görmeye hem de kendini dizginlemeye çalışan bu devir, "steampunk" için kusursuz bir arena olduğunu bir kez daha kanıtlıyordu bu çizgi romanla. Belleri sıkan daracık korselerle denizleri yaran devasa denizaltıların, görünmez insanlarla görüntüsü sürekli değişen, bir medeni bir vahşi insanların birlikteliği, dönemin toplumsal yaşamı ve toplum psikolojisi üzerine ideal bir metafor havuzu sunmakla kalmıyor, son derece renkli ve çeşitli bir görsellik de ortaya çıkarıyordu.

Stephen Norrington'ın çizgi romandan yaptığı ve Türkiye'de "Muhteşem Kahramanlar" adıyla gösterilen uyarlama, topluluğa Oscar Wilde'ın Dorian Gray'ini katıyordu. Tüm "steampunk" hayranlarının merakla beklediği film de tıpkı "Vidocq" gibi görsel açıdan enteresan bulunmakla birlikte, tür açısından bir patlama yaratabilmiş gibi görünmüyor. Ve "steampunk" hâlâ Yüzüklerin Efendisi'nin fantazi türü için yaptığını kendisi için yapacak olan o klasiği bekliyor. Bu arada da "Steam Detectives" gibi çizgi filmlerle, janrın adını bir kez daha başlığa taşıyan (ve belki biraz da bu yüzden türün hayranları arasında ufak bir kızgınlık rüzgarı estiren) "Steampunk" gibi çizgi romanlarla, kendine bilimkurgunun altında sarsılmaz bir konum ediniyor; yani bir bakıma kurumsallaşıyor. Belki çoğunun hiç duymadığı ya da yeni yeni duyduğu "steampunk" terimi, önümüzdeki onyıl içinde dillere pelesenk olursa, şaşırmayın... ■

"Vidocq", steampunk'ı Victoria Londra'sından Paris'e taşıyor.

Sinemada "sinema" fetişizmi

"Kill Bill Vol 1" neredeyse her sahnesi ve her anıyla seyirciye bir "deja vu" (görülmüş) duygusu veren bir film. Ama bütün bu sahneler biraraya geldiğinde "eşsiz" bir sanat eseri çıkıyor ortaya ve işin biraz derinine inmeye çalıştığımızda, geleceğin sinemasında ortaya çıkabilecek bazı "fetişist" eğilimlerin kokusunu da alabiliyoruz. MEHMET AÇAR

Yapımcı şirketin ticaret aşkına tam ortadan ikiye böldüğü bir tablonun yarısı var elimizde. Filmin bütünü öyle tek bir seansta seyredilmeyecek kadar uzun değil; 3.5 saat civarında. Belli ki ortadan ikiye bölünsün diye değil, "tek bir film" olarak seyredilsin diye çekilmiş. Peki, seyirciye yapılan bu saygısızlığı bir yana bırakmak ve "Kill Bill"in ilk yarısı üzerinden yola çıkıp, birşeyler söylemek, nihai yorumlar yapmak mümkün mü? Bir yönüyle mümkün çünkü "Kill Bill"de önemli olan hikayenin nereye varacağı değil, filmin yapısı; ve bu yapı, ikinci filmde de büyük ihtimalle değişmeyecek. Hikayenin nereye varacağı belki çok kritik bir önem taşımıyor ama bu, -yanlış anlamalara mahal vermemek için özel olarak vurgulayalım- hikayenin önemsiz olduğu noktasına götürmemeli bizi. "Kill Bill"de hikaye diğer Tarantino filmlerinde olduğu gibi önemli. Önemsiz olan ve terk edilen şey "gerçeklik" ya da sahicilik duygusu. Tarantino daha önceki üç filminde gerçekliğin coğrafyasında konuşlanmayı tercih etmişti ama "Kill Bill"de başka bir gerçeklik katmanına geçmeyi tercih ediyor. Özetle, filmin sahici ve inandırıcı olmak gibi amaçları yok.

Örnekleyelim: Gelin (Uma Thurman), Tokyo'daki bir restoranda O - Ren Ishii ve çetesini tek tek haklarken neden kimsenin aklına ateşli bir silah kullanmak gelmiyor? Tek bir kadın nasıl oluyor da o kadar insanla başa çıkabiliyor? Neden kimse onu arkadan vurmuyor? Gözümüzün içine sokulan bu "mantık hataları" neden yapılıyor?

Tarantino filmin birçok yerinde benzer şeyler yaparak seyircilere açık bir mesaj, benim gibi filmi çözümlemek isteyenlere de bir anahtar verme ihtiyacı duyuyor ve adeta şöyle diyor: "Lütfen farkına varın, size gerçekliğin bir temsilini değil, kafamda yarattığım fantazilerimi sunuyorum." Filmin kahramanı Gelin'in, daha ilk karede çok yakından beynine sıkılan bir kurşunla ölmediğini de unutmamak gerekiyor. Hatırlayın, komadan uyandığında o kurşun hala beyninde. "Tık tık" diye sesi bile geliyor. Belki Gelin hala komada ve bütün bu olup bitenler onun aklından geçen bir düş. Yani, her şey bir "senaryo". Zaten psikoanalitik göstergebilimciler Tarantino -ya da başka birisi- ne yaparsa yapsın, filme gerçekliğin bir temsili olarak değil, görülen bir rüya, kurulan bir hayal olarak bakmayacak mı? Dolayısıyla, Tarantino da inandırıcı görünme oyununa ne gerek var, dercesine "İşte buyrun benim hayallerim, onları dilediğiniz gibi yorumlayın!" diyor.

Tarantino hikayesini, gerçekliğin bir temsili olarak değil, kullandığı göstergelerin "gizli" anlamlarının farkında olan bir yönetmenin "kişisel fantazya"sı olarak kurmaya başlıyor. Size tuhaf gelebilir ama bu tavır onu "Kill Bill" bazında Federico Fellini'yle uzaktan akraba yapıyor... Fellini belirli bir noktadan sonra tümüyle kendi hayal aleminde geçen filmler yapmaya başlamış, Freudiyen yaklaşımı kullanan yorumculara neredeyse yol tarif eder hale gelmişti. Bir tarihten sonra, Fellini filmlerinde gizlenen anlamı bulmak değil -çünkü anlam gizlenmiyordu artık-, yönetmenin sizi o anla- ⇨

"Elinde kılıç tutan Uzakdoğulu güzel kadın" fetişizminde bir doruk noktası: O - Ren Ishii (Lucy Liu)

ma nasıl götürdüğünü görmek zevkli bir hal alır olmuştu... Tarantino da "Kill Bill"de aynısını yapıyor. Sözgelimi, ayak fetişisti olduğunu bilen seyircilere sık sık göz kırpmayı ihmal etmiyor, bilmeyenleri de adeta uyarma ihtiyacı hissediyor. Öyle ki Uma Thurman'ın ayaklarını çerçevenin içine yerleştirip, intikam senaryosunu "baş parmak"tan başlatıyor. "Bu, görünürde Gelin'in intikamının hikayesi ama özünde benim sinemasal fetişlerimle oynadığım film olacak, lütfen ona göre seyredin" demenin bundan daha açık bir yolu olabilir mi?
Evet, "Kill Bill", bir yönetmenin öncelikle kendi fetişlerine adanmış bir film. Fellini'nin iri popolu, büyük göğüslü kadınları neyse, Tarantino'nun çıplak ayaklı kadınları da o... O-Ren Ishii ile Gelin'in hesaplaşmasının yaşandığı restoranda şarkı söyleyen ve servis yapan tüm kadınların ayakları çıplak. Tokyo'daki restoranlarda kadınlar çıplak ayakla mı dolaşıyor? Bilmiyorum ama önemli olan bu sorunun doğru cevabı değil, bir Tarantino filmi seyrediyor oluşumuz. Bir Fellini filmi seyrederken bunu nasıl kabul ediyor ve onun fetişlerini biliyor olmanın keyfini çıkartıyorsak, "Kill Bill"de de bunu yaşıyoruz. Fellini'nin "Tatlı Hayat"ında Anita Ekberg neyse, Uma Thurman da "Kill Bill"de Tarantino için aynı şey. Yani, bir imge. Ve sonuç olarak, bir Fellini filminde hikaye ne ifade ediyorsa, "Kill Bill"de de şüphesiz aynı şeyi ifade ediyor. Diğer bir deyişle, hikayenin kendisi ve nereye varacağı değil, barındırdığı unsurlar, ayrıntılar, göstergeler ve anlamları önem kazanıyor.

Özüne sadık bir B filmi

Ang Lee'nin "Kaplan ve Ejderha"sının altmetin okumasında kılıç kadınların peşinde koştuğu "örtük bir fallik obje"ye denk düşer. "Kill Bill"de ise "Kaplan ve Ejderha"nın hikayesinin (üstmetninin) barındırdığı derin felsefeye, trajediye, büyük aşklara, entellektüel göndermelere rastlamak mümkün değil. "Kill Bill"in altmetni Tarantino'nun kişisel fantazyasından ibaret, yani karşımıza en basit ve kaba anlamda boş vakitlerinde silahlı güzel kadınların oynadığı filmleri seyretmek isteyen bir heteroseksüel erkek fantazisi çıkıyor. Altmetni takip edip, felsefi ve ağır bir yere çıkmak isterseniz hep ironi ve hafiflikle karşılaşacaksınız. Örneğin, samuray yasasının "baba" ve karizmatik figürü Hattori Hanzo, yanında çalışan adama dahi söz geçiremiyor, ona bir bardak içkiyi zar zor getirtiyor. Tarantino, bu sahnede, biraz da kafamızdaki "kusursuz bir hiyerarşiye dayanan Japon samuray gelenekleri" klişesiyle dalga geçiyor. Ama öte yandan aynı samuray geleneği Gelin / O-Ren Ishii düellosunun finalinde lirik bir biçimde çıkıyor karşımıza.
Senaryoda lirizmle ironi hep kolkola, birbirini nötralize etmekle meşgullar. Gelin ve O-Ren rustik Japon bahçesinde çarpışırken o kıvrak dans müziğinin anlamı ne? O-Ren öldüğünde ses bandından yükselen Japon pop parçasına ne demeli? Çoğunluğu 70'li yıllardan gelme bu parçalar, hem yönetmenin müzik fetişlerini yansıtıyor hem de hikayenin özünü boşaltıp, her şeye bir mesafe almamızı sağlıyorlar. "Bu, benim hayal ettiğim estetik bir dövüş sahnesi, fonda da 70'lerin unutulmaz bir klasiği 'The Lonely Shepherd'... Buyrun seyredin ve fazla ciddiye almayın" tavrı bu...
Altmetni bir yana bırakıp "Kill Bill"e, salt hikaye düzleminde baktığımızda ise karşımıza her şeyiyle tepeden tırnağa bir B filmi çıkıyor. Bir B filmine çok yakışan hikaye tek cümlede özetlenebilir: "Arkadaşlarından kazık yiyen Gelin, 4 yıl 6 ay sonra komadan çıkar ve intikamını almak üzere harekete geçer..." İkinciyi seyretmedik ama ilki itibarıyla filmin "mesajı ya da mesajları", "Kaplan ve Ejderha" gibi B filmlerine "ihanet eden" entelektüel bir derinliğe sahip değil. Bunlar B filmlerinin alışıldık mesajları: Arkadaşına asla ihanet etme... Yaptığın günahların bedelini er ya da geç ödersin... Adalet mutlaka yerini bulur... Rakibini haklarken bile ahlak yasalarına saygılı ol vb... "Kill Bill" özüne sadık

bir B filmi olarak bu mesajları aslında hiç küçümsemeden veriyor. İşin püf noktası, mesajları ciddiye alanların da, almayanların da zekasına aynı anda saygı duymayı becerebilmesi.
Sonuç olarak, birinci katmanda özüne sadık yüzeysel bir B filmi, ikinci katmanda yönetmenin kendi fetişlerine adanmış kişisel bir fantazya var... Ve bu iki katmanın üstünde, benim gözümde filmi bir başyapıt haline getiren üçüncü bir katman daha var: Anlatım... Ama anlatım derken bunun içine senaryoyu, hikayeyi ve hikaye kurgusunu da eklediğimi belirteyim.
*"Kill Bill"*de anlatım, Fransız Yeni Dalga'sında, özellikle de Godard'ın ilk dönem filmlerinde olduğu gibi kendi içinde iki ayrı işleve sahip. Anlatımın birinci işlevi, bütün filmlerde olduğu gibi hikayeyi görselleştirmeye yarayan bir araç olması... İkinci işlevi ise, sinema tarihi ve sinema sanatı üzerine birşeyler söylemesi ve seyirciyi göndermelerden oluşan bir oyuna davet etmesi..
Tarantino basit bir hikayeyi alıp tümüyle biçime yüklenmiş, demek şüphesiz yanlış değil ama bu yaklaşım asıl önemli olan noktayı bize unutturabilir. Çünkü hikaye basit gibi görünse de kişisel bir fantazyayı yansıtacak kadar da sofistike bir yapıya sahip. Üstelik, filmin başından itibaren olayları zaman içinde adeta dansettiren hikaye kurgusu ön- ⇨

sahne analizi 1

Gelin Copperhead'e karşı ya da üst orta sınıf Amerikan evinin huzuru

Bu sahne, Tarantino'nun bahçe içindeki üstorta sınıf banliyö evlerine karşı duyduğu "saygı"nın ironik bir simgesi ve aslında ikinci kez karşımıza çıkıyor.

"Ucuz Roman"da suç dünyasından kurtulup banliyödeki huzur dolu yuvasına kapanan kahramanı hatırlayın. Tarantino o karakteri bizzat kendisi oynuyor ve evine gelen iki katilden her şeyden önce saygı talep ediyordu. Pahalı kahvesi elbette çok güzeldi çünkü özel olarak seçip alıyordu; tek istediği birkaç saat sonra eve gelecek hemşire karısıyla mutlu mesut yaşamaktı. Ait olduğu sınıftan memnun olan bu karakter, suçtan arınmış evinin sterilliğine saygı duyulmasını istediğinde, suçlular da ona saygı duyuyor ve dışarıdan özel bir "temizlikçi" getirtiyorlardı. "Ucuz Roman"ın o sahnesinde, Amerika'da olduğumuz ve gangster bile olsa, herkesin amacının sınıf atlamak ve o sterilliğe, banliyö huzuruna kavuşmak olduğu hatırlatılmıştı bize.
"Kill Bill"in kahramanı Gelin'in ise suçtan arınmış üst orta sınıf evine saygı duymadığını düşünüyoruz önce çünkü içeri dalar dalmaz kıyasıya bir mücadele başlıyor. Ama okul servisinin yolda görünmesi ve küçük kızın eve girmesiyle birlikte Gelin kavgayı kesiyor. Gelin'in derdi rakibesi Vernita Green'in (Vivica A. Fox) huzurlu üstorta sınıf hayatıyla değil, tam aksine bu hayata ve anne-kız ilişkisine belirli bir saygı duyduğu kesin. Vernita'nın önerisiyle hesaplaşmayı gecenin karanlığında tekinsiz bir beyzbol sahasında yapmayı dahi kabul ediyor, Hatta tıpkı "Ucuz Roman"daki sahnede olduğu gibi, ev sahibinin ikram ettiği kahveyi de içiyor.
Ama çocuğununun yemeğini hazırlayacağını söyleyen Vernita "Copperhead" Green, mısır gevreği paketinden silah çıkarınca Gelin ister istemez huzuru bozmak zorunda kalıyor. Böylelikle üst orta sınıf hayatının simge değerleri, "Pulp Fiction"da sterilliklerini korurken "Kill Bill"de yerle bir oluyor. Gelin, çocuğun önünde annesini öldürürken ortaya çıkan manzara manidar. Yerde temiz fayansların üzerinde çocuğun yemeği ve annenin kanı vardır...
İşte orada yine "garip bir şey" olur. Çocuk ifadesiz bir bakışla Gelin'e bakar. Bu bakışta hiç ama hiçbir duygu yoktur. Ne korku ne gerilim ne şaşkınlık ne de başka bir şey. Nefes alıp verişleri bile değişmemiştir. Sahiden nedir bu? Belki izleyici, o bakışta ne görmek istiyorsa onu görecektir. Ama işin doğrusu çocuğun yüzü düpedüz ifadesizdir. Üstelik aynı film içinde annesinin ölümüne şahit olan bir başka çocuk daha var (O-Ren Ishii'nin çocukluğu) ve iki çocuğun ifadeleri arasındaki farklılık görülmeyecek gibi değil. Sonuçta, annesi bir bıçak darbesiyle duvara mıhlanan küçük kız, Tarantino'nun fantazyasında bize öyle ifadesizce bakan bir "görsel unsur"dan öte bir şey değil. O resimde annesinin ölümünün acısını yaşayan bir çocuğu canlandırmasından daha önemli olan, Tarantino'nun çizdiği tablonun bir parçası ya da bir imgesi olması... Ya da belki bu satırların yazarının farkına bile varamadığı bir gönderme...

Sınıf atlamış, anne olmuş ama bıçakları her daim çıkartmaya ve ölümüne savaşmaya hazır bir karakter: Vernita Green (Vivica A. Fox)

ceki Tarantino filmlerinde olduğu gibi son derece özgün ve yenilikçi bir "hikaye etme" mekanizmasına sahip.
Gelin / O-Ren Ishii hesaplaşması -ironik biçimde yan hikaye kavramını da aşarak- kendi bağımsız fon müziğiyle birlikte, neredeyse bir "yan destan" olarak ayrı bir film gibi başlıyor. O-Ren Ishii, "Kill Bill Vol. 1"da hakkında en çok şey öğrendiğimiz karakter. Çocukluğuyla ilgili "film içinde film" esprisindeki bir animasyonun peşinden, Tokyo mafyasındaki konumuyla ilgili bir başka epizod devreye giriyor. Ardından tek tek ekibini tanıyoruz, yani yan hikaye (subplot) kendi içinde başka yan hikayelere, onlar da başka yan hikayelere bölünüyor. Nihayetinde de, restoranda aşama aşama ilerleyen hesaplaşma sahnesi geliyor.
O-Ren Ishii karakteri, ilk filmde sadece Gelin karakterini değil, kendisini oynayan Lucy Liu'yu bile gölgede bırakıyor. Tarantino Hollywood'da "senaryo doktorluğu" mertebesine ulaşmış bir bilirkişi. Bu benzersiz O-Ren karakteri ve yan hikaye mantığıyla, Tarantino neler yaptığının şüphesiz farkında. Benim tahminim "O - Ren Ishii vakası" senaryo tekniğinde bir yenilik olarak başka senaryo yazarları ve yönetmenlerini de etkileyebilir ama Tarantino'nun amacı ne birilerini etkilemek ne de yenilik yapıp Senaryo Tarihi dersi veren akademisyenlerin kafasını karıştırmak. Bana kalırsa, asıl derdi, çocukluğunun geçtiği 70'li yıllardaki dövüş filmlerine ve spagetti westernlere damgasını vuran o unutulmaz düello, kavga ya da hesaplaşma sahnelerinden birini çekip, tarihe geçmek. Leone'nin "İyi, Kötü ve Çirkin"i en çok düello sahneleriyle hatırlanmaz mı? Unutulmaz bir dövüş sahnesinin olmadığı Bir Bruce Lee filmi olabilir mi? Bu tür bir sahneyi unutulmaz kılan aslında, karakterlerin bize çok iyi tanıtılması ve hikayenin geldiği o son noktada ifade ettiği dramatik önem değil midir?
Ama sözkonusu dövüş ve spagetti western filmleri "Kill Bill"in aksine belirli bir inandırıcılık-sahicilik duygusunu koruyan, seyirciyi mesafe koymadan içlerine almak isteyen filmler. Şu durumda, seyircinin daha ilk plandan itibaren ister istemez belirli bir mesafeden seyrettiği "Kill Bill Vol. 1" nasıl olur da unutulmaz bir düello sahnesi ihtiva edebilir? İşte Tarantino, tam da bu problemi çözmek için O-Ren Ishii karakterinin geçmişini "film içinde bir başka film" olarak kurmaya karar vermişe benziyor. Amacına da ulaşıyor. Düello sahnesi, filmin tam bir zirve noktası haline gelmekle kalmıyor, tablonun yarısını görmüş olduğumuzu unutturacak kadar bir tatmin hissi de veriyor.

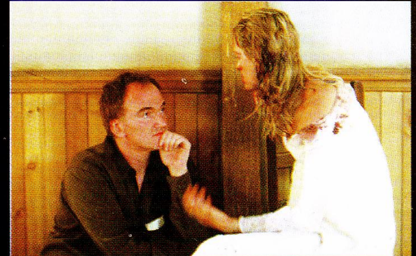
Farklı üsluplar, farklı atmosferler

"Kill Bill"de daha önce de vurguladığımız gibi dramatik yapı çift yönlü işliyor. Bir yandan sizi duygusal olarak kavrayıp, türün heyecan, gerilim gibi gerekli bütün motiflerini yerine getirip, seyirciyi kahramanla özdeşleştiriyor ve hikayenin akmasını sağlıyor. Öte yandan da Uma Thurman'ın başparmağı örneğinde olduğu gibi birden her şeye mesafe alıp bir Tarantino filmi seyretmekte olduğumuzun farkına varmamızı sağlıyor. Hikayenin akışından gelen ironiyi bir yana bırakırsak,

Tarantino projeyi özel olarak Uma Thurman için yazmış.

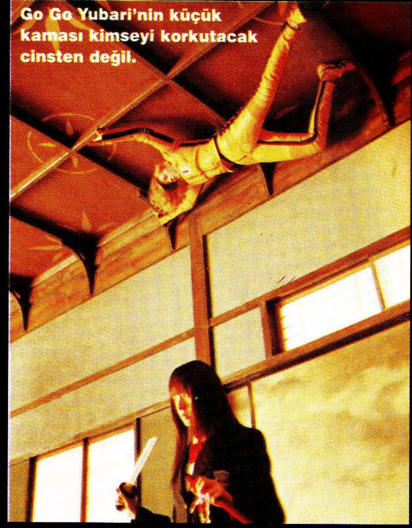

Tarantino zor sahnelerde mükemmel bir zanaatkarlık örneği göstermiş.

İşte Go Go Yubari'nin sürpriz silahı...

Kaçılın, Gelin sahneye çıkıyor!

Go Go Yubari'nin küçük kaması kimseyi korkutacak cinsten değil.

görsel anlatım da filmle seyirci arasına mesafe koyan bir yapıya sahip.
Gelin / Vernita sahnesinde, Tarantino iki karakteri ev içinde yürürken gösterdiği ara planlardan birinde koridor ve mutfağın yukardan kuş bakışı bir çekimini kullanıyor. Tavanları yokeden ve karakterleri bir deney faresi gibi gösteren bu tür bir plana bir yönetmen sizce neden gerek duyar? Tam nedenini söylememiz belki mümkün değil ama asıl amacı özdeşleşme ve inandırıcılık olan bir yönetmenin böyle bir plan tercih etmeyeceği çok açık.
Bu sadece küçük bir ayrıntı. Asıl önemlisi, Tarantino filmin görsel atmosferini kurarken, bilerek ve isteyerek eklektik bir yapı kuruyor. Diğer bir deyişle, birbirinden uyumsuz sekansları (hikayenin belirli bir bölümünü anlatan sahneler toplamı) peş peşe ekliyor. Tarantino'nun asıl amacı bütünlüğü olan değil, kendi içinde tablolara ve "chapter"lara bölünmüş, parçalara ayrılmış eklektik bir dövüş filmi çekmek. Öyle ki film üsluplar ve atmosferler arasında adeta koşturuyor.
Her şey beyne sıkılan bir kurşunla başlayıp, güzel bir şarkının eşlik ettiği şık, stilize bir jenerikle devam ediyor ve daha sonra üsluplar ve atmosferler arasındaki koşuşturmaca da başlıyor.
Elle Driver'ın (Daryl Hannah) Gelin'i zehirli iğneyle öldürmeye çalıştığı hastane sahnesi mat renklerin hakim olduğu bir korku-gerilim atmosferine sahip. Tarantino'nun bu sahneyi Brian De Palma filmlerine açık göndermeler yaparak çektiği kesin. Hannah'ı ön cepheden takip eden uzun bir geri kaydırma, müziğin kullanımı, slow motion tekniğiyle yapılan tilt down (kameranın aşağıya doğru indirilmesi), Daryl Hannah'ın sarışınlığı, hemşire üniforması, ekranın ikiye bölünmesi vs. vs. Bu sahne üslup olarak bir dramatik zirve anı olarak çekilmiş fakat sahne hikayede herhangi bir zirve noktasına tekabül etmiyor. Hatta çok ironik biçimde senaryo açısından "olsa da olur olmasa da" türünde bir sahne bu. Onca yolu gelip onca zahmete katlanan, üstünü başını değiştirip göz bandına bile Kızılhaç logosunu oturtan Elle Driver, Bill'den gelen bir telefonla engelleniyor. Bu da bir Tarantino ironisi netice itibarıyla. Asıl amaç, hikayede taş üstüne taş koymaktan ziyade Elle Driver'ı görsel bir fetiş olarak seyirciye sunmak ve De Palma'ya saygı duruşu niteliği taşıyan bir gerilim sahnesi çekmek...
Gelin / Vernita hesaplaşmasının görsel atmosferi ise bir romantik komedi filminden farksız. Canlı ve hayat dolu renklerle boyanmış bir banliyö evindeyiz, iç mekanlar ferah ve her şey huzur verici. Ama bu dekorun önünde bıçaklı, tekmeli, kanlı ve çok sert bir yakın dövüş sahnesi seyrediyoruz. Eşit güçlere sahip iki rakibenin Uzakdoğu tekniklerini kullandığına da dikkat çekmek gerekiyor. Tarantino bu sahnede mekanı vurgulamak üzere, alan derinliğini kullanmak için geniş açılı lensler kullanıyor.

Hattori Hanzo'nun kılıcının dahi yapamadığı işi bir kalas parçası yapabilir mi?

Bizi Gelin'in ihanete uğrayıp vurulduğu düğün töreninin hemen sonrasına götüren flashback sahnesinde ise sarı sıcak çöl ışığı ve western/country kırması bir atmosfer var... Tarantino bu sahneyi western dekorunda geçen bir polisiye TV dizisinin açılış sahnesi gibi planlayıp çekmiş. Kovboy şapkalı, güneş gözlüklü şerif de bu TV dizisinin kahramanı... Ve yine ironik olarak, bu polisin filmin bütününde dramatik olarak hiçbir önemli işlevi yok ama filme öyle bir giriyor ki, sanırsınız filmin en önemli kahramanlarından biri.
O-Ren'in çocukluğu her anlamda aşırı derecede stilize çekilmiş, grafik anlamda nefes kesici bir Japon animesi. Eğik açılar, garip yakın planlar, normal kameraların yapamayacağı hareketler, zoom-in ve zoom-outlar. Yatak odasında geçen cinayet sahnelerinde soğuk, mat renkler ve kasvetli bir atmosfer kullanılıyor. O-Ren'in canlı renklerle dolu bir Akdeniz kentinde geçen suikast sahnesi ise açık bir Nikita göndermesi.
Gelin'in Japon restoranında giriştiği dövüşlerin her biri farklı bir atmosferde geçmekle kalmıyor, her birinde üslup da değişiyor. Tarantino'nun aynı sekans içindeki dövüş sahnelerini kısa ve bağımsız bir film gibi birbirinden farklı tasarlayıp ayırması, ister istemez seyircide "dövüş filmleri tiyatrosu"nda şov izliyormuş duygusunu uyandırıyor. Önce Go Go Yubari ile farklı silahlarla gerçekleştirilen kıyasıya bir ikili kapışma, ardından Wang Yu filmlerini hatırlatan siyah beyaz, kalabalık bir kılıçlı dövüş sahnesi (kahraman tek başına herkese karşı) ve peşinden mavi fon üzerinde figürlerin siyah gölgelere dönüştüğü bambaşka bir atmosferde yine kılıçların konuştuğu bir başka koreografi... Ve bütün bunların üstüne O-Ren Ishii ile rustik bir atmosferde büyüleyici bir final düellosu... Tarantino burada kamerasını, aksiyonunu, oyuncularını durduruyor ve filmine lirik bir resimsellik kazandırıyor. Özetle, kurgu mantığı, çerçeve tasarımı, ölçekler, kamera kullanımı ve ⇨

atmosfer her seferinde ısrarla değişiyor.
Filmin anlatımında bazı leitmotifler (tekrarlanan motifler) de dikkat çekiyor. Gelin, intikam için karşısına çıktığı rakiplerini gördüğünde, düşmanlarının olay anındaki yakın plan görüntüleri Gelin'in yakın planının karşısına bindiriliyor ve hep aynı müzik kullanılıyor. Bu leitmotif "Kill Bill"in atmosfer ve üslup olarak birbirlerinden ayrılan sahnelerini birbirine bağlıyor ve aynı filmde olduğumuzu adeta bir gonga vurur gibi hatırlatıyor. Bu arada bindirme tekniği (aynı anda iki planın üstüste bindirilmesi) filmin başka yerlerinde de sıkça karşımıza çıkıyor. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerin ardından günümüzde neredeyse hiç kullanılmayan, sinema sanatının ilk yıllarının favori özel efektlerinden biri olan "bindirme"nin, 70'li yıllar sinemasında, özellikle de Uzakdoğu dövüş filmlerinde sıkça kullanılan bir numara olduğunu da belirtelim.

İki işlevli anlatım

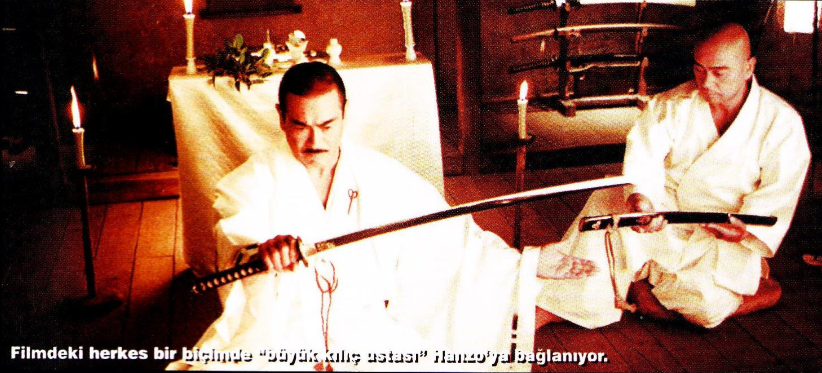
Evet, hikaye akıyor ama yönetmen kendi varlığını belli ederek hikayeyi bölümlere ayırıp devreye giriyor ve dikkatin üslup üzerinde yoğunlaşmasını istiyor. Her şey bir yönetmenlik şovuna dönünce, seyirci sadece perdede olup bitenlere belirli bir mesafeden bakmakla kalmıyor, aşırıya varan şiddetin de ciddiye alınamayacak bir şey olduğunu görüyor. Şiddet özünde grafik ve bazen ironik bir tercih... Filmin içindeki anime bölümünde fışkıran kanları nasıl ciddiye almıyorsak, film boyunca patlamış su borusundan fışkıran su gibi ortalığı boyayan kırmızı sıvıları da ciddiye almak pek mümkün değil. Tam aksine, bu kırmızı sıvılar, bize bir film seyrediyor olduğumuz gerçeğini hatırlatıyor.
Film boyunca Tarantino'nun kullandığı müzik parçaları da seyircide benzer bir yabancılaşma duygusu uyandırıyor. Sözgelimi, anime bölümde kullanılan pan flüt ve Zamphir ezgileri bizi hem Sergio Leone filmlerine hem de 70'li yıllara götürüyor. Geçmişi hatırlatan bu melodiler üstlerine düştükleri her sahneyi garip biçimde nostaljik bir hale getiriyorlar. (Zaten benim gibi çocukluğu 70'li yıllarda geçen ve mahalle sinemalarında Hong Kong filmleri seyreden sinemasever kuşaklar için "Kill Bill", tadına doyulmaz gerçek bir hediye.) Sinema tarihinden beslenen ve başka filmlerden ilham alınarak çekilmiş "Kill Bill"deki küçük göndermelerin izini takip etmek ise gerçekten hiç kolay değil ve belki bir başka uzun yazının konusu. Bir grup sinefilin kendi aralarında "Kill Bill"deki minik göndermeleri keşfetme seansları düzenleyip saatlerce konuşmaları ve bir sürü ayrıntı bulmaları mümkün. Kendi adıma, Gelin'i uyandıran ayrıntı plan sivrisineğin makro çekiminin "Barton Fink"ten alındığına dair bir fikrim var. O-Ren'in yatağın altında patronun adamlarını temizlemesi ise yine Coen kardeşlerin "Miller's Crossing"indeki bir sahneye gönderme olabilir... Belki Coen kardeşler de bir yerlere bir şeyler "göndermişlerdi"; emin değilim, bildiğim tek şey sinema konuşmayı seven sinefiller için "Kill Bill"in çok verimli bir malzeme olacağı...
İrili ufaklı göndermeler bir yana, filmin bütünü Uzakdoğu dövüş filmlerine (martial art movies –

İntikam şövalyesi iş başında!

Gelin, O-Ren Ishii'ye karşı ya da kadınlar arası samuray yasaları

Gelin'in asıl hesabının Bill ile olduğu besbelli. Ama gel gör ki O-Ren'le hesaplaşması, her filmde karşımıza çıkmayacak denli olağandışı bir dramatik sihire, resmen büyüleyici bir yana sahip.

O-Ren Ishii çocukken anne ve babasının katledilmesine, saklandığı yatağın altından şahit oluyor. Ölen annesinin kanı yatağın beyaz yüzeyinden aşağı damlıyor. Ishii, intikamını almak için 11 yaşındayken, çocuklara meraklı mafya babasının yatağına girmekten çekinmeyecek ama cinsel ilişkinin şeklini de değiştirecektir. O-Ren, fallik bir obje halini almış uzun bir bıçakla mafya babasını öldürecek / ırzına geçecek; hemen sonra da, gizlendiği yatağın altından çetenin diğer iki üyesini öldürerek, yıllar önceki hesabını kapatmaya devam edecektir. O-Ren, çocukken annesinin yatağının altına girerek adeta "ana karnı"na saklanmış ama mafya babasının bıçağı (sembolik anlamda penisi) o en güvenli yerde bile onu tehdit etmiştir. 11 yaşında mafya babasına "tecavüz etmiş", sonra da yatağın altına -yani ana karnına- dönerek babanın yardımcılarını oradan öldürmüştür.
Önce bir suikastçiye ardından da Tokyo mafyasında sözü geçen bir çete reisine dönüşmesinin asıl nedeni, erkekleri öldürmeye devam etmek, bir anlamda fallik objeye sahip olma durumunu sürekli kılmaktır. Nitekim, limuzindeki adamı epeyce büyük bir dürbünlü tüfekle, masadaki patronu ise büyük bir kılıçla öldürür. Güç ve iktidar kazanıp bir çete reisi olduğunda ise kılıcını, cinsel organı gibi özenle saklayacaktır. Gelin'i restoranda hemen karşısına kabul etmeyecek, kılıcını sonuna kadar gizleyecektir.
Hesaplaşma sahnesine giden yol, kayda değer ayrıntılarla dolu. Gelin O-Ren'in çevresindeki birkaç kişiyi hemen hallettikten sonra dişli rakibesi Go Go Yubari'ye meydan okumak zorunda kalır. Go Go, liseli kız formasıyla çocuk pornografisinin -özellikle Japonya'daki- fetiş cinsel objesi olarak çıkar karşımıza. Çizgi romanların hep aynı kıyafeti giyen kahramanlarından hiçbir farkı yoktur ve o haliyle, hem bir arzu nesnesi hem de kendisini arzulayanlar için bir ölüm makinesidir. Filme "Benimle yatmak istiyor musun?" diye sorarak tahrik ettiği zavallı bir adamı bıçakla hadım ederek girer. Gelin için yaman bir rakiptir. Neden? Çünkü onun da erkeklerle bir meselesi vardır. Gelin'in kılıcına karşı, başka türlü bir fallik objeye/silaha sahiptir. Gelin'in kılıcı Go Go'nun silahı karşısında bir işe yaramaz çünkü küçük kızlara cinsel ilgi duyan erkeklerin korkulu rüyası olan Go Go'nun başedemeyeceği hiçbir fallik obje yok gibidir. Hattori Hanzo'nun samuray kılıcı bile onu haklamakta yetersiz kalır. Gelin onu ancak yerde bulduğu ve kılıçla karşılaştırıldığında en ufak bir saygınlığı dahi olmayan kaba bir silahla (çivili bir kalas) öldürebiliyor. Go Go'yu öldürüp, O-Ren'le hesaplaşmaya giden Gelin'i yine kötü bir süpriz bekliyor. O-Ren, onu bir rakip olarak ciddiye almadığını göstermek için Gelin'in havada salladığı kılıca karşı dalga geçercesine küçük bir kama çıkartıyor. Böylelikle, hem onu düşman olarak reddetmiş hem de saygı duymadığını ima etmiş oluyor. Gelin, O-Ren'in karşısına ancak yüzlerce erkeği tek tek öldürüp, küçük bir çocuğu da "sembolik" olarak hadım edip patakladıktan sonra çıkmaya hak kazanabiliyor.
Mekanı terkedip sürgülü kapıyı açıyor ve karşımıza Japon haiku şiirlerini hatırlatan bir manzara çıkıyor: Yeni yağan bembeyaz karın altında rustik bir Japon bahçesi... Artık O-Ren'in, rakibi olmaya hak kazanmıştır. O Ren kendi silahını/cinsel organını çıkartıyor ve Gelin'e ilk sorusu da silahıyla ilgili oluyor. Karlar altındaki bahçe, O-Ren'in yıllardır altında saklandığı yataktan/ana karnından çok da farklı değil aslında. Karın üzerinde yönetmenin fantazilerine uyum sağlamak için ayakkabılarını çıkaran O-Ren ancak orada gerçek benliğine kavuşuyor: Küçük bir kız kadar kırılgan, masum ama bir o kadar da ölümcül...
Gelin kılıcı yapan ustanın adını verdiğinde her iki rakip arasındaki bir başka önemli bağı farkediyoruz: samuraylara kadar giden şanlı silahşörler geleneği... Böylelikle bu, hem iki samurayın eski Japon yasalarına göre yapacağı bir düello hem de fallik objeleriyle varolan iki kadının mücadelesi/cinsel ilişkisi olacaktır. (Kadın kadına sevişme, kadın kadına kavga heteroseksüel erkek fantazilerinin bir numaralı malzemesi değil midir zaten? Tarantino'nun filmin türünü "brutal bitch movie/vahşi fahişe filmi" olarak açıklaması da filmdeki bu heteroseksüel fantazya boyutunu daha da vurgular)
Bahçedeki yeni yağmış kar ve üstündeki geleneksel beyaz kimono, O-Ren'in bozulmamış masumiyetini ve bekaretini simgeliyor (adeta bir zifaf gecesi). Eteğinde belirecek ilk kan lekesiyle birlikte O-Ren aslında bekaretini de kaybetmekte, hayatının "erkeğiyle" karşılaşmaktadır. Beyaz kimonosunun altındaki teninden sızan kan, annesinin beyaz yata-

Filmdeki herkes bir biçimde "büyük kılıç ustası" Hanzo'ya bağlanıyor.

geleneksel dövüş sanatı filmleri) bir saygı duruşu niteliğinde. Fakat sözkonusu türe "tapmayan" biri olarak, karşımdaki işin, o filmlerin tümünden de daha güzel ve cazibeli olduğunu düşünüyorum. Tarantino'yu daha önceki üç filminin yapısı gereği "hareketli ve çekimi zor, alengirli, aksiyon sahneleri"nin yönetmeni olarak görememiştik. Bu tür sahnelerde yönetmenler genelde ikiye ayrılır: Birinci grupta, varolan teknolojik altyapının desteği ve uzmanların yardımıyla işin doğrusunu yapmakla yetinenler vardır. İkinci grupta ise, günler hatta haftalar süren çekimleri göze alıp zaten zor olan bu tür çekimleri daha da zor hale getirmekten kaçınmayan yönetmenleri görürüz. Tarantino bu ikinci gruptan. Perdede büyük bir zevkle izlediğimiz o sahnelerin tümü de zanaat, teknik ve yaratıcılığın kusursuz bir birleşimi...

"Kill Bill"deki anlatımın iki katmanlı yapısı, sinema sanatına Fransız Yeni Dalga'sının 60'lı yılların başında yaptığı bir katkı. Buna klasik biçim-içerik teorisini rafa kaldıran bir darbe de diyebiliriz; çünkü özellikle "Serseri Aşıklar"da biçim içeriğe dönüşmüştür artık. Godard başta olmak üzere genç Fransız sinefil-yönetmenler, film yaparken sinema tarihinden esinlenerek yeni bir dönemi başlatmışlardı.

Genç Amerikalı yönetmenler özellikle 80'lerde, dönemin "geriye dönüş" ve "yeni sağ" gibi eğilimlerinden de cesaret alarak Hollywood türlerinin bilinen kodlarıyla oynamaya ve anlatımı iki katmanlı hale getirmeye başlamışlardı. Bu eğilim 90'larda giderek güçlendi. Sözgelimi, Coen kardeşlerin, Tim Burton'ın filmografileri bu iki katmanlı anlatım yapısının örnekleriyle doludur. Quentin Tarantino da ilk filminden itibaren aynı yolun yolcusu olduğunu göstermişti.

Ama "Kill Bill" bana kalırsa bütün bu eğilimin tarihinde özel bir yere sahip olacağa benziyor. Gerek "hikaye etme" biçimi gerekse sahneleri birbirinden ayıran eklektik reji tarzı, birçok genç sinemacıyı derinden etkileyebilir. Önümüzdeki yıllarda sinema yapmaya sıvanan genç yönetmenler, inandırıcılık, sahicilik meselelerini bir yana bırakarak, kendi sinemasal fetişlerinin peşine düşen filmler çekmekte çok daha cesur davranabilirler. "Kill Bill"in bu yönüyle öncü niteliği taşıyan bir film olabileceğini düşünüyorum. Lakin, böyle bir nitelik taşımasa da, öneminden bir şey kaybedeceğini sanmam. Bu öyle bir film ki, seyrettiğimiz her şey tanıdık ve bildik ama film bir bütün olarak tek kelimeyle eşsiz... ■

Japon bahçesinde bir nev'i zifaf gecesi...

ğından yüzüne damlayan kanı çağrıştırır. Bu kanı gördüğünde, küçümsediği rakibesinden özür diler çünkü artık onunla samuray geleneğini paylaşmaktan gurur duymaktadır. Kadim yasalara uygun şerefli bir biçimde ölür. Gelinin ilk darbesi O Ren'in masumiyetine yöneliktir, öldürücü darbesi ise onu bir erkek samuray gibi öldürmek amacını taşır. Sonuç olarak, düelloyu unutulmaz kılan, sadece bir intikam meselesi değil; Gelin ile O Ren'i birbirine bağlayan eski soylu samuray yasaları ve erkeklere özgü enstrümanlar/silahlar kuşanarak varolmaya çalışan kadınlar arasındaki bir hesaplaşmadır. Gelin'le Vernita'yı buluşturan "Amerikan yasa"sı, huzurlu banliyö yaşamı ve anne olma özlemini yansıtırken, Gelin'le O Ren'i birleştiren "samuray yasası" altan alta erkeklerle bitmek bilmeyecek bir hesaplaşmayı dile getirir.

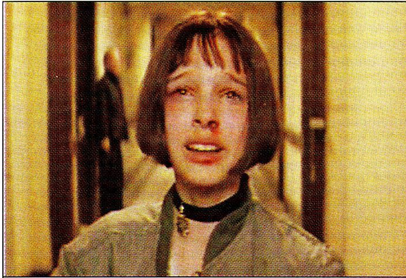
Çocuk yaşta anne ve babasını kaybeden O-Ren masumiyetini titizlikle koruyabilmiştir. Gelin ise erkekler tarafından sürekli tecavüzlere maruz kalmıştır. Karnındaki bebeğin babası Bill ona ihanet edip kafasına bir kurşun sıkmıştır. Olay sonrası kovboy bozuntusu polisler yaşadığını bile anlayamamış, komada yattığı hastanede ise hastabakıcı tarafından erkeklere peşkeş çekilmiştir.

Gelin, bir sivrisineğin sokmasıyla yatağından fırlar. (Sizce Tarantino kan emen sivrisineklerin dişi olduğunu biliyor mu?) Uyanır uyanmaz, hastabakıcıdan başlayarak karşısına çıkan erkeklere karşı acımasız bir şiddet uygular, rakibesi olan kadınlara ise belirli saygı duyar. Onlarla belirli ahlak yasalarını paylaşır ve eşit silahlarla çarpışır. Beyazlar içindeki "bakire" O-Ren'in karşısına çıktığında ezilmiş azınlıkların simgesi olan Bruce Lee'den ödünç aldığı sarı giysi, uğradığı tecavüzleri çağrıştıran kan lekeleriyle doludur.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
leland@mynet.com

Leon - Sevginin Gücü

Kimi sinemasal ödevlerini yerine getirememiş ama izleyende bunları sorgulamaya mecal bırakmayan yapıtlar vardır. Tahmin edileceği üzere "Leon " ya da ülkemizde gösterildiği adıyla "Sevginin Gücü" de bunlardan biri. "Grand Blue", "Nikita" ve peşinden de "Leon"... Luc Besson, gerek Amerikan sinemasının mitlerini kullanışı, gerekse Fransızların o kendine has "dozunda bırak" tavrıyla sinema izleyicisinin gözünde, tarzı olan ve sevilen bir yönetmen; 90'lı yılların önemli isimlerinden biri. Kendisini seven sevmeyen herkesin iç çekerek izlediği filmi "Sevginin Gücü" ise onun filmografisinin kim ne düşünürse düşünsün en nadide eserlerinden biri. 1994 yapımı filmde bir kiralık katil ve ailesi katledilen küçük bir kızın dokunaklı öyküsünü Hollywood görselliği ve Fransız dokunuşunu harmanlayarak izleyicisine sunan Besson, bunu yaparken en iyi filmine olmasa bile en sevilen filmine imza attığının farkında mıydı, bilinmez... Bilinen bir şey varsa o da Jean Reno, Natalie Portman ve Gary Oldman'la değeri katbekat artan bu yapıtın birçok seyircinin boğazında düğümlenen modern bir klasik olduğu. Öyküsü, karakterleri ve sinematografisi bu denli sağlam bir filmde manidar kareler yakalamamak da haliyle imkansız...

Oğlan kıza rastlar

"Mathilda'nın yüzüne vuran ışık, Leon'un da yaşam çizgisini alaşağı edecek ya da iyileştirecek bir değişime tekabül ediyor."

Hızlı bir giriş mi olur bilemiyorum ama bu kare esasında pek gerilimli bir anın ardından gelen rahatlamaya ve bir tanışıklığa şahit ediyor bizi. Ağzı burnu yara bere içindeki kız Mathilda. Arkadaki silüet ise onun ailesinin felaketine yol açan kötü adamlardan biri. Peki ya yüzündeki ışık? O da Mathilda'nın miladı oluyor. Zira hikayemiz belli. Bir kiralık katil olan Leon'la aynı apartmanda oturan küçük kız, onun rezil bir yaşam süren ailesi, uyuşturucu kaçıran babası ve işleri karıştıran kötü polisler. Mathilda, bu kötü yaşamında ordan oraya sürüklenen, umursanmayan ve şiddete maruz kalan bir küçük kız. Yaşadığı korkunç felaket sırasında aynı apartmanda oturan Leon'a sığınmaya karar veriyor. Ancak Leon kararsız. Bu durumda görüntüde Mathilda'nın yüzüne vuran ışık, Leon'un da yaşam çizgisini alaşağı edecek ya da iyileştirecek bir değişime tekabül ediyor. Sözün özü, aynı apartmanda yaşadıkları için daha önce defalarca karşılaşmış iki komşu olan olan Leon ve Mathilda, bu sahnede ilk "gerçek karşılaşmalar"ı gerçekleştiriyorlar. Bununla birlikte sahneyi tam olarak tarif etmek gerekirse, Leon, küçük hanımı öldürülmekten kurtarıyor. Yüzüne vuran ışığın adeta tanrısal bir biçimde resmedilişini buna bağlamak da mümkün. Bir taraftan da Besson bir noktalama işareti koyuyor. Üç nokta, denebilir buna. Sahnenin en iyi tariflerinden biri bu belki de... Zira buradan sonra film, yeni bir paragrafa atlıyor. Yani, bu ana kadar uzaktan tanışan çiftimiz, benzer bir amaç için biraraya geliyor. Aslında Leon'un tam manasıyla bu amaca kendini adaması için bir sebep olduğu söylenemez. Ta ki kapısını Mathilda'ya açıp, hayat ışığını onun yüzüne yansıtıncaya kadar. Karenin komşu olduğu planlar da önemli. İçeride Leon, kapının açılmasını bekleyen Mathilda ve arkadaki gangster kılıklı polisin yer aldığı planlar art arda sıralanıyor. Kısacası, Besson'un çok sevdiği paralel kurgu tekniğinin gerçekten muhteşem kullanıldığı anlardan birine şahit oluyoruz. Gerek ışığın kullanımı, gerek oyuncuların konumları gerekse filmin genelinde ifade ettiği önemle keyifli bir kare.

Yasak elma

"Leon ile Mathilda arasında aşka yakın bir ilişki olduğu malum. Zaten bir sahnede Mathilda, Leon'a aşık olduğunu söylüyor."

Leon ve Mathilda bu sahnede hummalı bir çalışma içerisinde. Vakit öğrenme vakti ve Leon, kendisi gibi usta bir "temizleyici" olmak isteyen Mathilda'nın bu isteğini yerine getiriyor. Peki ikilinin bu sahnede yaptıklarının diğer eylemlerden ayrılan yönü ne? Filmde buna benzeyen birçok kare yer alıyor. Bu anların genel özelliği ise küçük bir kız ve bir silahın aynı karede yan yana gelmesi. Ayrıca koca bir adamın ona silahı nasıl kullanacağını öğretmesi de ilginç noktalardan biri. Yani, ahlakçı ve tutucu bir kimseyi rahatsız edebilecek bir görüntü. Bu biçimde bakarsak tabi... Halbuki bu karede ve devamında, bizler bu durumdan hiçbir rahatsızlık duymuyoruz. Çünkü önümüzdeki hikayede çok daha elim meseleler var. Şiddete maruz kalan bir kızın intikam almasını istiyor ve bu tarz kareleri kafamıza takmıyoruz. Bu tür nedenlerden ötürü Leon - Mathilda'nın esasında bunlardan çok uzaklarda seyreden naif ilişkisinin bu kaya gibi sert anlarına şahitlik etmemiz rahatsızlık vermiyor. Hatta seyirlik olarak hayli hoş anlar olduklarını da inkar edemeyiz. "Yasak" elmalara dokunmaya da, film tam olarak bu noktada başlıyor. Zira filmde Leon ile Mathilda arasında aşka yakın bir ilişki olduğu da malum. Zaten bir sahnede Mathilda, Leon'a aşık olduğunu söylüyor. Hatta filmin çıkarılmış sahnelerinin de bulunduğu ve uluslararası dağıtıma çıkan kopyasından 24 dakika daha uzun süren versiyonunda, bu ilişkinin çok daha detaylı ve duygusal dakikalarına da şahit oluyoruz. Bu tür ayrıntılar antrenman sahnesinden sonra daha yoğun olarak karşımıza çıkıyor. Besson izleyiciyi sakin olmaya, hikayedeki asıl unsurlara dikkat etmeye ve gereksiz muhafazakarlığı bir yana bırakıp önünü görmeye davet ediyor. Bu nedenle iki ana karakter Mathilda ve Leon, filmin neredeyse ilk çeyreğinin sonlarında karşılaşıyorlar. Yani, Besson uzunca bir süre izleyicisini bu karşılaşmaya hazırlıyor. Ayrıca hemen hemen filmin her anına eşlik eden mesele, elbette bu karede de kendini belli ediyor.

Ortak nokta: Süt

"Belki Leon'un da çocukluğunu, çocuk olarak kalan ruhunu simgeliyor süt..."

Çok net şeyler söyleyerek ilerleyen ve derdini açığa vururken mırın kırın etmeyen bir film olarak "Leon"da simgesel bir şeyler aramak belki yanlış. Ama bize engel olacak herhangi bir neden de yok. Filmde etkileyici bir karakter olarak Leon'un birtakım takıntılarına yer veriliyor: Geceleri ışıkları söndürüp koltukta oturarak uyuyor, eski filmlerin gösterildiği sinemalara gidip Gene Kelly gibi yıldızların filmlerini seyrediyor ve süt olmadan yaşayamıyor. Beyaz rengiyle süt, kimi zaman şiddetin kimi zaman saflığın göstergesi... Bu sahnede Mathilda ve Leon marketten yeni alınmış sütlerini beraber yuvarlarken görülüyorlar. Filmin ikinci karemizden de yansıyan sert ciddiyeti Besson tarafından zaman zaman böyle yumuşuyor işte. Temel ihtiyaç maddesi olan süt artık bir saflık ibaresidir... Böylesine bir gündelik detay izleyende tüm o çatışma sahnelerini bir yana bırakıp, çiftin hüzünlü yaşamına bakma arzusu uyandırıyor. Bu sahne dışındaki birçok yerde de süt karşımıza çıkıyor. Hem de olabilecek en garip yerlerde. Misal, Mathilda birinci karedeki hadiseden sonra Leon'un evine misafir olduğunda ondan ailesini öldüren eroin kaçakçısı polisleri öldürmesini ister. Ancak bu isteğin yer aldığı sahne suç filmlerinin olmazsa olmaz unsuru "viski konan bir bardak" ile değil "süt doldurulan bir su bardağı" ile açılır. Belki Leon'un da çocukluğunu, çocuk olarak kalan ruhunu simgeliyor süt... Bu durumda, Mathilda ve Leon'un aynı yaşta ve olgunlukta olduğunu belirlemek de bize düşen ödev oluyor. Gerçekten de bir filmin bu denli "uç gibi görünen" bir aşkı bu denli masum ve "doğru" anlatması az rastlanan bir şey.

Hazırlayan: Tolga Yiğit
ostolga@hotmail.com

DEV KADRO

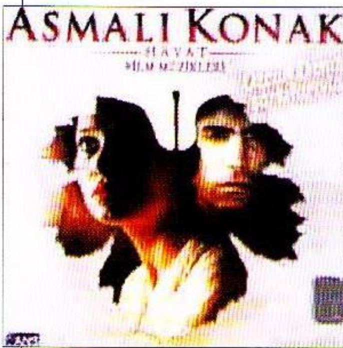
Yönetmen Rodriguez efsane haline gelen filmlerini sonunda üçledi ve şimdi de karşımıza "Once Upon A Time In Mexico" ile çıktı. Rodriguez bu kez bu filmi yönetmekle kalmayıp diğer unsurlara da el atmış. Peki neler yapmış? İlk olarak filmin müzik albümünün prodüktörü olarak karşımıza çıkan Rodriguez, eline gitarını alarak albümdeki müzikleri seslendiren müzisyen kadrosuna katılmış ve adını albümün kapağına ikinci kez yazdırmış. Ama bununla yetinse iyi... Durmak bilmemiş ve son olarak albümdeki on eserin müziklerine de imza atmış. Kısacası, müzikler dahil her şeyin kendi tarzında olmasını sağlamış.
Albümde on sekiz çalışma var. Bunlardan bazıları enstrümantal bazıları ise vokalli şarkılar. Bu albümün müziklerini seslendirmek için çok geniş bir müzisyen kadrosu kullanılmış. Vokallerde tanıdık isimlere de rastlıyoruz. Bunlardan ilki Salma Hayek; filmin başrol oyuncusu "Frida"da yaptığı gibi yine stüdyoya girmiş ve bir şarkıyı seslendirmiş. Diğer tanıdık isim ise Manu Chao. Meksikalı rock grubu Manu Chao onları tanıyıp sevmemizi sağlayan ve kendilerine büyük, hayli büyük bir ün kazandıran "Me Gustas Tu" ile bu albümdeki yerlerini almışlar. Yine filmin başrolünde yer alan Johnny Depp de müzikle haşır neşir olduğunu "Sands Theme" adlı şarkıya imza atarak ispatlamış. Albümdeki şarkıları seslendiren isimler bununla sınırlı kalmıyor. Albümün açılış parçasındaki performansı ile Brian Setzer dikkat çekiyor. Setzer albümün müthiş bir klasik olan "Malaguena"nın 2001 kaydı ile sıkı bir başlangıç yapmasını sağlıyor. Film kadrosunda yer alan isimler arasında müziklere el atmayan bir Antonio Banderas bir de Enrique Iglesias kalmış gözüküyor. Banderas'ın müzikle haşır neşir olmaması neyse de, Robert Rodriguez'in Enrique Iglesias'ı da kandırıp bu işe dahil etmemesi tuhaf kaçıyor. Albümde yer alan son şarkı bir "bonus" çalışma ve aslında albümün en eğlenceli şarkısı. Yönetmenin ve oyuncuların da işin içine dahil olduğu bu tarz bir başka soundtrack çalışması bulmak güç. Robert Rodriguez filmlerine hayransanız bu albümü de kaçırmayın.

Once Upon A Time In Mexico
Bmg Müzik

SEYMEN AĞA ŞARKILARI

Ekranlarda reyting rekorları kıran kimi zaman başarısı sosyologlar tarafından bile tartışılan Asmalı Konak dizi filmi ekrandaki serüvenine sinemada noktayı koydu. Asmalı Konak dizi filmi neden bu kadar izlendiğinin tartışmaları dışında müzikleri ile de tartışma konusu oldu. Kimileri ruh hastalıkları tedavilerinde tercih edilen türde yumuşak ve rahatlatıcı etkisi olan müziklerin kullanıldığını ve bu müziklerin hipnotize edici şekilde insanlarını etkilediğini belirtti. Kimileri de bu fikre itiraz etti. Peki "Asmalı Konak – Hayat" filminin "Özcan Deniz Şarkılarıyla" adlı albümündeki müzikler nasıl? On şarkıdan oluşan albümde dört enstrümantal şarkı var. "Ay Batırdım Pencerende" ve "Kül" adlı iki enstrümantal eser Murat Hasan'ya ait. Diğer müziklerden "Masal" Özcan Deniz'e, "Fire Drums" ise Mercan Dede'ye ait. Kalan altı sözlü şarkı ise Özcan Deniz tarafından seslendirilmiş. Aslında Arabesk – Fantezi türünde müzik yapan Özcan Deniz, filmin müzik albümünde Asmalı Konak'ın formatına uygun bildik melodilerle karşımıza çıkıyor. Özetle Seymen karakteri gibi söylüyor. Peki hangi şarkıları seslendiriyor? Asmalı Konak TV dizisinin son bölümünde sözü ve bestesi kendisine ait "Bir Umut", sinema filminin jeneriğinde kullanılan "Böylesi Aşk", iki ayrı düzenleme ile sözleri Sezen Aksu ve Zülfü Livaneli, müziği ise yine Zülfü Livaneli'ye ait "Belalım" (Düzenlemelerin 1. versiyonu Özcan Deniz, 2. versiyonu Ercan Saatçi tarafından yapıldı), filmin ana temasında kullanılan enstrümantal parça "Ay Batırdım Pencerende" ise Murat Hasan tarafından yazılan sözlerle, Özcan Deniz tarafından seslendirildi. Albümün müziklerini seslendiren müzisyenler ise her biri kendi alanında Türkiye'nin en başarılı isimleri arasında yer alıyor. Aslında hepimizin evinde bulunan bir ya da birkaç albümde karşımıza çıkan isimler onlar. Erdem Sökmen ve Ercan Irmak örnek teşkil eden isimlerden sadece ikisi. "Asmalı Konak – Hayat" sinema filminin ardından merakla beklenen soundtrack'in içinde yer alan filmdeki etkili diyaloglarda albüme bir başka renk katıyor. Bazı şarkıların başlangıcına eklenen diyaloglar uzun süre sonra dinlediğinizde de filmi hatırlamanızı sağlayacak hoş anılar oluşturacak. Ancak on şarkı ve kırk iki dakikalık süresi ile albüm kendi kendine bir handikap yaratıyor. Aslında yedi eser ve üç tekrarın olduğunu hesaba katınca handikabın büyüklüğü daha da artıyor.

Asmalı Konak Hayat "Özcan Deniz Şarkılarıyla" / Ajans

İNŞAATTAKİ USTALAR

Yapımcılığını daha önce "Amerikalı", "Eşkıya", "Her Şey Çok Güzel Olacak" ve "O da Beni Seviyor" gibi filmlere imza atan Filma- Cass'ın üstlendiği, "İnşaat" yönetmen Ömer Vargı'nın imzasını taşıyor. Film ülkemizdeki sorunları bir inşaatı model alarak komik bir üslupla anlatıyor. Bu kara komedinin müzikleri de kimi zaman filmle paralellik gösteriyor. Dört vokalli çalışmanın yer aldığı albümde toplam on yedi eser bulunuyor. Albümün prodüktörü olan Ömer Özgür, tıpkı Robert Rodriguez gibi beste de yapmış müzisyenlik de... Ancak, Rodriguez gibi filmi yönetmediği için bu açığını yine müziklerle kapatmış.
1997 yılında kurduğu şirketiyle bugüne kadar binlerce reklam filmine imza atan, birçok tanıdık reklam müziğini aklımıza kazıyan Ömer Özgür, film müziği işine de uzak değil. Daha önce 1999 yılında gerçekleştirilen "Yıldıztepe" adlı televizyon filmiyle "Komiser Sekspir"in müziklerinde de onun imzası var. Bu albümde ise tüm çalışmalarda ya tek başına ya da başka isimlerle ortak besteci olarak karşımıza çıkıyor. Ayrıca birçok çalışmada tuşlu çalgıların başında olan Özgür, bunlarla yetinmeyip bir çalışmaya da sözsüz vokali ile katkı sağlamış. Sözlü vokallerin olduğu diğer şarkılara gelince... Bunlardan biri olan "Ortaya Karışık" albümün açılışını yapıyor. Çağrı Göktepe'nin vokalini üstlendiği bu şarkı hem filmi hem de ülkenin içinde bulunduğu karmaşayı eğlenceli bir müzik ve tarzla anlatıyor. Çağrı Göktepe ayrıca "Donsuz Sudi" adlı çalışmada tıpkı Ömer Özgür gibi sözsüz vokaliyle yer alıyor. Ömer Özgür'ün sözsüz vokal yaptığı çalışma ise "Şeyh Şehabettin". "İnşaat Film Müziği" albümündeki son vokalli çalışma ise albümün en etkileyici şarkısı olan "Vur Kendini". Vokalde Atakan Ilgazdağ, geri vokalde ise Ebru Kalebaş'ın yer aldığı çalışma hayli başarılı. Duygusallığın en yoğun yaşandığı öteki parça ise yine bu şarkının müziğinin kullanıldığı enstrümantal çalışma "Ufak Bir İsim Var". Albümde daha önce başka Türk filmlerinde rastlamadığımız türde gerilim içeren müzikler de var. Ömer Özgür'ün eğlenceli, duygusal ve gerilimli müzikleri biraraya getirdiği albümde müziğin önemli isimleri de biraraya gelmiş. İspanya'da Paco de Lucia ile çalışmış olan İsmail Tunçbilek, darbuka ustası Mehmet Akatay, ney ustası Eyüp Hamiş, klarnet sanatçısı Hüsnü Şenlendirici, Erkan Uğur, Djivan Gasparyan ve Kudsi Ergüner'le birlikte çalışmış olan Derya Türkan, Teoman'la çalışan Toygun Sözen, Susheela Raman, Mercan Dede ve Burhan Öçal'la çalışan Yurdal Tokcan hemen göze çarpan isimler. Müzikleri ve müzisyenleri ile dikkat çeken albümü mutlaka edinin.

İnşaat / Jingle Jungle Müzik

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Albert Finney

9 Mayıs 1936'da İngiltere'nin Manchester kentinde dünyaya gelen Albert Finney genç yaşta tiyatroya merak saldı ve henüz 17 yaşındayken ülkenin prestijli okullarından Royal Dramatik Sanatlar Akademisi'nden burs kazanarak birçok Shakespeare oyununda kendisini önemli rollerin içinde buldu. Sahneye profesyonel anlamda ilk adımı üç yıl sonra, 1956'da Julius Caesar'daki Decius Brutus rolüyle attı ve arka arkaya Charles Laughton'dan Laurence Olivier'ye dek İngiliz sahnelerinin tozunu attıran birçok yetenekle daha genç yaşta karşılıklı oynama fırsatı buldu, ki bunlardan bir tanesi "Coriolanus"ta Olivier'nin önünde gösterdiği dikkatlerden kaçmayacak performanstı (Zaten Olivier onu ilerleyen yıllarda kuşağının en iyi aktörü olarak gösterecekti). Sinema yönetmenliğinin yanısıra tiyatro yönetmenliği de yapan Tony Richardson 1960'ta onu sahneden çekip film kamerasının önüne yerleştirdi ve böylece ortaya mütevazı bir rolde gözüktüğü ilk filmi "The Entertainer" çıktı. John Osborne'un tiyatro oyunundan uyarlanan filmde Laurence Olivier'nin canlandırdığı Archie Rice'ın oğlunu oynuyordu. Aynı yıl dönemin iz bırakan İngiliz yönetmenlerinden Karel Reisz onu başrole taşımakta sakınca görmedi ve genç aktör "Saturday Night and Sunday Morning / Sevişme Günleri" adındaki filmle bir anda uluslararası şöhrete kavuştu. Geride bıraktığımız İstanbul Film Festivali'nde de gösterilen film sinema tarihi içerisinde de önemli bir yere sahipti. "Sevişme Günleri", bugün, '60'ların başlarında İngiliz sinemasında patlak veren Özgür Sinema akımının kitchen sink (mutfak lavabosu) adı verilen kanadına dahil ilk filmlerden biri olarak anılıyor. Evli bir kadınla aylaklık ve çapkınlık yaparak günlerini tüketen fabrika işçisi Arthur Seaton rolüyle Finney İngiliz Sinema Endüstrisi'nde doğmakta olan taze bir jönün sinyallerini veriyordu. İngiltere'nin işçi sınıfına mensup "kızgın genç adam"larının hikayelerini anlatan bu türün önemli örneklerinden olan bu filmi takiben bir yandan tiyatro sahnelerini arşınlıyor bir yandan da niteliği yüksek filmlerde boy göstermeye çabalıyordu. Yine Tony Richardson'ın yönetiminde, 1963'te yeraldığı "Tom Jones"da filme adım veren karakterdi ve bu kez popülaritesi kıta ötesine taşarken kendisi de bir yıldız haline geldi (En iyi erkek oyuncu dalındaki Oscar adaylığı da bunun kanıtıydı). 1964'te kendisini bir kez daha Karel Reisz'ın ellerine emanet ettiği "Night Must Fall", Emlyn Williams'ın bir oyunundan uyarlanmıştı ve Finney burada iyice psikopat bir hâle gelmişti. Yaşlı bir aristokrat kadın, hizmetçisinin erkek arkadaşını malikanesinde çalışması için ise alınca genç adam yaşlı kadının genç kızını baştan çıkarıyor, fakat özündeki psikopat şu yüzüne çıkınca malikane sakinleri için kabus dolu anlar başgösteriyordu. Psikopat Danny'yi canlandıran Finney kızgın adam portresiyle yine alkışları topladı. 1967'de yönetmen Stanley Donen ve dönemin Pamuk Prenses'i aktris Audrey Hepburn'le birlikte çalışma fırsatı elde etti. Avrupa'da yol üzerinde tanışan Joanna ile Mark'ın hikayesini anlatan dönemin romantik komedisi "Two For the Road" başarılı oldu. Audrey Hepburn gibi sinema tarihinin en hanım hanımcık aktrisine rol icabı da olsa "bitch / fahişe" demesi Finney'i bir de bu bakımdan tarihe geçirdi. O yıl kameranın arkasına geçerek ilk -ve şimdilik son- kez bir film yönetmeye de girişti. Başrolü de üstlendiği bu film "Charlie Bubbles" idi ve Finney yönetmenliğin altından da sendelemeden kalkabileceğini göstermiş oldu.

2002'de "The Gathering Storm" adlı televizyon filminde müthiş bir Winston Churchill kompozisyonu sergiliyordu. Film geçtiğimiz aylarda TRT 2'de oynadı.

1970'lerde Finney daha yoğun karakterlere can vermeye başladı. Bazen ağır bir makyaj ve kostüm altında kendisini tanınmayacak bir görünüme soktu ("Scrooge", 1970); gün geldi tıknaz ve bıyıklı bir hâlde çekilmez dedektif Hercule Poirot'ya hayat verdi (İkinci Oscar adaylığını aldığı "Murder on the Orient Express", 1974); bazen kılıç kuşanıp, üniforma giyip savaşa katıldı (Ridley Scott'ın ilk filmi "The Duellists", 1977)... Bu dönemde filmlerinin arasını açan aktör diğer zamanını elbette sahnede geçiriyordu.

1980'lerle birlikte kariyerindeki çeşni de azalmaya başladı. Dönemin kurt adam efsanelerinin uzantısı olan korku filmi "Wolfen"da New York sokaklarında vahşice işlenmiş cinayetleri araştıran bir polisi canlandırdı. Artık orta yaşını yaşamakta olduğu için görünüşündeki olgunluk oynadığı karakterlere de yansıyordu. 1981'de bilimkurgu yazarı Michael Crichton'ın yazıp yönettiği "Looker"da başroldeydi. 1982'de Alan Parker'ın yönettiği "Shoot the Moon"da Diane Keaton'la birlikte bir karı-kocayı canlandırıyorlardı. Üçüncü ve dördüncü Oscar adaylığını alacağı "The Dresser" (1983) ve "Under the Volcano" (1984) da arka arkaya geldi.

Kariyerine bakıldığında zaten seçici davrandığı kolayca anlaşılabiliyordu. 1984'te Papa II. John Paul'u canlandırdığı bir televizyon filmi de bunun kanıtlarından biriydi. Yine 1990'da kariyerinin en unutulmaz performanslarından birini Coen Kardeşler'in "Miller's Crossing"inde İrlandalı gangster Leo rolüyle vermişti.

Anlaşılan 1990'lar da yaşı yavaş yavaş ilerleyen Albert Finney için az, öz, ama verimli geçecekti. 1990'ların ilk yarısında "The Playboys", "Rich in Love", "The Browning Version", "A Man of No Importance" gibi filmlerde önemli yönetmenlerle çalışmış ve artık olgunluk çağının ortalarına gelmişti. 1997'de Agnieszka Holland'ın yönettiği Henry James uyarlaması "Washington Square"de kızına hayatı zindan eden bir baba olarak karşımıza çıktı. "Şampiyonların Kahvaltısı", "Simpatico", "Delivering Milo" gibi gişe hüznü yaşayan son dönem filmlerini saymazsak iki önemli Steven Soderbergh filmiyle beyazperdede saygınlığım perçinledi: beşinci ve son Oscar adaylığını aldığı "Erin Brockovich" ve "Trafik"... Önümüzdeki ay Tim Burton'ın "Big Fish"iyle Albert Finney'e yeni bir adaylık gelmesi de uzak bir olasılık değil.

Aktör bugüne dek iki kez evlendi. Henüz 21 yaşındayken evlendiği aktris Jane Wenham'la dört yıl evli kaldı ve çiftin bir oğlu oldu. İkinci evliliğini 1970'te Fransız aktris Anouk Aimée'yle yapan Finney bu evliliğini de 1978'de sonlandığını gördü. En az sinema kadar tiyatro sahnelerini de yıpratan aktör bugün 68 yaşında ve belli ki ilerleyen yıllarda daha birçok karaktere hayat vererek kendisini bizden esirgemeyecek. ■

1960 THE ENTERTAINER
1960 SATURDAY NIGHT AND SUNDAY MORNING (SEVİŞME GÜNLERİ)
1963 TOM JONES
1963 THE VICTORS
1964 NIGHT MUST FALL
1967 TWO FOR THE ROAD
1967 CHARLIE BUBBLES
1969 THE PICASSO SUMMER
1970 SCROOGE
1971 GUMSHOE
1973 ALPHA BETA
1974 MURDER ON THE ORIENT EXPRESS (ŞARK EKSPRESİNDE CİNAYET)
1977 THE DUELLISTS
1980 LOOPHOLE
1981 WOLFEN
1981 LOOKER
1982 SHOOT THE MOON
1982 ANNIE
1983 THE DRESSER
1984 UNDER THE VOLCANO
1987 ORPHANS
1990 MILLER'S CROSSING
1992 THE PLAYBOYS
1993 RICH IN LOVE
1994 THE BROWNING VERSION
1994 A MAN OF NO IMPORTANCE
1995 THE RUN OF THE COUNTRY
1997 WASHINGTON SQUARE (KADINSI DUYGULAR)
1999 BREAKFAST OF CHAMPIONS (ŞAMPİYONLARIN KAHVALTISI)
1999 SIMPATICO
2000 ERIN BROCKOVICH (TATLI BELA)
2000 TRAFFIC (TRAFİK)
2001 DELIVERING MILO
2001 HEMINGWAY, THE HUNTER OF DEATH
2003 BIG FISH

Easy Rider

Amerikan sinemasının asi aktörü Dennis Hopper 1969'da yazdığı öyküyü yönetmeye karar verdiğinde başlarda finansman konusunda çok fazla sıkıntı yaşamayacağını düşünüyordu. Fakat içinde bolca uyuşturucunun bulunduğu, kimsenin bir dakikadan fazla ayık görünmediği bu öyküye para yatırmaya hiçbir yapımcı yanaşmadı. Hopper o sıralar yakın arkadaşlarından Peter Fonda'ya konuyu aktardı; o da bu projenin yapımcılığını üstlenmek istediğini söyledi. Yanlarına senaryo yazarı Terry Southern'ı da alarak üçü senaryoya son şeklini verdiler. Yönetmenlik koltuğuna Hopper oturdu ve başrole de Fonda'yla birlikte yerleşti. Kadroya sonradan o sıralar yükselmekte olan genç aktör Jack Nicholson da eklendi. Filmin görüntü yönetmenliğine de filmin can damarı fotoğraflarına imza atacak Macar László Kovács getirildi. Her ne kadar Dennis Hopper'ın sette neredeyse hiç ayık dolaşmaması yapımcı ve başrol oyuncusu Peter Fonda'yla aralarını açtıysa da film kazasız belasız tamamlandı ve umulmadık bir gişe başarısı yakaladı. Zamanla neredeyse "özgürlük" sözcüğüyle eş anlamlı hale gelen "Easy Rider" '68 kuşağının bağrına bastığı filmlerden biri oldu ve böylece kendisine sinema tarihinde önemli bir yer edindi. O dönemde Avrupa sanat sinemasından etkilendiğini belirten Hopper'ın filminde özellikle Yeni Dalga'nın etkisi yoğun bir şekilde hissediliyordu. Easy Rider motorsikletleriyle bir grup Meksikalı'dan uyuşturucu alıp sonra da bunu satan ve böylece elde ettikleri büyük vurgunla Los Angeles'ın yolunu tutan iki hippinin, Billy (Dennis Hopper) ve Wyatt'ın (Peter Fonda) hikayesini anlatır.

"Çocuklar, siz ülkenin bu bölgesinden değilsiniz galiba."

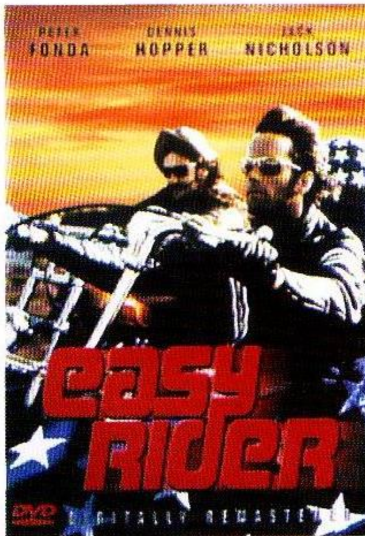
Güzergahları ABD'nin güney eyaletlerinin üzerinden geçer ve iki kafadar çeşit çeşit kırsal kesim insanıyla tanışır. Dini bütün Katolikler, şehirden kaçıp komün hayatı yaşamaya gelmiş başka hippiler ve çiftçiler yolda karşılaştıkları insan gruplarından yalnızca birkaçıdır. Aşağıdaki sahne iki kafadarın bir kasabanın caddesinde gösteri yapan bir bandonun ortasına motorsikletleriyle dalmalarıyla birlikte kendilerini bir anda hapiste buldukları sahne. Sonradan son derece cahil ve muhafazakar bir ortamın ortasına düştükleri anlaşılacak iki kafadar hapiste kendilerine yardım edecek George Hansen'la (Jack Nicholson) tanışırlar. Alkol sorunu olduğu her halinden belli George'un kanı bu ikiliye çabucak kaynayacak ve genç avukat sonradan onlara yoldaşlık edecektir.

Billy: *(İsyankar bir sesle bağırır)* Allah'ın hanzoları! Bir avuç hanzo! Geçiş izniymiş! *(Ayağa kalkar, hücrenin yandaki odasına girer, yatakta ayılmaya çalışan George Hansen'ı görür)*
George: Oh hayır! Ne yaptım ben? Ne yapacağım ben şimdi? Oh başım! *(Duvarlara tutunarak ayağa kalkar)* Evet George, şimdi ne yapacaksın? Bu insanlara bir söz vermiştin. Bu insanlara söz verdin, söz... *(Hücrenin kapısını gürültüyle kapatır ve uyumakta olan Wyatt'ı uyandırır)*
Billy: Hey! Sakıncası yoksa... Uyandırdın arkadaşımı işte!
George: Çok özür dilerim, görmemiştim, ben... *(Umarsızca esner ve o esnada hücreye gardiyan girer)*
Gardiyan Bob: Bakıyorum da uyanmışsınız Bay Hansen. Şunu içtikten sonra biraz daha iyi olursunuz.
George: Sağol Bob. Dün gece fazla kaçırmışım. İyi vakit geçirmiş olsam gerek. Keşke hatırlayabilseydim! *(Gardiyanın verdiği ilacı içer)*
Billy: *(Bob'a)* Hey dostum, bana bir sigara verebilir misin?
Bob: Siz hayvanlar ateşle oynayacak kadar akıllı görünmüyorsunuz.
George: Tamam Bob, tamam. Onlar iyi çocuklar. Onlara bir sigara verebilirsin *(Bob tereddütle gömlek cebinden bir sigara çıkarır ve Billy'ye uzatır).*
Billy: Sağolun bayım. Kibritiniz de var mı?
Bob: Var. *(Kibriti de uzatır)*
George: Sağol Bob! *(Bob çıkar)*

Billy: Kusura bakma, yanlış anlaşılma oldu.
George: Yanlış anlaşılma filan olmadı. Burada hepimiz aynı kafesin içindeyiz.
Billy: Sen önemli bir herif olmalısın dostum. Bu ilgi...
George: *(Wyatt'a dönerek)* "Herif"le ne demek istiyor? Hakaret filan mı?
Wyatt: Herif iyi adam demektir. Herif düzgün adam anlamına gelir.
George: Çocuklar, siz ülkenin bu bölgesinden değilsiniz galiba. Şanslısınız, sizi burada gördüm de başınıza birşey gelmedi.
Wyatt: Birşey mi?
George: Burayı yaptılar ki şen makasla Amerika'yı güzelleştireceklermiş. Herkesi Yul Brynner'a benzetmeye çalışıyorlar. Son getirdikleri iki uzun saçlıyı paslı jiletle tıraş ettiler. Ben onları korumak için burada değildim. Bakın, ben avukatım. *(Cebinden kartını çıkartır)* ACLU için çok çalıştım.
Billy: *(Kartı okur)* George Hansen. Çıkmamıza yardımcı olmayı mı düşünüyorsun?
George: Kimseyi öldürmediyseniz yapabileceğimi sanıyorum. En azından beyaz birini öldürmediyseniz...

"Easy Rider"ın DVD kopyasını ülkemizde DVD satan mağazalardan edinebilirsiniz.

Sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanat@ixir.com

"Alien"

"Alien"

"Aliens"

ALIEN QUADRILOGY - 9 DISK BOX SET / 1979-1986-1992-1997

Y: Ridley Scott, James Cameron, David Fincher, Jean Pierre Jeunet
O: Sigourney Weaver, Ian Holm, Tom Skerrit, Michael Biehn, Lance Henriksen, Charles S. Dutton, Charles Dance, Winona Ryder, Ron Perlman, Dominique Pinon
Bölge: 2 531 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon

Piyasaya çıkacağının duyurulmasından itibaren efsaneye dönüşmüş bu devasa set hiç kuskusuz bugüne kadar piyasaya sürülmüş en iddialı DVD setini oluşturuyor. Olağan bir vaka değil karşımızdaki. Tam 9 disk ve 50 saati aşan DVD ekleriyle adeta bir gövde gösterisi. Pakette her filme ait birer özel ekstra disk ve ayrıca tüm filmleri kapsayan eklerden oluşmuş ilave bir disk bulunuyor. Yine her diskte filmlerin hem sinema versiyonlarını hem de genisletilmiş versiyonlarını izleme olanağı sunulmuş. Ama tüm bunlar buzdağının sadece görünen ucu. Baş döndürücü bir DVD maratonu için lütfen buradan buyrun.

ALIEN: Aslen Fox'un fikri olan 'Yönetmen'in Kurgusu' seçeneği ilave sahnelere karşın orijinalinden 1 dakika daha kısa, ancak daha hızlı tempoya sahip. Scott meşhur koza sahnesinin finaldeki tempoyu düşürdüğünü ileri sürerek son kurguya dahil etmemişti. Hak vermek mümkün. İlave sahneler filme kusursuz biçimde yedirilmiş. Diskin genelindeki mükemmel görüntü kalitesiyle, biraz daha yumuşak bir görünüme sahip olsalar da, çelişmiyorlar. Sette serinin dördüncü filmiyle beraber DTS'e sahip olan tek film. Ama filmin yoğun sessizlikler içerdiğini düşünürseniz ciddi bir avantaj sunmuyor. Filme ait bonus diskte 3 saati aşkın kamera arkası belgeseli var. Emin olun Alien hakkında bilmediğiniz hiçbir şey kalmayacak. Güncel söyleşiler de cabası. Dan O'Bannon'un 403 sayfalık senaryo eskizini metin tabanlı ekten okumak, H.R.Giger'ı atölyesinde izlemek ya da Weaver'ın test çekimlerini görmek, hatta DVD için hazırlanan özel kurguya bile dahil edilmemiş silinmiş sahneleri kesfetmek essiz deneyimler arasında. Filmler dışında bonus disklerin hiçbirinde Türkçe altyazı desteğinin olmaması setin belki de en önemli kusuru. **Görüntü: 5/5 Ses: 5/5 Ekstra: 5/5**

ALIENS: Cameron'un savaş filminin 90'ların ortalarından bu yana video piyasasında bulunan uzun versiyonu bu sete ait özel bir işleme tabi tutulmamış. Filmin metrajı DVD teknolojisinin sınırlamaları dahilinde DTS'e izin vermiyor. Stüdyonun görüntü kalitesinden taviz vermemek uğruna DTS'den vazgeçmesini makul kabul edebiliriz. Kısacası hem görüntü hem ses kalitesi açısından daha önce gördüğümüz Aliens DVD baskılarından daha üstün ya da daha vasat bir diskle karşı karşıya değiliz. Ne var ki filme ait dökümanterler söz konusu olduğunda manzara değişiyor. Önceki baskıları gözönüne alarak herseyi bildiğinizi sanıyorsanız yanıldığınızı söyleyebilirim. 179 dakikayı bulan dökümanterler aklınıza gelecek her taşın altına bakıyor. **Görüntü: 4/5 Ses: 4/5 Ekstra: 5/5**

ALIEN 3: İşte 30 dakika uzatılmış versiyonuyla setin en merakla beklenen filmi. Çekimleri bir hayli olaylı geçen ve neticede Fincher'ın filmini reddedilen evlat gibi görmesiyle sonuçlanan proje yoğun stüdyo baskısı, çekimler sırasında sürekli değiştirilen senaryo, ciddi bütçe kısıtlamaları (Fincher projeyi devraldığında bütçe suyunu çoktan çekmişti.) ve müdahaleler ile bir baştan kaybedendi. Fox'un ısrarlarına karşın Fincher, gördüğü muameleyi haklı biçimde unutmayarak, yeni kurgu dahil olmak üzere hiçbir DVD ekine katılmadı. Bunun üzerine setin yapımcısı Charles de Lauzirika ekibini toplayarak kayıp ve silinmiş sahneleri tozlu raflardan kurtararak senaryo taslaklarına sadık kalmak koşuluyla filmi yeniden kurguladı. Sözün kısası diskte yer alan uzun versiyona 'Yönetmenin Kurgusu' demek mümkün değil. Öncelikle bu yeni sahnelerin filme kusursuz biçimde yedirildiğini belirtelim. Filmi ilk kez gören birinin hangi sahnelerin sonradan eklendiğini ayırt etmesi olanaksız. Ripley'in kumsalda bulunuşunu gösteren alternatif açılış sahnesine ilaveten karakterleri daha derinlemesine tanımamızı sağlayan pek çok ayrıntı söz konusu. Ama en ilginci mahkumların yaratığı yakaladıktan sonra onun gezegene adalet getirecek bir ejderha olduğunu düşünen Golic tarafından serbest bırakılmasını gösteren sahneler. Finalde de küçük değişiklikler söz konusu. Uzun versiyon filmin olması gereken haline en yakın kurguyu sunsa da eldeki materyalin tümünün kullanılmadığı kulağımıza çalınan bilgiler dahilinde. Filme ait özel ekler diskine ise Fox müdahale etmeden duramamış. Hatta Lauzirika, derlediği dökümanterlerin sansürlenmesi üzerine DVD künyesinden adını çıkartarak Frederick Garvin takma adını kullanmak zorunda kalmış. Toplamları 153 dakikayı bulan dökümanterlerde Fincher'a ait hiçbir söyleşi yok. Yönetmenin sette çoğunlukla stüdyo yetkililerine saydırmakla meşgul olduğunu düşünürsek sonuca şaşmamak gerek. Zaten set görüntülerinde yakaladığımız birkaç anda Fincher'ın kızgınlığı yüzünden rahatlıkla

"Alien 3"

okuyabiliyorsunuz. Söyleşilere katılan diğer isimlerin pek de dürüst demeçler vermedigi düşünülürse Fincher hayranlarının hayal kırıklığına uğraması kaçınılmaz. **Görüntü: 5/5 Ses: 4/5 Ekstra: 3/5**

ALIEN RESURRECTION: Jeunet'nin serinin en zayıf halkasını oluşturan filmi daha yakın tarihli olması itibarıyla, özellikle DTS ses miksi konusunda, teknik açıdan bariz bir üstünlüğe sahip. Özel versiyon, sinema versiyonundan 8 dakika daha uzun. Uzay gemisi Betty'nin kıyamet sonrası Paris'ine indiğini gösteren alternatif son gayet hoş. Bilim adamlarının bir çocuğun resmini göstererek yeni klonlanmış Ripley'in anılarını tetikledikleri bölüm ise önceki iki filmle bağlantı kurması açısından başarılı. İlaveler arasında Weyland Yutani'nin Wall Mart tarafından satın alındığına dair mükemmel bir espri de var. 172 dakikayı bulan dökümanterler filme bugüne kadar ki en kapsamlı bakışı gerçekleştiriyor. Dökümanterler ve diğer ekstralar arasında boğulmadığınızı düşünüyorsanız dokuzuncu diskle bu maratona 100 dakika daha ekleyebilirsiniz. Bonus diskin en göze batan eki ise yıllardır Alien filmlerine ait modelleri toplayan Bob Burns'ün kolleksiyonunu gözler önüne seren 16 dakikalık belgesel. **Görüntü: 5/5 Ses: 5/5 Ekstra: 4/5**

GENEL: Gelelim ülkemizde çıkan baskıyla ABD baskısı arasındaki farklara. İlave sahnelere sadece dilediğiniz zaman geçiş yapmanızı sağlayan etkileşimli izleme seçeneği yalnızca 1. bölge baskısında yer alıyor. Sesli yorum seçenekleri ise filmlerin bütün versiyonlarında bulunmuyor. İlk iki filmin sadece uzun versiyonlarında, son iki filmin ise sadece sinema versiyonlarında sesli yorum seçeneği yer alıyor. Sesli yorumların hepsi bu seti için özel olarak kaydedilmiş. ABD baskısının bonus diskinde yer alan senaryo karşılaştırma seçeneği de mevcut değil. Buna karşın paket tasarımı hologramlı ABD baskısından daha az cafcaflı olmasına karşın çok daha kullanışlı ve pratik. Menü ekranları ise ciddi bir farklılık taşımıyor. Her iki baskıda da filmlere özel bir sansür uygulanmamış. Filmlerin daha önceki baskılarında yer alan eklerin hiçbirisi, sesli yorumlar dahil, sete tekrar konmamış. Gerçi Fox bu set ABD'de piyasaya çıktıktan hemen sonra setteki disklerin Ocak'tan itibaren ikişerli paketler halinde alınabilmesine olanak tanıyan ayrı bir seri çıkartacağını duyurarak pes dedirtti ama bundan sonra başka bir Alien setinin bizi baştan çıkarması imkansız.

"Alien Resurrection"

SET İÇERİĞİNİN TAM DÖKÜMÜ

ALIEN: Star Beast: Hikayenin gelişimi (18dk)
The Visualist: Yönetim ve tasarım (16dk)
Truckers in Space: Oyuncu seçimi (14dk.)
Fear of the Unknown: Kamera arkası (24dk.)
The Darkest Reaches: Nostromo'nun tasarımı (17dk.)
The Eight Passenger: Yaratığın tasarlanması (31dk.)
Future Tense: Müzik & kurgu (16dk.)
Outward Bound: Görsel efektler (19dk.)
A Nightmare Fulfilled: Filme tepkiler (23 dk.)
H.R.Giger atölyesi, fotoğraf galerileri
Sigourney Weaver test çekimleri (5dk.)
Dan O'Bannon'un senaryo metni taslağı
Scott'ın orijinal çizimleri
Storyboard arşivi
Chest-burster sahnesini yönetmenin çoklu açıyla izleme seçeneği
Sesli yorumlar: Scott, O'Bannon, Shusett, Rawlings, Weaver, Skerrit, Cartwright, Stanton, Hurt.

ALIENS: 57 Years Later: Efsaneyi sürdürmek (11 dk.)
Building Better Worlds: Fikirden gerçeğe (13dk.)
Preparing For Battle: Oyuncu seçimi ve karakter oluşturma (17dk.)
This Time It's War: Kamera arkası (19dk.)
The Risk Always Lives: Silahlar ve aksiyon (15dk.)
Bug Hunt: Yaratık tasarımı (16 dk.)
Beauty And The Bitch: Ripley, Kraliçe'ye karşı. (22 dk.)
Two Orphans: Weaver ve Carrie Henn (13 dk.)
The Final Countdown: Müzik, kurgu ve ses. (15dk.)
The Power of Real Tech: Görsel efektler (26dk.)
Aliens Unleashed: Filme tepkiler. (12dk.)
Galeriler
Videomatikler.
Sesli yorumlar: Cameron, Biehn, Goldstein, Henn, Henriksen, Hurd, McClung, Paxton, Skotak, Winston

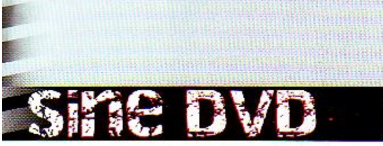
ALIEN 3: Development: Hikayeyi sonlandırmak (16dk.)
Tales of the Wooden Planet: Vincent Ward'ın bakış açısı. (13dk.)
Ön yapım Bölüm III (11dk.)
Xeno-Erotic: H.R.Giger tasarımları (10dk.)
Yapım süreci (40dk.)
Adaptive Organism: Yaratık dizaynı (20dk.)
Optical Fury: Görsel efektler (23dk.)
Müzik, kurgu ve ses (14dk.)
Post-Mortem: Filme tepkiler (6dk.)
Tasarım portfolyoları.
Bio-scan sahnesi çoklu açıyla izleme seçeneği.
Storyboard'lar.
Sesli yorumlar: Thompson, Rawlings, Gillis, Woodruff Jr., Edlund, Henriksen, McGann

ALIEN RESURRECTION: From the Ashes: Hikayeyi diriltmek (10dk)
French Twist: Yönetim ve tasarım. (26dk.)
Under The Skin: Oyuncu seçimi ve karakterler (2dk.)
Death from Below: Su altı çekimleri (31dk.)
In The Zone: Basketbol sahnesi (6dk.)
Unnatural Mutation: Yaratık dizaynı (26dk.)
Genetic Composition: Müzik (13dk.)
Virtual Alien: Bilgisayar efektleri (9dk.)
A Matter of Scale: Minyatür çekimleri (22dk.)
Critical Juncture: Filme tepkiler (14 dk.)
Galeriler
Yaratık test çekimleri (9dk.)
Makyaj testleri (4 dk.)
Çok açılı prova çekimleri
Storyboard'lar.
Sesli yorumlar: Jeunet, Schneid, Gillis, Woodruf Jr., Pitof, Despretz, Perlman, Pinon, Orser.

BONUS: Channel 4 Alien belgeseli (64dk.)
1979 promosyon filmi (7dk.)
Scott söylesisi (15dk.)
Alien ve Aliens Lazer Disk arşivi.
4 filme ait sinema ve TV fragmanları
Bob Burns Kolleksiyonu (16dk.)
Dark Horse Serisi kapakları (11ad.)

Once Upon A Time in America - Bir Zamanlar Amerika / 1984

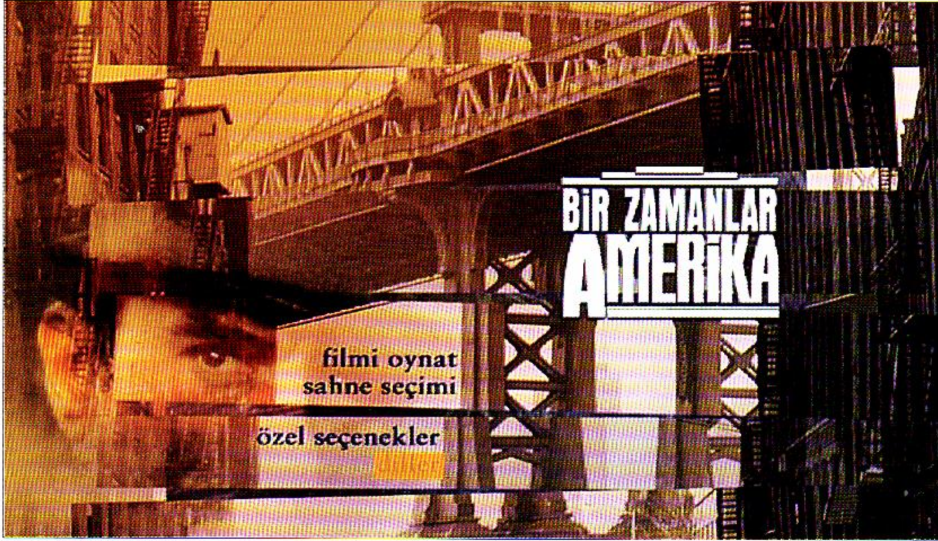
Y: Sergio Leone
O: Robert De Niro, James Woods, Elizabeth McGovern, Joe Pesci
Bölge: 2 219 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Warner Bros. / Tiglon

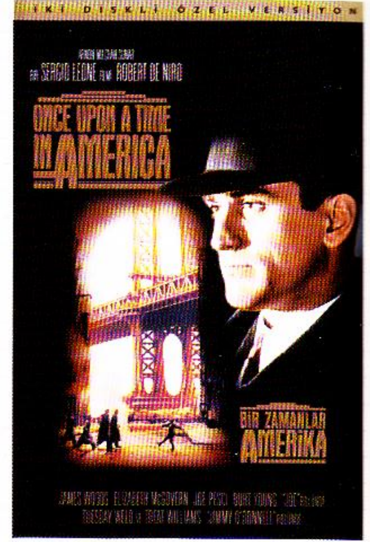
"Bir Zamanlar Amerika" için defalarca kullanılmış sıfatları burada yeniden tekrarlamanın anlamı var mı? Halis muhlis bir klasik. Dört saatlik süresi ve Leone ismiyle destansı nitelemesini kafadan hakediyor bir kere. De Niro'nun canlandırdığı Noodles'ın gözünden 30'lu yılların yeraltı dünyasına tanık oluyoruz. Uzunca bir süre 139 dakikalık kuşa döndürülmüş ve hikaye akışı tamamen değiştirilmiş kopyasıyla sinemaseverlere ulaşan film bir çoğumuz için ilk kez gerçek metrajı ve kurgusuyla karşımıza çıkıyor. Bu noktadan sonra da kusur bulmak haddimize değil zaten.

Görüntü: 1.85:1 WS. Filmin çoğunlukla eski bir fotoğraf albümünü karıştırıyormussunuz hissi veren sepya tonlarındaki görüntülerinin tadına doyum yok. Dijital izler yok denecek düzeyde. Derin siyah kontrastının gerektiği kadar iyi olmayışı tek belirgin eksikliği.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Hareket, müzikler devreye girdiğinde bile sürekli önde odaklanıyor. Diyalogların ise kimi zaman çok uzak kaldıkları ya da kaybolduklan dikkat çekiyor. Sesli yorum seçeneğine diskte yer açmak uğruna kaliteden ödün verilmiş olması can sıkıcı.

Ekstralar: 1999 yapımı 18 dakikalık Sergio Leone retrospektifi hem yakınlarının hem de sektörün önde gelen

isimlerinin anılarına, yorumlarına ve açıklamalarına yer veriyor. Katılanlar arasında Tarantino da var.

Diğer: Time dergisi yazan ve sinema tarihçisi Richard Schickel'in sesli yorum seçeneği. Fragman.

FİLM: ✪✪✪✪ DVD: ✪✪✪

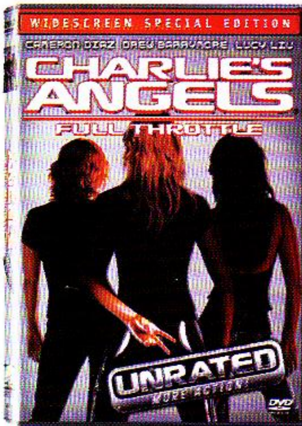
DEĞER Mİ?
Bir sinema dersine tanık olmak ve 14 yasındaki Jennifer Connelly'i ilk rolünde izlemek için.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
GOODFELLAS (1990)
Brooklyn'de bir çocuğun gangster olma hayalleri.

Charlie's Angels: Full Throttle / 2003

Y: McG
O: Cameron Diaz, Drew Barrymore, Lucy Liu, Demi Moore
Bölge: 2 107 dk.
Türkçe altyazı
CTHE Türkiye

Uzun metrajlı aksiyon video klibi geri döndü. Yer çekimine meydan okuyan süper kahramanlarımız Superman'den daha hızlı biçimde kostüm ve mekan değiştirerek fettan kötü, eski melek Madison Lee'nin peşine düşüyor. Bir yığın patlama, popo görüntüsü, belden aşağı çağrışımlı espriler, sağır edici müzikler, ciyak ciyak sırıtan dijital efektler, ancak animasyonlarda kabul edilebilecek türden sınırsız bir abartı. Filmi herhangi bir yerinden izlemeye başlasanız bile hikayeye hakim olamamak gibi bir sıkıntı çekmeniz mümkün değil. Bir düzineye yakın konuk oyuncunun arasında John Cleese, Pink, Matt LeBlanc, Andrew Wilson, Carrie Fisher, Jaclyn Smith ve Bruce Willis gibi isimler var.

Görüntü: 2.40:1 WS. Filmin geneline çok parlak bir kontrast hakim. Dijital olarak çok fazla müdahale görmüş olması özellikle açık hava sahnelerinde dijital izleri belirginleştiriyor. Filmin doğal görünme gibi bir kaygısı olmadığı için bu pürüzler sadece çok titiz izleyicileri rahatsız edecektir.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Bunca hareketliliğin altından kalkabilecek bir ses sisteminiz olduğu sürece yakınmanız çok zor ama komşularınız için aynı şey sözkonusu olmayacak gibi.

Ekstralar: Yönetmenin sesli yorum seçeneğinde dijital işaretleme yöntemi kullanılmış. Filmi ekranda hoparlör ikonu her belirdiğinde kısa anekdotlara geçiş yapmanızı sağlayan yöntemle etkileşimli olarak izlemeniz mümkün. Sekiz yapım belgeseli dublör çalışmaları, dövüş koreografileri, kostüm ve yapım tasarımları gibi çeşitli konulara eğiliyor. İçlerinde gerçek Pussycat Dolls şov kızlarına ve filmde kullanılan araçlara ayrılmış olanları da var. Toplamları yaklaşık 1 saati buluyor. Konuk oyunculari ıskaladıysanız sanatçıları listeleyen ve bulundukları sahnelere geçiş yapmanızı sağlayan bir ek bulunuyor. Jukebox'da ise filmde kullanılan 14 parçaya geçiş yapabiliyor, öncesinde de müzik danışmanı John Houlihan ve yönetmenin açıklamalarını izleyebiliyorsunuz.

Hızlı bir internet bağlantınız varsa bu disk ile filme ait özel animasyon filmlerine geçiş yaparak web üzerinden görebilirsiniz. Eklerde Türkçe dahil altyazı seçeneği bulunmuyor.

Diğer: Pink & William Orbit 'Feel Good Time' müzik videosu ve fragmanlar.

FİLM: ✪ DVD: ✪✪✪✪

DEĞER Mİ?
18 yaşından büyüklerin izlemesi sakıncalı.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
XXX (2002)
Zibidi aksiyon.

Cowboy Bebop: The Movie / 2001

Y: Shinichiro Watanabe
Bölge: 2 110 dk.
Türkçe altyazı
CTHE Türkiye

İlk kez 1998 yılında, ABD kablo TV kanalı Cartoon Networks'te yayın hayatına başlayan ve 27 bölüm süren yetişkin animesi "Cowboy Bebop" kısa sürede külte dönüşerek ateşli bir hayran kitlesi oluşturdu. Watanabe'nin her bir bölümü birbirinden bağımsız kısa filmler olarak tasarladığı, son derece esprili ve hızlı tempolu dizisi güvenlik güçlerinin suçluların yakalanması için ödül avcılarıyla işbirliği yaptığı bir gelecekte geçiyor. Kovboy lakaplı Spike da mesleğinde efsaneye dönüşmüş isimlerden birisi. Serinin sinema versiyonunda birbirinden ilginç yardımcıları Jet , Faye ve Ed'le birlikte Cadılar Bayramı'nda biyolojik bir kitle imha silahını kullanmaya hazırlanan bir caninin peşine düşüyor. Orijinal seri kadar hızlı tempolu değil belki ama halen sık, esprili ve karizmatik!

Görüntü: 1.85:1 WS. Anime DVD'lerde sıklıkla rastlanan puslu görünümden eser yok. Keskin kontrastın yanısıra fonda dalgalanmaların görülmemesi de transferin mükemmelliğini pekiştiriyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1 Diske orijinal Japonca seslendirmenin konulmuş olması sevindirici. Her zamanki gibi, özellikle karakterlere uyumluluğu açısından, İngilizce dublajdan çok daha iyi. Aksiyon sahnelerinde arka kanallar gereken hareketliliğe sahip. Derin bas efektlerini sevenler de hayalkırıklığına uğramayacak.

Ekstralar: Diskte 6 adet söyleşi eki bulunuyor. Başta yönetmen ve yapımcılar olmak üzere, Japon ve Amerikalı seslendirme sanatçılarının katıldığı bu söyleşilerde karakterlerin yaratım sürecine de ışık tutuluyor. Bu söyleşilerin sunumları ise çizgi roman estetiğine uygun biçimde hazırlanmış. (38 dk.) 4 sahneyi storyboard karşılaştırmalı izlemek mümkün. Karakterler, silahlar, araçlar ve aksesuarlara ait taslak çizimlerinin yer aldığı galeri bölümünde 100'ü aşkın resim bulunuyor. Karakterlerin profilleri de metin tabanlı olarak incelenebiliyor. Diskte müzik videosu olarak adlandırılan şey ise açılış ve kapanış jeneriklerinin künyeden arındırılmış hallerinden ibaret.

Diğer: Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪✪

DEĞER Mİ?
Son kertede keyifli ve nitelikli. Dansı tüm serinin başına.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
KATSUHIRO OTOMO'S MEMORIES (1996)
Akira'nın babasından kısa filmler.

Cromwell / 1970

Y: Ken Hughes
O: Richard Harris, Alec Guinness, Robert Morley, Dorothy Tutin
Bölge: 2 134 dk.
Türkçe altyazı
CTHE Türkiye

17.yy'da İngiltere'de halkı bunaltan politik baskılara karşı ayaklanan Oliver Cromwell ile Kral Charles I arasındaki mücadeleyi konu alan bu tarihsel epik çevrildiği yıl Akademi'nin de gönlünü çelen sinematografisi ve kostüm tasarımı ile dikkat çekiyor. Bir dönem Bond olarak şansını deneyen Timothy Dalton'u ilk rollerinden birinde görmek mümkün. Columbia'nın klasik serisinin geleneğini sürdüren ve sadece sinema tarihi meraklılarının ilgisini çekebilecek bir DVD.

Görüntü: 2.35:1 WS. 1998 yılında yenilenen kopyanın kullanıldığı disk Columbia'nın yenileme işlemindeki alışılageldik başarısının altında seyreden bir görüntü kalitesine sahip. Dijital kalıntılar, izler ve kumlanmalar bir hayli fazla.

Ses: Dolby Surround. Ses efektleri doğal olarak dinamikten yoksun ancak yapay çevreleme hissi ön kanallarda hareketlilik sağlayarak filmin ses kuşağını tümüyle metalik ve kuru olmaktan kurtarıyor. Diyalogların netliği ve zayıf kalmaması da olumlu puanları arasında.

Ekstralar: "Bridge on the River Kwai", "Man Fo All Seasons" ve "Robin&Marian" filmlerinin fragmanları.

FİLM: ✪✪✪ **DVD:** ✪

DEĞER Mİ?
Çok daha önemli klasikler Türk koleksiyoncularının karşısına çıkmayı beklerken öncelikli olup olmadığı tamamen sizin seçiminize bağlı.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE LION IN WINTER (1968)
O'Toole ve Hepburn tahta varis arayışında.

TEKNİK SERVİS

Türkiye'de çıkan X-Men 1/X-Men2 ve X-Men 1.5/X-Men 2 DVD setlerinde paket üzerindeki açıklamaya karşın yurtdışı baskıların tam tersine ilk filmde DTS'in ve bazı eklerin bulunmayışı nedeniyle kandırıldığını düşünen tüketiciler geçtiğimiz günlerde ithalatçı firma Tiglon'un başını bir hayli ağrıttı. Tiglon yetkililerinden yapılan açıklamaya göre sanıların aksine paket içeriğine Türkiye'de yapılmış art niyetli bir müdahale söz konusu değil. Sorun 20th Fox'un Çekoslovakya, Macaristan ve Polonya gibi ülkelere olduğu gibi Türkiye'ye de dublajlı ve DTS içermeyen Doğu Avrupa diskini göndermiş olmasından kaynaklanıyor. Diskte hem DTS hem de dublajın yer almasının yaratacağı yüksek maliyet nedeniyle seçim daha değerli olduğu düşünülen dublajdan yana kullanılmış. Fox'un tüm Avrupa'yı kapsayan tek bir DVD ambalajı kullanması ise söz konusu yanlışlığa zemin hazırlamış görünüyor.

DVD'lerini internet üzerinden satın alan ve birinci bölgeyle ikinci bölge arasında sık sık tercih yapma durumunda kalan koleksiyoncular için faydalı bir site. DVD'lerin ABD ve Avrupa baskılarının teknik farklılıklarını kıyaslayan www.dvdcompare.org.uk alışverişte karar verme süresinin kısalmasına yardımcı oluyor.

Alien Quadrilogy setinde 6 adet sürpriz yumurta bulunuyor ama ben uğraşmanıza değecek iki tanesini vermekle yetiniyorum. (Diğer dördü sadece DVD yapım künyelerini içeriyor.) Dördüncü diskte Post-Production'a girerek Final Countdown üzerine gelin ve yukarı ok tuşuna basarak ekranın en üstünde belirecek ikonu aydınlatın. Kumandanızın OK ya da Enter tuşuna bastığınızda 9 dakikalık bir dökümanter karşınıza çıkacak. Sekizinci diskte gizli bir dökümanter daha var. Diski taktıktan sonra ikinci sayfaya geçerek 'back' ikonunun üzerine gelip aşağı ok tuşuna basın. Ekranın üstünde bir ikon belirdiğinde OK'leyin.

Orijinal Star Wars üçlemesine ait DVD setinin çıkış tarihi kesinleşti. Eylül 2004'te çıkacak olan setin Indiana Jones setinde olduğu gibi üç film artı bir bonus disk şeklinde çıkmasına kesin gözüyle bakılıyor ama Lucas her an sürpriz yapabilir.

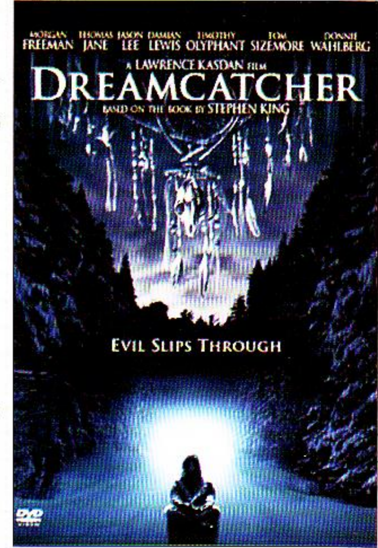
Dreamcatcher - Düş Kapanı / 2003

Y: Lawrence Kasdan
O: Morgan Freeman, Thomas Jane, Jason Lee
Bölge: 2 134 dk.
Türkçe altyazı
Warner Bros. / Tiglon

İstisnalar kaideyi bozmaz gibi beylik bir deyişle Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok. Stephen King bir zamanlar çok iyi yazar, Hollywood ise onun yazdıklarını katlederdi. Son 10 yıldır King çok kötü yazıyor ama bu kez stüdyolar bu hikayelerden cafcaflı filmler kotarmaya uğraşıyor. Gerçekten de sinema dünyasında dengelerin ne şekilde değişeceğini önceden kestirmek olanaksız. King'in tükenişini adamakıllı tescilleyen bu son uyarlama TV dizisi X-Files'da bile çok daha iyisini gördüğümüz gülünç bir 'kötü uzaylılar dünyayı istila eder' hikayesi anlatıyor. Hem King'in kendi hikayeleri 'IT' ve 'Tommyknockers' ı hem de The Thing ve Alien gibi klasikleri biraraya getiren 'biraz oradan, biraz şuradan' derlemesi de diyebiliriz. Geçen yılın en büyük fiyaskolarından birisi, seyircinin en fazla gırgır geçtiği filmlerdendi.

Görüntü: 2.35:1 WS. Kusursuz.
Ses: Dolby 5.1. Uzay gemisinin düştüğü sahnede olduğu gibi odanızı sallayan güçte bir mikse sahip. Hareketlilik, çevreleme hissi ve detaylar da mükemmel.
Ekstralar: King kendisiyle yapılan kısa söyleşide geçirdiği trafik kazasına da değiniyor. (7 dk.) 4 silinmiş sahnenin yanısıra alternatif son da bulunuyor. Kullanılan finalden daha makul bir sahne değil, emin olun. Görsel efektlere ve Kasdan'la yapılmış söyleşiye de yer veren iki adet yapım belgeseli de bulunuyor. (27 dk.)
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Filmi nasıl ciddiye alabilirsiniz ki? Hele ki insanın uygunsuz bir yerinden çıkan yaratıkları gördükten sonra?
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
JOHN CARPENTER'S THE THING (1982)
Bu felaketin ardından rehabilite olmak için.

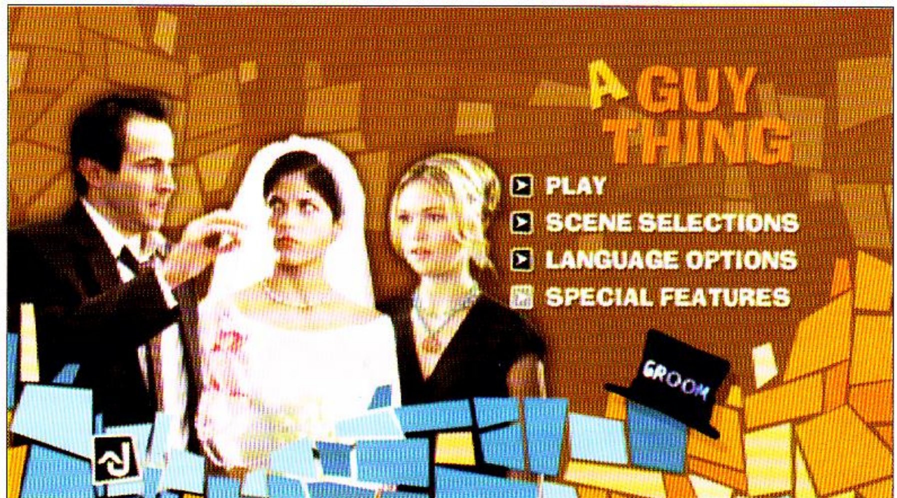

A Guy Thing - Bekarlığa Veda / 2002

Y: Chris Roch
O: Jason Lee, Julia Stiles, Selma Blair, James Brolin
Bölge: 2 101 dk.
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

Romantik komedi türü akıl sağlığımızı tehdit etmek için icat edilmiş bir şey sanki. Bu filmde evlenmeden önceki son 'özgür' gecesinde 'bilmeden' nişanlısının kuzeniyle yatan, sonra da foyasının ortaya çıkmaması için debelenen, bu süre zarfında 'vicdan azabı' içinde kıvranan bir damat adayı var. (Tırnak içindeki kelimelerin önüne dilediğiniz kadar ünlem işareti serpiştirebilirsiniz.) Daha önce Hollywood'un cinsel perhiz yapıp ortalıkta kızışmış kedi gibi dolaşan bir gencin abazanlığından bile bir film ortaya çıkardığına şahit olmuştuk. O yüzden 'Guy Thing' bütün akla zararlığına karşın çok masum kalıyor. DVD paketinin arka yüzünde yer alan meşhur gazete alıntıları bile filmin kendisinden çok daha komik. Bakın The Florida Times-Union'daki birileri ne demiş. 'Yenilikçi, taptaze bir eğlence!' Muhtemelen izledikleri en son film 1926 yapımıydı. Milwaukee Journal Sentinel ise kahkahadan kırılacağımızı öne sürmüş. Bir tek her şeye başparmaklarını, bazen de bütün parmaklarını kaldıran Siskel - Ebert ikilisi eksik.
Görüntü: 1.85:1 WS. Can sıkıcı bir kusuru yok.
Ses: Dolby 5.1. Müzikler dışında hareketlilik yok. Diyaloglar temiz ve anlaşılır.
Ekstralar: Filme tahammül edebildiyseniz eklere de katlanamamanız için bir neden yok. Eklerde Türkçe altyazı bulunmuyor. 8 dakikalık bir ekte film ekibi bekarlığa veda partilerine dair kendi deneyimlerini ve fikirlerini dile getiriyor. Bu ek de yapım belgeseli ve 4 dakikalık 'senaryodan hikayeye' adlı ek gibi filmden alıntılanmış kliplerle dolu. Toplam süreleri 16 dakikayı bulan ve yeni espriler içeren 7 silinmiş sahneyi yönetmenin açıklamalarıyla izleyebiliyorsunuz. Üç alternatif sonda yer alan sunumunda yönetmen kendisine kart göndererek fikir beyan etmenizi isteyecek kadar iyimser. Film sayesinde Jason Lee'ye antipati duymadıysanız çekimleri sürekli mahvedişini belgeleyen 11 dakikalık çekim hataları ekinde mutlaka duyacaksınız. Aynı sahnelerin sürekli tekrarlandığı bu ek sinirlerinizin ne kadar sağlam olduğunu test etmek için de ideal.
Diğer: Fragman, set fotoğrafları galerisi. Standart yapım belgeseli. (18 dk.)
FİLM: ✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Romantik komedileri sevdiğiniz için cezalandırılmaya hazır olun.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
JUST MARRIED (2003)
Beterin beteri vardır.

The Pink Panther Film Collection / 1964 - 1976 - 1978 - 1982

Y: Blake Edwards
O: Peter Sellers, David Niven, Robert Wagner, Capucine, Elke Sommer, Herbert Lom, Burt Kwouk
Bölge: 2 513 dk. (6 disk)
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

'60'lı yıllarda İngiltere'de yaptığı radyo ve TV şovları ile ülkesinin en başarılı ve en özgün genç yeteneklerinden birisi olarak kabul gören Sellers, sinemaya geçiş yaptığında kariyeri bir dizi önemsiz film nedeniyle inişe geçmişti. Hollywood'a ilk kez adım atmasına fırsat veren Pembe Panter filmi ile Sellers dünyaca ünlü bir imza haline geldi. Klasik bir hırsızlık entrikası fonunda geçen bu mazbut komedinin beklenmedik başarısı serinin önünü açtı. Asıl ilginci, hedeflenenin tam aksine, doğaçlama oyunculuğu ile perdedeki herkesten rol çalan Sellers'ın David Niven'ı silerek filmin yıldızı haline gelmesiydi. Aynı yıl çekilen 'A Shot in the Dark' ise jeneriğinde Pembe Panter adının hiç geçmemesine rağmen serinin temellerini atan film oldu. Örneğin ilerleyen bölümlerde Müfettiş Clouseau'ya karşı geliştirdiği saplantıyla kıvranacak şef Dreyfus ve Clouseau'ya her fırsatta saldırmakla görevli Çinli hizmatkan Cato'yla ilk kez bu filmde tanışıyoruz. Bir Broadway oyunundan uyarlanan A Shot in the Dark büyük bir malikanede gerçekleşen faili meçhul bir cinayet ve Agatha Christievari bir 'katil kim' sorgulamasını konu alıyor. Sellers'ın Fransız aksanıyla iyice oynadığı ve diğer bölümlerde de sık sık tekrar edilecek gag'lerin artarda dizildiği filmde Müfettiş Clouseau'nun malikanenin tüm fertlerinin sorguya çektiği bölüm en somurtkan izleyiciyi bile koltuğundan devirebilir. Akıl hastanesinden kaçan şef Dreyfus'un bir 'süper kötü' ye dönüştüğü, daha çok bir Bond parodisini andıran 'The Pink Panther Strikes Again' ile seri artık kendisini tekrarlamaya başlamıştı. Dreyfus bu filmde bir bilimadamını kaçırıp dünyayı yok edebilecek bir silah geliştiriyor. Dünya liderlerinden talep ettiği şey ise Clouseau'nun kendisine teslim edilmesi. Çizgi film estetiğinin ve espri anlayışının hakim olduğu bu bölümü çok daha zayıf olan 'The Revenge of the Pink Panther' ve 'The Trail of the Pink Panther' takip etmişti. Çekimler sırasında hayatını kaybeden Sellers'a bir saygı duruşu niteliği taşıyan 'Trail...' ise serinin daha önceki halkalarında kullanılmayan sahneleri biraraya getiren bir derleme olarak hatırlanıyor. Bu sahnelerin kolajlanmasını sağlayan bir hikaye örgüsü uydurulmuş tabii ki. Clouseau esrarengiz biçimde ortadan kaybolunca bir TV muhabiri Clouseau'nun meslektaşlarını izini sürerek onun geçmişini aydınlatmaya çalışıyor. Serinin üçüncü filmi 'Return of the Pink Panther'in dağıtım hakları farklı bir stüdyonun mülkiyetinde olduğu için MGM'in bu kolleksiyonuna dahil edilmemesi paketin kusursuzluğunu bir nebze zedeliyor. Ancak Sellers'ın yer almadığı 'Curse of the Pink Panther'in eksikliği için aynı şeyi söyleyemeyiz. Onun olmadığı bir Pembe Panter'i kim izlemek ister ki? Ne de olsa bu sadece Pembe Panter değil bir Sellers kolleksiyonu aynı zamanda.

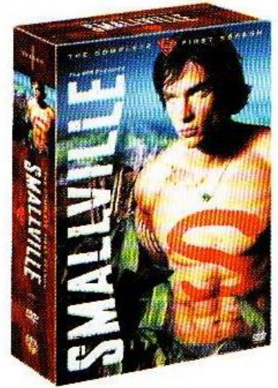
Görüntü: 2.35:1 WS.
Tüm filmlerin yenileme işlemleri genel olarak çok başarılı. Dijital kalıntılara neredeyse hiç rastlanmıyor. Karanlık sahnelerdeki grileşmeler ve bazı sahnelerdeki kumlanmalar ise filmlerin yaşı itibarıyla hoş görülebilecek pürüzler.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Kanal sayısının artması ses miksinde en çok müziklere yaramış. Diyaloglar ilk filmde metalik tonlara yakın ama diğer filmlerde bu sorun yaşanmıyor. Subwoofer'ın uykusundan uyandığı kimi küçük anlar da var. Ancak ağırlıklı olarak mono etkisi hakim ve hareket daha çok ön kanallarda odaklanıyor.

Ekstralar: Filmlere ait disklerde, ilk film hariç, sadece fragmanlar yer alıyor. İlk filmi Edwards'ın sesli yorumu eşliğinde ya da film hakkında bilgi edinmenizi sağlayan MTV tarzı izleme seçeneği 'Trivia Track' ile izlemek mümkün. Bonus diskte karşımıza çıkan ekler içinde en renklisi hiç kuşkusuz ilk filmin başarısından sonra bağımsız bir projeye dönüşen Pembe Panter çizgi filmleri. Altışar dakikalık bu nostaljik kısa animasyonların içinde Oscar ödüllü Pink Phink de yer alıyor. Diskte uzun soluklu iki farklı yapım belgeseli var. Kadronun hayatta kalan üyeleri ve sinema tarihçileriyle yapılmış güncel söyleşileri içeren 27 dakikalık derlemeyi 1978 yapımı bir belgesel takip ediyor. Set ve gala görüntülerinin, çekim hatalarının, söyleşilerin ve çıkarılmış sahnelerin bulunduğu 45 dakikalık bu dökümanteri biraz dağınık bulmak mümkün. Paketin bir diğer bombası 51 dakikalık Sellers retrospektifi. Güncel söyleşilerin de yer aldığı bu belgesel sanatçının kariyerine kapsamlı bir bakış gerçekleştiriyor. Artarda çektiği kötü filmlerden sonra düştüğü maddi sıkıntı nedeniyle yer aldığı TV reklamlarının 6 tanesi de diskte izlenebiliyor. Hatta bu reklamların çekim öyküsüne ait 4 dakikalık bir mini yapım belgeseli de var. Çizgi film serisinin ortaya çıkış sürecini gözler önüne seren bir dökümanter de ihmal edilmemiş. (10 dk.) DVD eklerinde Türkçe altyazı bulunmuyor.

THE PINK PANTHER ✪✪✪✪
A SHOT IN THE DARK ✪✪✪✪✪
THE PINK PANTHER STRIKES AGAIN ✪✪✪
REVENGE OF THE PINK PANTHER ✪✪
THE TRAIL OF THE PINK PANTHER ✪✪
GENEL: ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Filmlerin hepsi bir klasik olmayabilir ama şık ve esprili ambalajı, detaylı ekstraları ile Sellers hayranları için mükemmel bir seçenek.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE PARTY (1968)
Sellers ve Edwards yine coşuyor.

Smallville: The Complete Season 1 / 2001-2002

Y: Çeşitli
O: Tom Welling, Kristin Kreuk, Michael Rosenbaum
Bölge: 2 924 dk. (6 disk)
Türkçe altyazı
www.amazon.co.uk

Yok olan Kripton gezeginin hayatta kalan tek üyesi dünyamızda ikamet ediyor. Geleceğin Superman'inden bahsediyoruz. ABD'de üçüncü sezonuna giren ve Superman'in güçlerini yeni yeni keşfettiği gençlik yıllarını anlatan "Smallville" yayın hayatına sessiz sedasız başlamış ancak kendi hayran kitlesini çok hızlı bir şekilde oluşturarak WB'nin TV'deki en parlak başarılarından birisi haline gelmişti. Sette yer alan ilk 26 bölümde Clark Kent hem tipik ergenlik sorunlarıyla boğuşuyor hem de Kripton gezegeninin kasabaya yayılan parçaları yüzünden etrafa tehlike saçan mutantlarla mücadele ediyor. Bunları yaparken de ne uçuyor ne de cafcaflı süper kahraman kostümüyle ortalıkta dolaşıyor. Parlak bir fikir ve başarılı bir uygulama kısacası.

Görüntü: 1.77:1 WS. Kusursuz.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Nitelikli ses miksi sinema filmlerinden hiç de geri kalmıyor. TV standartlarına göre olağanüstü denebilir.

Ekstralar: Pilot ve Metamorphosis bölümlerinin yönetmen ve yapımcılarının sesli yorumları. Yine aynı bölümlere ait silinmiş sahneler. Etkileşimli Smallville turu. Pilot bölüme ait storyboardlar. Setten önceki pilot DVD'sinde yer alan ekler dışında yeniliğin olmaması setin tek kusuru.

FİLM: ✪✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ? Superman mitine taze soluk. Zayıf ekler dışında tıka basa dolu bir set.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"SUPERMAN: THE MOVIE"
O artık bir profesyonel.

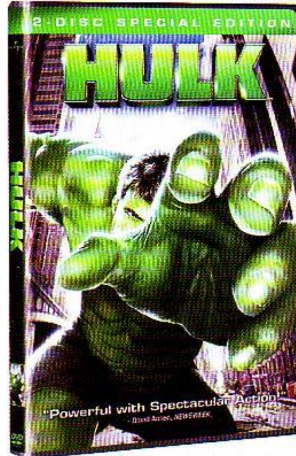
Hulk / 2003

Y: Ang Lee
O: Eric Bana, Jennifer Connelly, Nick Nolte
Bölge: 2 132 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

Çizgi roman uyarlamaları bombardımanı devam ederken "Hulk", çizgi romanların anlatım dilini olduğu gibi perdeye taşıyarak 'çizgi roman gibi film' sıfatını en çok hakeden film oldu. Basta 'split-screen' olmak üzere dijital kurgu tekniklerinin tümünü sonuna kadar kullanan Lee, her kareyi bir diğerine dijital hilelere göz aşinalığımız olmasına karşın şaşırtıcı bir oyunbazlıkla bağlıyor. Güncel uyarlamalarda göze çarpan, klasik kahramanların geçmişini mantıklı düzleme oturtma çabası bu filmde de belirgin. Banner'ın dönüşümü sadece kazara maruz kaldığı gama ışınlarına değil babasının yıllar önce kalkıştığı bir deneye de bağlanıyor. Bu sayede hikayenin antik Yunan efsanelerini anımsatan şiddetli bir baba oğul çatışmasına dönüşmesi için de uygun zemin hazırlanmış oluyor. Lee kariyerinin en riskli sınavını başarıyla vermisse de aksiyonun yetersiz olduğuna dem vuran ateşli çizgi roman müdavimleri (ilk 40 dakikada aksiyon yok!) filmi yerden yere vurmaktan çekinmemişti.

Görüntü: 1.85:1 WS. Kusursuz.
Ses: DTS. Özellikle evi silkeleyen derin bas efektlerini sevenlerin bayram edeceği kesin. Subwoofer'ınızı en çok yoracak filmlerden birisi. Aksiyonun patlayıcı etki yaratmadığı anlarda bile çevreleme hissinin derinliği ve ayrıntılardaki incelik etkileyici.
Ekstralar: Yapım sürecinin farklı katmanlarına değinen dört dökümanterin toplam süresi yaklaşık 1 saat. Bu dökümanterlere filmi izlerken geçiş yapabilmenize olanak tanıyan etkileşimli bir izleme seçeneği de (Hulk Cam) bulunuyor. ÇR takipçilerini yakından ilgilendirecek 31 dakikalık 'Hulkification' adlı ekte hem eserin köklerine bakıyor (doyurucu bulmayanlar için Hulk'ın kökenlerine inen 16 dakikalık bir ek daha var.) hem de filmin bir sahnesini dört ÇR sanatçısının, Andy Kubert, Tommy Ohtsuka, Katsuya Terada ve Salvador Larroca'nın yorumları esliğinde storyboard kıyaslamalı ya da çoklu açı seçenekleriyle izleyebiliyorsunuz. Benzer bir seçenek kanis Hulk'ların saldırısı sahnesi için de var. Altı silinmis sahnenin hikayeye pek katkısı yok ama yine de görmek ilginç. Üç boyutlu ve etkileşimli bir Hulk animasyonu üzerinden süper kahramanın özel yeteneklerini kesfe çıkabiliyorsunuz. Ang Lee'nin sesli yorum seçeneği ise herhalde bu tür yorumlar içerisinde en sıkıcı ve en tekdüze olanlarından birisi.
Diğer: Thunderbirds fragmanı.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Kaliteli ÇR uyarlamalarını sevenlerin kendilerini çok sanslı saymaması için hiçbir neden yok.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
X-MEN 2 (2003)
Geçen yılın en basarılı ikinci ÇR uyarlaması.

YENİLER

TÜRKİYE
1. Gods & Generals
2. Modern Times
3. Waking Life
4. 28 Days Later
5. Fiddler on the Roof
6. Raging Bull
7. Le Divorce
8. There is Something About Mary
9. My Little Eye
10. Empire
11. Wall Street
12. No Man's Land
13. I Am Sam
14. Johnny English
15. Cider House Rules
16. Broken Arrow
17. On Her Majesty's Secret Service
18. Goldfinger
19. Thunderball
20. Tuck Everlasting
21. Katsuhiro Otomo's Memories
22. Tesis
23. Donnie Darko
24. Italiensk for Begyndere
25. Tape
26. Fame

GELECEK SAYIDA:
1. Mamoru Oishii's Avalon
2. Deathwatch
3. Fahrenheit 451

KLASİK BÖLÜM

Dangerous Liaisons / 1988

Bölüm: 27 Merciless Beyond His Control

İffetli Madam Tourvel'in bastan çıkarılmasına dair Markiz Merteuil'le girdikleri iddiayı kazanması için kötü söhretli Valmont'un yapması gereken son bir şey daha vardır. Güvenini kazandığı Tourvel'i reddedip asağılayarak ünvanını pekiştirmek. Sinemanın en can yakıcı entrikasında bir doruk noktası.

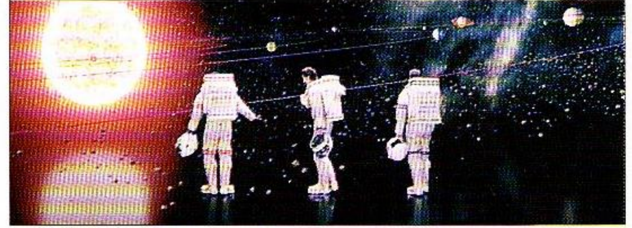

Maid in Manhattan
Aşk Masalı 2002

Y: Wayne Wang
O: Jennifer Lopez, Ralph Fiennes, Natasha Richardson, Stanley Tucci, Bob Hoskins
Bölge: 2 101 dk.
Türkçe altyazı
CTHE Türkiye

Bir gün torunlarınız bize gelip 'Jennifer Lopez'i nasıl bilirdin?' diye sorarsa yanıtımız aşağı yukarı belli. 'Out of Sight' ve 'U-Turn' ile çok ümitlendik ama hanım kızımız iffetli seks bombası pop yıldızı olmayı tercih etti (bu arada artarda gelmis bu sıfatlarla dumura uğramıs olacaklardır) sonra Ben Affleck'le evlenip beraber Gigli de oynadılar, bir daha da kendine gelemedi. Ha, bu arada modern bir Sinderella masalında da rol almıstı. Hakiki, onurlu, mütevazı, gözü para ve söhrette olmayan, otel müşterilerinin binlerce dolarlık kıyafetlerini asırarak bir senatör adayını kendisine aşık eden bir hizmetçiyi canlandırmıştı. Daha Irak savası patlak vermemişti o zamanlar. Hollywood böyle romantik komedileri basımıza sarmıstı. Çok zor zamanlardı çok. Ne diyordum?...
Görüntü: 2.40:1 WS. Kusursuz.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Çok hareketli olmayan, özellikle dıs mekan çekimlerinde doğal ayrıntıları ıskalamayan bir ses miksi kullanılmış.
Ekstralar: "Daddy Day Care" ve "Sleepless in Seattle" fragmanları.
FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪
DEĞER Mİ?
Pamuk helva kıvamında yetiskin masalları için yeterli dirence sahibim diyorsanız.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
PRETTY WOMAN (1990)
Efsanevi romantik komedi!

Mission to Mars – Görev Mars / 2000

Y: Brian De Palma
O: Gary Sinise, Tim Robbins, Don Cheadle, Connie Nielsen
Bölge: 2 113 dk.
Türkçe altyazı
Touchstone / Tiglon

2020 yılında insanoğlu Mars'a ilk insanlı uçuşu gerçekleştirdiğinde sonuç pek başarılı olmaz. İlk ekip tuhaf bir bulgu sırasında garip bir gücün saldırısıyla telef olur. Yola çıkan ikinci grubun amacı, olup biteni öğrenmek ve sağ kalanları kurtarmaktır. De Palma'nın bilimkurgu denemesi aksiyona prim vermeyen, duygusal ve dramatik bir hikaye ele alıyor. Kökenlerimize dair ileri sürdüğü teoriyi naif bulmanız mümkün. Türün takipçileri 2001'den 'Contact'e kadar bir dizi filmi çağrıştıran görsel ve tematik referansları da gözden kaçırmayacaktır.

Görüntü: 2.35:1 WS. Özellikle derin siyah kontrastının dikkat çektiği kusursuz görüntü transferi tek bir rengin hakim olduğu riskli sahnelerde bile en küçük bir falso vermeyişiyle etkiliyor.

Ses: Dolby 5.1. Filmin başlarında yer alan hortum sahnesi dışında yoğun bir hareketlilik yok. Ancak final sahnesi de dahil olmak üzere kimi atmosfer ve alt frekans efektleri derinlik ve çevreleme hissi açısından çarpıcı anlar ortaya koyuyor.

Ekstralar: Görüntü yönetmeni Stephen H.Burum, yapım tasarımcısı Ed Verreaux ve görsel efekt yönetmenleri John Knoll ve Hoyt Yeatman'ın katıldıkları sesli yorum seçeneği diğer ekler gibi Türkçe altyazı desteğine sahip. 21 dakikalık yapım belgeseli görsel efektlere ağırlık veriyor. Zaten eklerde görsel efektler üzerinde yoğunlaşılmış. Robbins'in akıbetini ve Planetarium sahnesini animatik karşılaştırmalı olarak izleyebiliyorsunuz. Yine üç farklı sahneyi katmanlarına ayırarak izleme seçeneğiniz de var. Hoyt Yeatman ve John Knoll'un açıklamaları sayesinde bu katmanların işlevi hakkında bilgileniyorsunuz.

Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Pek çok izleyicinin gözündeki bilim kurgu tanımına ters düşen bir film. DVD'nin görüntü kalitesi dikkat çekiyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
RED PLANET (2000)
Mars fantazisinin diğer kutbu.

The Pianist / 2002

Y: Roman Polanski
O: Adrian Brody, Thomas Kretschman, Frank Finlay, Maureen Lipman
Bölge: 2 142 dk.
Türkçe altyazı
Özen Film

Geçtiğimiz yıl tarihsel hafızalarımızı tazeleyen iki önemli film sinemalarımızı ziyaret etti. Costa Gavras'ın "Amen"i ve Oscar ödüllerindeki çıkışıyla sivrilen "Piyanist". Benzer insanlık suçlarının yinelenmemesi için tek umudun hafızalarımızın diri tutulması olduğu düşünülürse her iki yönetmenin de övgüye boğulması şaşırtıcı değil. Polanski'nin filmini Nazi gaddarlığını yeniden belgelemek yerine soykırımın hiç bilmediğimiz bir yanına ışık tutmayı tercih eden Amen'den farklı kılan şey onun aynı zamanda önemli bir kişiliğin, Polonya'nın dahi olarak nitelendirilen sanatçısı Wladyslaw Szpilman'ın hayatta kalma mücadelesine saygı duruşunda bulunması. Szpilman'ın kitlesel kıyıma tanık olusundan adeta dünyadan soyutlanmış çıplak bir varlık haline dönüşümünün öyküsünde Nazi zulümü can yakıcı bir gerçeklikle yansıtılıyor. Karakterin yaşadığı yalıtılmışlık ve çaresizlik duygusu, saklandığı daireden tanık olduğu getto ayaklanmasının belgesel tadındaki gerçekliği Brody ve Polanski'nin kucakladığı ödüllerin hiç de boşuna olmadığını gösteren ayrıntılar olarak unutulmazlaşıyor.

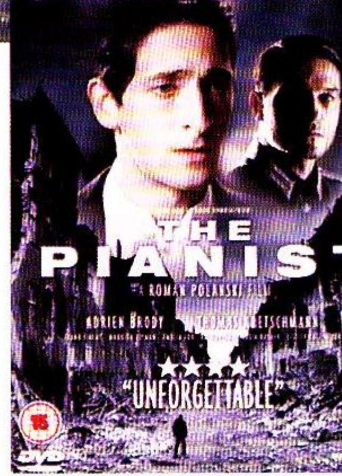
Görüntü: 1.85:1 WS. Filmin soğuk ve hafif grenli görüntüleri can sıkıcı bir pürüz taşımaksızın ekrana taşınıyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Türkçe dublajda DTS uygulaması ses efektlerinin dinamiğinde neredeyse hiç fark yaratmıyor. Hatta İngilizce 5.1 seçeneğinin daha iyi olduğunu söylemek mümkün. Çatışma sahnelerindeki ayrıntılar gerçekçi ancak çevreleme hissi film boyunca yoğun biçimde kullanılmıyor.

Ekstralar: Diskte 40 dakikalık ayrıntılı bir yapım belgeseli bulunuyor. Özellikle Polanski'nin Szpilman'ın yaşadıklarıyla parelellikler içeren savaş anılarına ışık tutması açısından ilgi çekici.

Yalnız Özen Film'in bu DVD'deki çığır açıcı (!) uygulamasına değinmeden geçemeyeceğim. Firmanın, diskin en başına konulmuş bir elektronik eşya reklamıyla reklamların ulaşmadığı tek yer olan ev sineması zevkimize müdahale etmiş olması inanılmaz. Üstelik bu reklamı kumandanızdaki ilerleme tuşlarından hiç birisiyle aşamıyorsunuz. Yüzlerce DVD içerisinde böyle bir uygulamaya ilk kez rastlıyorum.

Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
İncelikli bir sinema işçiliğine göre aynı ölçüde incelikli olamayan bir DVD.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
SCHINDLER'S LIST (1993)
Spielberg Akademiye rüstünü ispat ediyor.

Söyleşi: Senem Erdine
senemerdine@hotmail.com

Mehmet Ali Alabora

Sinema kariyerine "Kayıkçı" filmiyle başlayan aktörü daha sonra "Sır Çocukları"nda ve bir de "Abdülhamit Düşerken"de küçük bir rolde izlemiştik. Şu anda Devlet Tiyatroları'nın sahneye koyduğu "Hırçın Kız"da başrol oynuyor. Geçtiğimiz ay ise "Hababam Sınıfı"nın yeni yakışıklısı Roket Emre rolünde çıktı karşımıza.

Unutamadığınız filmler...
"Shine" benim için çok önemli bir filmdir. Çok güzel bir film tabii ama benim için önemli olmasının sebebi sadece bu değil. Klasik müzik merakımı çok daha fazla yoğunlaştırdığı için unutamam. Onun dışında bütün Peter Sellers filmleri önemlidir. Pembe Panter'lerden vazgeçemem. Bir de Arzu Film filmleri önemlidir tabii. Neredeyse ezbere biliyorum bir sürüsünü, "Hababam Sınıfı"nı, "Tosun Paşa"yı, "Salako"yu, "Süt Kardeşler"i. Bunlar çok önemli benim için, ama sadece sinemasal değerleri yüzünden değil, anı olarak da önemliler.

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Böyle bir oyuncu takıntım yok ama beni şaşırtan bütün oyuncular benim için önemlidir. Bu coğrafya içindeki ustalarımdan her zaman feyz almaya çalışıyorum. Bunların birçoğu hocalarım, abilerim, ablalarım, küçüklüğümden beri tanıdığım insanlar, o yüzden birkaç tanesinin ismini vermek olmaz şimdi. Yine Peter Sellers'ın çok özel olduğunu söyleyebilirim. Benim için komedyenler önemlidir aslında çünkü komedi çok somut bir şeydir. Anthony Hopkins'in iyi oyuncu olup olmadığını sabaha kadar tartışabiliriz belki çünkü oyunculuk biraz görece bir şeydir, ama komedyenlik öyle değildir işte. Örneğin diyelim ki Peter Sellers konusunda benimle aynı fikirde değilsiniz. Size bir filmini seyrettiririm güldüğünüz anda tartışmayı siz kaybedersiniz. Amerikalı oyuncuları izliyorum, hangilerini beğeniyorsun derseniz onların hepsi iyi oynuyorlar bence ama bizim onlardan öğrenebileceğimiz bir şey olamaz . Ben oyunculuğun onları seyrederek öğrenilebilecek bir şey olduğunu düşünmüyorum. Evet onlar büyük ustalar, çok iyi oynuyorlar ama bizim ustamız onlar olamazlar çünkü oyunculuk denilen mesele coğrafyayla çok yakından ilgili bana kalırsa, tıpkı şiir gibi.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Son yıllarda David Fincher'ı ve Paul Thomas Anderson'ı seviyorum mesela ama bunlar idol değil benim için beğeniyorum sadece. Türkiye'den de bu benim yönetmenim diyeceğim, çok bayıldığım bir yönetmen yok açıkçası.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Olmadı. Bir filmden yarısında çıkmam diye bir prensibim yok, çıkarım ama olmadı bugüne kadar.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Cüneyt Arkın. Video çağında büyüdük biz. Çocukken bana iki tane aktörün filmini açarlardı, biri Cüneyt Arkın'dı biri de Kemal Sunal. Bütün günü onların filmlerini seyrederek geçirebilirdim o zaman. Tanıştıralım derlerdi, enteresan bir şekilde tanışmak istemezdim. Nedenini hatırlamıyorum ama onlar öyle filmlerdeki gibi kalsın mı istiyordum acaba bilmiyorum.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih edersiniz?
Ben kalabalık yaşarım ama yalnızlığı da bir o kadar severim. Konservatuvar sınıfında on arkadaştık, yedi kişi mezun olabildik. O yedi kişi hala çok sık görüşürüz, hatta bir anlamda hala birlikte yaşarız. Böyle kalabalık bir yaşantım olmasına rağmen bir buçuk ayı tek başıma, kimseyi görmeden geçirdiğim de olmuştur. Severim yalnızlığı ama hayatım genel olarak kalabalıktır.

Küsüp somurtur musunuz bağırıp çağırır mısınız?
Bağırır çağırırım. Hiçbir şeyi ima ederek anlatmam hiçbir şeyi de öyle anlamam. İma edilerek anlatılanı anlasam da anlamazlıktan gelirim.

Aksamlarınız nasıl geçer?
Çalışmıyorsam mutlaka evde çalışıyorum demektir. Ya bir şey okuyorumdur, ya yazmam gereken bir şeyi yazıyorumdur, büyük ihtimalle müzik dinliyorumdur, güzel bir içki içiyorumdur, vaktim varsa bir puro içiyorumdur. Müzik dinlerken başka bir şey yapmam, bir buçuk iki saat boyunca oturur sadece müzik dinlerim. En sevdiğim şeylerden biridir. Evde yapacak o kadar çok işim var ki...

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Spor yaparım. Önce bir kahvaltı ederim, yani müsli yerim sonra spor yaparım.

Hangi konuda zayıf hissediyorsunuz?
İnsanlara hayır demek konusunda kendimi zayıf bulurdum ama çok eğittim kendimi. Başka şeyler de vardır mutlaka ama düşünüyorum şimdi... Bazılarını da saklıyorum tabii; karşı cinsle bir ilişki yaşamak konusunda da zayıf buluyorum kendimi. Çok övündüğüm bir tarafım değildir.

Hangi konuda güçlü hissediyorsunuz?
Arkadaşlıklarım konusunda, daha doğrusu arkadaşlarım olduğu için kendimi güçlü hissediyorum.

Ölümden sonra ne var?
Bilmem, benim için sadece hayat var. Ölümden önce hayat var, ben onu biliyorum.

En çok neden korkarsınız?
Amerika'dan, George Bush'tan. Yok canım onlardan korkmuyorum aslında. Neden korkuyorum? Bu dünyanın böyle kalmasını isteyenlerden korkuyorum.

En büyük hayaliniz ne?
15 metreden büyük olmayan bir tekneyle okyanusu geçmek.

Mutlu aşk var mı?
Var tabii ya. Aşk mutlu bir şeydir öyle değil mi? Mutsuz olunca aşk olmamış oluyor.

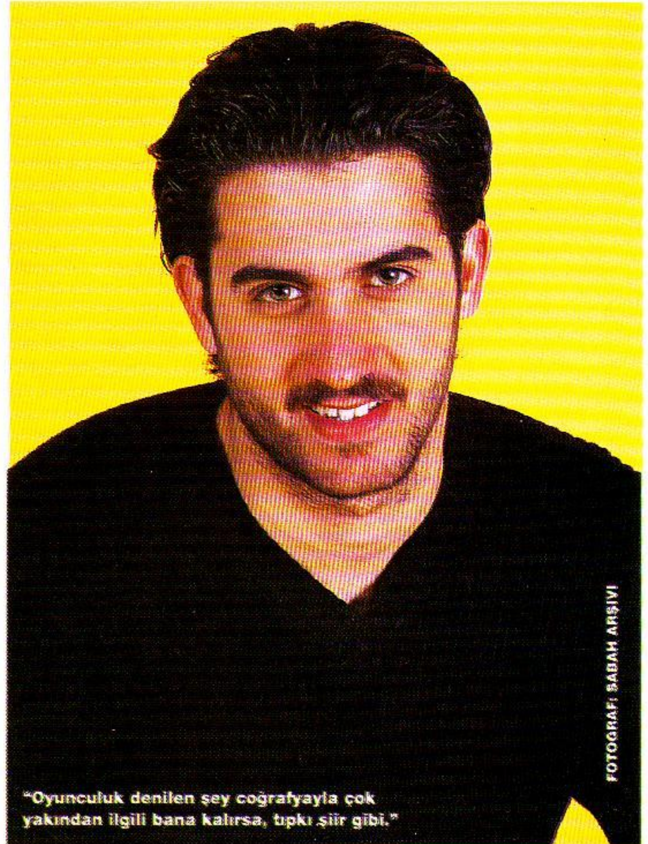
Hangi kent?
İstanbul. Ben kendimi bir tek burayla anlatabiliyorum. Burada doğdum büyüdüm. Bana ait birçok şeyi ancak burayla anlatabilirim ve bu kenti çok seviyorum. Bunun çok sebebi var. Bir kere bu şehir beni her gün şaşırtıyor. Bir de gazetecilik yaptığım için her yerini dolaştım, İçerenköy'ünden Gaziosmanpaşa'sına, Küçükköy'ünden Beykoz'una, Tuzla'sından en lüks semtine kadar her yerini dolaştım. Buna rağmen bu şehir beni hala bir yerinde, bir manzarasıyla, bir anıyla şaşırtabiliyor. Üstelik bulunmaz bir birikim üzerinde oturuyor. 3000 yıllık bir şehirde yaşıyoruz. Dünyada bu kadar eski şehirler çok az. Kurulduğundan beri aynı yerde yaşanan çok az şehir var. Bu şehrin yemeğini, müziğini, insanlarını, kültürünü, her şeyini seviyorum işte.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
"Mehmet Ali" olurdu, en güzeli...

İçki ve sigarayla aranız nasıl?
Sigara içmem. Sesimde bir problem olduğu için son bir aydır dumanlı hiçbir şey kullanmıyorum. İçki severim ama sarhoş olmak için içmem, keyif için içerim. Bir de puro içerim. Onu da her yerde orada burada değil, eğer vaktim varsa, oturup keyfini çıkarabileceksem içerim. Yoksa günlerce içmediğim olur.

Yeni sinema projeniz var mı?
Şu anda yok ama arkadaşlarımın birçok projesi var. Bunların bazılarında ben oyuncu olarak yer alabilirim, bazılarında kamera arkasında yer alabilirim. Kesinleşmiş bir şey yok.

Doların kaç TL olduğunu biliyor musunuz?
Bir milyon dörtyüzelli bin lira olması lazım bugün. Dün yüzde 4 falan düştü. ■

FOTOĞRAF: SABAH ARŞİVİ

"Oyunculuk denilen şey coğrafyayla çok yakından ilgili bana kalırsa, tıpkı şiir gibi."

sinema KOLEKSİYON

SİNEMA TARİHİNDEN

BARBARELLA

Jean-Claude Forest'nin çizgi romanından uyarlanan, Roger Vadim'in yönettiği "Barbarella" tam da çekildiği 1968 yılının ruhuna uygun düşen, neredeyse cinsel devrimi kutsayan bir filmdi. Libidosu yüksek kadın ajan Barbarella'nın (Jane Fonda) tamamlaması gereken gizli görevi süresince mercimeği bolca fırına vermesini konu alan bu bilimkurgu az buz da ilgi görmemişti hani. Yıllar içerisinde gerek kendisine baştan sona hakim olan "camp" estetikle, gerekse Fonda'nın yerçekimsiz ortamda yaptığı striptiz gibi sahnelerle bir kült klasiğe dönüştü. Fotoğraftaysa Fonda'yı film için yapılan özel çekimlerden birisinde görüyorsunuz.

"Yönetmen Catherine Hardwicke, kamera kalbinden fırlamış gibi yetenek ve hırsla çalışmış."
Owen Gleiberman ENTERTAINMENT WEEKLY

holly hunter evan rachel wood nikki reed

onüç
thirteen

SUNDANCE FILM FESTİVALİ ÖDÜLÜ

çok hızlı gelişiyor...

KATE BECKINSALE SCOTT SPEEDMAN

ÖLÜMSÜZLERİN ÜSTÜNLÜK MÜCADELESİ

UNDERWORLD
KARANLIKLAR ÜLKESİ

DÜNYANIN TÜM KARANLIK GÜÇLERİ VAMPİRLER VE KURT ADAMLAR SAVAŞINDA KARŞI KARŞIYA

www.ozenfilm.com.tr

2003 EN İYİ AVRUPA FİLMİ ÖDÜLÜ

DANİEL BRÜHL
KATRİN SASS

ELVEDA LENİN!
GOOD BYE LENIN!

bir WOLFGANG BECKER filmi

arte

BAVARIA FILM

CANNES 2003 QUINZAINE DES RÉALISATEURS

ÇAĞDAŞ BOZKURT
LOBEY DELMAR
NAZMİ KIRIK
NECMETTİN ÇOBANOĞLU

yüksel yavuz filmi
küçük özgürlük
kleine freiheit

KLEINE FREIHEIT - KÜÇÜK ÖZGÜRLÜK - A LITTLE BIT OF FREEDOM

KARANLIKLAR ÜLKESİ
UNDERWORLD

Yönetmen: Len Wiseman. **Oyuncular:** Kate Beckinsale, Scott Speedman, Michael Sheen, Shane Brolly, Bill Nighy, Erwin Leder, Sophia Myles, Robbie Gee, Wentworth Miller, Kevin Grevioux, Zita Görög. **Senaryo:** Danny McBride. **Görüntü Yönetmeni:** Tony Pierce-Roberts. **Müzik:** Paul Haslinger. **Kurgu:** Martin Hunter. **Yapım Tasarımcısı:** Bruton Jones. **Yapımcı:** Richard S. Wright, Tom Rosenberg, Gary Lucchesi. **Süre:** 121 dk. **Yapım:** ABD-Almanya-İngiltere-Macaristan. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak.

Konu: Yüzyıllardır insan kültürünün derinlerinde gizlenen iki ırk vardır: aristokrat Vampirler ve acımasız Lycan'lar ya da diğer adlarıyla Kurt Adamlar. Onların varlıkları yıllardır artık insan ırkı için gizli bir efsane olmaktan daha ötedir. Fakat bu iki ırk tarih boyunca hep savaşmışlardır. Ta ki sonunda içlerinden yalnızca bir ırk hayatta kalana dek de bu savaş sürecektir. Bu savaşın ortasında bir Vampir savaşçısı olan Selene bir insan doktorun kurt adamlar tarafından kaçırıldığını öğrenir. Sevdiği adam olan Michael'ı bir gölge gibi takip eden Selene kurt adamların şehirdeki bir sonraki adımını tahmin etmeye çalışır. Bu kovalamaca arasında da büyük bir sırrı keşfeder: iki ırk arasındaki savaşta güç kaybetmeye başlayan kurt adamlar yeni bir ırk geliştirmişlerdir. Bu ırk hem Vampirlerin hem de Kurt Adamların tüm güçlü özelliklerine sahip ve her ikisinin de zayıflıklarından arınmış yaratıklardan oluşmaktadır.

Yönetmen: Sanat yönetmenliğinden gelen Len Wiseman bu filmle ilk kez yönetmenliği denedi.

Oyuncular: Kate Beckinsale'in bugüne dek oynadığı filmler şunlar: "Much Ado About Nothing", "Prince of Jutland", "Uncovered", "Haunted", "Marie-Louise ou la Permission", "Shooting Fish", "The Last Days of Disco", "Brokedown Palace", "The Golden Bowl", "Pearl Harbor", "Serendipity", "Laurel Canyon"... Scott Speedman'ın yeraldığı filmler ise "Kitchen Party", "Duets", "Dark Blue", "24th Day" ve "My Life Without Me".

sinema

ONÜÇ
THIRTEEN

Yönetmen: Catherine Hardwicke. **Oyuncular:** Evan Rachel Wood, Nikki Reed, Holly Hunter, Jeremy Sisto, Brady Corbet, Deborah Kara Unger, Kip Pardue, Sarah Clarke, Vanessa Anne Hudgens, Ulyssen Estrada, Sarah Cartwright. **Senaryo:** Catherine Hardwicke, Nikki Reed. **Görüntü Yönetmeni:** Elliot Davis. **Müzik:** Mark Mothersbaugh. **Kurgu:** Nancy Richardson. **Yapım Tasarımcısı:** Carol Strober. **Yapımcı:** Jeffrey Levy-Hinte, Michael London. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** ABD-İngiltere. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak.

Konu: Tracy gelecek vaat eden, hâlâ ayıcıklarla ve Barbie bebeklerle oynayan bir ergendir. Fakat fazlasıyla cinsel dürtülerle yönlendirilen yeni lise hayatına başladığında üzerinde büyük bir baskı hisseder. Evie Zamora'nın okuldaki en popüler yaratık olmasına da akıl sır erdirememektedir. Çok popüler, bir manken kadar güzel ve çekici, şeytani ve kendini beğenmiş, kısacası Tracy'nin ihtiyacı olan her şeye sahip, olmayı hayal ettiği gibi biridir. Başlangıçta Tracy, Evie'nin etrafındaki bu seçilmiş insanlardan biri olmayı ancak hayal edebilmektedir. Onlara katılmak için yanlış davranışlar sergileyip yanlış arkadaşlar edinir. Ve tabii ki aslında hiç de kendisine uymayan yanlış bir görünüme bürünür. Tracy günden güne kendisini yeniden yaratarak 2003 yılının genci olmayı öğrenecektir. Nasıl makyaj yapıldığını, giyim tarzını, saçını, davranışlarını, kısacası her şeyini değiştirir. Sonunda popüler olmanın ne olduğunu keşfederek erkeklerin ilgisini çekmeye başlamıştır. Zamanla annesi Melanie'ye olan yakınlığını kaybettiği gibi onun erkek arkadaşına nefret duymasını sağlayan uyuşturucunun da tam ortasına düşer. İşte bu Tracy hâlâ onüç (rakamla 13) yaşındadır.

Yönetmen: Birçok filmin prodüksiyon tasarımcılığını yapan Catherine Hardwicke "Onüç"le ilk kez sinema filmi yönetti.

Oyuncular: Kariyerine televizyon filmleriyle başlayan Evan Rachel Wood'un filmografisi "Digging to China", "Practical Magic", "Detour", "Little Secrets", "S1m0ne" ve "The Missing" adlı filmlerden oluşuyor. Filmin diğer genç oyuncusu Nikki Reed ise bu filmle ilk kez kamera karşısına geçti.

sinema

KÜÇÜK ÖZGÜRLÜK
KLEINE FREIHEIT

Yönetmen: Yüksel Yavuz. **Oyuncular:** Çağdaş Bozkurt, Necmettin Çobanoğlu, Leroy Delmar, Sunay Girişken, Nazmi Kırık, Susanna Rozkony. **Senaryo:** Yüksel Yavuz. **Görüntü Yönetmeni:** Patrick Orth. **Müzik:** Ali Ekber. **Kurgu:** Lars Späth. **Yapım Tasarımcısı:** Beatrice Schulz. **Yapımcı:** Tobias Buechner, Ralph E. Cotta, Peter Stockhaus. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** Almanya. **Dağıtımcı:** Belge Film.

Gösterim Tarihi: 19 Aralık.

Konu: Almanya'da yaşayan Kürt göçmeni Baran PKK militanı olan kuzeniyle çalışma izni olmadığı için Hamburg'daki kafelerde kaçak olarak çalışmaktadır. 16 yaşına basmak üzeredir ve bu yüzden sınırdışı edilecektir. Çok geçmeden sokakta tanıştığı Afrika kökenli bir gönüllü evsizle vakit geçirmeye başlar. Ve günlerini böyle geçirirken bir gün Türkiye'deki ailesini öldürmekten sorumlu adamla karşılaşır. Bu, Baran'a geçmişteki acılı günlerini anımsatacaktır.

Yönetmen: Almanya'da yaşayan Yüksel Yavuz'un ilk uzun metraj sinema filmi "Aprilkinder / Nisan Çocukları" adındaki filmdi. "Küçük Özgürlük" yönetmenin ikinci uzun metrajı.

Oyuncular: "Küçük Özgürlük" Çağdaş Bozkurt'un oynadığı ilk uzun metraj sinema filmi. Türk sinemasının usta aktörlerinden Necmettin Çobanoğlu'nun filmografisinde ise "Sürü", "Kanal", "Yol", "Gülibik", "Kan", "Katırcılar", "Umuda Yolculuk", "Yara", "Parsın Dönüşü", İstanbul'da Bir Aşk", "Sır Çocukları" ve şu sıralar hâlâ vizyonda olan "Karşılaşma" gibi nitelikli filmler mevcut.

sinema

ELVEDA LENIN!
GOOD BYE, LENIN!

Yönetmen: Wolfgang Becker. **Oyuncular:** Daniel Brühl, Katrin Saß, Maria Simon, Chulpan Khamatova, Florian Lukas, Alexander Beyer, Burghart Klaußner, Michael Gwisdek. **Senaryo:** Wolfgang Becker, Bernd Lichtenberg. **Görüntü Yönetmeni:** Martin Kukula. **Müzik:** Yann Tiersen. **Kurgu:** Peter R. Adam. **Yapım Tasarımcısı:** Lothar Holler, Daniele Drobny. **Yapımcı:** Stefan Ardnt. **Süre:** 121 dk. **Yapım:** Almanya. **Dağıtımcı:** Pi Film.

Gösterim Tarihi: 9 Ocak.

Konu: Doğu Almanya, 1989. Her şeyini çocuklarına ve sosyalist rejime adamış bekar bir anne olan Christiane Kerner oğlu Alex'in bir grup protestocuyla birlikte Duvar'ın yıkılması için yaptığı yürüyüşe katıldığını görünce kalp krizi geçirir ve hastaneye kaldırılır. Tam sekiz ay komada kalan kadın bu yüzden ülkesinde Berlin Duvarı'nın yıkıldığını ve demirperde rejiminin çöküp iki Almanya'nın birleştiğini görememiştir. Çok kısa bir süre içerisinde kapitalizmin her türlü simgesi Doğu Almanya sokaklarında cirit atmaya başlamıştır. Kızı Ariane bile okulunu bırakıp Burger King'de çalışmaya başlamıştır. Christiane sekiz ay sonra komadan çıkar ve Alex annesinin sağlığının hâlâ kritik olduğunu düşünerek kadının canı gibi sevdiği rejiminin çöktüğünü ona söyleyemez. 20'nci yüzyılı sarsan olaylardan birini kaçıran Christiane oğlu Alex'in yoğun çabaları sayesinde daha bir süre daha bu köklü değişikliği öğrenemeyecektir.

Yönetmen: Alman yönetmen Wolfgang Becker'in "Kinderspiele" ve "Das Leben ist eine Baustelle." adlı iki uzun metraj sinema filmi var.

Oyuncular: Kariyeri televizyon filmleriyle başlayan genç aktör Daniel Brühl "Schlaraffenland", "Deeply", "Stundenhotel", "Schule", "Das Weiße Rauschen", "Honolulu", "Nichts Bereuen", daha yeni Sinema - Tarih buluşması kapsamında gösterilen ve ödül alan Züli Aladağ filmi "Elefantenherz / Fil Yüreği" ve "Vaya con Dios" adlı filmlerde yeraldı.

sinema

www.my-siemens.com/turkey

SIEMENS
mobile

SX1

Açık denizlerdeki macerayı filme çekin. Telefonunuzla...

Yeni Siemens SX1 size kendi kısa filmlerinizi yaratma imkânı sunuyor. Entegre video kaydedici ile film çekebilir, çektiklerinizi oynatabilir ya da arkadaşlarınıza 20 saniyelik dijital klipler gönderebilirsiniz. Ayrıca oyun oynayabilir, MP3 ya da radyoda FM kanallarından birini dinleyebilirsiniz.

Elbette, bu bir telefon olduğuna göre, onunla dostlarınızı arayabilir, hatta film yapımcılarıyla bile görüşebilirsiniz!

Be inspired